01-OIK_PROTI_OIK_01 28/08/18 22:54 Page 2

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 29 Αυγούστου 2018 • Ετος 4ο • Αρ. φύλλου 195* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €1,50

Eurobank Cyprus

ΑΝΓΚΕΛΑ ΜΕΡΚΕΛ

Θέλει Γερμανό στη θέση Γιούγκερ

Μπορεί ο επικεφαλής της γερμανικής κεντρικής τράπεζας Γενς Βάιντμαν να ενδιαφέρεται για τη διαδοχή του Μάριο Ντράγκι στην προεδρία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αλλά η προτεραιότητα της καγκελαρίου Ανγκελα Μέρκελ είναι η τοποθέτηση Γερμανού στην προεδρία της Κομισιόν, σύμφωνα με δημοσιεύματα του γερμανικού Τύπου. **Σελ. 11**

ΤΟΜΑΣ ΒΙΖΕΡ

Το δαπανηρό παιχνίδι του 2015

Η ρίζα της κρίσης ήταν η αδυναμία ή η απροθυμία του πολιτικού συστήματος να εξελιχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του τέλους του 20ού αιώνα, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο επικεφαλής του Euroworking Group, από το 2011 μέχρι το 2018, Αυστριακός οικονομολόγος Τόμας Βίζερ. Το 2015 μερικοί έπαιξαν ένα δαπανηρό παιχνίδι. **Σελ. 16**

ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

Και τα τεχνητά είναι παντοτινά

Μπορεί «τα διαμάντια να είναι παντοτινά», αλλά πλέον η λάμψη τους απειλείται από τα τεχνητά που «καλλιεργούνται» στα εργαστήρια. «Είναι τόσο όμοια με τα εξορυγμένα, ώστε δεν τα εκθέτουμε δίπλα δίπλα», λένε οι ειδικοί. Η τιμή κυμαίνεται από 5.000 έως 53.000 δολάρια.Το 70% των νέων θα αγόραζε τεχνητό διαμάντι για δαχτυλίδι αρραβώνα. **Σελ. 10**

Βαθιά ανάσα στο τραπεζικό σύστημα

Με τα 2,7 δισ. της Τράπεζας Κύπρου και τα 7 δισ. της ΣΚΤ που πάνε στο Φορέα μειώνονται κατά 50% τα ΜΕΔ

Με δύο κινήσεις που έγιναν το τελευταίο διάστημα, το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου αποφορτίστηκε από το μισό βάρος των κόκκινων δανείων που κουβαλούσε για χρόνια. Η μια κίνηση προέρχεται από την Τράπεζα Κύπρου, η οποία ανακοίνωσε χθες ότι πώλησε πακέτο δανείων, ύψους 2,8 δισ. ευρώ στο επενδυτικό ταμείο Apollo Global Management LLC. Τα 2,7 δισ. αφορούν Μη Εξυπηρετούμενα, μειώνοντας εν γένει το σύνολο των ΜΕΔ του κυπριακού πιστωτικού τομέα στα 17,2 δισ. Ποσοστιαία, η συναλλαγή που ολοκλήρωσαν η Τράπεζα και η Apollo, μείωσε τα ΜΕΔ της Κύπρου κατά 13,5%. Η δεύτερη κίνηση αφορά τη δημιουργία του Φορέα Διαχείρισης Δανείων στον οποίο θα μεταφερθούν 7 δισ. της ΣΚΤ. Η δημιουργία του Φορέα θα γίνει εφικτή σε 12-15 μήνες, όταν και η ΕΚΤ θα έχει εγκρίνει τη μορφή που θα του δώσει η Κυβέρνηση. Ετσι τα ΜΕΔ του τραπεζικού συστήματος θα πέσουν στα 10 δισ. ευρώ. **Σελ. 4**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

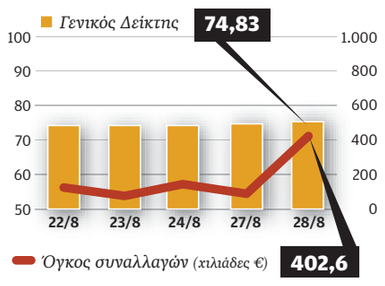

«Η κάθοδος των μυρίων» εκπαιδευτικών στο Προεδρικό

Η μαζική προσέλευση των εκπαιδευτικών έξω από το Προεδρικό ζητώντας δομημένο διάλογο και παραίτηση του Υπουργού Παιδείας αποτέλεσε τη μεγαλύτερη κινητοποίηση οργανωμένων συνόλων κατά την εξαετή διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη. Αυτή ακριβώς η εικόνα των χιλιάδων εκπαιδευτικών έξω από το Προεδρικό σίγουρα δεν χαροποίησε κυβέρνηση και ΔΗΣΥ αλλά το αντίθετο, αν ληφθεί υπόψη πως η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών κύκλων πρόσκειται στον ΔΗΣΥ. Το ερώτημα που τίθεται πλέον είναι ποια θα είναι η διαχείριση της κρίσης, αλλά και πώς θα εκτονωθεί το ήδη τεταμένο κλίμα. Πέρα από τα επόμενα βήματα της κυβέρνησης, ζήτημα τίθεται βεβαίως και για το πώς θα κεφαλαιοποιήσουν την μαζική κινητοποίηση οι εκπαιδευτικές οργανώσεις δεδομένου του ότι έχουν ήδη ξεκαθαρίσει πως τα σχολεία θα ανοίξουν. **Σελ. 7**

Λιμάνι για τρεις από τις 13 διεθνείς ναυτασφαλιστικές γίνεται η Κύπρος

Μεταφέρουν την έδρα τους

Πόλος έλξης διεθνών κολοσσών της ναυτιλίας καθίσταται η Κύπρος. Το Brexit, οι προσπάθειες που καταβάλλονται από διάφορους φορείς και τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η Κύπρος έχουν φέρει στο νησί τρεις από τις 13 διεθνείς ναυτασφαλιστικές. Μεγάλο ενδιαφέρον από πολλούς. **Σελ. 8**

Τελευταίος Σεπτέμβριος για 40 ΣΠΙ

Λίστα ετοίμασε η Ελληνική

Μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου θα κλείσουν τα πρώτα 40 καταστήματα του Συνεργατισμού. Ηδη η Ελληνική Τράπεζα τα έχει επιλέξει τονίζοντας ότι γνώμονας είναι να μην δημιουργηθεί πρόβλημα σε πελάτες. Η Ελληνική διέθετε 55 καταστήματα. Στο τέλος Σεπτεμβρίου θα έχει 187. **Σελ. 4**

Πρωταθλήτρια η Ελλάδα και στη φορολογία

Στα κράτη της Ευρωζώνης

Η εντυπωσιακή αύξηση της φορολογίας αποτέλεσε βασικό πυλώνα της οικονομικής πολιτικής στην οκταετή περίοδο των μνημονίων με αποκορύφωμα την τελευταία τριετία. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα έσοδα από φόρους εκτινάχθηκαν το 2017 σχεδόν στο 27% του ΑΕΠ από 20,2% το 2008, εξασφαλίζοντας στην Ελλάδα τον τίτλο της πρωταθλήτριας Ευρωζώνης στη φορολογία. **Σελ. 15**

Μάχη για την κατάκτηση του Διαστήματος

Τα ιδιωτικά ταξίδια στο Διάστημα για τουρισμό και η μεταφορά δορυφόρων αποτελούν το νέο πεδίο ανταγωνισμού για κάποιους από τους μεγαλύτερους επιχειρηματίες του πλανήτη, όπως ο Τζεφ Μπέζος της Amazon, ο Ελον Μασκ της Tesla, ο Ρίτσαρντ Μπράνσον της Virgin. Με επενδύσεις δισεκατομμυρίων διεκδικούν μια...μακρινή αγορά, που μέχρι πριν από λίγα χρόνια ανήκε αποκλειστικά στις υπερδυνάμεις του πλανήτη. **Σελ. 10**

Αντιφατικές οι μαρτυρίες για τη ΣΚΤ

Πότε άρχισε το πάρτι

Σοβαρές αντιφάσεις προκύπτουν σε αρκετές περιπτώσεις από τις καταθέσεις 18 προσώπων που έχουν καταθέσει ενώπιον της ερευνητικής επιτροπής για τα γεγονότα που οδήγησαν στην κατάρρευση της ΣΚΤ. Μια από τις αντιφάσεις ήταν ο χρόνος κατά τον οποίο προέκυψαν τα ΜΕΔ. **Σελ. 6**

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

Με πλαστικό χρήμα πληρώνουν οι Κύπριοι

Το πλαστικό χρήμα έχει κατακτήσει τους Κυπρίους, οι οποίοι το χρησιμοποιούν στις πλείστες αγορές τους, ακόμα και σε φούρνους και περίπτερα. Σύμφωνα με στοιχεία της JCC, σε περίοδο επτά μηνών, ο τζίρος έφτασε στα 2,429 δισ. σε σχέση με 1,9 δισ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο. **Σελ. 5**

Ferrari 250 GTO του 1962 «έπιασε» 48,4 εκατ. δολ.

Μία Ferrari 250 GTO του 1962, ίδια με αυτή της φωτογραφίας, δημοπρατήθηκε για 48,4 εκατ. δολάρια. Σε μόλις 12 λεπτά αφότου ξεκίνησε η διαδικασία, έφθασε να πωληθεί σε αυτή την τιμή σε άγνωστο συλλέκτη, όπως αναφέρει το αμερικανικό οικονομικό περιοδικό Forbes. Η εν λόγω τιμή είναι κατά 25% μεγαλύτερη από την προηγουμένη τιμή-ρεκόρ για πώληση αυτοκινήτου αντίκα πριν από τέσσερα χρόνια. **Σελ. 12**

ΣΧΟΛΙΟ / *Του* ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Επρεπε να κλείσει μία τράπεζα;

Το πλαίσιο για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα βελτιώθηκε το πρώτο δεκαήμερο του Ιουλίου 2018. Προηγήθηκε δε ο τερματισμός της λειτουργίας της δεύτερης μεγαλύτερης τράπεζας της Κύπρου, του Συνεργατισμού, λόγω του μεγάλου όγκου των Μη Εξυπηρετούμενων. Τουλάχιστον αυτό προκύπτει από τις πρώτες καταθέσεις στην ερευνητική επιτροπή που έχει συσταθεί γι΄ αυτό το σκοπό. Είτε πριν από το 2013, είτε μετά το 2013, οι μάρτυρες καταλήγουν στις καταθέσεις τους πως ο κακός, ως επι το πλείστον, χειρισμός των ΜΕΔ έφερε την τράπεζα στο σημείο που βρίσκεται σήμερα, δηλαδή να είναι χωρισμένη στα δύο, με καλό και κακό κομμάτι. Εάν όμως η Κυβέρνηση -που σωστά θέλει να λαμβάνει τα εύσημα όσον αφορά τους ρυθμούς ανάπτυξης, τουριστική κίνηση, μείωση ανεργίας και άλλα- είχε προχωρήσει στην βελτίωση της νομοθεσίας για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ, τότε η ΣΚΤ δεν θα είχε αυτή την κατάληξη. Τουλάχιστον όχι τώρα, όχι έτσι. Θα γινόταν αυτή η ομαλή και σταδιακή ιδιωτικοποίηση μέχρι το 2020, δεν θα είχε ανεβάσει το κράτος το δημόσιό του χρέος στηρίζοντάς την, θα υπήρχε εργασιακή ηρεμία στους 2.650 υπαλλήλους και καμία ανησυχία με εκροές καταθέσεων που προέκυψαν από φόβους για καινούργιο κούρεμα καταθέσεων. Ο Συνεργατισμός, εάν είχε τα εργαλεία που έχουν στη διάθεσή τους όλες οι άλλες τράπεζες τη δεδομένη περίοδο, εκτιμώ πως όση κακοδιαχείριση και να του καταλογίζουν, θα συνέχιζε να λειτουργεί. Πώς όμως; Εάν θα του επιτρεπόταν να πωλήσει μεγάλο πακέτο δανείων όπως η Τράπεζα Κύπρου, σίγουρα θα πωλούσε στην τιμή των 24,8 σεντ του ευρώ που πέτυχε χθες. Μπορεί να ζημίωνε ολίγον τι, όπως άλλωστε θα γίνει και με την Τράπεζα Κύπρου, αλλά τα κεφάλαια που θα έψαχνε μετά θα ήταν για τη λειτουργία μίας τράπεζας η οποία είναι σχεδόν απαλλαγμένη από ΜΕΔ, που ουσιαστικά το ρίσκο της είναι πάρα πολύ λίγο. Τότε, μάλιστα, θα έρχονταν πολλοί επενδυτές για την Τράπεζα. Πρόσθετα, οι νομοθεσίες – εκτός της τιτλοποίησης δανείων- προϋπήρχαν και επί της ουσίας δεν βελτιώθηκαν, απλώς πέρασαν στην ολότητά τους, όπως ήρθαν ως πακέτο τον καιρό του μνημονίου. Βέβαια, δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεχνάμε πως εάν δεν είχε γίνει το σπάσιμο του Συνεργατισμού, δεν θα είχε ληφθεί ούτε η απόφαση για να δημιουργηθεί Φορέας Διαχείρισης ΜΕΔ, αλλά ούτε το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ ώστε να προσφέρει κοινωνική πολιτική στους ευάλωτους δανειολήπτες. Οι υπόλοιπες κυπριακές τράπεζες από ό,τι φαίνεται θα επωφεληθούν από την αποτυχία του Συνεργατισμού και τις αποφάσεις που λήφθηκαν μετά από αυτόν. Περιμένουμε πολλά πράγματα ακόμα από τις υφιστάμενες τράπεζες.

"BDO. What matters to you, matters to us"

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

BDO

02-OIK_SHMEIOMATARIO_KATHI 28/08/18 23:19 Page 2

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Οπως μάθαμε...

Όταν οι δάσκαλοι δεν μπορούν να πείσουν για το βασικό, ότι δηλαδή «ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούνται...», με τι να πιστώσουμε ολάκερη την παιδεία; Μπλεχτήκαμε όλοι στη δίνη του ποιος έχει περισσότερο δίκαιο, για το ποιος έκανε βεβιασμένα βήματα, για το αν το πρόβλημα εστιάζεται σε κάποιες ώρες διδασκαλίας, σε κάποια εκατομμύρια εξοικονομήσεων, σε κάποια καθήκοντα που έπρεπε ή δεν έπρεπε να ανατίθενται. Ελάχιστοι όμως ασχολούνται με την ουσία του θέματος. Φυσικά θα μου πείτε – και όχι αδίκως – πως η ουσία λαμβάνει ουσία ανάλογα με το ποιου τα παπούτσια φοράς. Ενώ λοιπόν οι θιγμένοι δάσκαλοι/καθηγητές μιλούν για «κάποιες» ώρες διδασκαλίας, «κάποια» καθήκοντα εκτός των εξυπακουόμενων καθηκόντων τους και «κάποια» εκατομμύρια αντιμισθίας, ωσάν το «κάποια» να αφορούν σε φιστίκια, την ίδια ώρα φαίνονται ανένδοτοι στο να θυσιάσουν αυτά τα φιστίκια που ονομάζονται εκατομμύρια ευρώ. Υποστηρικτές αυτών, διά μέσου της ηλεκτρονικής πολυθρόνας, υπενθυμίζουν πως σκοπός των κυβερνώντων είναι να τα «κλείσουν όλα». Τα παραδείγματα – κατ' εκείνους πολλά – Eurocypria, Cyprus Airways, Λαϊκή Τράπεζα, Συνεργατισμός και τραβάνε το σχοινί παρακάτω για να πούνε πως έρχεται το νοσηλευτικό, η ΑΗΚ, η ΑΤΗΚ και πάει λέγοντας. Εγώ δεν έχω καμιά αμφιβολία πως όλοι αυτοί οι διάφοροι «τρίτοι» υποστηρικτές και υποκινητές της φασαρίας είναι στην πλειοψηφία τους άτομα που απλά δεν νοιάζονται τόσο όσο μας θέλουν να τους πιστέψουμε. Είναι άτομα των οποίων η συνεισφορά στα δημόσια ταμεία είναι αμελητέα. Επειδή αν ήταν να πιστέψω το άλλο, ότι δηλαδή ενδιαφέρονται πραγματικά για το καλό του τόπου και ότι συνεισφέρουν τα μέγιστα, τότε θα πρέπει να είναι μεγάλοι μαζοχιστές. Δεν είναι δυνατόν εταιρείες όπως η Eurocypria και η Cyprus Airways να μας φέσωναν επί σειρά δεκαετιών εκατοντάδες εκατομμύρια λίρες και κάποιοι ακόμα να πιστεύουν πως κακώς έβαλαν λουκέτο. Ε μα είναι απλό. Δύο κατηγορίες ανθρώπων είναι δυνατό να έχουν πρόβλημα. Αυτοί που έτρωγαν εκατομμύρια και αυτοί που δεν έχαναν γρόσι. Οι ενδιάμεσοι είμαστε οι κακοί και οι άκαρδοι. Μάθαμε όμως στη διασπάθιση και το τέλος της ημέρας δεν μας άρεσε. Δεν γίνεται η Λαϊκή να μας δημιούργησε τόσο πρόβλημα, δημοσιονομικό και οικονομικό, και ακόμη κάποιοι να θεωρούν πως κακώς έκλεισε. Ο Συνεργατισμός είναι έργο σε εξέλιξη. Αλλά ποιοι τον κλαίνε; Όλοι. Επειδή έτσι ήταν ο Συνεργατισμός. Βολικός για όλους, από το κομματικό κατεστημένο μέχρι τον τελευταίο φαινομενικά άμοιρο υπό τον ήλιο. Γι' αυτό, όλοι έχουν κάτι αρνητικό να πουν γιατί έκλεισε και αυτός. Λίγοι προς το παρόν ασχολούνται με την πορεία του μέχρι το 2012. Έγινε τόσος ντόρος για την ανάγκη εξορθολογισμού της ΑΤΗΚ και της ΑΗΚ έτσι ώστε να μπορούν να ανταγωνιστούν στο νέο περιβάλλον. Ίδρωσε κανενός το αφτί; Ποιος πραγματικά νοιάζεται για τον καταναλωτή και για το αν αυτός θα πρέπει να απολαμβάνει καλύτερες υπηρεσίες και πιο φθηνά; Θεωρητικά πολλοί ενδιαφέρονται, πρακτικά ουδείς.

Και ερχόμαστε πίσω στην παιδεία. Όλοι γλείφουν την κουφέτα της δωρεάν παιδείας. Μα ποιους κοροϊδεύουν; Έχουμε εμείς δωρεάν παιδεία; Γιατί είχαμε ποτέ; Αν οι γονείς δεν φυλάξουν δικά τους χρήματα να μορφώσουν τα παιδιά τους ή αν δεν δανειστούν χρήματα για το σκοπό αυτό, τα παιδιά μένουν ξύλα απελέκητα. Είναι βαθμοί αυτοί που ακούγονται κάθε χρόνο για να είναι ο οποιοσδήποτε υπερήφανος; Μόνο ντροπή κύριοι της «παιδείας», από εσάς στα υπουργεία μέχρι εσάς στην τάξη. Ναι η παιδεία έχει κόστος. Σοβαρότατο κόστος. Κάθε σοβαρή μελέτη για εξορθολογισμό της παιδείας, θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη την παραπαιδεία. Επειδή η ουσία του όλου ζητήματος είναι η παιδεία να παράγει σωστούς, μορφωμένους και ολοκληρωμένους ανθρώπους στο κοινωνικό σύνολο. Μόνο έτσι μια χώρα, μια κοινωνία πάει μπροστά. Ενόσω το κάθε υποσύνολο κρύβεται πίσω από κεκτημένα και προσωπικές ατζέντες, το σύνολο βρίθει από... ελλείψεις. Μήπως όμως έτσι δεν μάθαμε; Να ζούμε με ελλείψεις; Μήπως δεν θα έπρεπε να κάναμε τελικά την κίνηση προς την Ευρώπη; Μήπως έπρεπε να έχουμε ένα μόνιμο μηχανισμό να τυπώνουμε το δικό μας χρήμα για να είμαστε φαινομενικά όλοι ευτυχισμένοι; Ένα μηχανισμό που θα κάλυπτε όλα μας τα οικονομικά ελλείμματα και θα έριχνε ένα «μόνιμα προσωρινό» πέπλο πάνω από τα πραγματικά μας ελλείμματα; Ίσως. Επειδή φαίνεται πως τα πραγματικά μας ελλείμματα δεν θέλουμε να τα διαχειριστούμε.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

«Εξαγωγές φοιτητών» Ελλάς Α.Ε.

Μεγάλη άνοδος καταγράφεται, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, στον αριθμό των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τη χώρα τους. Το 2000 ήταν 2,1 εκατ., ο αριθμός αυξήθηκε στα 3 εκατ. το 2005, έφτασε τα 4,1 εκατ. το 2010 και πλέον βρίσκεται στα 5 εκατ. Η διεθνής αγορά τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζει αλματώδη ανάπτυξη, η οποία εξηγείται από την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου –στον ΟΟΣΑ κατά μέσον όρο το 42% των ατόμων 25-34 ετών έχει πτυχίο ΑΕΙ έναντι 25% των 55-64 ετών–, τη διεθνοποίηση των οικονομιών και την αναζήτηση στελεχών υψηλού επιπέδου, κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Εκμεταλλευόμενες την πτώση των εκπαιδευτικών συνόρων, οι χώρες στοχεύουν σε οφέλη, άμεσα εισπρακτικά και μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά. Η Ελλάδα στη διεθνή αγορά εμφανίζεται στους μεγαλύτερους –αναλογικά με τον πληθυσμό κάθε χώρας– «εξαγωγείς φοιτητών», με μπδαμινή παρουσία στους «εισαγωγείς». Οι Ελληνες φοιτητές σε ξένα ΑΕΙ αποτελούν το 5,8% του συνόλου των Ελλήνων φοιτητών (το άλλο 94,2% σπουδάζει σε ΑΕΙ εντός έδρας)· το έκτο μεγαλύτερο ποσοστό στην Ευρώπη.

Η ηγεσία του ελληνικού υπουργείου Παιδείας δηλώνει ανοιχτή στη διεθνοποίηση των ΑΕΙ της χώρας. Ωστόσο, αντί να το αποδείξει εμπράκτως, αναζητώντας διεθνείς συνεργασίες για προσέλκυση φοιτητών, εστιάζει στην απορρόφηση των ΤΕΙ από πανεπιστήμια. Ετσι, αντί να εξορθολογίσει την τεχνολογική εκπαίδευση που τόσο έχει σημασία για την Ελλάδα, την υποβαθμίζει σε επίπεδο ΙΕΚ, αφού τα ΤΕΙ θα μετατραπούν σε πανεπιστήμια. Παράλληλα, με την απορρόφηση των ΤΕΙ (όχι όλα βέβαια) τα πανεπιστήμια αποκτούν νέα βαρίδια, και αυτό αναμένεται να έχει επίπτωση και στις διεθνείς κατατάξεις τους, τις οποίες υπολογίζουν οι ξένοι. Δέλεαρ είναι τα κονδύλια για προσλήψεις και νέα τμήματα. Χαρακτηριστικά, πληροφορούμαι ότι πρύτανης περιφερειακού πανεπιστημίου το οποίο δεν έχει εισέλθει (ακόμη) σε επίσημες διαβουλεύσεις με ΤΕΙ, συμβούλευσε τους καθηγητές του ιδρύματός του να σπεύσουν να καταθέσουν προτάσεις, «όπως ίδρυση νέου τμήματος, τροποποίηση ονομασίας λειτουργούντων τμημάτων και άλλα, επειδή οι διαθέσιμοι πόροι για τα ΑΕΙ προφανώς είναι πεπερασμένοι και γνωρίζοντας τις σε εξέλιξη ανάλογες συζητήσεις για τέσσερις συνέργειες». Σπουδή για το... ψητό.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Η Ιφιγένεια εν Λευκωσία και η καρέκλα του Χαμπιαούρη

Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

"Εξετάσεις δίνει η κυβέρνηση στο θέμα της Παιδείας, από τον Χαμπιαούρη μέχρι τον Πρόδρομο και τον ίδιο τον Πρόεδρο Αναστασιάδη", σχολίαζε προχθές Συναγερμικό στέλεχος επισημαίνοντας τα πολλά αρνητικά που επισύρει η αντιπαράθεση με τους εκπαιδευτικούς.

Όπως έλεγε το εν λόγω στέλεχος "τη νύφη φαίνεται να την πληρώνει ο ΔΗΣΥ" και κατηγόρησε ανοικτά ένα δικό του (του ΔΗΣΥ) παιδί, "που ως συνδικαλιστής πρώτης γραμμής λειτούργησε ως εξάρτημα του ΑΚΕΛ και έστρεψε όλους τους εκπαιδευτικούς κατά της κυβέρνησης".

Κάποιος, πάντως, που ανεβοκατεβαίνει συχνά - πυκνά στον Λόφο της εξουσίας, έλεγε χθες ότι "με την τροπή που πήραν τα πράγματα το θέμα της παιδείας έχει πια προσωποποιηθεί. Για όλα τα κακά και τα άσχημα ευθύνεται σύμφωνα με τα συνθήματα που ακούστηκαν ο Χαμπιαούρης, του οποίου την παραίτηση ζήτησαν δια βοής. Άραγε εάν παραιτηθεί θα λυθούν και όλα τα προβλήματα; Μήπως ο Αναστασιάδης να τους ετοιμάζει κάποια έκπληξη και τότε θα κάτσει ο κάθε κατεργάρης στον πάγκο του, σόρι στην έδρα του;"...

Ουσιαστικά πρόκειται για το σενάριο για το οποίο σας είχα ξαναγράψει πρόσφατα, το σενάριο της Ιφιγένειας, όπου ο Χαμπιαούρης σαν άλλη Ιφιγένεια, όχι εν Αυλίδι, ούτε εν Ταύροις, αλλά εν Λευκωσία, θα θυσιαστεί για το καλό της Παιδείας, μάλλον της κυβέρνησης.

Μια πηγή μου που γνωρίζει πρόσωπα και πράγματα μου έλεγε τις προάλλες πως στον Λόφο συζητήθηκαν και κάποια ονόματα για πιθανούς αντικαταστάτες αλλά ο Healthy Nic εξακολουθούσε να αντιστέκεται σθεναρά στις πιέσεις.

Το θέμα είναι ποια στάση θα κρατήσει μετά την μεγαλειώδη πορεία των εκπαιδευτικών και άλλων. Όποια και να είναι η απόφαση η τραγικότητα της Ιφιγένειας θα συνεχίσει να σκεπάζει την δημόσια παιδεία της Κύπρου, αφού για τον Healthy η κατάσταση είναι μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα. Δηλαδή: Ούτε από το εγώ του θα ήθελε να πέσει και να παύσει τον υπουργό του, ούτε θέλει να κάνει την χάρη στους εκπαιδευτικούς που τον θύμωσαν τα μάλα, αλλά ούτε και πρακτικά είναι εύκολο να αναλάβει κάποιος το υπουργείο

«Μην υποτιμάς τον κύριο δίπλα μου. Αμέσως μετά την υπουργοποίησή του πέτυχε συγκεντρώσεις που τις ζηλεύουν όλοι οι κομματάρχες».

Παιδείας λίγες μέρες, μη σας πω ώρες, πριν ανοίξουν τα σχολεία!

Στο τελευταίο επιχείρημα πάντως δόθηκε μια απρόσμενη απάντηση, από κυβερνητικό μάλιστα στέλεχος που διερωτήθηκε: "Μήπως μια επιστροφή του Καδή να φαντάζει ως η ιδανική λύση για την περίπτωση; Και να "θκιακλύσει" τον Χαμπιαούρη στο Γεωργίας μέχρι νεωτέρας και να ηρεμήσει και τους εκπαιδευτικούς και να κλείσει και κάποια άλλα στόματα;"

Το ίδιο στέλεχος μου έκανε και μια αποκάλυψη που ελάχιστοι γνωρίζουν: τη θέση του Χαμπιαούρη την ήθελε πολύ, πάρα πολύ άτομο που βλέπουμε καθημερινά να μιλά για τα θέματα της εκπαίδευσης. Ήρθε μάλιστα και σε ευθεία αντιπαράθεση με τον Χαμπιαούρη σε πολλές περιπτώσεις ενώ εκνεύρισε και τον ίδιο τον Healthy. "Ήθελε πολύ να καθίσει στην καρέκλα του Χαμπιαούρη, ο Νίκαρος όμως δεν του έκανε τη χάρη και έτσι του έμεινε το... άχτι", μου είπε κατά λέξη η πηγή μου.

Η χωρίς αμφιβολία πετυχημένη εκδήλωση των εκπαιδευτικών χθες θορύβησε αρκετούς. Όχι μόνο στον Λόφο αλλά και αρκετά πιο κάτω. Αξιωματούχος συγκεκριμένου κόμματος επέμενε να συζητηθεί το θέμα άμεσα και να ληφθούν αποφάσεις αλλά του υποδείχθηκε πως είναι καλύτερα η ανάλυση να γίνει ψύχραιμα την επομένη. Δηλαδή σήμερα.

Ο Χούρικαν που θα έφευγε νωρίς παραμένει τελικά μέχρι το σωτήριον έτος 2020 στο τιμόνι της Τράπεζας Κύπρου. Φαίνεται πως άρχισε να συμπαθεί τους Κύπριους οι οποίοι αρχικά δεν του γέμιζαν το μάτι και κατ' άλλους του κάθονταν στο στομάχι.

Δύο τινά μπορεί να συμβαίνουν για να μας αντέχει και να μας ανέχεται: ή χωρκάτεψε ο Ιρλανδός ή εξελιχθήκαμε πολιτιστικά ως λαός.

ΚΟΥΪΖ: Ποιος αξιωματούχος υποστηρίζει ότι η εμφάνισή του ενώπιον της ερευνητικής επιτροπής για το Συνεργατισμό θα φέρει ανατροπές; Αληθεύει πως τρεις συνεργάτες του εργάζονται εντατικά για να του ετοιμάσουν τον φάκελο που θα έχει μαζί του κατά την κατάθεσή του;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Γνωριμία με τον Μποστ στον Τεχνοχώρο της ΕΘΑΛ

Στο Φουαγιέ του Τεχνοχώρου της Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού (ΕΘΑΛ) παρουσιάζεται έκθεση με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη γέννηση του μεγάλου καλλιτέχνη Μέντη Μποσταντζόγλου (Μποστ). Στην έκθεση εκτίθενται σκίτσα και γελοιογραφίες του Μποστ (με επίκεντρο τους θρυλικούς χαρακτήρες του, την καθημαγμένη Μαμά Ελλάδα, την Ανεργίτσα και τον Πειναλέοντα), καθώς και φωτοαντίγραφα πινάκων, βιβλίων και στίχων του Μέντη Μποσταντζόγλου. Την έκθεση επιμελήθηκε η σκηνογράφος/ενδυματολόγος Μαρίζα Παρτζίλη και μέσα από τα εκθέματα που επελέγησαν δίνεται η ευκαιρία στο κοινό να σχηματίσει μια σφαιρική εικόνα για το έργο και την εποχή του Μποστ, ενός ανεπανάληπτου χιουμορίστα, ο οποίος δημιούργησε ένα μοναδικό, εντελώς προσωπικό και αναγνωρίσιμο σατιρικό ύφος.

Σημειώνεται ότι η ΕΘΑΛ, στο πλαίσιο των εορτασμών των τριάντα χρόνων λειτουργίας της και με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Μποστ, τον Ιούλιο 2018 διοργάνωσε ημερίδα αφιερωμένη στον μοναδικό σκιτσογράφο, ευθυμογράφο, γελοιογράφο, θεατρικό συγγραφέα, στιχουργό και ζωγράφο.

Πληροφορίες: Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή για το κοινό μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου, κάθε Δεύτερα-Παρασκεύη 10:00 π.μ. – 1:00 μ.μ. και πριν από κάθε παράσταση. Επικοινωνία τηλέφωνο 25877827.

«Ο Δάσκαλός μας εν Τρολ» από την ομάδα Λουμπάγκο

Η ομάδα Λουμπάγκο, το Θέατρο Τσέπης και το κέντρο παραστατικών τεχνών Mitos, παρουσιάζουν την παράσταση «Ο Δάσκαλός μας εν Τρολ» του Dennis Kelly, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κυριάκου. Η ομάδα Λουμπάγκο (αποτελείται από τους Βασίλη Χαραλάμπους, Τζούλη Γρηγορίου, Μικαέλλα Θεοδουλίδου, Γιώργο Κυριάκου, Εύα Καλομοίρη) παρουσιάζει το έργο στην τελική του μορφή, τον Σεπτέμβριο, στο Παλιό Ξυδάδικο, στο πλαίσιο του theYardResidency2018. Το έργο του Βρετανού συγγραφέα Dennis Kelly «Our Teacher's a Troll» εκτυλίσσεται κατά κύριο λόγο σε ένα δημοτικό σχολείο και οι κεντρικοί ήρωές του είναι τα δίδυμα! Αφού στέλνουν τη διευθύντριά τους στο τρελοκομείο, ρωτώντας την συνεχώς και ασταμάτητα «γιατί», καταφθάνει ο αναπληρωτής διευθυντής, ο οποίος είναι ένα αυστηρό και δικτατορικό Τρολ. Δάσκαλοι και μαθητές υποφέρουν κάτω από την εξουσία του Τρολ και οι αταξίες απαγορεύονται εξ ολοκλήρου. Τα δίδυμα, αφού η μαμά τους αρνείται να τα πιστέψει και να τα βοηθήσει, αποφασίζουν να δώσουν τη λύση μόνα τους. Το κείμενο του έργου μεταφράστηκε στην κυπριακή διάλεκτο και κατά τη διάρκεια της παράστασης προβάλλεται προς ανάγνωση από ηθοποιούς και κοινό, ταυτόχρονα, δημιουργώντας έτσι ένα ζωντανό, αλλά καλά δομημένο, διαδραστικό αυτοσχεδιασμό.

Πρόκειται για ένα βαθιά πολιτικό έργο που ασκεί ουσιαστική κριτική πάνω σε σύγχρονα ζητήματα περί δημοκρατικότητας, ελευθερίας της έκφρασης , παιδικής εργασίας, γραφειοκρατίας και της γενικότερης δυσλειτουργίας των σύγχρονων κρατικών και κοινωνικών δομών. Όλα αυτά δοσμένα με ένα καυστικό και διασκεδαστικό χιούμορ.

Συντελεστές: Σκηνοθεσία Γιώργος Κυριάκου, μετάφραση/διασκευή Νιόβη Χαραλάμπους, Γιώργος Κυριάκου. Σκηνικά/κοστούμια Ελένη Ιωάννου. Παίζουν: Κωνσταντίνος Σωκράτους, Τζούλη Γρηγορίου, Μικαέλλα Θεοδουλίδου, Γιώργος Κυριάκου, Ιωάννα Κορδάτου, Βασίλης Χαραλάμπους, Θέκλα Φλουρή, Εύα Καλομοίρη. Κίνηση Εύα Καλομοίρη.

Παραστάσεις: Παλιό Ξυδάδικο, Λεμεσός, στις 3, 4 ,8, 10, 11, 15 στις 9:00 μ.μ., και στο Flea Theatre, Λευκωσία στις 22, 23, 29, 30 στις 8:30 μ.μ. Τηλέφωνο κρατήσεων 99629610.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κώστας Ιορδανίδης • Διευθύνων Σύμβουλος: Δημήτρης Λοττίδης • Διευθυντής: Ανδρέας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας ■ Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος

Πού θα είναι το επόμενο σου

ταξίδι;

Ψάχνεις φθηνά αεροπορικά εισιτήρια;

Η budgetfly.com αναζητά χιλιάδες αεροπορικές εταιρείες, συγκρίνει τιμές και βρίσκει φθηνά αεροπορικά εισιτήρια σε δευτερόλεπτα.

budgetfly.com

Get it on Google play

Available on the App Store

04-OIK_OIKONOMIA_KATHI 28/08/18 22:17 Page 4

Επεσαν κατά 13,5% τα κόκκινα δάνεια του νησιού

Στα 17,2 δισ. ευρώ πλέον τα μη εξυπηρετούμενα της Κύπρου – Στα 5,2 δισ. ευρώ τα ΜΕΔ της Τράπεζας Κύπρου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η δημιουργία του Φορέα θα γίνει εφικτή σε 12 – 15 μήνες, όταν και η ΕΚΤ θα έχει εγκρίνει τη μορφή που θα του δώσει η Κυβέρνηση. Τότε δηλαδή θα μειωθούν τα ΜΕΔ της Κύπρου στα 10 δισ. ευρώ.

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια της Κύπρου τον Απρίλιο του 2018 ανέρχονταν στα 19,9 δισεκατομμύρια ευρώ, με την πτωτική πορεία τους, από το 2013 που βγήκε στην επιφάνεια αυτό το μεγάλο πρόβλημα,να εμφανίζει μια κόπωση. Από τα 27 δισ. ευρώ που ήταν το 2013, έπεσαν τα πρώτα χρόνια στα 19,9 δισ. λόγω κυρίως των αναδιαρθρώσεων μεγάλων δανειζομένων χρησιμοποιώντας κυρίως τη μέθοδο ανταλλαγής χρέους με ακίνητη περιουσία. Επειτα όμως το εγχείρημα δυσκόλεψε, καθώς το προφίλ των δανείων που απέμειναν είναι σε γενικές γραμμές εντελώς διαφορετικό από τα προγούμενα. Πρόσθετα, ουδέποτε σταμάτησαν να δημιουργούνται καινούργια ΜΕΔ στο σύστημα, άρα όσα βήματα και να γίνονταν προς τα εμπρός, υπήρχαν αρκετές περιπτώσεις που γινόταν κάποιο πισωγύρισμα. Η Βουλή τον Ιούνιο του 2018 αντιλήφθηκε το μεγάλο πρόβλημα των τραπεζών και την αδυναμία τους να πιάσουν τους στόχους μείωσης που είχε θέσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στα τραπεζικά ιδρύματα. Θέλησε να περάσει έτσι το πολυπόθητο πακέτο αντιμετώπισης των ΜΕΔ που ζητούσαν τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες, με την εισαγωγή της τιτλοποίησης των δανείων, αυστηρότερων εκποιήσεων και της γρήγορης πώλησης δανείων. Αν και η Τράπεζα Κύπρου είχε μια μικρή εμπειρία από την πώληση 22 εκατ. ευρώ στην CDBBank το καλοκαίρι του 2017, χθες ανακοίνωσε πως πώλησε ένα τεράστιο πακέτο δανείων για τα κυπριακά και όχι μόνο δεδομένα, ύψους 2,8 δισ. ευρώ στο επενδυτικό ταμείο Apollo Global Management LLC. Από τα εν λόγω δάνεια αξίας 2,8 δισ. ευρώ, τα 2,7 δισ. ευρώ αφορούν Μη Εξυπηρετούμενα, μειώνοντας εν γένει το σύνολο των ΜΕΔ του κυπριακού πιστωτικού τομέα στα 17,2 δισ. ευρώ. Ποσοστιαία, η συναλλαγή που ολοκλήρωσε η Τράπεζα και η Apollo, μείωσε τα ΜΕΔ της Κύπρου κατά 13,5% βάσει των τελευταίων αποτελεσμάτων που ήταν 19,9 δισ. ευρώ.Ταυτόχρονα, πρέπει να συμπεριληφθεί και η δημιουργία του Φορέα Διαχείρισης Δανείων στον οποίο θα ενταχθούν 7 δισ. ευρώ, άρα και θα βγουν εκτός τραπεζικού συστήματος 10 δισ. κόκκινων δανείων. Η δημιουργία του Φορέα βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι θα γίνει εφικτή σε 12 – 15 μήνες, όταν και η ΕΚΤ θα έχει εγκρίνει τη μορφή που θα του δώσει η Κυβέρνηση. Τότε δηλαδή θα μειωθούν τα ΜΕΔ της Κύπρου στα 10 δισ. ευρώ.

> *Οι κινήσεις που έκαναν Κυβέρνηση και τράπεζες το 2018 θα φέρουν τα Μη Εξυπηρετούμενα στα 10 δισ. με τη δημιουργία και του Φορέα Διαχείρισης των Δανείων.*

Ακόμα, αν και η συναλλαγή με την Apollo και την Τράπεζα Κύπρου φέρει αναγκαστικά ζημιές ύψους 135 εκατ. ευρώ στην Τράπεζα, θα ρίξει τα ΜΕΔ της κατά 10 μονάδες, στο 38% από το 48%. Πώς θα γίνει αυτό; Το χαρτοφυλάκιο των ΜΕΔ θα μεταφερθεί από την Τράπεζα σε μια εγκεκριμένη Κυπριακή Εταιρεία Εξαγοράς Πιστώσεων. Στη συνέχεια οι μετοχές της Εταιρείας αυτής θα αγοραστούν από συγκεκριμένα επενδυτικά ταμεία, συνδεδεμένα με την Apollo Global Management LLC, τον αγοραστή του Χαρτοφυλακίου.

Μικρή η τιμή

Αν και με βάση τις νομοθεσίες που ενέκρινε η Βουλή, τραπεζικές πηγές θεωρούσαν πως η τιμή σε δάνεια που πωλούνται στην Κύπρο θα ήταν μεγαλύτερη, η Τράπεζα Κύπρου πώλησε στα 24,8 σεντ του ευρώ. Πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως η συναλλαγή δεν είναι και η καλύτερη δυνατή για την τράπεζα, αν και τα αποτελέσματά της θα φανούν άμεσα στην οικονομία ακόμα και με αναβάθμιση από τους Οίκους Αξιολόγησης. Εν τέλει, σχολιάζουν, οι νομοθεσίες απλώς βοήθησαν στο να επιτευχθεί η πράξη, αλλιώς δεν θα υπήρχε κανένα σοβαρό ενδιαφέρον για αγορά του πακέτου αυτών των δανείων.

Οι λεπτομέρειες

Η Τράπεζα κατέληξε σε συμφωνία για την πώληση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων με μεικτή λογιστική αξία ύψους 2,8 δισ. (εκ των οποίων 2,7 δισ. αφορούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια) τα οποία έχουν ως ενυπόθηκες εξασφαλίσεις ακίνητα περιουσιακά στοιχεία (Project Helix). Τα Επενδυτικά Ταμεία τα οποία διαχειρίζεται η Apollo θα παρέχουν το μετοχικό κεφάλαιο για τη χρηματοδότηση της αγοράς του Χαρτοφυλακίου. Ο αγοραστής επιλέγηκε μετά από διαδικασία λήψης ανταγωνιστικών προσφορών. Μετά από μεταβατική περίοδο κατά την οποία η διαχείριση των δανείων θα παραμείνει στην Τράπεζα, πρόθεση είναι όπως η μακροχρόνια διαχείριση αυτού του Χαρτοφυλακίου μεταφερθεί σε οργανισμό διαχείρισης δανείων (servicer). Οι δύο πλευρές είναι σε συζητήσεις αναφορικά με τις λεπτομέρειες και τον χρόνο μεταφοράς της διαχείρισης των δανείων από την Τράπεζα προς τον οργανισμό διαχείρισης δανείων. Το χαρτοφυλάκιο έχει συμβατικό υπόλοιπο ύψους 5,7 δισ. ευρώ, καθαρή λογιστική αξία ύψους 1,5 δισ. ευρώ μη συμπεριλαμβανομένης της επίδρασης της Συναλλαγής στο λογαριασμό αποτελεσμάτων του β' τριμήνου 2018. Το μεικτό τίμημα πώλησης κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής θα ανέλθει σε 1,4 δισ. και θα καταβληθεί σε μετρητά, αναφέρεται.

Το Χαρτοφυλάκιο που πωλήθηκε αποτελείται από 14.024 δάνεια σε μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, εξασφαλισμένα με πάνω από 9.065 ακίνητα. Παράλληλα, η Τράπεζα προτίθεται να επενδύσει ποσό ύψους 450 εκατ. στο ομολογιακό δάνειο (senior debt) σε σχέση με αυτή τη συναλλαγή, γεγονός που υπόκειται σε εποπτική έγκριση. Σύμφωνα με την Τράπεζα, η Συναλλαγή είναι η πρώτη πώληση ΜΕΔ από την Τράπεζα και αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο στην επίτευξη της στρατηγικής της Τράπεζας για βελτίωση της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου μέσω της μείωσης των ΜΕΔ. Μετά από την ολοκλήρωση του Project Helix, τα μεικτά ΜΕΔ της Τράπεζας θα είναι κατά 65% χαμηλότερα από το υψηλότερο τους σημείο το 2014. Τέτοιες μεταβολές δύναται να έχουν σημαντική αρνητική επίπτωση, σημειώνει η Τράπεζα, γι΄ αυτό και θα προχωρήσει στην εξεύρεση 200 εκατ. κεφαλαίων μέσω ομολόγου, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες της «Κ».

Παράλληλα με το ΕΣΤΙΑ

Την όλη ώθηση έδωσαν οι νομοθεσίες που ψηφίστηκαν στις 8 Ιουλίου, καθώς και το πράσινο φως που δόθηκε για την εφαρμογή του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ από την κυβέρνηση. Το σχέδιο αναμένεται, με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας και το ποσοστό συμμετοχής, να καλύψει μέχρι 0,9 δισ. ΜΕΔ ιδιωτών δανειοληπτών της Τράπεζας, τα οποία παραμένουν ως ΜΕΔ για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα επιλέξιμα δάνεια για το ΕΣΤΙΑ είναι με βάση τα δεδομένα της Τράπεζας. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας αφορούν κυρίως την αγοραία αξία της κατοικίας, το συνολικό εισόδημα και τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του νοικοκυριού. Αυτά θα λειτουργήσουν ως ένας σαφής διαχωρισμός των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων δανειοληπτών, ενεργώντας αποτρεπτικά κατά των δανειοληπτών που στρατηγικά επιλέγουν να μην εξυπηρετούν τις υποχρεώσεις τους.

Οι προβλέψεις

Οι προβλέψεις για το α' εξάμηνο 2018 στην τράπεζα ανήλθαν σε 99 εκατ., σε σύγκριση με 656 εκατ. για το α' εξάμηνο 2017 (μειωμένα κατά 85% σε ετήσια βάση), καθώς οι προβλέψεις του προηγούμενου έτους είχαν επηρεαστεί από τις επιπρόσθετες προβλέψεις ύψους περίπου 500 εκατ. που είχαν ληφθεί κατά το β΄ τρίμηνο 2017. Οι προβλέψεις για το β΄ τρίμηνο 2018 ανήλθαν σε 41 εκατ., σε σύγκριση με 58 εκατ. για το α' τρίμηνο 2018 (μειωμένες κατά 29% σε τριμηνιαία βάση).

Μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου παύουν να λειτουργούν 40 ΣΠ

Η Ελληνική εξαρχής είχε γνωστοποιήσει πως θα λειτουργήσει μόνο τα 72 από τα 172 καταστήματα του Συνεργατισμού

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Αφού η συναλλαγή μεταξύ Ελληνικής και Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας αναπόφευκτα θα προχωρήσει μετά και την έγκριση των μετόχων της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της πρώτης για την αύξηση κεφαλαίου την προηγούμενη Τετάρτη, σειρά έχει το πλάνο για την απορρόφηση του προσωπικού της δεύτερης και τη λειτουργία των καταστημάτων. Η Ελληνική Τράπεζα εξαρχής είχε γνωστοποιήσει πως θα εργοδοτήσει 1.100 άτομα προσωπικό από το Συνεργατισμό και θα συνεχίσει να λειτουργεί 72 καταστήματά του, καθιστώντας την αυτομάτως στην πρώτη τράπεζα λιανικής στην Κύπρο. Η απόκτηση αναμένεται να επιταχύνει τη στρατηγική της Ελληνικής –όπως σημειώνει η ίδιαγια ενίσχυση των δραστηριοτήτων της σε όλη την Κύπρο με μια διευρυμένη και διαφοροποιημένη πελατειακή βάση. «Η περίμετρος της απόκτησης της ΣΚΤ είναι συμπληρωματική με το επιχειρηματικό μοντέλο της Ελληνικής, διαφοροποιώντας το υφιστάμενο δανειακό χαρτοφυλάκιό της, που εστιάζεται σε μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ώστε να εδραιώσει την παρουσία της στον τομέα της λιανικής τραπεζικής», έχει σημειώσει χαρακτηριστικά. Από την αντίπερα όχθη, από τα 172 καταστήματα που είχε στο δυναμικό του ο Συνεργατισμός αναμένεται να κλείσουν τα 100, κάτι που θα γίνει σταδιακά. Η «Κ» κατέγραψε σε ρεπορτάζ της την περασμένη Κυριακή πως αναμένεται άμεσα να κλείσουν τα 40 εξ αυτών, στις επόμενες 10 ημέρες. Σύμφωνα με νέα πληροφόρηση, τα συγκεκριμένα καταστήματα θα παραμείνουν ανοιχτά και το Σεπτέμβριο, παρότι η Ελληνική κρατάει τη λίστα με τα καταστήματα που θα καταργηθούν. Η Ελληνική διέθετε πριν από την ολοκλήρωση της συμφωνίας με την ΣΚΤ 55 καταστήματα και 1.450 υπαλλήλους και ο Συνεργατισμός 172 καταστήματα (όπως προαναφέρθηκε) και 2.657 υπαλλήλους. Αυτό σημαίνει αυτομάτως πως η Ελληνική μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου θα έχει στο δυναμικό της –βάσει των 1.100 υπαλλήλων που θα λάβει- περί τους 2.550 υπαλλήλους, αλλά και 227 καταστήματα. Με τα 40 που θα κλείσει άμεσα, θα έχει να διαχειριστεί πλέον 187 καταστήματα που σταδιακά θα μείνουν 127. Όσον αφορά στους υπολοίπους εργαζομένους της ΣΚΤ, μέρος τους θα απορροφηθεί από τον Φορέα Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (περί τα 250 άτομα, φτάνοντας αισίως τα 650) και 900 άτομα όπως είναι ήδη γνωστό, θα αποχωρήσουν μέσω του σχεδίου εθελούσιας αποχώρησης της ΣΚΤ που ολοκληρώθηκε με επιτυχία, δείχνοντας ενδιαφέρον περισσότεροι από 1.000 συνολικά εργαζόμενοι. Σημειώνεται πως η αύξηση κεφαλαίου για να αποκτήσει τη ΣΚΤ η Ελληνική με 150 εκατομμύρια ευρώ –με ιδιωτικές τοποθετήσεις επενδυτών αλλά και από υφιστάμενους μετόχους- αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά το προσεχές τέταρτο τρίμηνο 2018.

> *Η Ελληνική διέθετε πριν από την ολοκλήρωση της συμφωνίας με την ΣΚΤ 55 καταστήματα και 1.450 υπαλλήλους και ο Συνεργατισμός 172 καταστήματα και 2.657 υπαλλήλους.*

Όλα τα παραπάνω μπορεί να απορρέουν από τη συμφωνία μεταξύ των δύο τραπεζών, αλλά επίσης είναι η πρώτη ουσιαστική κίνηση γι΄ αυτό που θα ακολουθήσει σε όλο τον τραπεζικό τομέα. Οι τραπεζίτες εδώ και αρκετούς μήνες προετοιμάζουν το έδαφος, παρουσιάζοντας στοιχεία που δείχνουν πως η Κύπρος διαθέτει πολλές τράπεζες και πολλά καταστήματα.

Όχι μόνο σε επαρχίες

Επειδή το προφανές είναι ότι καταστήματα που δεν θα συνεχίσουν να λειτουργούν ενδεχομένως να είναι καταστήματα σε απομακρυσμένα χωριά, πηγές της Ελληνικής διευκρινίζουν πως δεν ευσταθεί αυτή η θέση. Όπως εξηγούν στην «Κ», υπάρχουν καταστήματα τα οποία είναι πολύ κοντά σε καταστήματα της Ελληνικής Τράπεζας, είτε βρίσκονται σε χειρότερη θέση, είτε δεν είναι προσφάτως ανακαινισμένα, με φυσικό και επόμενο να μην είναι βιώσιμη λογική να λειτουργούν παράλληλα. Εντούτοις σημειώνουν πως τα καταστήματα που θα κλείσουν όχι μόνο για τα 40, αλλά και σε πιο μακρινό ορίζοντα 100, από τα συνολικά 172 της Συνεργατικής, έχουν επιλεγεί έτσι ώστε να μην δημιουργηθεί κανένα πρόβλημα σε πελάτες. Τα συστήματα της Ελληνικής σημειώνουν εξάλλου πως είναι τελευταίας τεχνολογίας και θα το διαπιστώσουν οι πρώην πελάτες της ΣΚΤ μόλις τα χρησιμοποιήσουν. Επισήμαναν δε το γεγονός πως κατάστημα το οποίο κάνει μάξιμουμ 30 πράξεις την ημέρα δεν είναι βιώσιμο και δεν αναμένεται να συνεχίσει να λειτουργεί.

Τα καταστήματα που θα κλείσουν, όχι μόνο τα 40, αλλά και σε πιο μακρινό ορίζοντα 100, από τα συνολικά 172 της Συνεργατικής, έχουν επιλεγεί έτσι ώστε να μην δημιουργηθεί κανένα πρόβλημα σε πελάτες λέει η Τράπεζα.

Στις 10 Σεπτεμβρίου τα αποτελέσματα της Ελληνικής

Στις 10 Σεπτεμβρίου θα ανακοινώσει η Ελληνική Τράπεζα τα οικονομικά της αποτελέσματα για το πρώτο εξάμηνο του 2018.
Σύμφωνα με ανακοίνωση της τράπεζας, το Διοικητικό Συμβούλιο θα συνέλθει την Παρασκευή, 7 Σεπτεμβρίου 2018, για να εξετάσει, μεταξύ άλλων, τα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας για την εξαμηνία που έληξε στις 30 Ιουνίου 2018.
Η ανακοίνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων για την εξαμηνία που έληξε στις 30 Ιουνίου 2018 θα γίνει στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τη Δευτέρα, στις 10 Σεπτεμβρίου 2018, καταλήγει.

Ανησυχεί η ΕΤΥΚ για το προσωπικό στο Φορέα

Η ΕΤΥΚ σε εγκύκλιό της στο προσωπικό εκφράζει την ανησυχία και προβληματισμό για την αναφορά της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας (ΣΚΤ) σε πρόθεσή της να συνάψει ενιαία Συλλογική Σύμβαση και να προχωρήσει στην «εξισορρόπηση της μισθοδοσίας προσωπικού» που θα παραμείνει στον Φορέα.

«Μέσα από την ασαφή διατύπωση της Διοίκησης της Τράπεζας, η Οργάνωσή μας «υποπτεύεται» μειώσεις μισθών κ.τ.λ. Γι' αυτό ανησυχούμε…! Ως γνωστό, η θέση της Οργάνωσής μας για το θέμα, ήταν και είναι ξεκάθαρη: Θα πρέπει να υιοθετηθούν για όλο το προσωπικό που θα παραμείνει στον Φορέα οι μισθολογικές κλίμακες και γενικά όλες οι πρόνοιες των συμφωνιών ΕΤΥΚ -Τραπεζών», αναφέρει η ΕΤΥΚ.

Αναφορικά με την απόφαση της ΣΚ να ενσωματώσει το επίδομα θέσης (αυξημένα καθήκοντα) στους μισθούς των επηρεαζόμενων συναδέλφων που θα επιλέξουν να παραμείνουν στον Φορέα, η ΕΤΥΚ πιστεύει ότι είναι σωστό και έπρεπε να γίνει από την πρώτη στιγμή ως προαγωγή, άρα όχι μόνο θα πρέπει να ενσωματωθεί αλλά να μεταφερθούν στην επόμενη κλίμακα (προαγωγή).

Αναφέρεται επίσης ότι ήδη η ΕΤΥΚ μέσα από επικοινωνία που είχε με τη Διεύθυνση της Ελληνικής Τράπεζας, έχει εξασφαλίσει τη διαβεβαίωσή της ότι το προσωπικό που θα μεταφερθεί στην Ελληνική Τράπεζα και λάμβανε τέτοιο επίδομα, θα το διατηρήσει και θα το ενσωματώσει στο μισθό του.

Τέλος, η ΕΤΥΚ υπενθυμίζει στους εργαζόμενους που θα συνεχίσουν την καριέρα τους στην Ελληνική Τράπεζα ότι η Οργάνωσή έχει ήδη συμφωνήσει με τη Διοίκηση της Τράπεζας να αρχίσει ο διάλογος για ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης στην Ελληνική Τράπεζα και η οποία θα καλύπτει όλους τους εργαζομένους, ούτως ώστε να μην υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες υπαλλήλων στην Ελληνική Τράπεζα.

05-ΟΙΚ_ΠΑΙΔΕΙΑ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 22:54 Page 5

Χωρίς μετρητά στις τσέπες τους οι καταναλωτές

Εκτοξεύθηκαν οι αγορές σε πλαστικό χρήμα, ρεκόρ σημειώνουν αεροπορικές, περίπτερα και υπεραγορές

Πιο ψηλά τζίρος και συναλλαγές σε πλαστικό χρήμα ενώ τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι οι καταναλωτές προτιμούν να ψωνίζουν με κάρτα ακόμα και για αγορές από περίπτερα, φούρνους και φαστφουντάδικα.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Περισσότερες οι ηλεκτρονικές, διαδικτυακές πληρωμές και οι πληρωμές στο ταμείο με κάρτα αντί μετρητών, όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία της JCC. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε όλες τις κατηγορίες αγορών τα πρόσημα ήταν θετικά, τόσο σε καύσιμα, ξενοδοχεία, αεροπορικά εισιτήρια, κυβέρνηση όσο και στις περιπτώσεις των μικρών αγορών.

Συγκεκριμένα, σε περίοδο επτά μηνών, ο τζίρος έφτασε στα 2,429 δισ. σε σχέση με 1,9 δισ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Σημαντικό δεν είναι μόνο το ποσό των συναλλαγών αλλά και η αύξηση των συναλλαγών σε πλαστικό χρήμα που ήταν φέτος, στην υπό εξέταση περίοδο, κατά έξι εκατομμύρια περισσότερες σε σχέση με πέρσι. (36,85 εκατ. έναντι 30,918 εκατ.)

Η εκτόξευση του τζίρου σε πλαστικό χρήμα οδηγεί σε συμπεράσματα για το προφίλ του καταναλωτή όπως διαμορφώνεται. Κατ΄αρχήν ότι το καταναλωτικό κοινό έχει στο σύνολό του εξοικειωθεί περισσότερο με την τεχνολογία των ηλεκτρονικών συστημάτων πληρωμών και τις διαδικτυακές πληρωμές. Καταδεικνύει επίσης ότι ο κόσμος προτιμά να μην κυκλοφορεί με μεγάλα ποσά μετρητών. Αξίζει να σημειωθεί πως έχει αλλάξει και το είδος της κάρτας που χρησιμοποιούν, από πιστωτική σε χρεωστική. Δηλαδή οι καταναλωτές επιλέγουν να ξοδέψουν από χρήματα που έχουν στους αποταμιευτικούς τους λογαριασμούς παρά να πληρώνουν από παρατράβηγμα της τράπεζας.

Αύξηση κατά 17% σημειώθηκε στις συναλλαγές στα πρατήρια καυσίμων και 14% στον τζίρο από την αγορά καυσίμων που έφτασαν τα 137 εκατ. έναντι 120 εκατ. την αντίστοιχη περσινή χρονιά.

55 εκατ. σε μικροποσά

Ένα τέταρτο συμπέρασμα είναι ότι οι καταναλωτές πληρώνουν πλέον με κάρτα ακόμα και για μικροποσά από το περίπτερο, τα αρτοποιεία και τα φαστφουντάδικα. Συνολικά το ύψος των συναλλαγών και για τις τρεις περιπτώσεις ανέρχεται στα 55 εκατ. ευρώ. Στην περίπτωση των συναλλαγών με κάρτα στα περίπτερα σημείωσαν αύξηση κατά 45% σε σχέση με το 2017, και ο τζίρος κατά 24%. Συγκεκριμένα ο τζίρος για τους επτά μήνες του 2018, έφτασε τα εννέα εκατ. ευρώ σε σχέση με 7,9 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Στην περίπτωση των αρτοποιείων και των drink shops ο τζίρος ξεπέρασε φέτος τα 40 εκατ. ευρώ και ήταν κατά 25% αυξημένος σε σχέση με το 2017, ενώ οι συναλλαγές αυξήθηκαν κατά 35%. Σοβαρή αύξηση καταγράφεται και στα fastfood παρά το γεγονός ότι πρόκειται για φτηνό φαγητό με την τάση να θέλει τις πληρωμές να γίνονται με μετρητά. Στην συγκεκριμένη περίπτωση καταγράφεται η μεγαλύτερη αύξηση σε σχέση με τα αρτοποιεία και τα περίπτερα, που φτάνειτο 58% στις συναλλαγές έναντι του 2017 και στον τζίρο 56%. Δηλαδή από 1,2 εκατ. ευρώ για την επταμηνία του 2017, το ποσό έφτασε τα 1,9 εκατ. ευρώ.

Στον τομέα του φαγητού σημειώνεται παράλληλα η αύξηση στις συναλλαγές σε εστιατόρια κατά 38% και σε 20% στον τζίρο, που ανήλθε στα 139 εκατ. ευρώ σε σχέση με 115 εκατ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Τα σκήπτρα στις υπεραγορές

Τα σκήπτρα στην χρήση πλαστικού χρήματος στον ιδιωτικό τομέα διατηρούν οι υπεραγορές. Για τους επτά μήνες του 2018 οι καταναλωτές πλήρωσαν στα ταμεία των υπεραγορών με πλαστικό χρήμα 397 εκατ. ευρώ, ποσό αυξημένο κατά 35 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Την ίδια ώρα ο όγκος των συναλλαγών ήταν αυξημένος κατά 15%.

Στην περίπτωση της Κυβέρνησης φαίνεται ότι οι παλιοί τρόποι πληρωμής με μετρητά φθίνουν.Οι πληρωμές σε κυβερνητικές υπηρεσίες έχουν σχεδόν διπλασιαστεί, φτάνοντας από τα 260 εκατ. ευρώ στα 468 εκατ. Σημειώνεται δε ως το πιο πρόφατο, το παράδειγμα του δήμου Αγλαντζιάς, ο οποίος μόλις την Δευτέρα ανακοίνωσε την λειτουργία της ιστοσελίδας του ώστε να διεκπεραιώνονται οι άμεσες ηλεκτρονικές πληρωμές για εξόφληση των τιμολογίων Τελών, Φορολογιών και εξώδικων προστίμων. Μάλιστα σύντομα το σύστημα θα είναι σε θέση να αποδέχεται πληρωμές και για άλλες υπηρεσίες όπως για εξόφληση και ανανέωση αδειών σκύλων και άλλων τελών του Δήμου. Αναφέρεται επίσης το παράδειγμα της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η οποία πέραν της ιστοσελίδας της, έχει ανοίξει άλλο ένα τρόπο για ηλεκτρονική πληρωμή λογαριασμών, μέσω της εφαρμογής που δημιούργησε για τις έξυπνες συσκευές, πριν από μερικούς μήνες. Δίνοντας, με αυτό τον τρόπο, τη δυνατότητα στους πελάτες της να το εκμεταλλευτούν και να πληρώσουν τους λογαριασμούς τους με πλαστικό χρήμα, από την άνεση του καναπέ τους. Ίσως δε η πληρωμή με πλαστικό χρήμα να θεωρείται από τους καταναλωτές και ως η πλέον ασφαλής οδός, ειδικά δε όταν πρόκειται για εξόφληση τελών και φορολογιών.

Πρατήρια καυσίμων

Πολύς λόγος γίνεται το τελευταίο διάστημα για την αύξηση των χρημάτων που διακινούνται στις κατεχόμενες περιοχές από Ελληνοκύπριους και που αφορούν την αγορά καυσίμων. Ενδεικτικό της αύξησης της ροής Κυπρίων προς τα κατεχόμενα είναι και τα στοιχεία της JCC, τα οποία μιλούν για αύξηση 46% για τον μήνα Ιούλιο σε σχέση με την περσινή αντίστοιχη περίοδο. Πιο ξεκάθαρη εικόνα της κατάστασης δίνει το παρατηρητήριο τιμών πετρελαιοειδών του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών, τα στοιχεία του οποίου κάνουν λόγο για εισπράξεις 5,3 εκατ., ευρώ που προκύπτουν από την αγορά καυσίμων Ελληνοκύπριων οδηγών από τουρκοκυπριακά πρατήρια. Ωστόσο, τα στοιχεία της JCC δείχνουν ότι παρά την διαρροή πελατολογίου στα πρατήρια κατεχομένων, καταγράφεται αύξηση και στα πρατήρια των ελεύθερων περιοχών της τάξης του 17% στον όγκο των συναλλαγών και στο 14% στον τζίρο. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν αγορές 137 εκατ. έναντι 120 εκατ. την αντίστοιχη περσινή χρονιά.

Πέραν των 5,5 εκατ. για εισιτήρια αεροπορικών

Το πλέον αξιοσημείωτο από τα στοιχεία της JCCγια τις πληρωμές με πλαστικό χρήμα αφορούν τον τουριστικό τομέα, ο οποίος παρουσιάζει ρεκόρ όχι μόνο στις μετακινήσεις ταξιδιωτών από και προς την Κύπρο σε σχέση με πέρσι κατά μέσο όρο περίπου στο 8%, αλλά και στις συναλλαγές για αγορά εισιτηρίων και διαμονή σε ξενοδοχεία. Πέραν των 5,5 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν σε ηλεκτρονικές αγορές εισιτηρίων για ταξίδια στο εξωτερικό, σε σχέση με 3,9 την αντίστοιχη επταμηνία του 2017, που συνδέεται με τις αναχωρήσεις ταξιδιωτών από Κύπρο όπου παρουσιάζεται επίσης αύξηση κατά 8,7% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Σε επίπεδο συναλλαγών πρόκειται για αύξηση της τάξης του 152% και 40% στον τζίρο. Περισσότερα είναι τα ποσά που δαπανώνται για τη διαμονή σε ξενοδοχεία. Από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούλιο του 2018 καταγράφηκε αύξηση 23% στον τζίρο που έφτασε τα 192, 383 εκατ. ευρώ, έναντι 156,824 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ενώ οι συναλλαγές σημείωσαν αύξηση της τάξης του 30%.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Η ασφάλεια της Ευρώπης

Τον περασμένο Μάιο, η Αγκελα Μέρκελ είχε δηλώσει, προκαλώντας αίσθηση, «οι καιροί κατά τους οποίους μπορούσαμε να υπολογίζουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες για την προστασία μας έχουν παρέλθει. Η Ευρώπη πρέπει να πάρει την τύχη της στα χέρια της». Το είπε στην τελετή της απονομής του Βραβείου Καρλομάγνου στον Εμανουέλ Μακρόν. Τώρα ήλθε η σειρά του προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας να τονίσει ότι «η Ευρώπη δεν μπορεί να εναποθέτει πλέον την ασφάλειά της αποκλειστικά στις ΗΠΑ. Εναπόκειται σε εμάς σήμερα να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να εγγυηθούμε την ασφάλεια και κατά συνέπεια την ευρωπαϊκή κυριαρχία».

Δεν είναι, ασφαλώς, τυχαία ταυτόσημες οι δηλώσεις των ηγετών του γαλλογερμανικού άξονα. Είναι φανερό ότι κάνουν μεταξύ τους σχετικές συζητήσεις και ζυμώσεις. Προφανώς η συμπεριφορά και οι διαθέσεις του Ντόναλντ Τραμπ έχουν παίξει ρόλο καταλύτη, πιθανότατα και το Brexit, αν και το Λονδίνο διαβεβαιώνει ότι θα συνεχίσει να συμμετέχει στην ευρωπαϊκή ασφάλεια, αλλά υπάρχουν και μερικά ακόμη σημεία που αξίζουν προσοχής. Η δήλωση Μέρκελ έγινε στην τελετή βράβευσης του Μακρόν, η δήλωση του τελευταίου περιλαμβάνει το στοιχείο της «ευρωπαϊκής κυριαρχίας» και συμπληρώθηκε από την αναφορά σε συνομιλίες και με τη Ρωσία. Τέλος, για όποιους προσέχουν τις λεπτομέρειες, η δήλωση Μακρόν έρχεται μετά τη συνάντηση Πούτιν - Μέρκελ και μόλις προχθές μεταδόθηκε συνέντευξη του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας από το κανάλι Euronews, που είναι «βραχίονας» των Βρυξελλών, όπου ο Σεργκέι Λαβρόφ παρουσίασε ανενόχλητος τις θέσεις της χώρας του σε μία σειρά από ζητήματα.

Πολύ δύσκολο να είναι συμπτώσεις όλα αυτά. Από την άλλη πλευρά, δεν θα είναι καθόλου εύκολη υπόθεση η δημιουργία κοινού φορέα ευρωπαϊκής ασφάλειας, δηλαδή ευρωπαϊκού στρατού, που θα υπερασπίζεται την ευρωπαϊκή κυριαρχία, αν αυτός είναι ο πρωταρχικός στόχος (θα υπάρχουν βέβαια και άλλοι περισσότερο ανομολόγητοι...). Οι ΗΠΑ έχουν πολύ ισχυρά ερείσματα σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει αντιδράσεις και φόβους που πιθανότατα θα προκαλέσει κλιμάκωση των εξοπλισμών της Γερμανίας –αν και σίγουρα την πρωτοκαθεδρία θα την έχει η Γαλλία, για ευνόητους λόγους–, όπως και κανείς δεν είναι σε θέση να σταθμίσει τη στάση της Αγγλίας. Και φυσικά, ανάλογα θα προσαρμόσουν τις πολιτικές τους οι εκτός Ευρώπης παγκόσμιοι «παίκτες». Ωστόσο, είναι σαφές ότι η Ευρώπη χωρίς δική της στρατιωτική ισχύ ποτέ δεν θα γίνει ουσιαστικός παράγοντας στη διεθνή σκακιέρα.

Για την Ελλάδα, πάντως, θα είναι «θείο δώρο» η δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού με παράλληλη αναγνώριση ευρωπαϊκών συνόρων που η υπεράσπισή τους δεν θα επαφίεται στην καλή θέληση των εταίρων, όπως συμβαίνει σήμερα. Θα εξασφαλίσει τα σύνορά της, ιδιαίτερα τα ανατολικά, από ενδεχόμενες επιβουλές και δεν θα είναι αναγκασμένη να δαπανά τόσο μεγάλο ποσοστό του ΑΕΠ της για την άμυνα. Αρκεί να ξεπεράσει τα μεγάλα προβλήματα που απειλούν το οικοδόμημά της η Ευρωπαϊκή Ενωση και το όραμα της δημιουργίας ευρωπαϊκού στρατού να γίνει πραγματικότητα.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Ελληνες Μακέιν

Ενας πιλότος που καταρρίφθηκε από τον εχθρό, κρατήθηκε επί 5,5 χρόνια αιχμάλωτος πολέμου, βασανίσθηκε για την πατρίδα του. Ενας πολιτικός που δεν φοβήθηκε να αψηφήσει την κομματική γραμμή όταν έκρινε πως ήταν για το καλό της χώρας. Μια ανεξάρτητη φωνή που δεν υποχώρησε σε πιέσεις και δεν σίγησε ακόμη και όταν προκαλούσε αντιδράσεις υποστηρικτών του, όπως όταν καταψήφισε την ανατροπή της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης Ομπάμα.

Με ξεκάθαρες συντηρητικές απόψεις, αλλά ενωτικός, ο γερουσιαστής Τζον Μακέιν, που απεβίωσε το περασμένο Σάββατο, αναζητούσε πάντα τον κοινό τόπο. Εκλεγόταν ανελλιπώς επί 32 χρόνια με τεράστια ποσοστά στην Αριζόνα, επιβεβαιώνοντας και στην κάλπη την ευρύτερη απήχησή του. Στην κηδεία του θα εκφωνήσουν επικήδειους δύο πρώην πρόεδροι διαφορετικών κομμάτων, ο Τζορτζ Μπους, από τον οποίο ο Μακέιν είχε χάσει το ρεπουμπλικανικό χρίσμα για την προεδρία το 2000, και ο Μπαράκ Ομπάμα, από τον οποίο είχε ηττηθεί στις προεδρικές εκλογές του 2008. Ο Μακέιν –τον οποίο είχα την τύχη να συναντήσω σε εκδήλωση στο Κογκρέσο– πίστευε ότι μέσα από συνεργασία επιτυγχάνονται οι μεγάλοι εθνικοί στόχοι. Το ηθικά ορθό είχε μεγαλύτερη αξία από την με κάθε κόστος νίκη επί του αντιπάλου.

Πόσο καλύτερη θα ήταν η Ελλάδα εάν διέθετε πολιτικούς με ξεκάθαρες θέσεις, αλλά και με το ήθος και τον πραγματικό πατριωτισμό που θα τους επέτρεπε να συμβιβάζονται και να συνεργάζονται όπου το απαιτεί το συμφέρον της χώρας.

Το είχε αποδείξει περίτρανα σε ανοιχτή συζήτηση με Ρεπουμπλικανούς ψηφοφόρους πριν από τις εκλογές του 2008. Στην πρώτη, όταν ένας οπαδός του είπε ότι φοβάται τον Ομπάμα, ο Μακέιν του απάντησε: «Προφανώς επιθυμώ να εκλεγώ εγώ πρόεδρος, αλλά πρέπει να σας πω ότι ο γερουσιαστής Ομπάμα είναι ένας αξιοπρεπής άνθρωπος τον οποίο δεν έχετε κανένα λόγο να φοβάστε». Στη δεύτερη, μια ηλικιωμένη γυναίκα τού είπε ότι ανησυχεί γιατί ο Ομπάμα είναι... Αραβας. Και πάλι ο Μακέιν δεν υπέκυψε στον εύκολο λαϊκισμό: «Οχι, κυρία μου, όχι. Είναι ένας ευπρεπής πολιτικός, με τον οποίο τυγχάνει να έχω ριζικά διαφορετικές θέσεις για τα κρίσιμα ζητήματα της χώρας μας».

Αναρωτιέμαι πόσο καλύτερη θα ήταν η Ελλάδα εάν διέθετε πολιτικούς σαν τον Μακέιν. Ανθρώπους με ξεκάθαρες θέσεις, αλλά και με το ήθος και τον πραγματικό πατριωτισμό που θα τους επέτρεπε να συμβιβάζονται και να συνεργάζονται όπου το απαιτεί το συμφέρον της χώρας, αντί να διολισθαίνουν σε ύβρεις και δικαστικό λόγο.

Εάν, για παράδειγμα, από το 2010 έως σήμερα, αντί της καταστροφικής δικόνοιας, επέλεγαν όλοι τη συνεννόηση, ακόμη και αν δυσαρεστούσαν τους ψηφοφόρους.

06-ΟΙΚ_ΠΟΛΙΤΙΚΗ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 22:55 Page 6

Οι δημόσιες ακροάσεις της Ερευνητικής Επιτροπής συνεχίζονται την Τετάρτη με τους Γιώργο Παντελή και Ανδρέα Χαραλάμπους, μέλη Επιτροπείας της ΣΚΤ, και τον Γιώργο Ιωάννου, ανώτερο λειτουργό της Κεντρικής Τράπεζας.

Αλλα λέει ο ένας και άλλα ο άλλος για τον Συνεργατισμό

Αντιφατικές μαρτυρίες για τα γεγονότα που οδήγησαν στην κατάρρευση της ΣΚΤ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Δεκαοκτώ πρόσωπα που έζησαν εκ των έσω τα του Συνεργατισμού αλλά και θεσμικοί αξιωματούχοι που είχαν εμπλοκή έχουν περάσει από το «Φιλοξενία», όπου πραγματοποιούνται οι δημόσιες ακροάσεις της Ερευνητικής Επιτροπής. Παρά το γεγονός ότι εντός της αιθούσης έχουν ακουστεί αρκετά που αφορούν την πριν και μετά εποχή του 2013, ουδείς επί του παρόντος είναι σε θέση να σχηματοποιήσει εικόνα για τα αίτια που οδήγησαν το Συνεργατικό Πιστωτικό Σύστημα στη σημερινή κατάσταση. Σε μια πρώτη ανάγνωση των όσων έχουν καταθέσει τα 18 πρόσωπα που έχουν κληθεί, σε αρκετές περιπτώσεις προκύπτουν σοβαρές αντιφάσεις ακόμα και για γεγονότα του πρόσφατου παρελθόντος. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η χθεσινή δημόσια ακρόαση τριών προσώπων που έζησαν τον Συνεργατισμό σε όλη την πορεία του. Η παρέκκλιση που καταγράφηκε σε κάποια σημεία των καταθέσεων ήταν σε τέτοιο βαθμό, που ευλόγως δημιουργεί τεράστια ερωτήματα για το έργο της Επιτροπής και την προσπάθειά της να ρίξει άπλετο φως σε άγνωστες πτυχές του Συνεργατισμού πριν και μετά το 2013.

Ενώπιον της Επιτροπής θα κληθούν και αξιωματούχοι ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών, όπως της ΕΚΤ και του SSM (Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός), αποκάλυψε ο πρόεδρος της Επιτροπής Γιώργος Αρέστη.

Η κατάθεση που έχει προκαλέσει αίσθηση μέχρι σήμερα, αναμφίβολα είναι αυτή του Γιώργου Ιωσήφ, προέδρου Επιτροπείας της ΣΚΤ. Ίσως είναι η μοναδική κατάθεση, η οποία, ούτε λίγο ούτε πολύ, απέδωσε όλα τα κακά του Συνεργατισμού μετά την ανακεφαλαιοποίησή του το 2014. Ο μάρτυρας με πολύχρονη παρουσία στο Συνεργατισμό (51 χρόνια) εκθείασε τα επιτεύγματα του Συνεργατισμού προτού αυτός περιέλθει στο κράτος εκφράζοντας ανοιχτά την διαφωνία του για τα όσα κατέθεσαν τις προηγούμενες μέρες κάποιοι μάρτυρες.

Θύμα ο Συνεργατισμός

Η γενική θεώρηση του κ. Ιωσήφ είναι πως ο Συνεργατισμός δεν κατέρρευσε από τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια ή άλλα προβλήματα που αντιμετώπιζε. Ο μάρτυρας, ούτε λίγο ούτε πολύ, χαρακτήρισε το Συνεργατισμό θύμα του 2013 και του κουρέματος των καταθέσεων. «Ο Συνεργατισμός παρέδωσε 7,7 δισ. ευρώ δάνεια τα οποία δεν αντιμετώπιζαν κανένα πρόβλημα και οι εξασφαλίσεις που είχαν ήταν κατοικίες. Τα ΜΕΔ προέκυψαν μετά το 2013», είπε χαρακτηριστικά όταν ο Γιώργος Χαραλάμπους του υπενθύμισε το τι είχαν καταθέσει άλλα πρόσωπα στην Επιτροπή. Ο κόσμος αδυνατούσε να είναι συνεπής με τις υποχρεώσεις του επειδή απώλεσε καταθέσεις αλλά και εργασία ήταν το επιχείρημα του κ. Ιωσήφ.

Τα σκάνδαλα

Ιδιαίτερα επικριτικός με τις αποκαλύψεις σκανδάλων τις προηγούμενες μέρες ο κ. Ιωσήφ απέδωσε τα όσα έχουν ακουστεί σε μια προσπάθεια να πληγεί επικοινωνιακά ο Συνεργατισμός. «Υπάρχουν μόνο 8 σκάνδαλα από τα οποία τα 5 τα ανακαλύψαμε εμείς και η αξία τους ήταν 60 με 70 εκατ. ευρώ. Για αυτά τα 70 εκατ. ευρώ κατέρρευσε ο Συνεργατισμός ;» διερωτήθηκε. Άποψη που προκάλεσε την αντίδραση του προέδρου της Επιτροπής Γιώργου Αρέστη, ο οποίος με κομψό τρόπο του υπενθύμισε μια περίπτωση μόνο που είναι εις γνώση της Επιτροπής. «Γνωρίζουμε περίπτωση γραμματέα σε κάποια ΣΠΙ στα Κοκκινοχώρια ο οποίος πήρε δάνεια 4 εκατ. ευρώ τα οποία είναι κόκκινα και είχε τρεχούμενο λογαριασμό με παρατράβηγμα 265 .000 ευρώ. Ο κ. Ιωσήφ εμφανίσθηκε ιδιαίτερα ενοχλημένος από τον χαρακτηρισμό του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου Παύλου Ιωάννου στην Επιτροπή για τοκογλυφική πρακτική της ΣΚΤ με της παράνομες χρεώσεις.

Η ημερομηνία ορόσημο για τα ΜΕΔ του Συνεργατισμού, σύμφωνα με κατάθεση, ήταν 11/08/2017. Την ημερομηνία εκείνη η Διοικήτρια είχε ζητήσει την μείωσή τους κατά 1,2 δισ. έως το Μάρτιο του 2018.

Η άλλη πλευρά του ίδιου νομίσματος δόθηκε από τον Ανδρέα Χαρίτου, μέλος Επιτροπείας της ΣΚΤ. Ο μάρτυρας, αν και δεν αναφέρθηκε σε συγκεκριμένα περιστατικά, περιέγραψε μια κατάσταση που επικρατούσε πριν την οικονομική κρίση. Από το 2009 έως και το 2013 που παρέμεινε στον Συνεργατισμό απέδωσε την κατάρρευση στην κακή, όπως τη χαρακτήρισε, διακυβέρνηση και την ατιμωρησία που επικρατούσε προσθέτοντας πως κάποιοι, που δεν τους κατονόμασε, προσπαθούσαν να απομυζήσουν ό,τι περισσότερο μπορούσαν. Εν αντιθέσει με τα αίτια που παρουσίασε ο κ. Ιωσήφ για τα ΜΕΔ, ο μάρτυρας καταλόγισε ευθύνες στην ανικανότητα κάποιων. Αυτοί οι κάποιοι, όπως είπε, είχαν πλάτες. Όταν του ζητήθηκε να προσδιορίσει τις πλάτες συμφώνησε με τον πρόεδρο της Επιτροπής που των ρώτησε αν ήταν κομματικές ή πολιτικές. «Κάποιοι που δεν είχαν προστάτες και γνώριζαν ότι θα έχουν συνέπειες ήταν προσεχτικοί».

Οι «καραμπινάτες»

Αίσθηση προκάλεσε η κατάθεση του Λάμπρου Πιερή, επίσης μέλους Επιτροπείας της ΣΚΤ, όταν αναφέρθηκε σε «καραμπινάτες» περιπτώσεις ατασθαλιών στη ΣΚΤ και πιο συγκεκριμένα στην δημιουργία των ΜΕΔ. Συμβολή στο κακό χαρτοφυλάκιο, κατά την έκφρασή του, είχαν πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα. «Κάποια από τα μέλη της Βουλής δεν έπρεπε να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων λόγω σύγκρουσης συμφερόντων. Είχαν θέσεις κλειδιά στην πολιτική». Ωστόσο, ο μάρτυρας δεν ρωτήθηκε να πει σε ποιους βουλευτές αναφέρεται. Παρά τα όσα επικριτικά έχουν ακουστεί για τη συμφωνία με την ισπανική εταιρεία Altamira, ο κ. Πιερή την χαρακτήρισε επωφελή για τη ΣΚΤ. Ο ίδιος θεωρεί πως το κύκνειο άσμα του Συνεργατισμού ήταν όταν περιήλθε στο κράτος υποστηρίζοντας πως οι εποπτικές αρχές δεν ήθελαν να υπάρχει μια κρατική τράπεζα στην Κύπρο. Ο ίδιος απέδωσε την πώληση του Συνεργατισμού σε τέσσερις παράγοντες:

- Μηδενισμός αξίας δανείων με καθυστερήσεις στις αποπληρωμές πέραν το 10 ετών.
- Μηδενισμός αξίας στεγαστικών δανείων με καθυστερήσεις στις αποπληρωμές πέραν των 7 ετών.
- Στεγαστικά δάνεια αξίας 2 δισ. ευρώ με υποθήκες αξίας κάτω των 350 χιλιάδων ευρώ.
- Αδυναμία εκποίησεων λόγω νομοθεσίας.

Το πρόταγμα της οικονομικής διπλωματίας για την Κύπρο

Πρωτοβουλίες για το brand name της χώρας

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΚΑΛΑ**

Στην αναβάθμιση της χώρας και στην καθιέρωσή της ως πολλαπλό κέντρο παροχής υπηρεσιών, μέσω της προάσπισης και προώθησης των οικονομικών συμφερόντων μιας χώρας που ούτως ή άλλως αποτελούσε ανέκαθεν βασικό στόχο της εξωτερικής πολιτικής, στοχεύει το ΥΠΕΞ μέσω της οικονομικής διπλωματίας. Διπλωματικές πηγές επισημαίνουν στην «Κ» τα οφέλη που θα επέλθουν για την Κύπρο εν μέσω έντονου διεθνούς ανταγωνισμού, εφόσον η άσκηση της οικονομικής διπλωματίας δεν περιορίζεται στην εμπορική διπλωματία, δηλαδή στην προώθηση των εξαγωγών – προϊόντων ή υπηρεσιών – αλλά και στην επιχειρηματική διπλωματία, δηλαδή στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων. Οικονομική διπλωματία, επί της ουσίας, μεταξύ άλλων, σημαίνει ανάπτυξη και προβολή της «εικόνας» της χώρας – αυτό που αποκαλούμε "branding" – η οποία μπορεί να εκτείνεται και καλύπτει με συνεκτικό τρόπο ένα ευρύ φάσμα τομέων, όπως είναι για παράδειγμα το τουριστικό προϊόν, τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα, η έρευνα και η καινοτομία, ο πολιτισμός μιας χώρας, κ.ά. Στο πλαίσιο αυτό, στο Υπουργείο Εξωτερικών έχει τεθεί ως προτεραιότητα η περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομικής διπλωματίας, με σκοπό, αφενός, την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των οικονομικών συμφερόντων της Κύπρου στο εξωτερικό και, αφετέρου, τη διευκόλυνση της εξωστρέφειας των κυπριακών επιχειρήσεων. Συνεπώς, η οικονομική διπλωματία θα πρέπει να προβάλλει και να προωθεί το brand «Κύπρος», όλα τα χαρακτηριστικά που το συνθέτουν και τα συγκριτικά πλεονεκτήματά του.

Τι συμπεριλαμβάνει

Στο πλαίσιο προαγωγής της οικονομικής διπλωματίας, έχει αναληφθεί ουσιαστικότερη και ενεργότερη εμπλοκή, μέσω των διπλωματικών αποστολών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σκοπός είναι η προβολή του ανανεωμένου «brand» της Κύπρου και η περαιτέρω ενίσχυση των προσπαθειών όλων των βασικών συντελεστών του κυπριακού οικονομικού-επιχειρηματικού οικοσυστήματος, με στόχο τη σταθερή και βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Σημειώνεται δε πως ήδη η πρώτη ύλη ενυπάρχει, και αυτή δεν είναι άλλη από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας: Δηλαδή η γεωγραφική της θέση, το κλίμα, το βιοτικό επίπεδο, το επίπεδο μόρφωσης, το καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, ο πολιτισμός της, η εξωστρέφεια του Κύπριου, η γλωσσομάθεια, μεταξύ άλλων, του κυπριακού λαού. Η κυπριακή οικονομία την ίδια ώρα διαθέτει επίσης τομείς που είναι διεθνώς ανταγωνιστικοί, όπως οι ελεγκτικές και νομικές υπηρεσίες και η ναυτιλία, αλλά και τομείς με αυξανόμενη εξωστρέφεια, όπως η επιστημονική έρευνα και η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Έτσι, το μοντέλο της σύγχρονης κυπριακής δημόσιας και οικονομικής διπλωματίας που προωθείται θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και να αναδεικνύει όλα αυτά τα χαρακτηριστικά.

Μετά την κρίση

«Είναι γεγονός ότι ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική διπλωματία δόθηκε μετά την κρίση του 2013. Το Υπουργείο Εξωτερικών διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στις γενικότερες προσπάθειες αντιμετώπισης της κρίσης. Ταυτόχρονα, η απόφαση για αναβάθμιση της οικονομικής διπλωματίας εντάσσεται μέσα στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού του Υπουργείου Εξωτερικών αλλά και, ευρύτερα, της βελτίωσης και αναβάθμισης της λειτουργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας», τονίστηκε στην εφημερίδα από αρμόδιες πηγές. Έτσι, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, η ηγεσία του Υπουργείου Εξωτερικών πήρε σειρά μέτρων για προαγωγή της οικονομικής

Στο πλαίσιο προαγωγής της οικονομικής διπλωματίας έχει αναληφθεί ουσιαστικότερη και ενεργότερη εμπλοκή, μέσω των διπλωματικών αποστολών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

διπλωματίας, όπως τον Οκτώβριο του 2016 που δημιουργήθηκε η θέση Επικεφαλής της Οικονομικής Διπλωματίας στο Υπουργείο και ανατέθηκε σε υψηλόβαθμο στέλεχος του Υπουργείου η ανάπτυξη στενών και μονίμων σχέσεων με όλους τους βασικούς συντελεστές του κυπριακού οικονομικού/επιχειρηματικού οικοσυστήματος. Στο ίδιο πλαίσιο, έχει δημιουργηθεί το δίκτυο των Φίλων της Οικονομικής Διπλωματίας και το θεσμό 'WOW' (World on Wednesdays). Πρόκειται για μηνιαίες συναντήσεις των διπλωματών και των φίλων της Οικονομικής Διπλωματίας στο Υπουργείο Εξωτερικών με φιλοξενούμενους εξέχουσες προσωπικότητες από το κυπριακό και το διεθνές οικονομικό και επιχειρηματικό σύστημα. Την ίδια στιγμή, το Υπουργείο Εξωτερικών εξασφάλισε τεχνική και οικονομική στήριξη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (μέχρι 135.000 ευρώ) για εκπόνηση στρατηγικής και σχεδίων δράσης οικονομικής διπλωματίας και για εκπαίδευση του συνόλου του διπλωματικού προσωπικού στις πρακτικές της οικονομικής διπλωματίας. «Σ' αυτό το εγχείρημα συμμετέχουν όλοι οι βασικοί συντελεστές (stakeholders) του κυπριακού οικονομικού / επιχειρηματικού στερεώματος και υπολογίζουμε ότι εντός του 2019 θα έχουμε ολοκληρώσει τη διαδικασία και θα είμαστε έτοιμοι να εφαρμόσουμε –συλλογικά– τη στρατηγική και τα σχέδια δράσης του κυπριακού μοντέλου οικονομικής διπλωματίας», τονίστηκε στην εφημερίδα.

Η κρίση στην Τουρκία απειλεί τις οικονομίες και άλλων χωρών

Δραματική η κατάσταση τουρκικών κολοσσών λόγω των μεγάλων χρεών τους -Τα χειρότερα έπονται για την οικονομία της χώρας

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η τουρκική οικονομική κρίση προσλαμβάνει διαστάσεις, την στιγμή που κινδυνεύουν οι αγορές των αναπτυσσόμενων χωρών, προειδοποιούν Τούρκοι και ξένοι αναλυτές. Η συγκεκριμένη προειδοποίηση έρχεται σε μια στιγμή που εκατοντάδες τουρκικές εταιρείες προσφεύγουν στους δανειστές τους και ζητούν νέους διακανονισμούς για τα χρέη τους. Η τουρκική οικονομική κρίση προσλαμβάνει καθημερινά νέες διαστάσεις, καθώς οι τουρκικές εταιρείες, οι οποίες το προηγούμενο διάστημα εξασφάλισαν δάνεια σε ξένα νομίσματα, σήμερα δεν είναι σε θέση να προχωρήσουν στην άμεση αποπληρωμή των χρεών τους εξαιτίας της μεγάλης κατρακύλας της τουρκικής λίρας.

Οι ξένοι αναλυτές προειδοποιούν ότι η τουρκική οικονομική κρίση αποτελεί τον πρώτο σταθμό της μεγάλης παγκόσμιας ύφεσης, την επόμενη περίοδο. Κατά την δική τους άποψη, μετά την Τουρκία, άλλες ευάλωτες οικονομίες, όπως αυτές της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής, θα βρεθούν στην ίδια δεινή θέση που έχει βρεθεί η τουρκική.

Από την πλευρά τους, οι Τούρκοι αναλυτές προειδοποιούν ότι τα νέα μέτρα της κυβέρνησης του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δεν πρόκειται να δώσουν λύσεις στα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τουρκική οικονομία εδώ και δεκαετίες. Επιπλέον, ο αυταρχισμός και ο λαϊκισμός της κυβέρνησης δεν λύνει κανένα από τα προβλήματα που προκύπτουν κατά την νέα περίοδο.

Καταρρέει η οικονομία

Η μεγάλη οικονομική κρίση έφερε σε πολύ δύσκολη θέση τουρκικούς επιχειρηματικούς και εμπορικούς κολοσσούς. Την ίδια ώρα, ο μέσος Τούρκος καταναλωτής αδυνατεί να πληρώσει τα χρέη που συσσωρεύονται στους λογαριασμούς των πιστωτικών καρτών τους. Ως γνωστό, τα τελευταία χρόνια, σε Τουρκία και κατεχόμενα, έχει εντατικοποιηθεί η χρήση των πιστωτικών καρτών τόσο για μεγάλες όσο και μικρές αγορές, καθώς οι τράπεζες «μοιράζουν» στην κυριολεξία πιστωτικές κάρτες σε καταναλωτές, δίχως να ζητούν πολλά δικαιολογητικά. Η τουρκική κυβέρνηση, το τελευταίο διάστημα επιχειρεί να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις του φαινομένου λαμβάνοντας κάποια μέτρα.

Τα χρέη των πιστωτικών καρτών δεν είναι ο μοναδικός «πονοκέφαλος» της τουρκικής κυβέρνησης. Ένα άλλο ανησυχητικό φαινόμενο είναι η νέα προσφυγή των τουρκικών εμπορικών και επιχειρηματικών κολοσσών στους δανειστές τους. Η μια μετά την άλλη τουρκική εταιρεία ζητά αναδιάρθρωση των χρεών της.

Τούρκοι οικονομολόγοι τονίζουν ότι το τελευταίο διάστημα έχουν κατατεθεί αιτήσεις για αναδιάρθρωση χρεών ύψους 20 εκ. δολαρίων ΗΠΑ.

Η τουρκική εταιρεία ÜLKER, η οποία ξεχωρίζει με τα ποιοτικά γλυκίσματα, μπισκότα και είδη σοκολάτας, είναι ένας από τους κολοσσούς που το τελευταίο διάστημα έχει ζητήσει νέο διακανονισμό για την εξόφληση των χρεών του. Η εταιρεία, λίγο πριν από το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης, είχε προχωρήσει στην εξαγορά της βελγικής εταιρείας Godiva, της βρετανικής εταιρείας United Biscuits και της αμερικανικής μάρκας DeMet's. Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, η ÜLKER έχει ζητήσει νέες συμφωνίες για την εξόφληση των χρεών της από τουλάχιστον 10 τράπεζες.

Την ίδια στρατηγική ακολουθεί και ένας άλλος κολοσσός της τουρκικής οικονομίας, ο Όμιλος Do u , ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει αναλάβει σημαντικά δημόσια έργα όπως λ.χ. την υποθαλάσσια σήραγγα του Βοσπόρου και ελέγχει το ενημερωτικό δίκτυο NTV, που τηρεί φιλοκυβερνητική στάση. Όπως ο Όμιλος Do u , έτσι και ο κολοσσός τηλεπικοινωνιών Turk Telecom, τον οποίο ελέγχει ο λιβανέζικος όμιλος Ojer Telekomünikasyon, προχωρά σε αναδιάρθρωση των χρεών του, καθώς εξαιτίας της κατρακύλας της τουρκικής λίρας, δεν είναι πλέον σε θέση να εξοφλήσει δάνεια ύψους 4,75 δισ. δολαρίων ΗΠΑ. Ο όμιλος πλέον συζητά το ενδεχόμενο της πώλησης του με τις τράπεζες που στο παρελθόν δάνεισαν στον ίδιον μεγάλα χρηματικά ποσά.

Παρόμοια είναι και η μοίρα των τουρκικών κολοσσών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της ενέργειας. Συνολικά οι εταιρείες ενέργειας έχουν χρέη που ξεπερνούν τα 50 δισ. δολάρια ΗΠΑ. Για αυτόν τον λόγο, η CEZ, η οποία έχει ως έδρα την Τσεχία, προχωρά στην αναδιάρθρωση των χρεών της Akenerji. Το ίδιο πράττουν η Bereket Enerji, η Yeni Elektrik Üretim και Boyabat Hidroelektrik.

Σε αναδιάρθρωση χρεών προχωρούν και μεγάλες εταιρίες των τομέων των οικοδομών και του αθλητισμού. Η Γαλατάσαραϊ ζητά με απεγνωσμένο τρόπο λύση στα μεγάλα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει. Το ίδιο πράττουν και η Φενέρμπαχτσε, η Μπεσίκτας και η Τράμπζονσπορ, οι οποίες προχωρούν στην άμεση πώληση των «αστεριών» τους.

Τι προειδοποιούν οι διεθνείς αναλυτές;

Από την σκοπιά των διεθνών αναλυτών η τουρκική οικονομική κρίση αποτελεί μονάχα την κορυφή του παγόβουνου στην παγκόσμια οικονομία. Σε λίγο χρονικό διάστημα δεν αποκλείεται να ακολουθήσουν τον δρόμο της Τουρκίας και άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες. Με αυτόν τον τρόπο, σε κρίση θα βυθιστούν δυτικές οικονομίες, οι οποίες το προηγούμενο διάστημα χρηματοδότησαν επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες. «Με μια πρώτη πρόχειρη ματιά συμπεραίνει κανείς ότι η τουρκική οικονομική κρίση οφείλεται σε δυο παράγοντες. Η σύγκρουση δύο λαϊκιστών ηγετών, του Ντόναλτ Τραμπ και του Ρετζέπ Ταγγίπ Ερντογάν, υπήρξε σημείο εκκίνησης της κρίσης, η οποία επιδεινώθηκε εξαιτίας της ιδιόρρυθμης ανάγνωσης της παγκόσμιας οικονομίας από τον κ. Ερντογάν», τονίζει ο Jerome Roos, προσθέτοντας ότι τέτοιου είδους αναλύσεις είναι «απλοϊκές» και δεν είναι σε θέση να αποσιωπήσουν τα ανησυχητικά σημάδια στην παγκόσμια οικονομία. «Τα προβλήματα της τουρκικής οικονομίας δεν αφορούν αποκλειστικά την Τουρκία. Παρόμοια προβλήματα συναντάμε και σε άλλες αναπτυσσόμενες χώρες», προσθέτει ο κ. Roos, ο οποίος μας υπενθυμίζει ότι πριν από λίγο καιρό το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) υποχρεώθηκε να επέμβει στις οικονομίες της Αργεντινής και του Πακιστάν.
Σύμφωνα με τον κ. Roos, σημείο εκκίνησης των προβλημάτων της παγκόσμιας οικονομίας αποτελεί το 2008, όταν κατέρρευσε η Lehman Brothers και οι αναπτυγμένες χώρες άρχισαν να χρηματοδοτούν αναπτυξιακά έργα στις αναπτυσσόμενες αγορές. Τότε άρχισαν να συσσωρεύονται μεγάλα χρέη, τα οποία σήμερα δεν είναι σε θέση να αποπληρώσουν χώρες όπως η Τουρκία. Στη νέα περίοδο λοιπόν, χώρες όπως η Ινδία, η Ινδονησία, το Πακιστάν, η Αργεντινή, η Νότια Αφρική κινδυνεύουν να ακολουθήσουν το «δράμα» της Τουρκίας, την στιγμή που ευρωπαϊκές τράπεζες κινδυνεύουν να μείνουν αντιμέτωπες με «πελάτες» που θα τερματίσουν την αποπληρωμή των δόσεων των δανείων τους.

07-OIK_OIKONOMIA_KATHI 28/08/18 22:17 Page 7

Προεδρικό σε στενωπό μετά τη μεγάλη πορεία

Ζητούμενο η επόμενη μέρα για την εκτόνωση της κρίσης στην Παιδεία τόσο στο στρατόπεδο των εκπαιδευτικών όσο και της Κυβέρνησης

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μία από τις μεγαλύτερες κινητοποιήσεις έγιναν το απόγευμα της Τρίτης έξω από το Προεδρικό με τους εκπαιδευτικούς να ζητούν δομημένο διάλογο, διάσωση του δημόσιου σχολείου και παραίτηση του Υπουργού Ππαιδείας.

Η μαζική κάθοδος δέκα και πλέον χιλιάδων εκπαιδευτικών έξω από το Προεδρικό με το σύνθημα «όχι στη διάλυση του δημόσιου σχολείου» αποτέλεσε τη μεγαλύτερη κινητοποίηση οργανωμένων συνόλων κατά την εξαετή διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη. Μία κινητοποίηση μεγαλύτερη και από όσες είχαν πραγματοποιηθεί κατά την δύσκολη περίοδο του κουρέματος καταθέσεων το 2013. Αυτή ακριβώς η εικόνα των χιλιάδων εκπαιδευτικών έξω από το Προεδρικό σίγουρα δεν χαροποίησε κυβέρνηση και ΔΗΣΥ. Μάλλον το αντίθετο, αν ληφθεί υπόψη πως η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών κύκλων πρόσκειται στον ΔΗΣΥ και αποτελεί την πρώτη μεγάλη διαμαρτυρία κοινωνικών συνόλων απέναντι στις κυβερνητικές πολιτικές. Το ερώτημα που τίθεται πλέον είναι ποια θα είναι η διαχείριση της κρίσης που κορυφώθηκε με την πορεία της Τρίτης, αλλά και την εκτόνωση του ήδη τεταμένου κλίματος μεταξύ εκπαιδευτικών και κυβέρνησης. Ζήτημα τίθεται βεβαίως και για το πώς θα κεφαλαιοποιήσουν την μαζική κινητοποίηση οι εκπαιδευτικές οργανώσεις.

Προεδρικό και ΔΗΣΥ είδαν με δυσφορία την μαζική κινητοποίηση δεδομένου και του ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών κύκλων πρόσκειται στην Δεξιά.

«Όχι για τα κεκτημένα»

Με την κάθοδο των εκπαιδευτικών οργανώσεων στο Προεδρικό τόσο ο Πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ Γιάννος Σωκράτους όσο και ο Πρόεδρος της ΠΟΕΔ Φίλιος Φυλακτού, υπογράμμισαν πως η πορεία δεν γίνεται γιατί χάνονται τα κεκτημένα αλλά για τον σεβασμό των θεσμών και του δημοκρατικού διαλόγου. «Θέλησαν να πλήξουν την αξιοπρέπεια και τη φιλοτιμία των εκπαιδευτικών. Προβάλλουν αναλήθειες και παραπλανητικά στοιχεία για να πείσουν πως έχουν δίκιο και για να αποφασίσουν για την παιδεία χωρίς διαπραγμάτευση. Το τελικό χτύπημα το έδωσαν με τη ρητορική τους που αποδομεί πλήρως το δημόσιο σχολείο. Σήμερα μαζευτήκαμε εδώ όχι γιατί χάνονται κεκτημένα. Σήμερα η απαίτηση της πορείας αγγίζει τις βασικές μας αρχές. Απαιτούμε σεβασμό των θεσμών και του δημοκρατικού διαλόγου. Σήμερα θα είμαστε εμείς και αύριο εσείς και άλλες κοινωνικές ομάδες. Σας ευχαριστούμε είστε η δύναμη μας», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Φυλακτού. Ο Γιάννος Σωκράτους έκανε λόγο για λαμπρή σελίδα στην εκπαίδευση και στο συνδικαλιστικό κίνημα. «Είμαστε εδώ για να στείλουμε το μήνυμα για προάσπιση του δημοσίου σχολείου. Το μήνυμα είναι η υπεράσπιση της ποδοπατημένης αξιοπρέπειας. Προσπαθήσαμε με προτάσεις, με ισοδύναμα μέτρα να ανοίξουμε δίοδο με το Υπουργείο Παιδείας. Η άλλη πλευρά έμεινε αγκυλωμένη στις αποφάσεις της. Ως προς τις παρακαταθήκες η ένωση των δασκάλων και τα όσα ενώνουν που είναι περισσότερα από όσα μας χωρίζουνε», κατέληξε. Θα πρέπει να σημειωθεί πως κατά τη διάρκεια της διαμαρτυρίας, ο Νίκος Αναστασιάδης απουσίαζε από το Προεδρικό για να παρευρεθεί στα Ιωαννίδεια.

Οι ηγεσίες των συνδικαλιστικών οργανώσεων έκαναν λόγο για λαμπρή σελίδα στην εκπαίδευση και στο συνδικαλιστικό κίνημα, ωστόσο ερώτημα είναι το πώς θα κεφαλαιοποιήσουν την πορεία.

Πίσω το ΑΚΕΛ;

Θα πρέπει να σημειωθεί πως κατά τη διάρκεια των τελευταίων ημερών ψιθυρολογείτο τόσο από το Προεδρικό όσο και από στελέχη του ΔΗΣΥ πως η εν λόγω διαμαρτυρία υποκινείτο από το ΑΚΕΛ. Ενδεικτική και η ανακοίνωση της Προεδρίας την περασμένη Δευτέρα που σημείωνε πως «όσον αφορά τον ισχυρισμό που προβλήθηκε ότι η αυριανή εκδήλωση αποσκοπεί στον σεβασμό και την αξιοπρέπεια των εκπαιδευτικών, δεν θα θέλαμε να σχολιάσουμε τη συμπεριφορά συγκεκριμένων συνδικαλιστών απέναντι στον Υπουργό Παιδείας και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ούτε και πόσο συμβάλλει η πρόσκληση των συνδικαλιστών για στήριξη από την κοινωνία όταν σε αυτήν σπεύδουν να ανταποκριθούν οργανωμένοι οπαδοί συγκεκριμένων ποδοσφαιρικών ομάδων ή ακόμα τυγχάνει εκμετάλλευσης από ένα πολιτικό κόμμα που υποθάλπει τη ρήξη στο χώρο της εκπαίδευσης». Ότι το ΑΚΕΛ βρίσκεται πίσω από την κρίση, επανέλαβε στη μεσημβρινή εκπομπή του ΑΝΤ1 ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου, με τον επικεφαλής του γραφείου παιδείας του ΑΚΕΛ, να το διαψεύδει κατηγορηματικά χαρακτηρίζοντας αήθη την συμπεριφορά της κυβέρνησης.

Μελετούν τα επόμενα βήματα

Στο Προεδρικό αναμένεται να γίνει σύσκεψη σήμερα το πρωί των στενών συνεργατών του Προέδρου για αναθεώρηση της κατάστασης και διαχείριση της επόμενης μέρας. Ήδη συναγερμικά στελέχη αλλά και μέλη του Προεδρικού θεωρούν πως δεν έγινε και η καλύτερη διαχείριση του όλου ζητήματος, αφήνοντας την κατάσταση να οδηγηθεί στα άκρα και κατ΄ επέκταση στη μεγάλη πορεία της Τρίτης. Πάντως, όπως λένε κυβερνητικές πηγές στην «Κ», επί του παρόντος αποκλείεται το ενδεχόμενο παραίτησης του υπουργού Παιδείας Κώστα Χαμπιαούρη. Αίτημα που προέρχεται από τις συντεχνίες και σύνθημα των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της πορείας. Όχι μόνο γιατί αυτό θα αποτελεί επίσημη παραδοχή λανθασμένων χειρισμών από πλευράς κυβέρνησης, αλλά και γιατί όπως λέγεται θα στείλει το μήνυμα πως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν την δύναμη να ρίχνουν και να διορίζουν υπουργούς. Πολιτικοί κύκλοι θεωρούν πως για την εκτόνωση της κρίσης προτιμότερη λύση είναι το πάγωμα των μέτρων για ένα χρόνο και διάλογος. Παρέμβαση ετοιμάζει το πρωί της Τετάρτης μέσω δημοσιογραφικής διάσκεψης και ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου για την κρίση στην παιδεία. Το ερώτημα είναι κατά πόσο ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ, ο οποίος επέλεξε να τηρήσει σιγή ιχθύος από το όλο θέμα, σε διαβούλευση με τον Πρόεδρο θα αναλάβει πρωτοβουλίες για άρση του αδιεξόδου μέσω Βουλής.

Πάγωμα μέτρων

Η κρίση στην παιδεία πάντως μεταφέρεται και στη Βουλή, με την Επιτροπή Παιδείας και Εργασίας να συνεδριάζουν το μεσημέρι της Τετάρτης για το όλο ζήτημα. Είχε προηγηθεί άλλωστε η συνεδρία της Επιτροπής Εργασίας την Τρίτη, με όλα τα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ να τάσσονται υπέρ της αναστολής των όποιων μέτρων πάρθηκαν τόσο από κυβερνητικής πλευράς όσο και από τις εκπαιδευτικές οργανώσεις και να αρχίσει διάλογος από μηδενική βάση. Πρόταση που βλέπουν θετικά οι εκπαιδευτικές οργανώσεις. Το ερώτημα είναι πώς αναμένεται να κινηθούν την επόμενη μέρα οι εκπαιδευτικές οργανώσεις. Έχει ήδη ξεκαθαρίσει πως τα σχολεία θα ανοίξουν, ωστόσο ζήτημα τίθεται για το πώς θα κεφαλαιοποιήσουν την μεγάλη πορεία και αν έχουν εναλλακτική πρόταση.

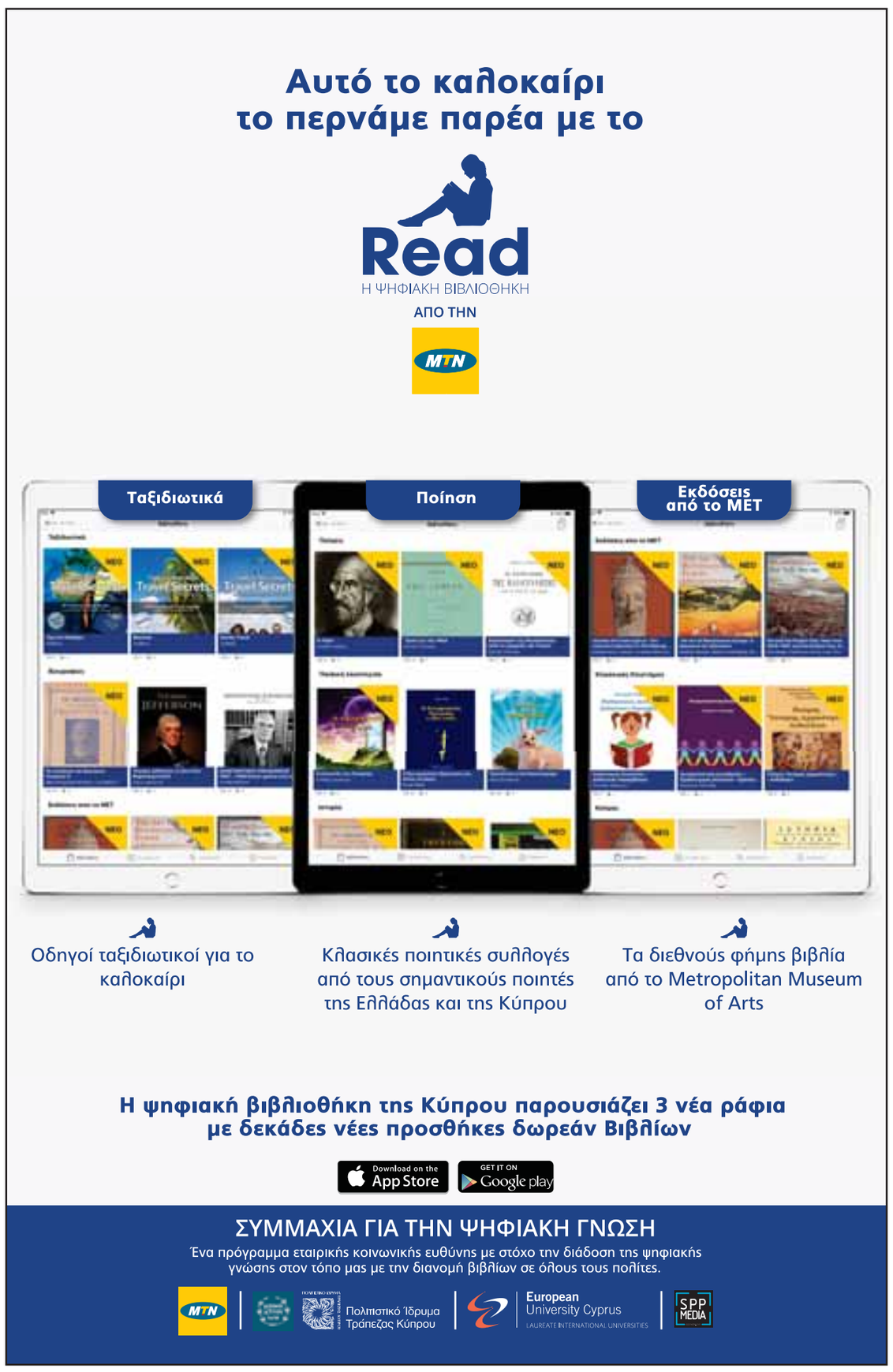

08-OIK_KOSMOS_KATHI 28/08/18 23:19 Page 8

Στην Κύπρο μεγάλες ναυτασφαλιστικές λόγω Brexit

Τρία από τα 13 μεγαλύτερα διεθνή P&I Clubs θα έχουν σε μερικούς μήνες την έδρα τους στην Κύπρο

Εκτός από το Ηνωμένο Βασίλριο, υπάρχει έντονο ενδιαφέρον και από ναυτιλιακές οι οποίες δραστηριοποιούνται σε Κίνα, Χονγκ Κονγκ, Σιγκαπούρη αλλά και Γερμανία.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Το Brexit, το οποίο βρίσκεται προ των πυλών, οι προσπάθειες από παράγοντες του ναυτιλιακού γίγνεσθαι στην Κύπρο για προσέλκυση εταιρειών τόσο από CIPA, Ναυτιλιακό Επιμελητήριο αλλά και Υφυπουργείο Ναυτιλίας που συνεχίζονται, και το πακέτο των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα μας έναντι άλλων ως ναυτιλιακό σύμπλεγμα, είναι το τρίπτυχο στη βάση του οποίου ξένες ναυτιλιακές και όχι μόνο εταιρείες έχουν τους τελευταίους μήνες αρχίσει την κάθοδο τους προς την Κύπρο. Αυτό γίνεται είτε μέσω ίδρυσης θυγατρικών, είτε με μεταφορά έδρας στο νησί και στην προσπάθειά τους να διασφαλίσουν την παρουσία και την πρόσβασή τους στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περίπτωση που η Βρετανία χάσει λόγω Brexit την πρόσβασή της στην ενιαία αγορά.

Πέραν των ελληνικών εταιρειών που κατεβαίνουν στην Κύπρο με μεγαλύτερη συχνότητα, άνοιγμα στην Κύπρο κάνουν, αν και πιο συγκρατημένα, βρετανικές εταιρείες. Ήδη από τον περασμένο Μάρτιο άλλη βρετανική ναυτιλιακή εταιρεία είχε μετακινήσει την έδρα της από το Ηνωμένο Βασίλειο στη Λεμεσό λόγω Brexit. Και ενώ σίγουρα το Brexit θεωρείται ευκαιρία προσέλκυσης επενδυτών, από πλευράς Υφυπουργείου Ναυτιλίας τονίζεται ότι δεν λειτουργούν ευκαιριακά, παρά το γεγονός ότι καταβάλλεται προσπάθεια ώστε κάθε δυνατή ευκαιρία προσέλκυσης να αξιοποιείται δεόντως.

Από Ασία και Γερμανία

Αυτή την στιγμή το αρμόδιο Υφυπουργείο Ναυτιλίας έχει ενώπιόν του το ενδιαφέρον μεγάλων ναυτιλιακών εταιρειών από Ευρώπη και Ασία. Συγκεκριμένα αναφέρεται στην «Κ» ότι κλείνουν το μάτι στην Κύπρο εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε Κίνα, Σιγκαπούρη και Χονγκ Κονγκ αλλά και από Γερμανία. Ενδιαφέρον το οποίο παραμένει μέχρι στιγμής σε επίπεδο βολιδοσκόπησης και αναμένεται ότι σε κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις, η Κύπρος θα αποτελέσει την επιλογή αυτών των εταιρειών. Από εκεί και πέρα τους επόμενους μήνες , στο πλάνο του υφυπουργείου έχουν ήδη προγραμματιστεί ταξίδια στις συγκεκριμένες χώρες, ώστε να γίνει προσέγγιση των εταιρειών, χωρίς ωστόσο να προκαταλαμβάνονται οι τελικές αποφάσεις οι οποίες σε κάθε περίπτωση εναπόκεινται στον πελάτη.

Η London P&I Club

Ως εξαιρετικά σημαντικό καταγράφεται και το γεγονός ότι τρία από τα 13 μεγαλύτερα διεθνή P&I (ναυτασφαλιστικές) θα έχουν σε μερικούς μήνες την έδρα τους στην Κύπρο. Ήδη από τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους η βρετανική ναυτασφαλιστική εταιρεία

Η Κύπρος είναι η φθηνότερη χώρα όσον αφορά την μακροχρόνια εξυπηρέτηση δεδομένου ότι τα δικά μας τέλη είναι φθηνότερα ακόμα και από μη ευρωπαϊκά κράτη, δηλώνει στην «Κ» η Υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου.

London P&I Club ανακοίνωσε την δημιουργία θυγατρικής εταιρείας στην Κύπρο, και ξεκίνησε την διαδικασία εγκατάστασης και απόκτησης των απαραίτητων αδειών για εγκατάσταση στο νησί.

Πρόκειται για όμιλο ο οποίος έχει τις ασφάλειες περίπου του 90% του παγκόσμιου στόλου, ενώ δραστηριοποιείται εδώ και δεκαετίες στην ασφάλιση πλοίων από ζημιές λόγω ρύπανσης και υλικές ζημιές. Η βρετανική εταιρεία είναι μία από τις 13 μεγαλύτερες του ομίλου P&I και αντιπροσωπεύει πέραν του 60% των δραστηριοτήτων του ομίλου. Σημειώνεται δε ότι οι έξι λέσχες P & I που ρυθμίζονται στη Βρετανία υπολογίζονται ότι αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ των εσόδων της βιομηχανίας. Πέρα από την Κύπρο, οι άλλες πέντε ομάδες της εταιρείας επέλεξαν κόμβους όπως την Ολλανδία, την Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο. Πηγές από το υφυπουργείο Ναυτιλίας αναφέρουν στην «Κ» ότι άλλη μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στον τομέα ασφάλισης πλοίων στο Λονδίνο, έχει σχεδόν κλειδώσει την μεταφορά της έδρας της στην Κύπρο. Πέραν των δύο περιπτώσεων η μεταφορά των οποίων θεωρείται δεδομένη, υπάρχουν ναυτιλιακές εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου οι οποίες με δεδομένο το Brexit, εξετάζουν σοβαρά το ενδεχόμενο του ναυτιλιακού συμπλέγματος της Κύπρου, ωστόσο δεν έχουν ακόμα κλειδώσει τις προθέσεις τους.

Σημειώνεται ότι και στις δύο περιπτώσεις, οι εταιρείες δεν θα μεταφέρουν όλο το προσωπικό τους στην Κύπρο, που κυμαίνεται γύρω στα χίλια άτομα.

Η έδρα στην Κύπρο θα στελεχώνεται από μικρό αριθμό προσωπικού ενώ η εταιρεία θα διατηρήσει την δραστηριότητά της και στο Λονδίνο, χωρίς αυτό να υποβαθμίζει σε καμία περίπτωση την σημασία της μεταφοράς μέρους των δραστηριοτήτων τους στο κυπριακό ναυτιλιακό σύμπλεγμα . Υπενθυμίζεται ότι από το 2015 στην Κύπρο δραστηριοποιείταικαι η ναυτασφαλιστική εταιρεία American Hellenic Hull, εταιρεία η οποία αποτελεί κορυφαίο παγκόσμιο παίκτη στη διεθνή αγορά ασφάλισης θαλάσσιων σκαφών θαλάσσιου νερού. Η American Hellenic Hull παρέχει μια σειρά ασφαλιστικών προϊόντων που καλύπτουν τους εξελισσόμενους κινδύνους της ναυτιλιακής βιομηχανίας, καλύπτοντας τις περισσότερες κατηγορίες πλοίων, συμπεριλαμβανομένων των πλοίων γενικού φορτίου, πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, και επιβατηγών πλοίων.

Γιατί στην Κύπρο

Θέματα κόστους, υπηρεσιών και φορολογίας. Αυτά είναι τα τρία συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κύπρου έναντι άλλων χωρών στον τομέα της ναυτιλίας. Είναι δεδομένο ότι η Κύπρος διαθέτει παράλληλα τεχνογνωσία και εμπειρογνωμοσύνη τόσο στο shipping finance και στο maritime insurance όσο και στην πλοιοδιαχείριση. Μιλώντας στην «Κ» η υφυπουργός Ναυτιλίας Νατάσα Πηλείδου ανέφερε ότι στην περίπτωση των εταιρειών της Γερμανίας και της Ασίας το ενδιαφέρον οφείλεται περισσότερο λόγω κόστους στις λιγότερα από ότι στο Χονγκ Κονγκ και τη Σιγκαπούρη.

Μόνο κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2017, τα έσοδα του κλάδου πλοιοδιαχείρισης στην Κύπρο ανήλθαν στα €476 εκατομμύρια και κατέγραψαν αύξηση 4% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2016.

Τι κερδίζει η Κύπρος

Αυτό που τονίζεται από πλευράς Υφυπουργείου Ναυτιλίας ως εξαιρετικά σημαντικό είναι ότι από τα 13 μεγάλα διεθνή και αναγνωρισμένα P&I Clubs, με κύκλο εργασιών πολλών εκατομμυρίων ευρώ, ένα νησί όπως η Κύπρος έχει προσελκύσει τρία από αυτά. Πρόκειται για πολύ σημαντικό σκορ για το μέγεθος του ναυτιλιακού συμπλέγματος της χώρας. Ειδικότερα δε από την στιγμή που πρόκειται για οργανισμούς με πελάτες τους τις μεγαλύτερες ναυτιλιακές εταιρείες στον κόσμο. Άρα και μόνο η παρουσία τους στην Κύπρο ενισχύει την αξιοπιστία της Κύπρου στην βιομηχανία της ναυτιλίας, συμπληρώνοντας παράλληλα το φάσμα των υπηρεσιών που προσφέρονται στην χώρα.

Εξάλλου παρατηρείται μια σταθερή ανοδική πορεία των πλοίων που εγγράφονται με κυπριακή σημαία, ενώ σύμφωνα με νεότερα στοιχεία έχουν καταγραφεί πλοία χωρητικότητας πέραν των 24 εκατ. τόνων, ενώ καταγράφεται αύξηση και στις εταιρείες που υπόκεινται σε φόρο χωρητικότητας που τέλος του χρόνου ήταν 168 και πλέον ανέρχονται στις 180. Η ισχυρή παρουσία της μικρής το δέμας Κύπρου στην παγκόσμια ναυτιλία είναι κάτι που καταδεικνύεται εξάλλου και από τους αριθμούς και τα στατιστικά. Συγκεκριμένα όσον αφορά τον στόλο μας είμαστε τρίτοι στην ΕΕ και 11οι παγκοσμίως, ενώ στην πλοιοδιαχείριση είμαστε πρώτοι στην Ευρώπη και στην πρώτη πεντάδα παγκοσμίως. Η ναυτιλία συνεισφέρει στο ΑΕΠ περίπου 7% . Σημειώνεται ότι κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2017, τα έσοδα του κλάδου πλοιοδιαχείρισης στην Κύπρο ανήλθαν στα €476 εκατομμύρια καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 4% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2016.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του **ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ***

Προτάσεις για επιτυχημένο μάρκετινγκ στην κρίση

Το κινεζικό ιδεόγραμμα-σχήμα για τη λέξη «κρίση» περιλαμβάνει και το ιδεόγραμμα-σχήμα για τη λέξη «ευκαιρία». Αυτή η παλαιά κουλτούρα έχει ήδη από πολύ καιρό καταλάβει ότι οι καιροί της ύφεσης είναι καιροί του εκσυγχρονισμού.

Στα σημερινά χρόνια αυτή η ευκαιρία της κρίσης έχει, επίσης, επιβεβαιωθεί επιστημονικά. Από έρευνες διεθνών επιστημονικών ινστιτούτων που ασχολούνται με την έρευνα της κατανάλωσης προκύπτει ότι η διαφήμιση και οι καινοτομίες στα προϊόντα και τις υπηρεσίες οδηγούν σε καιρούς κρίσης στην επιτυχία.

Αυτά τα επιστημονικά ινστιτούτα έχουν ερευνήσει μάρκες προϊόντων και υπηρεσιών και δείχνουν ότι οι καινοτομίες στα προϊόντα και στις υπηρεσίες καθώς και η διαφήμιση δεν έχουν μόνο επιτυχία στην κρίση αλλά μπορούν να αυξήσουν ανάλογα και τα μερίδια της αγοράς. Εδώ δεν πρόκειται μόνο για ένα στατιστικό φαινόμενο, αλλά αφήνει να αιτιολογηθεί, επίσης, η επιτυχία της αντικυκλικής συμπεριφοράς επιτυχημένων επιχειρηματιών. Οι καταναλωτές εμπιστεύονται την επιτυχία και τη σταθερότητα. Ενεργείτε αντικυκλικά ώστε να αυξάνονται τα μερίδια της αγοράς με ευνοϊκές συνέπειες για το κόστος.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, αυτά τα διεθνή επιστημονικά ινστιτούτα έχουν καταλήξει στις παρακάτω προτάσεις για επιτυχημένο μάρκετινγκ σε περιόδους οικονομικής κρίσης:

1) Βλέπε λύσεις και ευκαιρίες: Σε καιρούς κρίσης είναι σχετικά δύσκολο να επικεντρωθούμε στις ευκαιρίες και στις λύσεις και όχι περισσότερο από το αναγκαίο με τα προβλήματα και τους κινδύνους. Στο μάρκετινγκ κερδίζει συνήθως όποιος διακρίνει καθαρά και σταθερά το πρωταρχικό από το δευτερεύον. Αυτό επιδρά θετικά και στους πελάτες οι οποίοι σε μια κρίση είναι ανασφαλείς.

2) Βλέπε γαλάζιους ωκεανούς: Οι γαλάζιοι ωκεανοί είναι αγορές, οι οποίες είναι είτε εντελώς νέες είτε δεν έχουν κανένα σημαντικό ανταγωνισμό. Δυστυχώς πολλοί αυτοαπασχολούμενοι αναζητούν αγορές όπου ήδη υπάρχουν πολλοί ανταγωνιστές, γιατί πιστεύουν

Οι καταναλωτές εμπιστεύονται την επιτυχία και τη σταθερότητα. Ενεργείτε αντικυκλικά ώστε να αυξάνονται τα μερίδια της αγοράς με ευνοϊκές συνέπειες για το κόστος.

ότι υπάρχει μια αγορά. Κι όμως μια τέτοια στρατηγική μίμησης (me too - strategy) δεν είναι ανεδαφική, αλλά είναι παρακινδυνευμένη εάν δεν διαφοροποιηθείς. Τα νέα κανάλια πωλήσεων όπως το Διαδίκτυο και το άμεσο μάρκετινγκ προσφέρουν συχνά με χαμηλό κόστος την ευκαιρία τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της επιχείρησης να τα προωθήσουν σε νέες ομάδες πελατών. Πρέπει όμως να βρούμε τα νέα κανάλια, εκεί όπου βρίσκεται η δική μας ομάδα - στόχος.

3) Δοκίμαζε, δοκίμαζε, δοκίμαζε: Δεν πρόκειται για εξοικονόμηση, αλλά για βελτιστοποίηση. Οποιος βελτιστοποιεί τον προϋπολογισμό μάρκετινγκ, αυτός κερδίζει χρήματα και δεν έχει κανένα λόγο να εξαλείψει τον προϋπολογισμό μάρκετινγκ. Αυτό προϋποθέτει όμως, ότι αναμειγνύει την επιτυχία των επιμέρους πολιτικών μάρκετινγκ (πολιτική προϊόντος, τιμολόγηση, διαφήμιση, δίκτυα πωλήσεων).

4) Χτίσε τα δίκτυα πωλήσεων: Μιλάμε συχνά για διαφήμιση. Επίσης και τα δίκτυα πωλήσεων είναι εξίσου σημαντικά. Διαφήμιση είναι το μήνυμα προσφοράς και κατόπιν οι πωλήσεις είναι η υπογραφή. Σημαντικό είναι η επιχείρηση να βελτιστοποιεί σε περιόδους κρίσης όλες τις επιμέρους πολιτικές του μάρκετινγκ.

5) Βελτιστοποίησε το χαρτοφυλάκιο προϊόντων και υπηρεσιών: Μέσω αυτής της βελτιστοποίησης, η οποία αλλάζει σε περιόδους κρίσης τους λόγους υποκίνησης πολλών πελατών, η επιχείρηση πρέπει παράπλευρα με τα διαφημιστικά μηνύματα να προσαρμόζει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της. Στους καλούς καιρούς κυριαρχούν τα συναισθήματα / παρορμήσεις. Σε περιόδους κρίσης πρέπει να επιδιώκουμε τιμή/απόδοση, εμπιστοσύνη και ασφάλεια. Εδώ πρέπει να αναλύσουμε την αγορά-στόχο και να προσαρμόσουμε τα προϊόντα και τις υπηρεσίες μας.

6) Πρόσεξε την τιμή: Πολλοί αυτοαπασχολούμενοι και επιχειρήσεις μειώνουν εύκολα τις τιμές. Μερικές φορές αυτό μπορεί να είναι λογικό. Πρέπει, όμως, να λάβουμε υπόψη ότι αυτό οδηγεί στη μη δυνατότητα πάλι αύξησης των τιμών και στη δυνατότητα μείωσης των τιμών από τον ανταγωνισμό με αποτέλεσμα τη μείωση χρημάτων. Πρέπει να επιδιώκουμε την αύξηση του περιεχομένου του προϊόντος και τη βελτίωση της υπηρεσίας στην ίδια τιμή, σε προσφορές καθώς και σε επιπρόσθετες εξυπηρετήσεις.

7) Ικανοποίησε τους υφιστάμενους πελάτες: Οι υφιστάμενοι πελάτες αποτελούν τη σπονδυλική στήλη της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει έλλειψη πόρων για να επενδύσει στην απόκτηση νέων πελατών πρέπει να φροντίζει να είναι ικανοποιημένοι οι υφιστάμενοι πελάτες. Αυτός είναι ο σωστός δρόμος για την εξοικονόμηση πόρων.

8) Επιδίωξε έναν αποτελεσματικό συνδυασμό ψηφιακού και μη ψηφιακού μάρκετινγκ.

9) Κέρδισε το μέλλον: Από τη διεθνή εμπειρία αποδεικνύεται με τον πιο αδιαμφισβήτητο τρόπο ότι η εξοικονόμηση πόρων με περικοπές στο μάρκετινγκ έχει αρνητικές επιδράσεις, Η επιχείρηση δεν χάνει μόνο πελάτες τους οποίους χρειάζεται, αλλά έχει και μειονεκτήματα έναντι των ανταγωνιστών στην επόμενη οικονομική άνθηση, οι οποίοι δεν βρίσκονταν σε πανικό στις δύσκολες στιγμές της κρίσης. Δεν πρέπει να οδηγηθεί σε απώλεια των γνώσεων και εμπειριών με την απόλυση σημαντικών στελεχών ούτε να απολέσει την εικόνα και τη φήμη της, τα οποία αποκτώνται πάλι πολύ δύσκολα. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει η επιχείρηση να προβεί σε πολλές μειώσεις της δυναμικότητάς της, μόνον έτσι θα κερδίσει το μέλλον.

* Ο κ. Νικόλαος Παπαβασιλείου είναι ομότιμος καθηγητής Μάρκετινγκ στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

09-ΟΙΚ_ΔΙΕΘΝΗ_ΚΑΘΗ 28/08/18 22:16 Page 9

Πλωτό πυρηνικό εργοστάσιο ετοιμάζεται να φτιάξει η Ρωσία

Θα μεταφέρεται από πόλη σε πόλη για να καλύπτει τις ανάγκες σε ρεύμα

Η Ρωσία δοκιμάζει έναν πλωτό πυρηνικό σταθμό στη Σιβηρία, ελπίζοντας να προσφέρει στην αγορά νέους, φθηνότερους και πολύ πιο ευέλικτους πυρηνικούς σταθμούς. Ομως οι επικριτές αυτού του μεγαλεπήβολου σχεδίου προειδοποιούν για σοβαρά προβλήματα ασφάλειας.

Στο Μουρμάνσκ, στη βορειοδυτική Ρωσία, ελλιμενίζεται το πλοίο «Akademik Lomonosov». Το 2019 αναμένεται να ξεκινήσει για την πρώτη του αποστολή: να παρέχει ηλεκτρική ενέργεια στο μακρινό λιμάνι του Πεβέκ. Το πλοίο θυμίζει κουτί παπουτσιών, λέει ο ανταποκριτής των New York Times που το επισκέφθηκε πρόσφατα. Ωστόσο, η Rosatom, η ρωσική κρατική εταιρεία πυρηνικής ενέργειας, έχει μεγάλα σχέδια.

Το «Akademik Lomonosov» έχει δύο πυρηνικούς αντιδραστήρες που αποτελούν σμίκρυνση του αντιδραστήρα που χρησιμοποιείται στα ρωσικά πυρηνικά υποβρύχια. Το πλωτό πυρηνικό εργοστάσιο μπορεί να παραγάγει ηλεκτρική ενέργεια 70 μεγαβάτ, αρκετή για να ηλεκτροδοτηθούν περίπου 70.000 σπίτια. Μια ειδική καταπακτή κοντά στην πλώρη επιτρέπει τη σύνδεσή του με τοπικό ηλεκτρικό δίκτυο.

Μόνο το σήμα της πυρηνικής ενέργειας στο εξωτερικό του πλοίου προδίδει την παρουσία του πλωτού πυρηνικού σταθμού. Στο εσωτερικό συναντάει κανείς δαιδαλώδεις στενούς διαδρόμους, απότομες σκάλες, σωλήνες, καλώδια και προειδοποιητικές επιγραφές στα ρωσικά. Η Rosatom σκοπεύει να παραγάγει αρκετούς από αυτούς τους πλωτούς πυρηνικούς σταθμούς και εξετάζει διάφορα επιχειρηματικά μοντέλα για την εκμετάλλευσή τους, όπως να διατηρεί την ιδιοκτησία τους και να πουλάει την ηλεκτρική ενέργεια που παράγουν. Η εταιρεία θα ρυμουλκεί τον πλωτό πυρηνικό σταθμό κοντά σε παραθαλάσσιες πόλεις που έχουν ανάγκη από πυρηνική ενέργεια και θα καλύπτει τις ανάγκες τους είτε βραχυπρόθεσμα είτε μακροπρόθεσμα. Το πλοίο μπορεί να μεταφέρει πυρηνικά καύσιμα που επιτρέπουν τη λειτουργία του δίχως ανεφοδιασμό επί 12 έτη. Στο «Akademik Lomonosov» θα δουλεύουν 300 άνδρες, συμπεριλαμβανομένων των φρουρών. Οι συνθήκες διαβίωσης θα είναι καλύτερες από αυτές σε ένα ρωσικό πυρηνικό υποβρύχιο. Το πλήρωμα θα μπορεί να κάνει μπάνιο σε εσωτερική πισίνα, να παίζει σκουός και να πίνει μερικά ποτά στο μπαρ του σκάφους. «Μια τέτοια πηγή ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία μπορεί να μεταφερθεί εύκολα σε δυσπρόσιτες περιοχές, είναι οικονομικά αποδοτική», λέει στους NYT ο Βιτάλι Τρούντεφ, διευθυντής του προγράμματος πλωτών πυρηνικών σταθμών της Rosatom. Η ιδέα των πλωτών πυρηνικών σταθμών δεν είναι νέα (η Westinghouse χρησιμοποίησε πλωτό πυρηνικό σταθμό από το 1968 έως το 1976 για να ηλεκτροδοτήσει τη Διώρυγα του Παναμά), αλλά ήρθε ξανά στο προσκήνιο μετά το τσουνάμι που προκάλεσε την πυρηνική καταστροφή της Φουκουσίμα το 2011. Οι υποστηρικτές των πλωτών πυρηνικών σταθμών υποστηρίζουν πως αυτοί θα αντέχουν σε τσουνάμι και πως ακόμη και σε περίπτωση προβλήματος θα είναι ευκολότερο να ψυχθούν, αφού βρίσκονται στο νερό. Επικριτές του σχεδίου προειδοποιούν για την περίπτωση το τσουνάμι να μεταφέρει το πλωτό πυρηνικό εργοστάσιο στο εσωτερικό της ξηράς και μακριά από το ψυκτικό μέσο, δηλαδή τη θάλασσα. Η Rosatom υποστηρίζει ότι το πλωτό πυρηνικό της εργοστάσιο αντέχει σε τσουνάμι, δεν έχει όμως αποκαλύψει ακόμα το κόστος κατασκευής, ούτε ποιες χώρες ενδιαφέρονται να αγοράσουν πυρηνική ενέργεια από αυτό. Η κατασκευή του υπολογίζεται ότι θα διαρκεί τέσσερα χρόνια – δέκα χρόνια χρειάζονται για έναν παραδοσιακό πυρηνικό σταθμό.

Στο Μουρμάνσκ, στη βορειοδυτική Ρωσία, ελλιμενίζεται το πλοίο «Akademik Lomonosov». Το 2019 αναμένεται να ξεκινήσει για την πρώτη του αποστολή: να παρέχει ηλεκτρική ενέργεια στο μακρινό λιμάνι Πεβέκ. Διαθέτει δύο πυρηνικούς αντιδραστήρες που αποτελούν σμίκρυνση του αντιδραστήρα που χρησιμοποιείται στα ρωσικά πυρηνικά υποβρύχια.

Η Rosatom θα ρυμουλκεί τον πλωτό πυρηνικό σταθμό κοντά σε παραθαλάσσιες πόλεις που έχουν ανάγκη από πυρηνική ενέργεια.

Το «Made in Germany» στα ηλεκτρονικά παιχνίδια ενισχύει το Βερολίνο

Κρατική στήριξη των εταιρειών που ασχολούνται με τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ηλεκτρονικών παιχνιδιών προβλέπει ο προϋπολογισμός της Γερμανίας, καθώς ο συγκεκριμένος επεκτείνεται ολοένα και περισσότερο σε όλο τον κόσμο. Απώτερος στόχος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αυτών των εταιρειών, καθώς οι Γερμανοί υστερούν έναντι των Καναδών, των Γάλλων και των Αμερικανών, σύμφωνα με τη Handlesblatt. «Οι γερμανικές εταιρείες δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό», σχολίασε ο Φέλιξ Φαλκ, επικεφαλής της ένωσης Game, η οποία εκπροσωπεί τον κλάδο. Το Βερολίνο σκοπεύει να παραχωρήσει φοροελαφρύνσεις και κονδύλια για έρευνες της τάξεως των 100 εκατ. ευρώ.

Μόνο στη Γερμανία, τα έσοδα από τις εταιρείες ηλεκτρονικών παιχνιδιών διαμορφώθηκαν στα 2,1 δισ. ευρώ κατά τη διάρκεια του περυσινού έτους, έναντι του 1,6 δισ. ευρώ που παρουσίασε η μουσική βιομηχανία. Το μερίδιο των γερμανικών εταιρειών, όμως, στην παγκόσμια αγορά περιορίζεται στο 5,4%. Δεν υπάρχουν ισχυρές εισηγμένες εταιρείες, όπως η Electronic Arts στις ΗΠΑ και η Ubisoft στη Γαλλία. Παρ' όλα αυτά, η μεγαλύτερη διεθνής έκθεση ηλεκτρονικών παιχνιδιών πραγματοποιείται στην Κολωνία. Αυτήν την εβδομάδα την επισκέφθηκαν 350.000 άτομα και αποτελεί παράδοση να συμμετέχουν σε αυτήν οι μεγαλύτερες εταιρείες στον κόσμο.

Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, είτε ενσωματώνονται στα έξυπνα τηλέφωνα, είτε στις κονσόλες, αποκτούν μεγαλύτερο ρόλο στον τομέα της ψυχαγωγίας. Ενδεικτικό είναι ότι τα έσοδα από τον τηλεοπτικό κλάδο, παγκοσμίως, υποχώρησαν πέρυσι κατά 8% στα 102 δισ. δολάρια. Τα αντίστοιχα έσοδα από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια ενισχύθηκαν κατά 10,7%, φθάνοντας τα 116 δισ. δολάρια το 2017. Φέτος προβλέπεται να φθάσουν τα 130 δισ. δολάρια, αντανακλώντας πιθανή αύξηση της τάξεως των 16,2 δισ. δολαρίων από πέρυσι. Η μεγαλύτερη συνεισφορά στον τζίρο της παγκόσμιας βιομηχανίας προέρχεται από την Κίνα.

Εκεί τα έσοδα έχουν διαμορφωθεί στα 37,9 δισ. δολάρια από τις αρχές του έτους μέχρι σήμερα. Στη δεύτερη θέση κατατάσσονται οι ΗΠΑ με έσοδα 30,4 δισ. δολαρίων και στην τρίτη η Ιαπωνία με έσοδα 19,2 δισ. δολαρίων.

Η γερμανική κυβέρνηση σχεδιάζει φοροελαφρύνσεις και ενίσχυση των ερευνών με 100 εκατ. ευρώ.

Η παροχή στήριξης από το Βερολίνο στις γερμανικές εταιρείες σχεδιασμού και ανάπτυξης ηλεκτρονικών παιχνιδιών δεν αναμένεται να δώσει λύσεις σε όλα τα προβλήματα του κλάδου. Αλλά είναι απαραίτητη για να τεθούν γερά θεμέλια, δηλώνει ο Μπένεντικ Γκρίντελ, επικεφαλής του στούντιο Bluebyte που συνεργάζεται με τη γαλλική εταιρεία Ubisoft. Οι εταιρείες που σχεδιάζουν και αναπτύσσουν ηλεκτρονικά παιχνίδια στη Γερμανία επικεντρώνονται στα προγράμματα περιήγησης του Διαδικτύου και στα έξυπνα τηλέφωνα, όπου ο ανταγωνισμός είναι σκληρός. Επίσης, οι δαπάνες είναι πολύ υψηλές και δεν υπάρχουν περιθώρια για λάθη.

Το Παρίσι σκοπεύει να καταργήσει 4.500 θέσεις εργασίας στο γαλλικό Δημόσιο το 2019.

Γαλλογερμανικό μέτωπο κατά κυρώσεων ΗΠΑ σε τρίτες χώρες

Η Γερμανία και η Γαλλία διερευνούν τρόπους προκειμένου να παρακάμψουν τις κυρώσεις των ΗΠΑ εις βάρος χωρών με τις οποίες έχουν αναπτύξει επιχειρηματικές σχέσεις αλλά έχουν μπει στο στόχαστρο του Λευκού Οίκου, όπως το Ιράν. Πληροφορίες του πρακτορείου Bloomberg αναφέρουν ότι στις συζητήσεις αυτές συμμετέχει και η Βρετανία, επιβεβαιώνοντας την αποφασιστικότητα των Ευρωπαίων να μην υποστούν τις συνέπειες της ατζέντας «Πρώτα η Αμερική» του προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ. Στις πιθανές λύσεις μπορεί να διαδραματίσουν ρόλο και οι κεντρικές τράπεζες αυτών των ευρωπαϊκών χωρών.

«Το συζητάμε με το Βερολίνο, διότι ήμαστε αποφασισμένοι να δημιουργήσουμε ένα ανεξάρτητο ευρωπαϊκό ή γαλλογερμανικό εργαλείο χρηματοδότησης για να μη μετατραπούμε σε παράπλευρη απώλεια της πολιτικής κυρώσεων των ΗΠΑ», δήλωσε ο υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, Μπρινό Λε Μερ, σε συνάντηση με την Ενωση Οικονομικών Ρεπόρτερ (AJEF.) «Θέλω η Ευρώπη να λειτουργεί ανεξάρτητα και να μην είναι υποτελής σε άλλες δυνάμεις. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να έχουμε δικά της μέσα χρηματοδότησης που σήμερα δεν υπάρχουν», προσέθεσε ο Γάλλος αξιωματούχος.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ απέσυρε τις ΗΠΑ από τη διεθνή συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν τον περασμένο Μάιο και επανέφερε τις οικονομικές κυρώσεις εις βάρος της Τεχεράνης, παρά τις αντιδράσεις της Κίνας, της Ρωσίας αλλά και της Ευρώπης. Κατά συνέπεια, ευρωπαϊκές εταιρείες όπως η Daimler και η Total έχουν «παγώσει» κάθε δραστηριότητα στο Ιράν, ή ανακάλεσαν επενδυτικά σχέδια για να αποφύγουν τις κυρώσεις των ΗΠΑ. Η Ουάσιγκτον δεν επανέφερε μόνον κυρώσεις εις βάρος της Τεχεράνης, οι οποίες ίσχυαν πριν από τη σύναψη πυρηνικής συμφωνίας το καλοκαίρι του 2015. Προβλέπονται, επίσης, κυρώσεις κατά τρίτων που διατηρούν επιχειρηματικές σχέσεις με την Τεχεράνη. Η Ουάσιγκτον έχει προειδοποιήσει για την επιβολή κυρώσεων σε εταιρείες με έντονη παρουσία στην ιρανική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης κάθε χρηματοδότησης σε όρους δολαρίων. Δηλαδή μια εταιρεία δεν μπορεί να εκδώσει ομόλογα σε δολάρια.

Το Βερολίνο και το Παρίσι αναζητούν τρόπους για να παρακάμψουν τις αμερικανικές κυρώσεις κατά του Ιράν και να περιορίσουν την εξάρτησή τους στις αγορές των ΗΠΑ. Αλλά κάτι τέτοιο είναι δύσκολο. Οπως επισημαίνει ο αρθρογράφος Λεονίντ Μπερσίνσκι του πρακτορείου Bloomberg, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εκτός των ΗΠΑ διατηρούν περιουσιακά στοιχεία 12,6 τρισ. σε δολάρια, ξεπερνώντας αντίστοιχες τοποθετήσεις των αμερικανικών τραπεζών. Παρότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες έχουν μειώσει τις τοποθετήσεις τους σε δολάρια κατά 42% την περίοδο 2007 - 2017, η έκθεσή τους είναι υψηλή.

Οι Ευρωπαίοι δεν θέλουν να υποστούν τις συνέπειες της ατζέντας «Πρώτα η Αμερική».

Η Ουάσιγκτον έχει προειδοποιήσει για την επιβολή κυρώσεων σε εταιρείες με έντονη παρουσία στην ιρανική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης κάθε χρηματοδότησης σε όρους δολαρίων.

Το 2019 ο ρυθμός ανάπτυξης στη Γαλλία θα πέσει στο 1,7%

Ο προϋπολογισμός της Γαλλίας στηρίζεται στην πρόβλεψη για ρυθμό ανάπτυξης 1,7% το 2019. Ο πρωθυπουργός Εντουάρ Φιλίπ μάλιστα δηλώνει ότι μπορεί να μην είναι εύκολη η επίτευξη του στόχου για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 2,3% του ΑΕΠ.

Η πορεία της δεύτερης ισχυρότερης οικονομίας στην Ευρωζώνη θα εξαρτηθεί από τις προτεραιότητες που θα θέσει η κυβέρνηση Μακρόν στον επόμενο προϋπολογισμό. Δρομολογούνται, πάντως, ριζικές αλλαγές στον δημόσιο τομέα και στο σύστημα πρόνοιας.

Υπό εξέταση βρίσκονται μέτρα για τη μείωση των δημόσιων δαπανών. Περικοπές εξετάζονται σε διάφορα επιδόματα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που καταβάλλονται στους ανέργους στο πλαίσιο ενός ευρύτερου σχεδίου αναδιάρθρωσης του κρατικού συστήματος παροχών.

Το Παρίσι σκοπεύει, επίσης, να καταργήσει 4.500 θέσεις εργασίας στο γαλλικό Δημόσιο το 2019. Απώτερος στόχος είναι να μειωθούν οι θέσεις στον δημόσιο τομέα κατά 10.000 έως το 2020.

Είναι, παράλληλα, πολύ πιθανόν να μην καλύπτονται οι αναρρωτικές άδειες στο Δημόσιο, με στόχο την εξοικονόμηση 10 δισ. ευρώ σε κρατικές δαπάνες. Μέχρι σήμερα, η οικονομική πολιτική που ασκεί η κυβέρνηση Μακρόν έχει δεχθεί κριτική ότι ωφελεί τους πλούσιους.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι επιδόσεις της γαλλικής οικονομίας δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες της κυβέρνησης Μακρόν, ο οποίος ανέλαβα τα ηνία της χώρας τον Μάιο του 2017. Κατά το β΄ τρίμηνο του 2018, η οικονομική δραστηριότητα στη Γαλλία ενισχύθηκε κατά 1,7% ετησίως, ύστερα από το 2,2% που είχε καταγραφεί ένα τρίμηνο πριν.

Ο κ. Φιλίπ τόνισε ότι «είμαι πάντα πολύ προσεκτικός με τις οικονομικές προβλέψεις. Αν έχουμε επιβράδυνση της ανάπτυξης, θα επηρεαστεί ο στόχος για το έλλειμμα στον προϋπολογισμό», σχολίασε ο ίδιος.

Η συνεργασία ΗΠΑ - Μεξικού γράφει τον επίλογο της εμπορικής συμφωνίας NAFTA

«Κάποτε την ονόμαζαν Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου Βόρειας Αμερικής (NAFTA). Στο εξής θα την ονομάζουμε εμπορική συμφωνία ΗΠΑ - Μεξικού. Θα ξεφορτωθούμε την ονομασία NAFTA», δήλωσε χθες ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ.

Κάπως έτσι φαίνεται ότι ο Λευκός Οίκος γράφει τον επίλογο της NAFTA, που τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 1994, δημιουργώντας τριμερές εμπορικό μπλοκ μεταξύ ΗΠΑ, Μεξικού και Καναδά.

Κάθε χρόνο, οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των τριών χωρών ξεπερνούν το ένα τρισ. δολάρια.

Οι διαπραγματεύσεις για την αναθεώρηση της NAFTA διεξάγονται για περισσότερο από έναν χρόνο, αλλά δεν έχουν οδηγήσει σε κάποιο αποτέλεσμα που να ικανοποιεί και τις τρεις πλευρές. Σήμερα, οι ΗΠΑ κατέληξαν σε συμφωνία με το Μεξικό για την αναθεώρηση της NAFTA, είπε ο κ. Τραμπ. Συμπλήρωσε ότι εν συνεχεία οι ΗΠΑ θα συνομιλήσουν με τον Καναδά ώστε να συνάψουν διμερή συμφωνία και με αυτόν.

Ο Αμερικανός πρόεδρος ανέλαβε την πρωτοβουλία για αναθεώρηση της συμφωνίας, διότι κατά την κρίση του έπλητταν τα οικονομικά συμφέροντα και την εργατική τάξη της χώρας. Πριν και μετά την προεκλογική εκστρατεία του, ο κ. Τραμπ είχε κατ' επανάληψιν απειλήσει ότι η Ουάσιγκτον θα εγκαταλείψει τη NAFTA όπως και άλλες διεθνείς εμπορικές συμφωνίες που διαπραγματεύονταν οι ΗΠΑ. Οικονομικοί αναλυτές συμπεραίνουν ότι ο κ. Τραμπ προτιμά τις διμερείς συμφωνίες, στο πλαίσιο μιας πολιτικής εμπορικού προστατευτισμού, όπου οι απειλές για την επιβολή δασμών χρησιμοποιούνται ως μοχλός πίεσης.

Η πλειονότητα των οικονομολόγων θεωρεί ότι η NAFTA απέφερε οφέλη και για τις τρεις χώρες. Ηταν, όμως, επιβλαβής για μια μειοψηφία εργαζομένων που δούλευαν σε κάποιες βιομηχανίες. Οι αμερικανικές αυτοκινητοβιομηχανίες μετέφεραν εργοστασιακές μονάδες από τις ΗΠΑ στο Μεξικό για να επωφεληθούν από το χαμηλό εργοστασιακό κόστος. Ερευνα του αμερικανικού Κογκρέσου κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η NAFTA δεν οδήγησε σε μεγάλη απώλεια των θέσεων εργασίας στις ΗΠΑ.

Σύμφωνα με τις τρέχουσες συνομιλίες μεταξύ ΗΠΑ και Μεξικού, το 40% με 45% της αξίας ενός αυτοκινήτου θα πρέπει να παράγεται από εργάτες που λαμβάνουν ωρομίσθιο τουλάχιστον 16 δολαρίων. Και το 75% θα πρέπει να λαμβάνει χώρα στο Μεξικό και στις ΗΠΑ αντί του 62,5% που ίσχυε επί NAFTA, δήλωσε Αμερικανός αξιωματούχος στο Reuters. Στο πλαίσιο των τριμερών διαπραγματεύσεων για την αναθεώρηση της NAFTA, το Μεξικό και ο Καναδάς διαφωνούσαν με την απαίτηση των ΗΠΑ να τεθεί όρος για την αναθεώρηση της συμφωνίας κάθε πενταετία.

REUTERS

Οι ΗΠΑ προσεχώς αναμένεται να προχωρήσουν σε ξεχωριστή συμφωνία και με τον άλλο εταίρο της NAFTA, τον Καναδά.

Σύμφωνα με τις συνομιλίες ΗΠΑ - Μεξικού, το 40% με 45% της αξίας ενός αυτοκινήτου θα πρέπει να παράγεται από εργάτες που πληρώνονται τουλάχιστον 16 δολάρια την ώρα.

10-ΟΙΚ_ΔΙΕΘΝΗ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 19:29 Page 10

Υψηλός ανταγωνισμός για τον διαστημικό τουρισμό

Καινοτόμες εταιρείες ετοιμάζουν εμπορικά προγράμματα για να ταξιδέψουν τους ανθρώπους πέρα από τα όρια της Γης

Το ταξίδι στο Διάστημα είναι από τα πιο παλαιά όνειρα του ανθρώπου. Μέχρι σήμερα είναι σχεδόν απαγορευτικό για τους περισσότερους, αφενός λόγω κόστους και αφετέρου διότι μέχρι στιγμής οι αποστολές στο Διάστημα είχαν αμιγώς ερευνητικούς ή αμυντικούς σκοπούς. Η ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία νέων πυραύλων που είναι φθηνότεροι, από εταιρείες όπως η SpaceX του δισεκατομμυριούχου μεγαλομετόχου της Tesla, Ελον Μασκ, και η Blue Origin του δισεκατομμυριούχου διευθύνοντος συμβούλου της Amazon, Τζεφ Μπέζος, έχει μειώσει κατά πολύ το κόστος μιας εκτόξευσης στο Διάστημα. Σύμφωνα με το αμερικανικό περιοδικό Popular Science, υπάρχουν σήμερα εμπορικά διαστημικά προγράμματα από αντίστοιχες εταιρείες που υπόσχονται να μεταφέρουν τουρι-

Η ρωσική κρατική διαστημική υπηρεσία Roscosmos σκοπεύει να φτιάξει ένα διαστημικό πολυτελές ξενοδοχείο, συνδεδεμένο με τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό.

στες στο Διάστημα. Για την ακρίβεια, πλούσιους τουρίστες, αλλά αν συνεχιστεί η αλματώδης ανάπτυξη της ιδιωτικής αγοράς του Διαστήματος, ίσως να μη χρειαστεί να περάσουν πολλά χρόνια μέχρι το κόστος να μην είναι απαγορευτικό για τους περισσότερους από εμάς.

Η Orion Span υπόσχεται να εκτοξεύσει στα τέλη του 2021 τον δικό της διαστημικό σταθμό (Aurora Station) και να πραγματοποιήσει στις αρχές του 2022 την πρώτη αποστολή τουριστών σε αυτόν.

Orion Span

Η αμερικανική εταιρεία Orion Span υπόσχεται να εκτοξεύσει στα τέλη του 2021 τον δικό της διαστημικό σταθμό (Aurora Station) και να πραγματοποιήσει στις αρχές του 2022 την πρώτη αποστολή τουριστών σε αυτόν. Οι φιλόδοξοι τουρίστες θα περάσουν 12 ημέρες στον διαστημικό σταθμό Aurora, που θα βρίσκεται σε απόσταση 200 μιλίων πάνω από τη Γη. Στις 12 αυτές μέρες οι πελάτες θα ζήσουν σε περιβάλλον μηδενικής βαρύτητας, θα έχουν την ευκαιρία να βλέπουν το Βόρειο Σέλας όπως λίγοι άνθρωποι το έχουν δει, θα καλλιεργήσουν φυτά στο Διάστημα και, φυσικά, θα έχουν την ευκαιρία να παρατηρούν και να φωτογραφίζουν τη Γη (ο σταθμός θα ολοκληρώνει μια περιστροφή γύρω από τη Γη σε 90 λεπτά). Οι επίδοξοι αστροναύτες θα πρέπει να ολοκληρώσουν υποχρεωτική εκπαίδευση διάρκειας τριών μηνών. Οι τιμές γι' αυτήν την περιπέτεια αρχίζουν από 9,5 εκατ. δολάρια.

Virgin Galactic

Η εταιρεία Virgin Galactic του Βρετανού δισεκατομμυριούχου Ρίτσαρντ Μπράνσον ήταν από τις πρώτες εταιρείες που δημιουργήθηκαν (το 2004) με σκοπό την αποστολή τουριστών στο Διάστημα. Αρχικά, η εταιρεία σκόπευε να έχει πραγματοποιήσει την πρώτη αποστολή της έως το 2009, ωστόσο νέα προβλήματα που προέκυπταν (με σοβαρότερο την πτώση του διαστημοπλοίου Space Ship Two κατά τη διάρκεια δοκιμαστικής πτήσης) την έχουν καθυστερήσει μέχρι σήμερα. Ωστόσο, η εταιρεία πραγματοποίησε μια επιτυχημένη δοκιμή τον περασμένο Απρίλιο. Βέβαια, η Virgin Galactic δεν θα στέλνει τους πελάτες της ακριβώς στο Διάστημα, αλλά σε υποτροχιακή πτήση σε ύψος 62 μιλίων από τη Γη – το Διάστημα θεωρείται ότι αρχίζει σε απόσταση 100 μιλίων από τον πλανήτη μας. Το ταξίδι θα διαρκεί μόλις λίγα λεπτά της ώρας και το κόστος είναι 250.000 δολάρια.

Blue Origin

Η εταιρεία του Τζεφ Μπέζος είχε ανακοινώσει ότι θα πραγματοποιήσει τις πρώτες εμπορικές επανδρωμένες πτήσεις στα όρια του Διαστήματος έως τα τέλη του έτους ή στις αρχές του 2019. Εχει αναπτύξει το σύστημα New Shepard (προς τιμήν του Αλαν Σέπαρντ του πρώτου Αμερικανού στο Διάστημα), που αποτελείται από μια διαστημική κάψουλα η οποία τοποθετείται στην κορυφή του πυραύλου (όπως ήταν το κλασικό σχέδιο των διαστημοπλοίων πριν από τα διαστημικά λεωφορεία της ΝΑΣΑ). Η κάψουλα θα φιλοξενεί έξι τουρίστες του Διαστήματος για ένα ταξίδι που θα διαρκεί περίπου 11 λεπτά της ώρας. Θα εκτοξεύεται στο Διάστημα πάνω σε έναν επαναχρησιμοποιούμενο πύραυλο από τον οποίον θα αποχωρίζεται μόλις φτάσει σε ύψος περίπου 60 μιλίων από τη Γη. Η Blue Origin επαίρεται ότι η κάψουλα διαθέτει πολύ μεγάλα παράθυρα και αρκετό χώρο ώστε οι επιβάτες να κάνουν κωλοτούμπες μέσα σε αυτήν και, φυσικά, να παρατηρούν και να βιντεοσκοπούν τη Γη. Η τιμή του ταξιδιού υπολογίζεται ότι θα είναι «λίγες» εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια.

Roscosmos

Η ρωσική κρατική διαστημική υπηρεσία σκοπεύει να φτιάξει ένα διαστημικό πολυτελές ξενοδοχείο συνδεδεμένο με τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό. Οι τουρίστες του Διαστήματος θα μένουν σε ιδιωτικά διαμερίσματα που θα διαθέτουν τέσσερα υπνοδωμάτια, ενώ θα υπάρχει σαλόνι. Οι τιμές ποικίλλουν από 40 εκατ. δολάρια για παραμονή μιας ή δύο εβδομάδων μέχρι 60 εκατ. δολάρια για παραμονή ενός μήνα στο Διάστημα και την πραγματοποίηση διαστημικού περιπάτου (συνοδεία κανονικού αστροναύτη). Η Roscosmos σκοπεύει να έχει κατασκευάσει το διαστημικό της λεωφορείο έως το 2022.

Space Adventures

Η εταιρεία μπορεί να θεωρηθεί το πρώτο γραφείο ταξιδίων του Διαστήματος, αφού είχε στείλει στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό τους πρώτους επτά διαστημικούς τουρίστες μεταξύ 2001 και 2009. Εξακολουθεί να προωθεί νέα «ταξιδιωτικά πακέτα» που περιλαμβάνουν διαστημικό περίπατο στον ISS, και ταξίδι γύρω από τη Σελήνη το οποίο περιλαμβάνει και διαμονή στον ISS. Η Space Adventures συνεργάζεται με τη Roscosmos εδώ και χρόνια, άλλωστε είχε στείλει τους πελάτες της στον ISS με διαστημόπλοιο Soyuz, ενώ τα ίδια σκοπεύει να χρησιμοποιήσει και στο μέλλον. Ωστόσο, το γραφείο ταξιδίων δεν έχει χρονοδιάγραμμα για την επόμενη «εκδρομή».

Εκτόξευση φορτίων

Η αγορά ταξιδιών αναψυχής στο Διάστημα, όπως είπαμε, τώρα αναπτύσσεται. Αντιθέτως, αυτή που τρέχει με τα χίλια, ιδίως μετά το 2010, είναι η αγορά εκτόξευσης φορτίων στο Διάστημα. Ο τζίρος αυτής της αγοράς διαμορφώθηκε το 2017 στα 9,68 δισ. δολάρια, σύμφωνα με μελέτη της αμερικανικής εταιρείας ερευνών Stratistics Market Research, και προβλέπεται να αναπτυχθεί στα 36,99 δισ. δολάρια έως το 2026. Πρόκειται κυρίως για την αποστολή δορυφόρων, στρατιωτικών και εμπορικών, στο Διάστημα, με τη νέα τάση να είναι η αποστολή μικρών δορυφόρων. Περίπου 800 μικροί δορυφόροι προβλέπεται ότι θα εκτοξεύονται κάθε χρόνο μετά το 2020, σύμφωνα με την εταιρεία αναλύσεων αγοράς Διαστήματος και Αμυνας Teal Group. Ηγετική θέση στην εν λόγω αγορά κατέχει πλέον η SpaceX του Ελον Μασκ.

Η Enel με νέα τεχνολογία θέλει να πάρει τα ηνία στην ηλιακή ενέργεια

Η ιταλική Enel κάνει την τρίτη και τελευταία προσπάθειά της για να εξακολουθήσει να κατασκευάζει φωτοβολταϊκά συστήματα σε ανταγωνιστική βάση. Στο παρελθόν, η Ευρώπη ηγούνταν σε αυτόν τον τομέα, αλλά τα τελευταία χρόνια η Κίνα παράγει φθηνότερα και πιο προηγμένα τεχνολογικώς προϊόντα, έχοντας αναπτύξει μεγάλα δίκτυα προμηθευτών σε παγκόσμια κλίμακα. Στην τρίτη προσπάθειά της η Enel θα λανσάρει ένα νέο, προηγμένο αλλά μη δοκιμασμένο στην πράξη σύστημα.

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή. Σύμφωνα με δημοσι-

Οι ιταλικοί συλλέκτες δεν θα απορροφούν μόνο τις ακτίνες του ηλίου, αλλά και όσες φθάνουν στο έδαφος και επιστρέφουν πίσω.

ευμα των The New York Times, το εργοστάσιο παραγωγής ενέργειας της Enel στην Κατάνια της Σικελίας κατασκευάστηκε το 2000. Το 2011 αναδιαμορφώθηκε για να κατασκευάζει φωτοβολταϊκά συστήματα για την εγχώρια, την ελληνική και τη νοτιοαφρικανική αγορά.

Η Enel κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες να αντεπεξέλθει στις πιέσεις από τις κινεζικές κατασκευάστριες, οι οποίες πουλούσαν τα δικά τους προϊόντα σε πολύ χαμηλότερες τιμές. Επίσης, τα κινεζικά προϊόντα ανταγωνίζονταν τα ιταλικά και σε τεχνολογικό επίπεδο. Σήμερα, όμως, η Enel για ακόμη μία φορά στοιχηματίζει στους φωτοβολταϊκούς συλλέκτες δικής της πατέντας, τους οποίους θα δοκιμάσει για πρώτη φορά στην ιστορία της.

Η Γηραιά Ηπειρος βρέθηκε πριν από είκοσι χρόνια στην πρωτοπορία της κατασκευής των φωτοβολταϊκών συλ-

Το εργοστάσιο παραγωγής ενέργειας της Enel, στην Κατάνια της Σικελίας, κατασκευάστηκε το 2000.

λεκτών, οι οποίοι εκμεταλλεύονται την ηλιοφάνεια για να παραγάγουν ενέργεια. Ωστόσο, καθώς τα χρόνια περνούσαν και εμφανίζονταν κατά κύματα οι Κινέζοι ανταγωνιστές, ήταν δύσκολο να διατηρήσει την πρωτοκαθεδρία της. Η Enel αναπτύσσει την αποκλειστικά δική της τεχνολογία. Με τους συλλέκτες της καθιστά δυνατή την απορρόφηση περισσότερης ακτινοβολίας από τον ήλιο σε σύγκριση με εκείνη των ανταγωνιστικών προϊόντων. Οι ιταλικοί συλλέκτες δεν θα απορροφούν μόνον τις ακτίνες του ηλίου αλλά και όσες φθάνουν στο έδαφος και επιστρέφουν πίσω. Αυτόχρημα, αυτό τους καθιστά ανταγωνιστικότερους, διότι θα παράγουν περισσότερη ενέργεια απ' ό,τι οι φθηνότεροι κινεζικοί. Βέβαια, η Κίνα κάθε άλλο παρά εύκολη αντίπαλος είναι, επισημαίνουν οι New York Times. Οι εταιρείες της διαθέτουν τεράστια εργοστάσια, περίπλοκα συστήματα logistics και παγκόσμια δίκτυα συνεργατών και προμηθευτών. Με εργαλείο την καινοτομία ανταγωνίζονται τους καλύτερους στην απόδοση. Παράλληλα, οι Κινέζοι κατασκευάζουν τεραστίων διαστάσεων πλωτά φωτοβολταϊκά συστήματα ή πειραματίζονται με την εγκατάσταση συλλεκτών ηλιακής ακτινοβολίας στους αυτοκινητοδρόμους. Πάντως, θέτοντας το ζήτημα στις σωστές του διαστάσεις, όπως επισημαίνει η Τζένι Τσέιζ, αναλύτρια εταιρειών παραγωγής ηλιακής ενέργειας για λογαριασμό του Bloomberg New Energy Finance, «το να παράγει κανείς ενέργεια από τον ήλιο δεν είναι το ίδιο με την κατασκευή ενός πυραύλου. Κοστίζει λιγότερο αν κανείς έχει φροντίσει να διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές».

Η Enel προσδοκά με τους προηγμένους συλλέκτες της να μετατρέπει σχεδόν το 20% της ακτινοβολίας σε ενέργεια, με απώτερο στόχο το 25% σε μία πενταετία, ώστε να ισοφαρίσει και το υψηλότερο κόστος τους. Τέλος, προβλέπει ότι σε ετήσια βάση θα κατασκευάζει περίπου 500 εκατομμύρια συλλέκτες – ποσότητα εξαιρετικά μικρή εάν συγκριθεί με το ύψος της παραγωγής των Κινέζων ανταγωνιστών της.

Τα τεχνητά διαμάντια κερδίζουν τις προτιμήσεις νέων καταναλωτών

«Τα διαμάντια είναι παντοτινά», λέει η Σίρλεϊ Μπάσεϊ στο ομώνυμο διάσημο τραγούδι. Αυτό ήταν και το διαφημιστικό σλόγκαν της DeBeers Group, της μεγαλύτερης εταιρείας αδαμαντωρυχείων στον κόσμο, το οποίο από τους ειδικούς της διαφήμισης θεωρήθηκε το «σλόγκαν του 20ού αιώνα». Μόνο που στον 21ο αιώνα η εταιρεία δεν ασχολείται αποκλειστικά με τα εξορυγμένα γνήσια διαμάντια, αλλά και με τα τεχνητά, αυτά που καλλιεργούνται στο εργαστήριο. «Είναι τόσο όμοια τα καλλιεργημένα με τα εξορυγμένα διαμάντια, ώστε αποφεύγουμε να τα εκθέτουμε το ένα δίπλα στο άλλο», επισήμανε ο

Το 1971 η General Electric παρήγαγε το πρώτο τεχνητό διαμάντι στην κατηγορία των πολύτιμων λίθων, που έκτοτε εκτίθεται στο Μουσείο Σμιθσόνιαν.

Χάρολντ Ντιπουί, αντιπρόεδρος και αρμόδιος στρατηγικής ανάλυσης της αμερικανικής κοσμηματοπωλείας Stuller.

Τα τελευταία 56 χρόνια, τα τεχνητά διαμάντια χρησιμοποιούνται στα χειρουργικά εργαλεία ακριβείας, αλλά και για την άντληση, την κοπή και τη στίλβωση στη βιομηχανία. Από τη δεκαετία του 1990 χρησιμοποιούνται και στα κοσμήματα, αλλά τώρα τα υιοθετεί για πρώτη φορά στην ιστορία του ο κορυφαίος όμιλος του κλάδου των διαμαντιών, η De Beers. Δημιούργησε γι' αυτόν τον λόγο τη Lightbox, η οποία θα αρχίσει να πουλάει τη δική της σειρά 50 σκουλαρικιών και κολιέ με καλλιεργημένα διαμάντια. «Δεν θέλουμε να τα παρουσιάσουμε ως πραγματικά διαμάντια», λέει η γενική διευθύντρια μάρκετινγκ της Lightbox, Σάλι Μόρισον. «Ενδιαφερόμαστε να λειτουργήσουμε

Το 70% των νέων 20-35 ετών θα αγόραζε τεχνητό διαμάντι για δαχτυλίδι αρραβώνα. Η τιμή του αρχίζει από 5.000 δολάρια και φθάνει τις 53.000 δολάρια.

ανταγωνιστικά στην κατηγορία των προϊόντων που αφορούν την προσωπική περιποίηση, όπως είναι τα αξεσουάρ, τα καλλυντικά, τα κοσμήματα». Για τα δεδομένα των ΗΠΑ, ένα διαμάντι καλλιεργημένο θεωρείται ότι ανήκει στην κατηγορία του πολύτιμου λίθου, όταν πληροί τις προδιαγραφές του Αμερικανικού Γεμολογικού Ινστιτούτου για τη διαφάνεια και το χρώμα του. Το 1971, η General Electric παρήγαγε το πρώτο τεχνητό διαμάντι στην κατηγορία των πολύτιμων λίθων και έκτοτε εκτίθεται στο Μουσείο Σμιθσόνιαν. Εικοσι χρόνια χρειάστηκαν για να παραχθεί τεχνητό διαμάντι που να μπορεί να είναι ανταγωνιστικό στην αγορά πολύτιμων λίθων.

Η ζήτηση είναι μεγάλη λόγω της χαμηλότερης τιμής τους και της εξαιρετικής ποιότητάς τους. Το 70% των νέων από 20-35 ετών θα αγόραζε τεχνητό διαμάντι για δαχτυλίδι αρραβώνα, εφόσον η διαδικασία παραγωγής τους δεν είναι επιβλαβής για τον πλανήτη. Οπως λέει η Νάτζα Σβαρόφσκι, μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου της Swarovski, που παράγει τα ομώνυμα κρύσταλλα Σβαρόφσκι, «μας ενδιαφέρουν τα τεχνητά διαμάντια, εφόσον μπορούμε και να αυξήσουμε τις πωλήσεις και να μην επιβαρύνουμε στο περιβάλλον». Η εξόρυξη διαμαντιών έχει προκαλέσει διεθνώς έντονες διαμαρτυρίες για τη διαφθορά των εμπλεκομένων, τη ζημία που προκαλεί στο περιβάλλον και την παιδική εργασία που προϋποθέτει.

Εξαιτίας όλων αυτών, ο Λεονάρντο ντι Κάπριο, αφού πρωταγωνίστησε στην ταινία «Ματωμένο διαμάντι», επένδυσε στην εταιρεία τεχνητών διαμαντιών Diamond Foundry. Η Πενέλοπε Κρουζ συνεργάστηκε με την Atelier Swarovski για τη δημιουργία σειράς κοσμημάτων με καλλιεργημένα (οικολογικά) διαμάντια. Οι τιμές τους ξεκινούν από 5.000 δολάρια και φθάνουν τις 53.000 δολάρια.

BLOOMBERG, REUTERS

Grant Thornton
An instinct for growth™

Stand above the crowd.

In today's environment, conventional wisdom doesn't get you very far. We build collaborative teams that will give you the fresh perspectives to rise above the status quo.

www.gtcyprus.com

Audit | Tax | Advisory

© 2017 Grant Thornton (Cyprus) Ltd. All rights reserved. Grant Thornton (Cyprus) Ltd is a member firm of Grant Thornton International Limited (GTIL). GTIL and the member firms are not a worldwide partnership. Services are delivered by the member firms. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions. Please see www.gtcyprus.com for further details.

11-ΟΙΚ_ΔΙΕΘΝΗ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 19:30 Page 11

Γερμανό διάδοχο του Γιούνκερ επιθυμεί η Μέρκελ

Η προεδρία Ε.Ε., κύρια επιδίωξη Βερολίνου σύμφωνα με Handelsblatt

Από τη Γεωργία, όπου πραγματοποιεί επίσημη επίσκεψη, η κ. Μέρκελ δήλωσε ότι «δεν έχει ληφθεί καμία απόφαση και η θέση του προέδρου της ΕΚΤ θα καλυφθεί πολύ αργότερα, οπότε δεν μπορώ να επιβεβαιώσω τις όποιες επιθυμίες (υποτίθεται ότι) έχω. Καλύτερα να περιμένουμε τις εξελίξεις».

Η Γερμανίδα καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ ενδιαφέρεται περισσότερο να αναλάβει Γερμανός τα ηνία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, σύμφωνα με αποκλειστικές πληροφορίες της εφημερίδας Handelsblatt. Η Μέρκελ δήλωσε πως δεν έχει αποφασίσει ακόμη ποιον θα ήθελε ως επόμενο υποψήφιο πρόεδρο της ΕΚΤ. Σύμφωνα με τη Handelsblatt, η Μέρκελ συζήτησε το θέμα της ΕΚΤ με τον Γενς Βάιντμαν, πρώην οικονομικό σύμβουλό της και από το 2011 επικεφαλής της γερμανικής κεντρικής τράπεζας, σε πρόσφατη συνάντηση μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας.

Η Handelsblatt, που επικαλείται Γερμανούς αξιωματούχους ως πηγή, έγραψε ότι ο κ. Βάιντμαν είπε στην κ. Μέρκελ ότι είναι πρόθυμος να είναι υποψήφιος για τη θέση του προέδρου της ΕΚΤ. Ωστόσο, φαίνεται πως η Γερμανίδα καγκελάριος έχει άλλα σχέδια. Η γερμανική κυβέρνηση θεωρεί ότι είναι προτιμότερο να διεκδικήσει τη θέση του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ, αντιθέτως, πιστεύει ότι η υποψηφιότητα του Βάιντμαν, του σκληρότερου επικριτή της πολιτικής της ΕΚΤ από το 2011, θα συναντήσει ισχυρές αντιστάσεις από ορισμένα κράτη της Νοτίου Ευρώπης, σύμφωνα με τη Handelsblatt.

Από τη Γεωργία όπου πραγματοποιεί επίσημη επίσκεψη, η κ. Μέρκελ σχολίασε το δημοσίευμα, λέγοντας ότι τώρα αρχίζουν οι συζητήσεις για την πλήρωση των θέσεων στους ευρωπαϊκούς θεσμικούς οργανισμούς. «Πράγμα που σημαίνει ότι δεν έχει ληφθεί καμία απόφαση, και η θέση του προέδρου της ΕΚΤ θα καλυφθεί πολύ αργότερα, οπότε δεν μπορώ να επιβεβαιώσω τις όποιες επιθυμίες (υποτίθεται ότι) έχω. Καλύτερα να περιμένουμε τις εξελίξεις και θα δούμε τότε τι θα κάνουμε», είπε η Γερμανίδα καγκελάριος, αποφεύγοντας, ουσιαστικά, να διαψεύσει το δημοσίευμα. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Βάιντμαν επέκρινε την απόφαση της ΕΚΤ το καλοκαίρι του 2012 να κάνει «ό,τι χρειαστεί» για να αποτρέψει τη διάσπαση της Ευρωζώνης. Μάλιστα, ο κ. Βάιντμαν είχε καταθέσει στο γερμανικό συνταγματικό δικαστήριο κατά της απόφασης της ΕΚΤ να αγοράσει (από τη δευτερογενή αγορά) απεριόριστου ύψους κρατικά ομόλογα από κράτη-μέλη της Ευρωζώνης που απειλούνται με αποκλεισμό από τις αγορές, υπό την προϋπόθεση ότι θα δεσμεύονται να εφαρμόσουν πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Το πρόγραμμα δεν ενεργοποιήθηκε ποτέ, ωστόσο η απειλή του Μάριο Ντράγκι να το κάνει, οδήγησε στο τέλος της κρίσης δημοσίου χρέους της Ευρωζώνης, διότι προκάλεσε την αποκλιμάκωση της απόδοσης των αποδόσεων των ομολόγων. Πιθανοί Γερμανοί υποψήφιοι για τη θέση του επόμενου προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θεωρούνται ο νυν υπουργός Οικονομίας και στενός συνεργάτης της Μέρκελ, Πέτερ Αλτμάιερ, ο Μάνφρεντ Βέμπερ, πρόεδρος της κοινοβουλευτικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και η νυν υπουργός Αμυνας, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, σύμφωνα με τη Handelsblatt. Πιθανοί υποψήφιοι ως διάδοχοι του Μάριο Ντράγκι στην ΕΚΤ θεωρούνται ο νέος κεντρικός τραπεζίτης της Φινλανδίας Ολι Ρεν, ο Γάλλος κεντρικός τραπεζίτης Φρανσουά Βιγερουά ντε Γκαλό αλλά και ο κεντρικός τραπεζίτης της Εσθονίας Αρνο Χάνσεν, σύμφωνα με σημείωμα της γερμανικής τράπεζας Berenberg.

Βολές Βάιντμαν κατά ΕΚΤ

Είναι άγνωστο αν αποτελεί σύμπτωση, αλλά σήμερα ο Γενς Βάιντμαν άσκησε εκ νέου κριτική στη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ, λέγοντας ότι είναι εκτός τόπου και δεν συμβαδίζει με την ανάκαμψη της οικονομίας της Ευρωζώνης. Μιλώντας από το Βερολίνο, ο κ. Βάιντμαν είπε χθες πως, με τον πληθωρισμό να πλησιάζει στον στόχο της ΕΚΤ, έχει «έρθει ο καιρός να αρχίσει η έξοδος από την πολύ επεκτατική νομισματική πολιτική και τα αντισυμβατικά μέτρα, ιδιαίτερα αν αναλογιστεί κανείς τις δυνητικές παρενέργειές τους». Ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στην Ευρωζώνη στο 2,1% τον Ιούλιο, ωστόσο η ΕΚΤ προβλέπει μέσο ετήσιο πληθωρισμό 1,7% για το 2018, το 2019 και το 2020, ενώ στόχος της ΕΚΤ είναι «κάτω, αλλά κοντά στο 2%». Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε τον Ιούνιο να ολοκληρώσει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων (QE) στα τέλη του 2018, κάτι που, κατά τον Βάιντμαν, είναι «απλώς το πρώτο βήμα προς την αναγκαία εξομάλυνση της νομισματικής πολιτικής στην Ευρωζώνη». Τα υπόλοιπα στοιχεία της νομισματικής πολιτικής, δηλαδή τα επιτόκια δανεισμού, θα αλλάξουν «μόνο σταδιακά στη διάρκεια των επόμενων ετών», συμπλήρωσε ο Βάιντμαν.

Κατεβάζει ταχύτητα η μεταποίηση στην Ευρωζώνη

Αν εξαιρέσουμε τη Γερμανία και τη Γαλλία, στην υπόλοιπη Ευρωζώνη η παραγωγή και ο ρυθμός αύξησης νέων παραγγελιών υποχώρησαν τον Αύγουστο.

Ο σύνθετος δείκτης υπευθύνων παραγγελιών της Ευρωζώνης ενισχύθηκε ελαφρώς τον Αύγουστο στο 54,4 από το 54,3 τον Ιούλιο.

Η οικονομία της Ευρωζώνης εξακολούθησε να αναπτύσσεται με ικανοποιητικό ρυθμό τον Αύγουστο, σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία από την έρευνα υπευθύνων παραγγελιών της IHS Markit, ωστόσο οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την ανάπτυξή τους το επόμενο διάστημα υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο ετών. Αν εξαιρέσουμε τη Γερμανία και τη Γαλλία, στην υπόλοιπη Ευρωζώνη η παραγωγή και ο ρυθμός αύξησης νέων παραγγελιών υποχώρησαν τον Αύγουστο στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 22 μηνών.

Ο σύνθετος δείκτης υπευθύνων παραγγελιών της Ευρωζώνης (περιλαμβάνει υπηρεσίες και μεταποίηση) ενισχύθηκε ελαφρώς τον Αύγουστο στο 54,4 από το 54,3 τον Ιούλιο, ωστόσο η αύξηση της παραγωγής ήταν η χαμηλότερη από τον Ιανουάριο του 2017 και σημαντικά χαμηλότερη από την αύξηση της παραγωγής που είχαμε τους προηγούμενους μήνες. Ομοίως καταγράφηκε οριακή αύξηση των νέων παραγγελιών σε υπηρεσίες και σε μεταποίηση, ωστόσο αυτή ήταν η ασθενέστερη από τον Δεκέμβριο του 2016. Η απασχόληση αυξήθηκε με τον υψηλότερο ρυθμό των τελευταίων έξι μηνών, στον τομέα των υπηρεσιών με τον ταχύτερο ρυθμό από τον Οκτώβριο του 2007, ωστόσο ο ρυθμός αύξησης μισθών στη μεταποίηση ήταν ο χαμηλότερος των τελευταίων 17 μηνών.

Οι προσδοκίες για μελλοντική επιχειρηματική δραστηριότητα υποχώρησαν για τους δύο τομείς στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 23 μηνών (σε χαμηλό 34 μηνών για τη μεταποίηση και σε χαμηλό 21 μηνών για τις υπηρεσίες). Σε επίπεδο κρατών η παραγωγή στις υπηρεσίες και στη μεταποίηση επιταχύνθηκε σε Γαλλία και σε Γερμανία, ωστόσο επιβραδύνθηκε στην υπόλοιπη Ευρωζώνη. Στη Γερμανία είχαμε επιτάχυνση της παραγωγής στον ιδιωτικό τομέα με τον ταχύτερο ρυθμό από τον Φεβρουάριο, γεγονός που γεννά προσδοκίες για επιτάχυνση του ΑΕΠ από 0,4% το δεύτερο τρίμηνο στο 0,5% το τρίτο τρίμηνο, σύμφωνα με την IHS Markit. Η ανάπτυξη στηρίχθηκε κυρίως στις υπηρεσίες, ωστόσο στη μεταποίηση οι νέες παραγγελίες αυξήθηκαν με τον χαμηλότερο ρυθμό των τελευταίων δύο ετών. Στη Γαλλία είχαμε ενίσχυση της παραγωγής σε υπηρεσίες και σε μεταποίηση με τον υψηλότερο ρυθμό των τελευταίων τεσσάρων μηνών, ωστόσο οι προσδοκίες υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 21 μηνών. «Τα στοιχεία από την έρευνα δείχνουν πως η οικονομία της Ευρωζώνης εξακολούθησε να αναπτύσσεται με σταθερό ρυθμό τον Αύγουστο, ενισχύοντας την ελπίδα πως ο ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο θα είναι 0,4%, όσο ήταν και το δεύτερο τρίμηνο», δήλωσε ο Κρις Γουίλιαμσον, επικεφαλής οικονομολόγος της IHS Markit.

Η απασχόληση παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο, επισήμανε ο κ. Γουίλιαμσον, γεγονός που θα ενισχύσει την κατανάλωση και θα συμβάλει ώστε να αντισταθμιστεί η πτώση των εξαγωγών, ωστόσο η ζήτηση για υπηρεσίες και για αγαθά θα πρέπει να ενισχυθεί για να υποστηριχθούν η παραγωγή και η απασχόληση τους επόμενους μήνες.

Οι τράπεζες στις ΗΠΑ αξιοποιούν «πλαστικό χρήμα» αξίας $1,5 τρισ.

Οι καταναλωτές δεν δυσανασχετούν όταν πρόκειται να δώσουν απόρρητα στοιχεία στις τράπεζες.

Οι αμερικανικές τράπεζες «κάθονταν» για πολύ καιρό πάνω σε ένα θησαυρό αξίας 1,5 τρισ. δολαρίων, τον οποίο πρόσφατα αποφάσισαν να αξιοποιήσουν. Αναφερόμαστε στο «πλαστικό χρήμα». Αναγκάστηκαν να το κάνουν διότι αυξήθηκαν οι πιέσεις που δέχονται από τις ψηφιακές τράπεζες. Ετσι αρχίζουν να αναλύουν πολύ προσεκτικά τα στοιχεία από τη χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών των πελατών τους, ώστε να τους κάνουν να ξοδεύουν περισσότερο χρησιμοποιώντας «πλαστικό χρήμα», όπως αναφέρεται σε άρθρο που δημοσιεύθηκε στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg.

Ποιοι, όμως, μπορούν να τους βοηθήσουν σε αυτό; Νεοφυείς εταιρείες, όπως αυτή που έχουν ιδρύσει ο Σκοτ Γκράιμς και η Λιν Λομπ, ονόματι Cardlytics, μπορούν να αναλύουν τα δεδομένα που δείχνουν πώς οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις χρεωστικές και τις πιστωτικές κάρτες. Η εκμετάλλευση αυτών των προσωπικών δεδομένων είναι εργαλείο στα χέρια των παραδοσιακών τραπεζών για να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό των νεοφυών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην ψηφιακή τραπεζική και να καταφέρουν να διατηρήσουν την πελατεία τους.

«Πρόκειται για σημαντικό όπλο ώστε να είναι ανταγωνιστικές στο μέλλον», δηλώνει ο Σίλβιο Ταβάρες, διευθύνων σύμβουλος της ένωσης εταιρειών ψηφιακής τραπεζικής, CardLinx Association. Συχνά οι καταναλωτές εξαναγκάζονται να δώσουν απόρρητα προσωπικά στοιχεία με αντάλλαγμα την εξυπηρέτησή τους. Οταν, όμως τους τα ζητούν οι τράπεζες, δεν δυσανασχετούν. Σε άρθρο που δημοσιεύθηκε στη The Wall Street Journal αναφέρεται ότι η Facebook προσέγγισε τράπεζες, ζητώντας τους να της διαθέσουν στοιχεία πελατών τους ώστε να δημιουργήσει υπηρεσίες για τον έλεγχο του υπολοίπου των λογαριασμών τους. Η Facebook διευκρίνισε, πάντως, ότι δεν θέλει να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία για τις αγορές των πελατών των τραπεζών για διαφημιστικούς λόγους. «Οι περισσότεροι θα εκπλήσσονταν δυσάρεστα μαθαίνοντας ότι οι τράπεζες δυνητικά παρακολουθούν τις αγορές τους για να τους κάνουν και τις αντίστοιχες προσφορές», επισημαίνει ο Λόρεν Σόντερς, βοηθός διευθυντή στο Εθνικό Κέντρο για το Καταναλωτικό Δίκαιο.

Στην περίπτωση της Cardlytics, οι τράπεζες της αποστέλλουν τα δεδομένα των καταναλωτικών δαπανών χωρίς ονόματα και επιπλέον στοιχεία. Πέρυσι η Cardlytics ανέλυσε στοιχεία για δαπάνες 1,5 τρισ. δολαρίων, οι οποίες αφορούσαν 2.000 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Με τη σειρά τους οι τράπεζες μπορούν να προσεγγίσουν εκ νέου την πελατεία τους και να τους προσφέρουν εξατομικευμένα κουπόνια και λοιπές εκπτώσεις. Στις Ηνωμένες Πολιτείες οι πελάτες των τραπεζών, που συνεργάζονται με την Cardlytics, έχουν τη δυνατότητα να μη συμμετέχουν στο πρόγραμμα προσφορών. Η εταιρεία μπορεί να διαπιστώσει τις συνήθειες των ταξιδιωτών βάσει των δαπανών τους σε ξενοδοχεία, εισιτήρια και εστιατόρια. Στη συνέχεια θα τους προσεγγίσει με μια προσφορά για τη διαμονή τους σε κατάλυμα της πλατφόρμας Airbnb, λόγου χάριν.

BLOOMBERG

Οι τρεις λόγοι του πλεονάσματος στο γερμανικό ισοζύγιο

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παροτρύνουν τη Γερμανία να ενισχύσει την εγχώρια ζήτηση και τις εισαγωγές, ώστε να περιοριστούν οι ανισορροπίες στην παγκόσμια οικονομία.

Ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί, αποταμίευση και επενδύσεις κερδών στο εξωτερικό από γερμανικές επιχειρήσεις.

Το υψηλό πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών στη Γερμανία αποδίδεται στην εμμονή του Βερολίνου για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς και στην άρνηση των Γερμανών να βάλουν το χέρι στις αποταμιεύσεις τους. Επίσης, το πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Γερμανίας οφείλεται και στην τάση των γερμανικών εταιρειών να μην επενδύουν στη χώρα τους τα κέρδη που έχουν, σύμφωνα με τους Financial Times. Οι επενδύσεις των γερμανικών επιχειρήσεων στη Γερμανία έχουν υποχωρήσει από το 13% του ΑΕΠ τη δεκαετία του 1990 στο 11% στη διάρκεια των τελευταίων ετών, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

«Οι γερμανικές εταιρείες, παρότι έχουν κέρδη, δεν τα χρησιμοποιούν για να κάνουν επενδύσεις στη χώρα τους ή για να αυξήσουν τους μισθούς των εργαζομένων τους ή για να δώσουν μερίσματα στους μετόχους τους», σχολιάζει η Τζούλι Κόζακ, ειδήμων σε θέματα γερμανικής οικονομίας, που εργάζεται στο ΔΝΤ. «Η κερδοφορία των επιχειρήσεων δεν διοχετεύεται σε επενδύσεις κεφαλαίων ή ενεργητικού εντός των συνόρων της χώρας», τονίζει ο Χιου Πιλ, επικεφαλής οικονομολόγος για την Ευρώπη στην Goldman Sachs.

Η Γερμανία είναι η ισχυρότερη οικονομία της Ευρωζώνης και το βασικό της πλεονέκτημα είναι η ποιοτική υπεροχή των προϊόντων της σε διεθνή κλίμακα. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παροτρύνουν τη Γερμανία να ενισχύσει την εγχώρια ζήτηση και τις εισαγωγές, ώστε να περιοριστούν οι ανισορροπίες στην παγκόσμια οικονομία. Σύμφωνα με το γερμανικό ινστιτούτο Ifo, το πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης θα διαμορφωθεί στα 299 δισ. δολάρια το 2018, που σημαίνει ότι θα είναι το υψηλότερο στον κόσμο για τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Τη μερίδα του λέοντος σε αυτό το πλεόνασμα καταλαμβάνουν οι εξαγωγές, οι οποίες θα υπερβούν τις εισαγωγές κατά 265 δισ. ευρώ, σύμφωνα με το Ifo. Το Βερολίνο υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να προβεί σε αλλαγές στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Υπάρχουν, όμως, και άλλοι τρόποι για να προσελκύσει επενδυτικά κεφάλαια στη χώρα. Στην τελευταία έκθεση του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων της Γερμανίας αναφέρεται ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να λάβει μέτρα για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος στη Γερμανία.

Ανάλογες συστάσεις έχουν διατυπωθεί από στελέχη επιχειρήσεων που αναφέρουν ότι η φορολογική νομοθεσία στη Γερμανία δεν προσφέρει κίνητρα για επενδύσεις, ενώ επείγει η αναβάθμιση των υποδομών για την καλύτερη λειτουργία του Διαδικτύου. Οικονομικοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι η γερμανική κυβέρνηση δεν έχει κίνητρα να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις, λόγω της οικονομικής ευρωστίας και της χαμηλής ανεργίας που παρατηρούνται στη χώρα.

Ο εμπορικός πόλεμος απειλεί την ανάπτυξη στην Ευρώπη

Ο προστατευτισμός και η απειλή γενίκευσης του εμπορικού πολέμου είναι οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι που μπορεί να πλήξουν την ανάπτυξη στην Ευρωζώνη, αναφέρεται στα πρακτικά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) που τηρήθηκαν κατά τη συνεδρίαση που έγινε στις 26 Ιουλίου.

Προς το παρόν, όμως, η οικονομία της Ευρωζώνης παραμένει εύρωστη, επισημαίνει η ΕΚΤ. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωτράπεζας συμφώνησαν ότι δεν χρειάζεται να αλλάξει η νομισματική πολιτική, επιβεβαιώνοντας σφυγμομέτρηση που πραγματοποίησε το Reuters στα μέσα της εβδομάδας.

Τον Ιούνιο η ΕΚΤ αποφάσισε να τερματίσει τις αγορές κρατικών ομολόγων στα τέλη του τρέχοντος έτους και να διατηρήσει αμετάβλητα τα επιτόκια έως το καλοκαίρι του 2019.

«Η αβεβαιότητα που σχετίζεται με τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία παραμένει ισχυρή, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την απειλή του προστατευτισμού και τον κίνδυνο κλιμάκωσης των εντάσεων στο παγκόσμιο εμπόριο», τονίζει η ΕΚΤ. Η ανάπτυξη στην Ευρωζώνη ενισχύεται για έκτη συνεχόμενη χρονιά μετά τη στασιμότητα που προκλήθηκε λόγω κρίσης δημόσιου χρέους.

Η κατανάλωση ενισχύεται μαζί με την απασχόληση, ενώ ανοδικά κινείται και ο πληθωρισμός. Τα περισσότερα μέλη του διοικητικού συμβουλίου συμμερίζονται την άποψη ότι μειώνεται η αβεβαιότητα για την πορεία του πληθωρισμού.

Στόχος της ΕΚΤ είναι να φθάσει ο πληθωρισμός λίγο χαμηλότερα από το 2%. Εντούτοις, η τόνωση των τιμών στην Ευρωζώνη σήμερα αποδίδεται εν πολλοίς στην άνοδο των τιμών ενέργειας και ειδικότερα του πετρελαίου.

Ο δομικός πληθωρισμός, εξαιρουμένων των ευμετάβλητων τιμών ενέργειας, τροφίμων αλκοολούχων ποτών και καπνού, παραμένει χαμηλός. Τον Ιούλιο περιορίστηκε στο 1,1%.

12-ΟΙΚ_ΔΙΕΘΝΗ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 19:31 Page 12

Οι αποδόσεις των χρηματιστηριακών δεικτών έχουν αυξηθεί 158% τα τελευταία 10 έτη. Είναι όμως μικρότερες σε σχέση με την απόδοση του δείκτη Hagerty που αφορά τις τιμές των Ferrari, η οποία το ίδιο διάστημα έχει τριπλασιαστεί.

Μια Ferrari 250 GTO του 1962 δημοπρατήθηκε για 48,4 εκατ. δολάρια

Χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι συστήνουν στους πελάτες τους να αγοράσουν μετοχές. Ενδεχομένως, όμως, να ήταν πιο επικερδές για εκείνους να στραφούν στην αγορά αυτοκινήτων-αντικών. Το Σάββατο σημειώθηκε νέο ρεκόρ στη συγκεκριμένη αγορά. Μία Ferrari του 1962, συγκεκριμένα το μοντέλο Ferrari 250 GTO, δημοπρατήθηκε για 48,4 εκατ. δολάρια. Σε μόλις 12 λεπτά αφότου ξεκίνησε η διαδικασία, έφθασε να πωληθεί για 48,4 εκατ. δολάρια σε άγνωστο συλλέκτη, όπως αναφέρει το αμερικανικό οικονομικό περιοδικό Forbes. Η εν λόγω τιμή είναι κατά 25% μεγαλύτερη από την προηγουμένη τιμή-ρεκόρ για πώληση αυτοκινήτου αντίκα πριν από τέσσερα χρόνια. Οπως αναφέρει το Bloomberg, παρακολουθώντας κανείς τα ρεκόρ που σημειώνουν οι χρηματιστηριακοί δείκτες στην αμερικανική αγορά και τα ρεκόρ στις δημοπρασίες αυτοκινήτων, θα εκπλαγεί. Την τελευταία δεκαετία, οι αποδόσεις των δεικτών έχουν αυξηθεί κατά 158%. Είναι όμως πολύ μικρότερες εν συγκρίσει με την απόδοση του δείκτη Hagerty σχετικά με τις τιμές των Ferrari, ο οποίος το ίδιο διάστημα έχει τριπλασιαστεί. Θα μπορούσαμε, επίσης, να αναφερθούμε και στο ποσό των 450 εκατ. δολαρίων που δόθηκε για την αγορά του πολύ σημαντικού ζωγραφικού πίνακα του Λεονάρντο Ντα Βίντσι, «Ο Σωτήρας του κόσμου». Τα 450 εκατ. δολάρια για τον πίνακα αυτόν αποτελούν ιστορικά την υψηλότερη τιμή για έργο τέχνης. «Ολα αυτά θα πρέπει να κάνουν αναλυτές και οικονομολόγους να ανησυχούν», επισημαίνει ο Σέιν Ολιβερ, υπεύθυνος επενδυτικής στρατηγικής στην εταιρεία επενδύσεων AMP Capital Investors. Το θέμα της διδακτορικής διατριβής του αφορούσε την αποδοτικότητα των αγορών και τη δημιουργία «φούσκας» σε αυτές.

«Βλέποντας όλα αυτά τα ρεκόρ, αντιλαμβανόμαστε πως η υπερβολή και ο παραλογισμός έχουν επανακάμψει. Το γεγονός πως υπάρχουν άνθρωποι που είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν υπέρογκα ποσά για έναν πίνακα ζωγραφικής και μία Ferrari με κάνει να είμαι επιφυλακτικός», επισημαίνει ο κ. Ολιβερ και προσθέτει: «Πολλοί εισηγμένοι αμερικανικοί όμιλοι επενδύουν εκ νέου τα μερίσματά τους. Ωστόσο, η αύξηση της τιμής της μετοχής τους ύστερα από αυτήν την κίνηση υστερεί σε σχέση με το πόσο γρήγορα ενισχύθηκε η αξία των Ferrari τα τελευταία 10 χρόνια».

Στους διάσημους ιδιοκτήτες Ferrari 250 GTO συγκαταλέγονται ο σχεδιαστής μόδας Ραλφ Λόρεν και ο ντράμερ των Πινκ Φλόιντ, Νικ Μέισον.

Ο Γκρεγκ Γουίτεν, γνωστός συλλέκτης κλασικών αυτοκινήτων, ήταν και ο πωλητής της εμβληματικής Ferrari 250 GTO του 1962. «Είμαι πολύ χαρούμενος», δήλωνε, πίνοντας σαμπάνια με τη γυναίκα του και στενούς φίλους του για να εορτάσει την πώληση. Η συγκεκριμένη Ferrari δημοπρατήθηκε στον οίκο Sotheby's. Οπως αναφέρει σε σχετικό άρθρο του το περιοδικό Forbes, η αγορά των Ferrari 250 GTO εξακολουθεί να αναπτύσσεται. Μόλις φέτος τον Ιούνιο ο Γερμανός οδηγός αγώνων Κρίστιαν Γκλέζελ πούλησε την δική του Ferrari 250 GTO του 1963 για 70-80 εκατ. δολάρια, στο πλαίσιο ιδιωτικής συμφωνίας. Επιπλέον, σε μία άλλη ιδιωτική δημοπρασία του 2013 ο Αμερικανός συλλέκτης Πολ Παπαλάρντο φημολογείται ότι διέθεσε τη δική του 250 GTO έναντι περίπου 52 εκατ. δολαρίων. Στους διάσημους ιδιοκτήτες Ferrari 250 GTO, σύμφωνα με το περιοδικό Forbes, συγκαταλέγονται ο σχεδιαστής μόδας Ραλφ Λόρεν, ο ντράμερ των Πινκ Φλόιντ Νικ Μέισον και ο εγγονός του ιδρυτή της Goldman Sachs Πίτερ Σαξ.

REUTERS, A.P.

Ο Ελον Μασκ εγκαταλείπει το σχέδιο εξόδου της Tesla από το Χρηματιστήριο

Η αιφνίδια απόφαση του ιδρυτή της Tesla, Ελον Μασκ, να εγκαταλείψει το σχέδιό του να αποσύρει την εταιρεία από το χρηματιστήριο, εξαιτίας έλλειψης χρηματοδότησης, είχε αντίκτυπο στη μετοχή της. Η τιμή της μετοχής της υποχώρησε χθες σχεδόν 3% στην αμερικανική αγορά. Συγκεκριμένα, είχε υποχωρήσει έως τα 308,81 δολάρια, παρότι σταδιακά ανέκαμψε και περιόρισε τις απώλειές της στο 1,46% πριν από το κλείσιμο. Διαμορφωνόταν στα 318,12 δολάρια. Αφορμή της αντίδρασης των επενδυτών ήταν οι κινήσεις Μασκ. Οσο αιφνιδιαστικά

Η αλλαγή πλεύσης του ιδρυτή του κολοσσού οδήγησε στην πτώση της μετοχής του.

ανακοίνωσε με μήνυμά του στο Twitter ότι θέλει να αποσύρει την εταιρεία και έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση, εξίσου απρόσμενα άλλαξε γραμμή πλεύσης.

Σε ανάρτησή του στο ιστολόγιό του αργά το βράδυ της Παρασκευής ο δισεκατομμυριούχος επιχειρηματίας δήλωνε ότι μετά τις συζητήσεις με τραπεζικά στελέχη της Morgan Stanley και της Goldman Sachs, φάνηκε ότι οι περισσότεροι από τους μετόχους της Tesla ήταν αρνητικοί στην έξοδό της από το χρηματιστήριο. Αυτό σημαίνει ότι το σχέδιο εξόδου δεν θα εξασφαλίσει την αναγκαία χρηματοδότηση. Το προαναφερθέν τουιτάρισμα έγινε πριν από τρεις εβδομάδες και έκτοτε η τιμή της μετοχής της Tesla έχει υποχωρήσει κατά 15%. Οπως επισημαίνουν αναλυτές, έπειτα από όλα αυτά ανακύπτουν πολλά ερωτήματα σχετικά με την αξιοπιστία του Ελον Μασκ. Η αξιοπιστία αυτή τίθεται εν αμφιβόλω υπό το πρίσμα των ερευνών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (SEC). Η Επιτροπή θέλει να ερευνήσει αν ίσχυε ότι κ. Μασκ είχε εξασφαλίσει τους αναγκαίους πόρους, όπως ανέφερε ο ίδιος στο Twitter. «Η ενεργός συμμετοχή του Ελον Μασκ στην Tesla είναι ζωτικής σημασίας», επισημαίνει ο Τζόζεφ Σπακ, αναλυτής της RBC Capital Markets. «Ωστόσο, αυτή τη στιγμή περισσότερο από ποτέ έχει ανάγκη από έναν άνθρωπο δίπλα του, ο οποίος θα τον βοηθήσει να κάνει τις ιδέες του πράξη».

Οπως επισημαίνουν τα ειδησεογραφικά πρακτορεία, το καίριο κτύπημα για τον Ελον Μασκ ήταν η αποστασιοποίηση των κρατικών επενδυτικών κεφαλαίων της Σαουδικής Αραβίας, που διατηρούν μερίδιο στην Tesla. Ενοχλήθηκαν επειδή ο επιχειρηματίας δημοσιοποίησε τις επαφές που είχε μαζί τους και τις προθέσεις τους να τον στηρίξουν.

Το μεγαλύτερο σε διάρκεια ράλι στην ιστορία της Wall Street

Ο S&P 500 αναρριχήθηκε περισσότερο από 320% κατά τη διάρκεια 3.453 ημερών

Σε εννέα χρόνια, πέντε μήνες και κάποιες ημέρες, ο δείκτης S&P 500 έχει καταγράψει κέρδη που ξεπερνούν τα 18 τρισ. δολάρια. Πρόκειται για το μεγαλύτερο σε διάρκεια ράλι στη Wall Street, που ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2009. Ο S&P 500 κατάφερε να αναρριχηθεί περισσότερο από 320% κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 3.453 ημερών.

Την Τρίτη, ο χρηματιστηριακός δείκτης με τις 500 ισχυρότερες εισηγμένες εταιρείες στη Wall Street είχε καταγράψει ενδοσυνεδριακά νέο ιστορικό υψηλό. Ετσι προστέθηκε ένα ακόμη ρεκόρ στη μακρά λίστα του δείκτη S&P 500, κατά τη διάρκεια των τελευταίων εννέα και πλέον ετών.

Αναλυτές θεωρούν ότι είναι πολύ πιθανόν η ανοδική πορεία να συνεχιστεί, διότι η αμερικανική οικονομία διανύει τη μεγαλύτερη σε διάρκεια περίοδο ανάπτυξης. Ο Γουόλτερ Τοντ, επικεφαλής επενδύσεων στην Greenwood Capital Associates, επισημαίνει, μιλώντας στο πρακτορείο Reuters,

«Τα χρηματιστηριακά ράλι είναι σαν τις λάμπες λίγο πριν καούν. Το φως τους σβήνει ξαφνικά», επισημαίνει ο Σαμ Στόβαλ, υπεύθυνος επενδύσεων στην εταιρεία ερευνών CFRA.

Το μακρύ κερδοφόρο ταξίδι του S&P 500

ΠΗΓΗ: The New York Times

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ότι «δεν βλέπω κάποια ύφεση να ξεσπά το επόμενο χρονικό διάστημα στην αμερικανική οικονομία».

Υπάρχουν όλες οι κατάλληλες συνθήκες για να συνεχιστεί το ράλι στη Wall Street, υπογραμμίζουν αναλυτές στο πρακτορείο Bloomberg. Οι παίκτες των αγορών φαίνεται να έχουν συμβιβαστεί με τη σταδιακή άνοδο των επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) από τα σχεδόν μηδενικά επίπεδα που κυριαρχούσαν επί σειράν ετών. Η Wall Street δεν φαίνεται να επηρεάζεται πάρα πολύ από τις πιέσεις που δέχεται ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ εξαιτίας των δικαστικών υποθέσεων Κόεν και Μάναφορτ. Ούτε η πολιτική εμπορικού προστατευτισμού που εφαρμόζει ο Λευκός Οίκος έχει δημιουργήσει, τουλάχιστον προς το παρόν, εμπόδια στην ανοδική πορεία της Wall Street. Τα εταιρικά κέρδη είναι μεγάλα, ενώ ο πληθωρισμός μαζί με το μισθολογικό κόστος παραμένουν υπό έλεγχο.

Υπάρχουν, πάντως, και εκείνοι που εμφανίζονται επιφυλακτικοί όσον αφορά τα σενάρια που λένε ότι θα συνεχιστεί το ράλι στη Wall Street. «Τα χρηματιστηριακά ράλι είναι σαν τις λάμπες λίγο πριν καούν. Το φως τους σβήνει ξαφνικά», εξηγεί ο Σαμ Στόβαλ, υπεύθυνος επενδύσεων στην εταιρεία ερευνών CFRA.

Αμφιβολίες έχουν διατυπωθεί και σχετικά με το εάν πρόκειται για το μεγαλύτερο σε διάρκεια ράλι στην ιστορία της Wall Street. Μπορεί να εκτοπίσει το ράλι που, κατά την επικρατέστερη εκδοχή, είχε διαρκέσει 3.452 ημέρες, από τον Οκτώβριο του 1990 έως τον Μάρτιο του 2000;

Το επιχείρημα των στατιστικολόγων είναι ότι είχε προηγηθεί πτώση 19,92% πριν από εκείνο το ράλι και όχι απώλειες περισσότερο από 20%. Με αυτήν τη λογική, η προηγούμενη ανοδική τάση ξεκινάει από τον Δεκέμβριο του 1987 και διαρκεί 4.494 ημέρες! Παρότι αυτή η εκδοχή συζητείται ευρέως, δεν έχει βρει πολλούς υποστηρικτές. Στις 9 Μαρτίου 2009, η Wall Street είχε χάσει περισσότερο από το ήμισυ της χρηματιστηριακής αξίας της. Ο δείκτης S&P 500 είχε καταρρεύσει στο χαμηλό 13 ετών, κατρακυλώντας στις 676,53 μονάδες.

Την Τρίτη έκλεισε στις 2.862,96 μονάδες. Πριν από 10 χρόνια, η χρηματοπιστωτική κρίση είχε καταβαραθρώσει τον τραπεζικό κλάδο και είχε οδηγήσει τον ανεπτυγμένο κόσμο στη βαθύτερη ύφεση της μεταπολεμικής περιόδου. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ διέσωσε τη Wall Street και την αμερικανική οικονομία, διοχετεύοντας 3,5 τρισ. δολάρια στον χρηματοπιστωτικό κλάδο. Κατάφερε να καθαρίσει το τραπεζικό σύστημα απ' όλα τα τοξικά στεγαστικά δάνεια και τα παράγωγά τους. Πολλοί Αμερικανοί είχαν ήδη χάσει τα σπίτια τους και τις δουλειές τους.

Κριτική έχει ασκηθεί εκ μέρους οικονομολόγων για την άνιση κατανομή του πλούτου που παρατηρείται σήμερα στις ΗΠΑ, επειδή υπάρχει μεγάλο χάσμα μεταξύ του ράλι στη Wall Street και της ανάκαμψης των τιμών στην αγορά κατοικιών. Πολύ χαμηλή υπήρξε, επίσης, η αύξηση των μισθών στις ΗΠΑ.

«Διανύουμε μια δεκαετία με τη μεγαλύτερη ανισότητα πλούτου και εισοδημάτων στην αμερικανική ιστορία», σχολιάζει ο Μόριτς Σούλαρικ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Οικονομικών της Βόννης, στους New York Times.

Η Αργεντινή στρέφεται στην Κίνα για παροχή βοήθειας

Στην αρωγή της Κίνας καταφεύγει η Αργεντινή για να εξασφαλίσει πρόσθετη χρηματοδότηση, πέραν του δανείου των 50 δισ. δολαρίων που έχει λάβει από το ΔΝΤ. Αιτία, η συνεχιζόμενη πτώση του αργεντίνικου πέσο, που εξακολουθεί να παρουσιάζει τη χειρότερη εικόνα ανάμεσα σε όλα τα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών και βρίσκεται σε ιστορικό χαμηλό έναντι του δολαρίου. Υπήρξε, μάλιστα, ο καθοριστικός παράγοντας που ανάγκασε το Μπουένος Αϊρες να καταφύγει εκ νέου στο ΔΝΤ, μολονότι μεγάλη μερίδα της κοινής γνώμης θεωρεί το πρόγραμμά του υπεύθυνο για τη χρεοκοπία της χώρας το 2002.

Μεγάλη ανησυχία στις τάξεις των επενδυτών για τον καλπάζοντα πληθωρισμό της.

Περίπου τρεις μήνες μετά τη νέα προσφυγή της χειμαζόμενης Αργεντινής στο ΔΝΤ, ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Μάριο Κιντάνα, ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας Γκουστάβο Κανονέρο και ο υπουργός Οικονομικών Σαντιάγο Μπαουσίλι ανακοίνωσαν ενώπιον επενδυτών ότι εξετάζουν τις προτάσεις της Κίνας. Σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg, αντικείμενο των συνομιλιών μεταξύ των δύο χωρών είναι η συμφωνία ανταλλαγής νομισμάτων (swap) και η πιστωτική γραμμή ύψους 5 δισ. δολαρίων. Στη διάρκεια της εβδομάδας, η κεντρική τράπεζα της Αργεντινής έλαβε μέτρα για να στηρίξει το νόμισμα και να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στη χειμαζόμενη οικονομία της. Συγκεκριμένα, αύξησε το επιτόκιο δανεισμού στο 45%, αναβάθμισε το ύψος του αποθεματικού που οφείλουν να διατηρούν οι τράπεζες της χώρας και προχώρησε σε σειρά δημοπρασιών ομολόγων σε δολάρια. Ανακοίνωσε, άλλωστε, ότι θα περιορίσει την έκδοση βραχυπρόθεσμων ομολόγων, των λεγόμενων Lebacs.

Το ΔΝΤ επισήμανε ότι τα μέτρα κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Πάντως, οι παρεμβάσεις της κεντρικής τράπεζας δεν έχουν έως τώρα βοηθήσει το πέσο, το οποίο παραμένει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα έναντι του δολαρίου, με την ισοτιμία του να διαμορφώνεται πάνω από τα 30 πέσος προς ένα δολάριο.

Μεταξύ άλλων, η κεντρική τράπεζα παρενέβη στην αγορά συναλλάγματος, πουλώντας 781 εκατ. δολάρια από τα συναλλαγματικά της διαθέσιμα για να αγοράσει πέσος. Η οικονομία της Αργεντινής έχει δεχθεί ισχυρότατο πλήγμα όπως πολλές άλλες αναδυόμενες αγορές. Αυτό οφείλεται στο ότι τον τελευταίο καιρό τα επενδυτικά κεφάλαια επιστρέφουν στις ΗΠΑ και γενικότερα στις μεγάλες οικονομίες της Δύσης, που στρέφονται σε πιο περιοριστική νομισματική πολιτική και προσφέρουν υψηλότερες αποδόσεις. Στην περίπτωση της Αργεντινής, όμως, επικρατεί μεγάλη ανησυχία στις τάξεις των επενδυτών για τον καλπάζοντα πληθωρισμό της, ο οποίος τον Ιούνιο έφτασε στο 29,5%, αλλά και για το γεγονός ότι μεγάλο μέρος του εξωτερικού χρέους της είναι σε δολάρια.

ΚΤΙΖΟΥΜΕ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Πρωτοστάτης στα Ομαδικά Προγράμματα Ασφάλισης.

Λύσεις ειδικά σχεδιασμένες για τις ανάγκες των σύγχρονων επιχειρήσεων.

UNIVERSAL LIFE
γιατί η ζωή είναι πολύτιμη

13-ΟΙΚ_ΚΟΣΜΟΣ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 23:52 Page 13

Ωρα αποφάσεων στην Αγκυρα

Ή τους S-400 ή τα F-35, διεμήνυσε αντιπροσωπεία του Κογκρέσου

Ενώ η τουρκική οικονομία συνεχίζει να υφίσταται σοβαρούς κραδασμούς, κλιμακώνεται η πίεση της Ουάσιγκτον για ευθυγράμμιση της Αγκυρας με τις ευρωατλαντικές προτεραιότητες. Οπως αναφέρουν ρεπορτάζ τουρκικών εφημερίδων, η τριμερής αντιπροσωπεία του αμερικανικού Κογκρέσου που επισκέφθηκε προχθές την τουρκική πρωτεύουσα κάλεσε την κυβέρνηση να αναιρέσει την απόφασή της για προμήθεια αντιαεροπορικών πυραύλων S-400 από τη Ρωσία. Απείλησε, δε, ευθέως ότι, σε διαφορετική περίπτωση, θα ακυρωθεί η συμφωνημένη πώληση αμερικανικών μαχητικών αεροπλάνων F-35 στην Τουρκία.

Την ώρα που δημοσιεύονταν τα εν λόγω ρεπορτάζ, ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου βρισκόταν στο Βίλνιους, την πρωτεύουσα της Λιθουανίας, για επίσημη επίσκεψη. Ερωτηθείς σχετικά, κατά τη διάρκεια της κοινής συνέντευξης Τύπου με τον Λιθουανό ομόλογό του Λινας Λινκεβίτσιους, ο επικεφαλής της τουρκικής διπλωματίας επιβεβαίωσε, ουσιαστικά, τα δημοσιεύματα και επανέλαβε την απόφαση της Αγκυρας να προμηθευθεί τους ρωσικούς πυραύλους.

REUTERS

Η καρδιά της Τουρκίας εξακολουθεί να χτυπά δυνατά για την Ευρώπη, αν πιστέψουμε το γκράφιτι της φωτογραφίας σε τοίχο της Κωνσταντινούπολης και τις χθεσινές διαβεβαιώσεις του Μεβλούτ Τσαβούσογλου.

Το ερώτημα

«Οφείλουμε να προστατεύσουμε τον εναέριο χώρο μας. Αυτό είναι μια αδήριτη ανάγκη για εμάς και (οι Αμερικανοί) οφείλουν να το καταλάβουν», δήλωσε ο κ. Τσαβούσογλου, για να προσθέσει: «Μπορούν οι ΗΠΑ να εγγυηθούν ότι θα μας παραδώσουν πυραύλους Patriot;». Ενα ερώτημα που αφήνει ανοικτό το παράθυρο της συνδιαλλαγής με την Ουάσιγκτον, εφόσον εξασφαλιστεί εναλλακτική λύση για την τουρκική αεράμυνα. Αναφορικά με την απειλή περί μη παράδοσης των F-35, ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου υπενθύμισε ότι η Τουρκία

Η Τουρκία δεν δέχεται τη γλώσσα των καου-μπόιδων – Ο Τσαβούσογλου επανέφερε στο προσκήνιο την προοπτική ένταξης της χώρας του στην Ε.Ε.

συμμετέχει στο πρόγραμμα κατασκευής των αεροσκαφών, κάτι που καθιστά παράνομη ενδεχόμενη ακύρωση της παράδοσής τους. «Αν λένε ότι μπορούν να κάνουν ό,τι τους καπνίσει, όπως στις ταινίες με τους καουμπόιδες, τότε θα λάβουν την αρμόζουσα απάντηση», προειδοποίησε. Λίγες ώρες αργότερα, ο Αμερικανός υπουργός Αμυνας επανέλαβε τις αμερικανικές αντιρρήσεις στην αγορά των S-400, χωρίς να αναφερθεί καθόλου στο ενδεχόμενο εξοπλισμού της Τουρκίας με αμερικανικούς Patriot. «Φυσικά μας ενοχλεί αυτή η κίνηση και δεν τη συνιστούμε», δήλωσε ο Τζιμ Μάτις, τονίζοντας ότι οι ρωσικοί πύραυλοι είναι ασύμβατοι με το αμυντικό σύστημα του ΝΑΤΟ. Στη συνέντευξη του Βίλνιους ο κ. Τσαβούσογλου προσπάθησε να διασκεδάσει τη διάχυτη αίσθηση ότι η χώρα του απομακρύνεται βαθμιαία από τον ευρωατλαντικό προσανατολισμό της.

«Οι σχέσεις μας με τη Ρωσία δεν συνιστούν εναλλακτική λύση έναντι των δεσμών μας με ΗΠΑ και Ε.Ε.», τόνισε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών. «Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η χώρα μας θα συνεχίσει να είναι μέλος του ΝΑΤΟ και θα επιδιώξει να ενταχθεί στην Ε.Ε.», προσέθεσε.

Μήνυμα εστάλη;

Οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας με την Ε.Ε., που άρχισαν το 2005, βρίσκονται τα τελευταία χρόνια σε νεκρό σημείο. Πριν από ένα χρόνο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσε την Κομισιόν να τις διακόψει μέχρις ότου η τουρκική κυβέρνηση προωθήσει τις αναγκαίες συνταγματικές αλλαγές. Χθες, ο κ. Τσαβούσογλου δήλωσε ότι η κυβέρνησή του «περιμένει από την Ε.Ε. ένα σαφές μήνυμα» για επανεκκίνηση των διαπραγματεύσεων, προσθέτοντας ότι «η Τουρκία δεν προσδοκά επιείκεια, παρά μόνο να πάρει από την Ε.Ε. αυτό που πραγματικά της αξίζει».

REUTERS, ΑΠΕ

Φωτιές ανάβει η συνάντηση Σαλβίνι - Ορμπαν

Αξονα με αιχμή το μεταναστευτικό επιδιώκουν οι δύο εθνικιστές πηγέτες

Ρωγμές στον κυβερνητικό συνασπισμό της Ιταλίας και ανησυχία στις Βρυξέλλες προκάλεσε η χθεσινή συνάντηση του Ιταλού υπουργού Εσωτερικών με τον Ούγγρο πρωθυπουργό Βίκτορ Ορμπαν, στο Μιλάνο. Μια συνάντηση που δεν δικαιολογούνταν από το διπλωματικό πρωτόκολλο, παρά μόνον από την ιδεολογική συγγένεια των δύο εθνικιστών ηγετών, οι οποίοι επιδιώκουν να δημιουργήσουν ένα είδος πολιτικού άξονα στην Ευρώπη με αιχμή το μεταναστευτικό.

Ηγέτης της ακροδεξιάς Λέγκας Ματέο Σαλβίνι βρίσκεται στο στόχαστρο εισαγγελέα της Σικελίας, ο οποίος τον κατηγορεί για κατάχρηση εξουσίας και παράνομη σύλληψη λόγω της άρνησής του να επιτρέψει τον ελλιμενισμό του πλοίου «Diciotti», το οποίο μετέφερε 177 πρόσφυγες, επί μία εβδομάδα. Η κρίση εκτονώθηκε μόνον όταν Ιρλανδία, Αλβανία και Βατικανό δέχθηκαν να απορροφήσουν το μεγαλύτερο μέρος των προσφύγων, αλλά αποκάλυψε τα διευρυνόμενα ρήγματα στους κόλπους της Ε.Ε. Στηλιτεύοντας την έλλειψη ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, η κυβέρνηση συνασπισμού του Κινήματος 5 Αστέρων (M5S) με τη Λέγκα απείλησε ότι θα διακόψει τη συνεισφορά της στον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Ωστόσο η συνάντηση του Σαλβίνι με τον Ορμπαν, ηγετική φυσιογνωμία της σκληροπυρηνικής, εθνικιστικής Δεξιάς σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, έφερε σε δυσχερή θέση την ηγεσία του λαϊκιστικού M5S, η οποία δέχεται ισχυρή πίεση από την αριστερή πτέρυγα του κόμματος. «Η Ουγγαρία του Ορμπαν υψώνει τείχη και συρματοπλέγματα και αρνείται τον καταμερισμό των μεταναστών (μεταξύ των χωρών-μελών της Ε.Ε.)», δήλωσε ο επικεφαλής του M5S στην εφημερίδα La Stampa. «Σε ό,τι με αφορά, οι χώρες που αρνούνται τον καταμερισμό δεν δικαιούνται ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις», προσέθεσε.

Ο Ιταλός υπουργός Εσωτερικών Ματέο Σαλβίνι υποδέχεται τον Ούγγρο πρωθυπουργό Βίκτορ Ορμπαν στο Μιλάνο.

Κοινή στρατηγική

Στη χθεσινή συνάντησή τους, Σαλβίνι και Ορμπαν προσπάθησαν να διαμορφώσουν κοινή, «εναλλακτική στρατηγική» στο μεταναστευτικό, γεφυρώνοντας τις διαφορές τους στο θέμα του καταμερισμού. Ο Ούγγρος πρωθυπουργός προσπάθησε να υποβαθμίσει αυτές τις διαφορές, δηλώνοντας ότι «μοιράζεται το ίδιο πεπρωμένο» με τον Σαλβίνι, τον οποίο χαρακτήρισε «ήρωά του». Από την πλευρά του, ο ηγέτης της Λέγκας υποστήριξε ότι είναι εφικτή μια συμφωνία με τη Γερμανία για το μεταναστευτικό και κάλεσε τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν να επιδείξει αλληλεγγύη προς τη χώρα του, ανοίγοντας άμεσα το μεθοριακό πέρασμα της Βεντιμίλια. Ρεπορτάζ του ιταλικού Τύπου ανέφεραν ότι οι δύο άνδρες συζήτησαν τη διαμόρφωση συμμαχίας εθνικιστικών δυνάμεων ενόψει των ευρωεκλογών του 2018.

A.P., REUTERS

Ο Τραμπ σήκωσε «λευκή σημαία» για Μακέιν

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Υπό την πίεση των συνεργατών και των μελών της οικογενείας του, υποχώρησε το βράδυ της Δευτέρας ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, αναγνωρίζοντας την «πατριωτική προσφορά» του γερουσιαστή Τζον Μακέιν.

Δύο 24ωρα μετά τον θάνατο του Μακέιν, ο πρόεδρος Τραμπ υποχώρησε τελικά, δίνοντας εντολή η σημαία στον Λευκό Οίκο να κυματίσει μεσίστια και εκδίδοντας ανακοίνωση για τον εκλιπόντα. Νωρίτερα, ο Τραμπ είχε αρκεστεί σε λακωνικό μήνυμα στο Twitter για τον θάνατο του γερουσιαστή, ενώ οι σημαίες στο προεδρικό μέγαρο της Ουάσιγκτον είχαν παραμείνει μεσίστιες για μόλις λίγες ώρες την Κυριακή. Η απουσία επίσημης ανακοίνωσης του Λευκού Οίκου για τον θάνατο του Μακέιν και η ολιγόωρη υποστολή της σημαίας

Μέλη της οικογενείας και στενοί συνεργάτες του προέδρου τον έπεισαν να εκδώσει επίσημη ανακοίνωση.

προκάλεσαν κύμα αντιδράσεων από το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, από οργανώσεις βετεράνων και από την αντιπολίτευση των Δημοκρατικών. Η επίσημη ανακοίνωση του Λευκού Οίκου, το βράδυ της Δευτέρας, ανέφερε: «Παρά τις πολιτικές διαφορές μας, εκφράζω τον σεβασμό μου για την πατριωτική προσφορά του Μακέιν». Νωρίτερα την ίδια ημέρα, ο πρόεδρος Τραμπ είχε αρνηθεί να απαντήσει σε ερωτήσεις δημοσιογράφων για την απώλεια του γερουσιαστή της Αριζόνας. Παρότι η ανακοίνωση του Λευκού Οίκου αναμενόταν να εκτονώσει την αντιπαράθεση, οι εκδηλώσεις στη μνήμη του Μακέιν, που θα διαρκέσουν όλη την εβδομάδα, προκαλούν ήδη αμηχανία. Την ώρα που πρώην πρόεδροι των ΗΠΑ, όπως ο Τζορτζ Μπους ο νεότερος, θα μιλήσουν στην κηδεία του Μακέιν το Σάββατο, η οικογένεια του εκλιπόντος ξεκαθάρισε ότι δεν επιθυμεί την παρουσία του προέδρου Τραμπ στην τελετή στην Αριζόνα, αλλά ούτε και στην ταφή στην Ανάπολη του Μέριλαντ. Σε επιστολή του λίγες ώρες πριν πεθάνει, ο Μακέιν κατάφερε ένα ακόμη πλήγμα στον Τραμπ, υπογραμμίζοντας ότι ο πατριωτισμός δεν πρέπει να συγχέεται με τις ιδεολογικές έριδες, το μίσος και τη βία.

A.P.

REUTERS

Μεσίστια η σημαία το πρωί της Κυριακής, πριν από την έπαρση και τη νέα υποστολή τη Δευτέρα.

Επικρίσεις στον Ζεεχόφερ για ακροδεξιά βία

ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Γερμανίας είναι έτοιμη να παράσχει αστυνομική αρωγή στο κρατίδιο της Σαξονίας, αν της ζητηθεί, δήλωσε χθες ο υπουργός Εσωτερικών Χορστ Ζεεχόφερ, ο οποίος δέχεται διακομματικές επικρίσεις για τον χειρισμό των επεισοδίων που ξέσπασαν έπειτα από τον θανάσιμο τραυματισμό ενός άνδρα με μαχαίρι σε συμπλοκή με αλλοδαπούς. Ο Ζεεχόφερ, ηγέτης των Βαυαρών συντηρητικών, δήλωσε πως η δημόσια ανησυχία για τον φόνο με μαχαίρι ενός Γερμανού είναι κατανοητή, προσέθεσε όμως πως στη γερμανική κοινωνία δεν γίνονται εκκλήσεις για βία ή βίαιες πράξεις. «Η αστυνομία στη Σαξονία βρίσκεται σε δύσκολη κατάσταση. Αν της ζητηθεί, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση είναι έτοιμη να προχωρήσει σε μέτρα αστυνομικής στήριξης», αναφέρει ο Ζεεχόφερ στη δήλωσή του. Ακροδεξιοί διαδηλωτές συγκρούσθηκαν με αριστερούς διαδηλωτές τη Δευτέρα στην ανατολικογερμανική πόλη Χέμνιτς, αφού ένας Ιρακινός και ένας Σύρος συνελήφθησαν για τον θάνατο του Γερμανού που προκάλεσε διαδηλώσεις κατά τις οποίες μετανάστες παρενοχλήθηκαν και υπέστησαν επιθέσεις.

Ο Ζεεχόφερ δέχεται κριτική επειδή με τη στάση του στο μεταναστευτικό και την εμμονή του για όριο υποδοχής μεταναστών και hot spots στα σύνορα της χώρας πυροδότησε τέτοιου είδους βίαιες αντιδράσεις. Παράλληλα, ως υπουργός Εσωτερικών απέτυχε να κινητοποιήσει τις απαραίτητες αστυνομικές δυνάμεις, παρά τις προειδοποιήσεις της υπηρεσίας Προστασίας του Συντάγματος ότι επίκεινται συμπλοκές μεταξύ ακροδεξιών και αριστερών στο Χέμνιτς. Για προαναγγελθέν φιάσκο έκανε λόγο ο αναλυτής της «Ντόιτσε Βέλε» Χανς Πφάιφερ. Η αστυνομία ανακοίνωσε χθες ότι η πλειονότητα των 6.000 διαδηλωτών που συνέρρευσαν στην πόλη έφθασε εκεί από διαφορετικά κρατίδια της χώρας. «Ολα αυτά είναι εξόχως ανησυχητικά επειδή η γερμανική ιστορία μάς διδάσκει ότι ένα οργανωμένο πλήθος μπορεί να φθάσει στα άκρα, αν καταφέρει να ενώσει την κοινωνία στην αγανάκτηση και στην οργή της», έγραψε χαρακτηριστικά ο Πφάιφερ. Αξίζει να σημειωθεί ότι κάποτε το Χέμνιτς ήταν η πόλη-πρότυπο της Ανατολικής Γερμανίας, που είχε πάρει μάλιστα την προσωνυμία «Πόλη του Καρλ Μαρξ».

Περιπολικά έχουν αναπτυχθεί κοντά στην ακροδεξιά διαδήλωση που πραγματοποιήθηκε προχθές το βράδυ στην πόλη της Σαξονίας.

Τα μεγαλύτερα γυμνάσια της 40ετίας διοργανώνει η Ρωσία

ΜΟΣΧΑ. Η Ρωσία θα διεξαγάγει τον ερχόμενο μήνα τα μεγαλύτερα στρατιωτικά γυμνάσια που έχει πραγματοποιήσει τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες, δήλωσε χθες ο Ρώσος υπουργός Αμυνας Σεργκέι Σόιγκου. Τα γυμνάσια με την ονομασία Vostok-2018 (Ανατολή-2018) θα πραγματοποιηθούν σε κεντρικές και ανατολικές ρωσικές στρατιωτικές περιφέρειες και θα συμμετάσχουν σε αυτά σχεδόν 300.000 στρατιώτες, περισσότερα από 1.000 στρατιωτικά αεροσκάφη, δύο στόλοι του πολεμικού ναυτικού και όλες οι αερομεταφερόμενες μονάδες, συμπλήρωσε ο Ρώσος υπουργός Αμυνας. Θα είναι τα μεγαλύτερα στρατιωτικά γυμνάσια από το 1981, προσέθεσε ο Σόιγκου.

Οι ασκήσεις θα πραγματοποιηθούν σε μια περίοδο όξυνσης των σχέσεων Δύσης - Ρωσίας, καθώς η Μόσχα α-

Στις επικείμενες ασκήσεις αναμένεται να πάρουν μέρος και μονάδες του κινεζικού και του μογγολικού στρατού.

νησυχεί ότι το ΝΑΤΟ προχωράει σε αδικαιολόγητη στρατιωτική ανάπτυξη της Συμμαχίας στις χώρες με τις οποίες συνορεύει. Από την πλευρά του, το ΝΑΤΟ ισχυρίζεται πως ενισχύει τις δυνάμεις του στην Ανατολική Ευρώπη για να αποτρέψει οποιαδήποτε ρωσική στρατιωτική δράση μετά την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Μόσχα το 2014. Τα παιχνίδια πολέμου, που θα λάβουν χώρα από τις 11 έως τις 15 Σεπτεμβρίου, είναι πιθανό να δυσαρεστήσουν την Ιαπωνία, η οποία ήδη διαμαρτύρεται για τη συσσώρευση ρωσικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Απω Ανατολή. Ο Ιάπωνας πρωθυπουργός Σίνζο Αμπε αναμένεται να συμμετάσχει σε ημερίδα στο Βλαδιβοστόκ την ίδια περίοδο. Εκπρόσωπος του ιαπωνικού υπουργείου Εξωτερικών ανέφερε χθες με νόημα πως το Τόκιο παρακολουθεί στενά τις διακυμάνσεις στη ρωσοκινεζική στρατιωτική συνεργασία. Αξίζει να σημειωθεί πως στα επικείμενα γυμνάσια αναμένεται να πάρουν μέρος και μονάδες του κινεζικού και μογγολικού στρατού. Ερωτηθείς κατά πόσον Μόσχα και Πεκίνο οδεύουν προς συμμαχία, εκπρόσωπος του Κρεμλίνου διευκρίνισε πως οι δύο χώρες συνεργάζονται σε όλους τους τομείς.

ASSOCIATED PRESS

Ρωσικά πλοία του ναυτικού και αλεξιπτωτιστές συμμετέχουν σε παλαιότερη άσκηση στη Μαύρη Θάλασσα.

RCB
Η δική σου αξιόπιστη τράπεζα
Αξιοπιστία | Υπευθυνότητα | Επαγγελματισμός
www.rcbcy.com | 800 00 722
RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη έδρα: Αμαθούντος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

14-ΟΙΚ_ΕΛΛΑΔΑ_KATHI 28/08/18 23:56 Page 14

Ανασχηματισμός για εκλογές τον Μάιο

Ισορροπίες με τους «κορυφαίους» – Πρόσωπα εμπιστοσύνης του κ. Τσίπρα στα υπουργεία Εσωτερικών και Δικαιοσύνης

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Η αναβαθμισμένη παρουσία στενών συνεργατών του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα, η διατήρηση των ισορροπιών με τα κορυφαία στελέχη, αλλά και με τον κυβερνητικό εταίρο, τα αναμενόμενα ανοίγματα μιας αμφίπλευρης διεύρυνσης με στόχο και την ενίσχυση της κυβερνητικής πλειοψηφίας, η αποπομπή κυβερνητικών στελεχών που δέχθηκαν μεγάλη κριτική για την αποτελεσματικότητά τους στη διαχείριση κρίσεων είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της κυβέρνησης με την οποία ο πρωθυπουργός θα πορευθεί μέχρι τις εκλογές. Η νέα κυβέρνηση έρχεται να καταρρίψει μία ακόμη προεκλογική δέσμευση του κ. Τσίπρα, αυτή του μικρού και ευέλικτου κυβερνητικού σχήματος, καθώς, συμπεριλαμβανομένου του ιδίου, αριθμεί 53 μέλη. Μάλιστα, στην κυβέρνηση προστέθηκε ένα επιπλέον υπουργείο, καθώς το Προστασίας του Πολίτη αυτονομήθηκε και δεν βρίσκεται πλέον υπό την ομπρέλα του υπουργείου Εσωτερικών.

Από τη «γεωγραφία» του νέου ανασχηματισμού προκύπτει ότι ο κ. Τσίπρας κινήθηκε, σε σημαντικό βαθμό, με γνώμονα την εξασφάλιση όσο το δυνατόν μεγαλύτερης σταθερότητας για το κυβερνητικό σχήμα, προκειμένου να αποκλείσει –κατά το δυνατόν– τους παράγοντες εκείνους που θα μπορούσαν να προκαλέσουν κλυδωνισμούς και να οδηγήσουν σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις, στερώντας του το σημαντικότερο χαρτί στην πορεία προς τις εκλογές: την επιλογή του χρόνου προσφυγής στις κάλπες. Ετσι, ο πρωθυπουργός φρόντισε κατ' αρχάς να μη διαταραχθούν οι ισορροπίες των κορυφαίων στελεχών της κυβέρνησης που προέρχονται από τον ΣΥΡΙΖΑ και τυχόν δυσαρέσκειά τους θα μεταφραζόταν σε διαρκή γκρίνια και αμφισβήτηση των επιλογών της ηγετικής ομάδας. Πολύ περισσότερο που επιδιώκει ένα αρραγές μέτωπο στο κόμμα, στην τελική ευθεία προς τη χρονιά των πολλαπλών εκλογικών αναμετρήσεων. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, διασφάλισε την ομαλή συμπόρευση με τους κυβερνητικούς εταίρους. Τόσο ο κ. Πάνος Καμμένος όσο και ο κ. Νίκος Κοτζιάς διατήρησαν τα χαρτοφυλάκιά τους, χαρτοφυλάκια της επιλογής τους από την αρχική φάση της κυβερνητικής συνεργασίας. Μάλιστα, ο κ. Καμμένος και οι ΑΝΕΛ για άλλη μία φορά εμφανίζονται να ενισχύονται από τις αλλαγές στο κυβερνητικό σχήμα, έχοντας, πλέον, δημιουργήσει σχετική παράδοση, καθώς αυτό συνέβη σε όλους τους προηγούμενους ανασχηματισμούς. Ο πρωθυπουργός, επιλέγοντας να υπουργοποιήσει την κ. Κατερίνα Παπακώστα, ενισχύει επί της ουσίας την κυβερνητική πλειοψηφία κατά μία έδρα, ενίσχυση ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένης της ισχνής πλειοψηφίας και της πίεσης που η κυβέρνηση υφίσταται σε διάφορα μέτωπα.

Ταυτόχρονα, η υπουργοποίηση Παπακώστα εξυπηρετεί τον στόχο του ανοίγματος προς τη λεγόμενη «λαϊκή Δεξιά». Μάλιστα, η συνάντηση που είχε η κ. Παπακώστα με τον κ. Καμμένο δείχνει ότι ο σχεδιασμός στοχεύει και στην ενίσχυση της επιρροής των ΑΝΕΛ στο συγκεκριμένο ακροατήριο, δεδομένης μάλιστα της σημαντικής απώλειας δυνάμεων που εμφανίζει ο μικρός κυβερνητικός εταίρος, τουλάχιστον δημοσκοπικά.

Για το υπουργείο Εσωτερικών, που ήταν το μεγάλο ερώτημα του ανασχηματισμού μετά τη μετακίνηση του κ. Π. Σκουρλέτη στην Κουμουνδούρου και στη θέση του γραμματέα του κόμματος, διαψεύσθηκαν τα σενάρια περί μετακίνησης εκεί ενός εκ των κ. Ν. Παππά και Χρ. Σπίρτζη.

Πιθανότατα αυτές οι επιλογές απορρίφθηκαν, καθώς μάλλον θα προκαλούσαν αντιδράσεις άλλων κυβερνητικών στελεχών. Ο κ. Τσίπρας επέλεξε την μετακίνηση του κ. Αλ. Χαρίτση, μέχρι χθες αναπληρωτή υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, εκτονώνοντας με αυτή την κίνηση και τον ανταγωνισμό μεταξύ στελεχών του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, αλλά και διασφαλίζοντας ότι στο υπουργείο που θα διαχειριστεί το ζήτημα των εκλογών θα έχει έναν υπουργό περισσότερο προσηλωμένο στην κυβερνητική ηγεσία απ' ό,τι στις όποιες προσωπικές στρατηγικές.

Η σύνθεση της νέας κυβέρνησης

Αλέξης Τσίπρας
Πρωθυπουργός

Γιάννης Δραγασάκης
Αντιπρόεδρος

Υπουργείο Εσωτερικών
- **Αλέξανδρος Χαρίτσης** – Υπουργός
- **Μαρίνα Χρυσοβελώνη** – Υφυπουργός
- **Κατερίνα Νοτοπούλου** – Υφυπουργός Μακεδονίας-Θράκης

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
- **Ολγα Γεροβασίλη** – Υπουργός
- **Κατερίνα Παπακώστα** – Υφυπουργός

Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης
- **Γιάννης Δραγασάκης** – Υπουργός
- **Στέργιος Πιτσιόρλας** – Αναπληρωτής Υπουργός Βιομηχανίας
- **Στάθης Γιαννακίδης** – Υφυπουργός

Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης
- **Νίκος Παππάς** – Υπουργός
- **Λευτέρης Κρέτσος** – Υφυπουργός

Υπουργείο Εθνικής Αμυνας
- **Πάνος Καμμένος** – Υπουργός
- **Παναγιώτης Ρήγας** – Αναπληρωτής Υπουργός
- **Μαρία Κόλλια-Τσαρουχά** – Υφυπουργός

Υπουργείο Παιδείας, Ερευνας και Θρησκευμάτων
- **Κώστας Γαβρόγλου** – Υπουργός
- **Κώστας Φωτάκης** – Αναπληρωτής Υπουργός Ερευνας και Καινοτομίας
- **Μερόπη Τζούφη** – Υφυπουργός

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- **Εφη Αχτσιόγλου** – Υπουργός
- **Θεανώ Φωτίου** – Αναπληρώτρια Υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- **Αναστάσιος Πετρόπουλος** – Υφυπουργός Εργασίας για θέματα Κοινωνικής Ασφάλισης
- **Αθανάσιος Ηλιόπουλος** – Υφυπουργός

Υπουργείο Εξωτερικών
- **Νίκος Κοτζιάς** – Υπουργός
- **Γιώργος Κατρούγκαλος** – Αναπληρωτής Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων
- **Μάρκος Μπόλαρης** – Υφυπ. για θέματα Θρησκευμάτων
- **Τέρενς-Σπένσερ Κουίκ** – Υφυπουργός αρμόδιος για τον Απόδημο Ελληνισμό

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- **Μιχάλης Καλογήρου** – Υπουργός
- **Δημήτρης Παπαγγελόπουλος** – Αναπληρωτής Υπουργός αρμόδιος για θέματα Διαφθοράς

Υπουργείο Οικονομικών
- **Ευκλείδης Τσακαλώτος** – Υπουργός
- **Γιώργος Χουλιαράκης** – Αναπληρωτής Υπουργός
- **Κατερίνα Παπανάτσιου** – Υφυπουργός

Υπουργείο Υγείας
- **Ανδρέας Ξανθός** – Υπουργός
- **Παύλος Πολάκης** – Αναπληρωτής Υπουργός

Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης
- **Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου** – Υπουργός

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
- **Μυρσίνη Ζορμπά** – Υπουργός
- **Γιώργος Βασιλειάδης** – Υφυπουργός Αθλητισμού
- **Κωνσταντίνος Στρατής** – Υφυπουργός

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- **Γιώργος Σταθάκης** – Υπουργός
- **Σωκράτης Φάμελλος** – Αναπληρωτής Υπουργός
- **Γιώργος Δημαράς** – Υφυπουργός

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
- **Χρήστος Σπίρτζης** – Υπουργός
- **Νίκος Μαυραγάνης** – Υφυπουργός

Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής
- **Δημήτρης Βίτσας** – Υπουργός

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής
- **Φώτης Κουβέλης** – Υπουργός
- **Νεκτάριος Σαντορινιός** – Αναπληρωτής Υπουργός

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- **Σταύρος Αραχωβίτης** – Υπουργός
- **Βασίλης Κόκκαλης** – Υφυπουργός
- **Ολυμπία Τελιγιορίδου** – Υφυπουργός

Υπουργείο Τουρισμού
- **Ελενα Κουντουρά** – Υπουργός
- **Αλέκος Φλαμπουράρης** – Υπουργός Επικρατείας αρμόδιος για θέματα Καθημερινότητας του Πολίτη
- **Χριστόφορος Βερναρδάκης** – Υπουργός Επικρατείας αρμόδιος για τον Συντονισμό του Κυβερνητικού Εργου
- **Δημήτρης Τζανακόπουλος** – Υπουργός Επικρατείας και Κυβερνητικός Εκπρόσωπος
- **Δημήτρης Λιάκος** – Υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ

Επίσης: Νέος Γενικός Γραμματέας της Κυβέρνησης ορίζεται ο Ακρίτας Καϊδατζής.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πολυάριθμο το νέο κυβερνητικό σχήμα – Προστέθηκε αυτοτελές υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, υπό την Ολγα Γεροβασίλη.

Η «ανθρωπογεωγραφία» του νέου υπουργικού συμβουλίου

Ο χθεσινός ανασχηματισμός έφερε σημαντικές αλλαγές στην κυβέρνηση, καθώς μόλις πέντε υπουργεία (Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Οικονομικών, Υγείας, Υποδομών και Μεταφορών, Τουρισμού) έμειναν ανεπηρέαστα από αποχωρήσεις, τοποθετήσεις, μετακινήσεις προσώπων. Εκτός κυβέρνησης βρέθηκαν δύο υπουργοί οι οποίοι είχαν δεχθεί σφοδρές επικρίσεις για τους χειρισμούς τους και θεωρήθηκε έκπληξη το γεγονός ότι δεν είχαν απομακρυνθεί στον προηγούμενο ανασχηματισμό. Πρόκειται για τον κ. Παναγιώτη Κουρουμπλή από το υπουργείο Ναυτιλίας και την κ. Λυδία Κονιόρδου από το υπουργείο Πολιτισμού. Από την κυβέρνηση απομακρύνθηκε, επίσης, ο υπουργός Δικαιοσύνης Σταύρος Κοντονής και πληροφορίες αναφέρουν ότι αρνήθηκε τη θέση του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου που του προτάθηκε. Επισήμως, η απομάκρυνσή του έγινε για λόγους ανανέωσης του σχήματος, ωστόσο προφανώς υπήρξε κάποια δυσαρέσκεια. Ο κ. Τσίπρας επέλεξε για νέο υπουργό Δικαιοσύνης τον μέχρι χθες γραμματέα της κυβέρνησης και στενό συνεργάτη του Μιχάλη Καλογήρου.

Προκειμένου να αποδεχθεί η κ. Ολγα Γεροβασίλη τη μετακίνησή της στην Κατεχάκη, χρειάστηκε να αποσχισθεί το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη από το υπουργείο Εσωτερικών. Η κ. Γεροβασίλη γίνεται η πρώτη γυναίκα που αναλαμβάνει το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο, έχοντας μάλιστα ως υφυπουργό μια άλλη γυναίκα, την κ. Κατερίνα Παπακώστα.

Τα νέα πρόσωπα της κυβέρνησης

Μαρίνα Χρυσοβελώνη

Κατερίνα Νοτοπούλου

Κατερίνα Παπακώστα

Στάθης Γιαννακίδης

Λευτέρης Κρέτσος

Παναγιώτης Ρήγας

Μάρκος Μπόλαρης

Μιχάλης Καλογήρου

Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου

Μυρσίνη Ζορμπά

Γιώργος Δημαράς

Σταύρος Αραχωβίτης

Ολυμπία Τελιγιορίδου

Από την κυβέρνηση απομακρύνθηκαν, επίσης για λόγους ανανέωσης, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Ευάγγελος Αποστόλου και οι υφυπουργοί Παιδείας Δ. Μπαξεβανάκης, Εξωτερικών Γ. Αμανατίδης, Μεταναστευτικής Πολιτικής Γ. Μπαλάφας, Αγροτικής Ανάπτυξης Γ. Τσιρώνης. Ως αντιστάθμισμα στην απομάκρυνση του τελευταίου, που προέρχεται από τους Οικολόγους, στην κυβέρνηση μπήκε ο άλλος πράσινος βουλευτής, Γιώργος Δημαράς, ως υφυπουργός Περιβάλλοντος.

Ο κ. Τσίπρας έκανε σαφές άνοιγμα προς τον χώρο του πολιτικού Κέντρου και ειδικότερα στον χώρο του ΠΑΣΟΚ, υπουργοποιώντας δύο εξωκοινοβουλευτικά στελέχη προερχόμενα από εκεί: την κ. Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου, η οποία διετέλεσε και γραμματέας του ΠΑΣΟΚ και εδώ και καιρό διατηρεί ανοικτούς διαύλους επικοινωνίας με τον ΣΥΡΙΖΑ, που τοποθετήθηκε στο υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, και την κ. Μυρσίνη Ζορμπά, η οποία υπήρξε ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ επί εποχής Σημίτη, που τοποθετήθηκε στο υπουργείο Πολιτισμού και ήταν η έκπληξη του χθεσινού ανασχηματισμού. Επανέφερε δε στην κυβέρνηση τον επίσης «πασοκογενή» Μάρκο Μπόλαρη, που τοποθετήθηκε ως υφυπουργός στο υπουργείο Εξωτερικών. Η υπουργοποίηση Μπόλαρη προφανώς εντάσσεται και στη λογική ενίσχυσης του ΣΥΡΙΖΑ στη Β. Ελλάδα, όπου μετά τη συμφωνία των Πρεσπών υφίσταται μεγάλη πίεση. Ετσι, υπουργοποιήθηκαν, επίσης, η κ. Κατερίνα Νοτοπούλου, μέχρι χθες επικεφαλής του Γραφείου Πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη, και οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ Ολυμπία Τελιγιορίδου, από την Καστοριά, και Στάθης Γιαννακίδης, από την Ξάνθη. Από τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ επελέγη και ο Σταύρος Αραχωβίτης, εκ Λακωνίας, ως υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης. Στην κυβέρνηση επέστρεψε και η κ. Μαρία Χρυσοβελώνη, των ΑΝΕΛ, ως υφυπουργός Εσωτερικών, ενώ σε θέση υφυπουργού αναβαθμίστηκε ο γ.γ. του υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής Λευτέρης Κρέτσος.

Στη θέση του κ. Καλογήρου, νέος γραμματέας της κυβέρνησης τοποθετήθηκε ο κ. Ακρίτας Καϊδατζής, διδάκτωρ Συνταγματικού Δικαίου και δικηγόρος Θεσσαλονίκης. Ο κ. Τσίπρας διατήρησε χωρίς αλλαγές το κυβερνητικό επιτελείο που τον περιβάλλει στο Μαξίμου. Οι κ. Αλ. Φλαμπουράρης, Χριστ. Βερναρδάκης, Δημ. Τζανακόπουλος παραμένουν υπουργοί Επικρατείας και κυβερνητικός εκπρόσωπος ο τελευταίος, ενώ παρέμεινε ως υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ ο κ. Δημ. Λιάκος.

Νέα Δημοκρατία: Αλλαξε ο Μανωλιός...

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Πολύ κακό για το τίποτα... Με Σαίξπηρ σχολίαζαν από την Πειραιώς τις ανακοινώσεις για το νέο κυβερνητικό σχήμα, η σύνθεση του οποίου απλώς επιβεβαίωσε και επισήμως για τη Ν.Δ. ότι η κυβέρνηση ετοιμάζεται για εκλογές. «Τόση αναμονή, τόσος ντόρος, τόση αναστάτωση για να αλλάξει ο Μανωλιός και να βάλει τα ρούχα του αλλιώς», ήταν το επίσημο σχόλιο της Πειραιώς διά στόματος Μαρίας Σπυράκη, η οποία τόνισε ότι «ευτυχώς» δεν αργεί «ο μόνος πραγματικός ανασχηματισμός» που είναι οι εκλογές, προκειμένου, όπως είπε, «να δείξουν οι πολίτες στον κ. Τσίπρα τον δρόμο από το Μαξίμου στην Κουμουνδούρου».

Για «ανάσυρση πολιτικών από τα αζήτητα» μιλούσαν πηγές της Πειραιώς σε σχέση με τα «ανοίγματα» του πρωθυπουργού, ενώ δεν πέρασε απαρατήρητος ο «στενός εναγκαλισμός» των κ. Τσίπρα και Καμμένου που απέδειξε ακόμη ένας ανασχηματισμός. Αυτός, βέβαια, μένει να κριθεί στη συμφωνία των Πρεσπών και των ενδεχόμενων εξελίξεων που θα δρομολογήσει το δημοψήφισμα στα Σκόπια. Νωρίτερα χθες και ενόψει του επικείμενου ανασχηματισμού, πηγές της Πειραιώς σχολίαζαν, με αφορμή τις κυβερνητικές διαρροές περί της δημιουργίας υπ. Επενδύσεων και Καιτονομίας, ότι «ύστερα από 3,5 χρόνια καταστροφικής διακυβέρνησης» ο Αλ. Τσίπρας θα έπρεπε να ιδρύσει «ΥΚΑΣΙΑ». Δηλαδή, «Υπουργείο Καταπολέμησης της Συριζαϊκής Ιδεοληψίας και Ανικανότητας», ανέφεραν οι ίδιες πηγές, θυμίζοντας ότι μόλις προχθές συνδικαλιστές του ΣΥΡΙΖΑ παρεμπόδισαν επενδυτή να επισκεφθεί τα ΕΛΠΕ έστω για να δει τους χώρους τους. Στην Πειραιώς έλεγαν ήδη όλο το προηγούμενο διάστημα ότι δεν έχει σημασία ποιος κάθεται στις καρέκλες του υπουργικού συμβουλίου μιας κυβέρνησης που βρίσκεται «σε αποδρομή». Και υπογράμμιζαν ότι οι πολίτες δεν έχουν πλέον να περιμένουν κάτι από τον κ. Τσίπρα και την κυβέρνησή του και ότι το καλύτερο που έχουν να κάνουν τα στελέχη των ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ είναι «να προκηρύξουν εκλογές και να φύγουν». Ο ανασχηματισμός, εξάλλου, δεν αλλάζει τον προγραμματισμό της Πειραιώς, ούτε αυτόν των περιοδειών του Κυριάκου Μητσοτάκη, ο οποίος βρίσκεται σήμερα σε ακόμη μία μονοεδρική, τα Γρεβενά. Την υπουργοποίηση της Μαριλίζας Ξενογιαννακοπούλου σχολίασε μέσω Twitter ο Αδ. Γεωργιάδης, αναρτώντας πίνακα με βάση τον οποίο το μεγαλύτερο μέρος της «μαύρης τρύπας» στα οικονομικά του ΚΕΕΛΠΝΟ (ύψους 89 εκατ. ευρώ) εντοπίζεται επί των ημερών της (44 εκατ. ευρώ) στο υπ. Υγείας. Η υπουργοποίησή της, πάντως, δεν αποκλείεται να προκαλέσει και την κλήση της από τη Ν.Δ. στην Εξεταστική Επιτροπή για την Υγεία. Σκληρή ήταν και η ανακοίνωση της Πειραιώς για τη νέα εισβολή του «Ρουβίκωνα» στο ΥΠΕΞ, καθώς η Ν.Δ. μίλησε για «οργανωμένη συμμορία που εξευτελίζει καθημερινά τη χώρα», ενώ η αξιωματική αντιπολίτευση συνεχίζει να κρατά ψηλά το θέμα των αθρόων αποφυλακίσεων κρατουμένων λόγω των νομοθετικών παρεμβάσεων της κυβέρνησης, κάνοντας λόγο για «γκρίζες αποφυλακίσεις». Χθες, ο τομεάρχης και ο αναπληρωτής τομεάρχης Δικαιοσύνης, Ν. Παναγιωτόπουλος και Κ. Καραγκούνης, κατέθεσαν ερώτηση στον υπουργό Δικαιοσύνης. Σε αυτήν ζητούν συγκεκριμένα στοιχεία για το πόσες υφ' όρον απολύσεις έχουν λάβει χώρα μετά την τροποποίηση του άρθρου 110Α Π.Κ. με το Ν. 4322/2015 και των τροποποιήσεων αυτού που ψήφισε η κυβέρνηση, αλλά και για το πόσες βεβαιώσεις του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) έχουν χρησιμοποιηθεί για την αποφυλάκιση βαρυποινιτών.

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΟΡΕΣΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Στα Γρεβενά περιοδεύει σήμερα ο Κυρ. Μητσοτάκης.

15-ΟΙΚ_ΕΛΛΑΔΑ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 19:32 Page 15

Υπερφορολόγηση και μετά τα μνημόνια

Πρωταθλήτρια σε φορολογικές επιβαρύνσεις στην Ευρωζώνη, είναι πλέον η Ελλάδα, για να πετύχει τα υπερπλεονάσματα

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Με ένα τριπλό ιστορικό ρεκόρ στους φόρους «εγκαταλείπει» η Ελλάδα την 8ετή μνημονιακή περίοδο. Πρώτον τα φορολογικά βάρη εκτοξεύθηκαν στο υψηλότερο ποσοστό αναλογικά με το ΑΕΠ που έχει καταγραφεί ποτέ στη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Αναλογία φόρων ως προς το ΑΕΠ άνω του 27% είναι πρωτόγνωρη, τουλάχιστον για όλη την περίοδο της μεταπολίτευσης. Δεύτερον, η Ελλάδα είναι πλέον η πρώτη χώρα στην Ευρωζώνη σε αναλογία φόρων ως προς το ΑΕΠ. Από τη 13η θέση το 2008 και τη 10η θέση στην αρχή των μνημονίων, κατακτήσαμε την πρωτιά από το 2016 την οποία και διατηρούμε. Το τρίτο ρεκόρ έχει να κάνει με την ταχύτητα με την οποία επήλθε το «φορολογικό σοκ». Τέτοια μεταβολή στην αναλογία φόρων ως προς το ΑΕΠ δεν υπήρξε σε καμία άλλη χώρα της Ευρωζώνης: μέσα σε οκτώ χρόνια, η αναλογία των φόρων ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 7 ολόκληρες ποσοστιαίες μονάδες.

Βροχή φόρων...

Ο ερευνητής που θα επιδιώξει να εντοπίσει με ποιο τρόπο επιτεύχθηκε η εξάλειψη των γιγαντιαίων ελλειμμάτων που είχε να αντιμετωπίσει η Ελλάδα στο ξεκίνημα της οικονομικής κρίσης, δεν θα δυσκολευθεί να καταλήξει σε συμπεράσματα. Η συνεχής αύξηση των συντελεστών τόσο στην άμεση όσο και στην έμμεση φορολογία μεσούσης της ύφεσης, αποτυπώθηκε με τον πιο έντονο τρόπο στον δείκτη των φορολογικών εσόδων αναλογικά με το ΑΕΠ:

1. Το 2008, οι φόροι στην παραγωγή και στις εισαγωγές αντιστοιχούσαν στο 12,6% αναλογικά με το ΑΕΠ, ενώ το 2017 το ποσοστό είχε εκτιναχθεί στο 17,5% όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Ακόμη και αν αναζητήσει κάποιος πολιτικές ευθύνες, θα διαπιστώσει ότι η αύξηση ήταν συνεχής καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης. Από το 2009 μέχρι και το 2014, η αναλογία αυξήθηκε από το 12,6% στο 15,7%, ενώ από το 2014 μέχρι το 2017 καταγράφηκε νέα αύξηση από το 15,7% στο 17,5%

2. Οι φόροι στο εισόδημα δεν είχαν αντίστοιχη αύξηση ως προς το ΑΕΠ, όχι διότι δεν υπήρξαν πολύ μεγάλες αυξήσεις φορολογικών συντελεστών, αλλά γιατί επιδρά καταλυτικά ο παράγοντας της μείωσης των δηλωθέντων εισοδημάτων και της φοροδιαφυγής. Σε κάθε περίπτωση, η επιβάρυνση είναι εμφανής: Ο συντελεστής που διαμορφωνόταν στο 8,1% το 2008, ανήλθε στο 9,7% το 2014 και στο 10,2% το 2017.

3. Στις ασφαλιστικές εισφορές, οι επιβαρύνσεις είναι αποτέλεσμα της πολιτικής κυρίως της σημερινής κυβέρνησης. Η αναλογία των εσόδων ως προς το ΑΕΠ διαμορφωνόταν στο 12,7% το 2008, ανήλθε στο 13,5% το 2014 και στο 14,6% το 2017.

Μέσα σε οκτώ χρόνια, η αναλογία των φόρων ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 7 ολόκληρες ποσοστιαίες μονάδες.

Η επιβάρυνση της θέσης της Ελλάδας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης ήταν αναμενόμενη από τη στιγμή που η χώρα μας ακολουθούσε αντίθετη πορεία και στους φόρους και στο ΑΕΠ. Οπως προκύπτει από τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Ελλάδα καταλάμβανε το 2008 τη 13η θέση στη σχετική κατάταξη των 19 χωρών-μελών της Ευρωζώνης με την αναλογία των φορολογικών εσόδων προς το ΑΕΠ να αντιστοιχεί στο 20,2% του ΑΕΠ.

Σε χώρες όπως η Μάλτα, η Αυστρία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, η Ιρλανδία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ολλανδία η Πορτογαλία ή η Λετονία και η Φινλανδία, οι φόροι ως προς το ΑΕΠ ήταν μεγαλύτεροι. Η κατάσταση άρχισε να διαφοροποιείται από το πρώτο κιόλας έτος εφαρμογής των μνημονίων. Το 2010, βρεθήκαμε στη 10η θέση της σχετικής κατάταξης με αναλογία 20,2%, το 2014 στην 6η θέση της Ευρωζώνης με αναλογία 24,38% και το 2016, κατακτήθηκε η πρώτη θέση με αναλογία φόρων ως προς το ΑΕΠ της τάξεως του 26,697%.

Υπέρογκα βάρη

Η πρωτιά είναι δεδομένο ότι θα αποτυπωθεί και στα συγκριτικά στατιστικά στοιχεία του 2017, καθώς ήταν έτος ενεργοποίησης πρόσθετων φορολογικών μέτρων που πλησίαζαν στο 1% του ΑΕΠ, κάτι που δεν συνέβη σε καμία άλλη χώρα-μέλος της Ευρωζώνης. Πλέον, η Ελλάδα έχει τουλάχιστον μισή ποσοστιαία διαφορά από τη δεύτερη της σχετικής κατάταξης χώρα, η οποία είναι η Μάλτα, ενώ ακολουθούν η Αυστρία και το Λουξεμβούργο, με αναλογία 25,7%.

ΑΜΕΣΟΙ - ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ

Η θέση της Ελλάδας στην Ευρωζώνη

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ως ποσοστό του ΑΕΠ

		ΔΙΣ. ΕΥΡΩ		ΔΙΣ. ΕΥΡΩ		ΔΙΣ. ΕΥΡΩ
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2017	17,74	ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	35,47	ΑΕΠ	177,74
	2018	17,42		35,20		182,96
	2019	17,44		35,45		189,74
	2020	18,41		35,71		197,22
	2021	19,30		36,28		204,57
	2022	20,29		37,08		212,00
Διαφορά 2018-2022		2,88		1,88		29,04

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ ΤΟ 2016
ως ποσοστό του ΑΕΠ

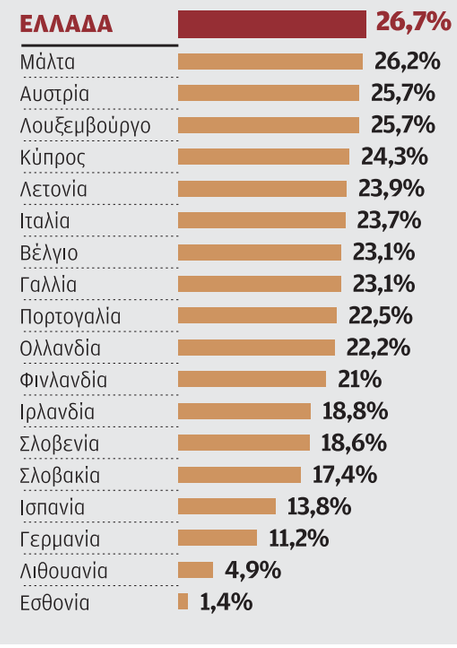

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πρόσθετα έσοδα 4,7 δισ. την επόμενη 4ετία

Πρόσθετα έσοδα από φόρους της τάξεως των 4,7 δισ. ευρώ θα πρέπει να συγκεντρώσει η Ελλάδα κατά την πρώτη μεταμνημονιακή περίοδο της αυξημένης εποπτείας (2018-2022), προκειμένου να επιτύχει τα συμφωνηθέντα πρωτογενή πλεονάσματα αλλά και τα υπερπλεονάσματα. Τα ποσά αυτά δεν προβλέπεται ότι θα προέλθουν μόνον από την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, αλλά και από την επιβολή νέων φορολογικών μέτρων, με κυριότερο τη μείωση της έκπτωσης φόρου για 6 εκατομμύρια μισθωτούς και συνταξιούχους από τα 1.900 ευρώ που είναι σήμερα στα 1.250 ευρώ. Το μόνο παρήγορο στατιστικό εύρημα έχει να κάνει με την προοπτική μείωσης των άμεσων και έμμεσων φόρων αναλογικά με το ΑΕΠ, λόγω της πρόβλεψης για σημαντική ανάπτυξη καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2018-2022. Για το 2018, οι άμεσοι φόροι προβλέπεται ότι θα αποφέρουν 17,4 δισ. ευρώ, λιγότερα συγκριτικά με το 2017 (17,7 δισ. ευρώ). Η μείωση αποδίδεται εξ ολοκλήρου στη διαπίστωση ότι οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές οδηγούν σε ολοένα μεγαλύτερη μείωση των δηλωθέντων εισοδημάτων. Οσον αφορά τους έμμεσους φόρους, επίσης προβλέπεται μείωση της απόδοσης στα 35,2 δισ. ευρώ έναντι 35,471 δισ. ευρώ το 2017. Το 2019, δεν αναμένεται σημαντική μεταβολή στα φορολογικά έσοδα παρά την ανάπτυξη, ενώ από το 2020 προβλέπεται ότι θα λειτουργήσει επιπρακτικά η μείωση του αφορολογήτου. Είναι ενδεικτικό ότι τα έσοδα από τους άμεσους φόρους προβλέπεται να αποφέρουν 18,408 δισ. ευρώ το 2020 έναντι 17,435 δισ. ευρώ το 2019. Αυτή η πρόβλεψη «υποστηρίζεται» από την εκτίμηση ότι ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων θα αποφέρει 10,5 δισ. ευρώ το 2020, δηλαδή τουλάχιστον 1,4 δισ. ευρώ παραπάνω σε σχέση με το 2019.

Από τον ΕΝΦΙΑ και τους φόρους στην περιουσία οι ιδιοκτήτες δεν μπορούν να προσβλέπουν σε κάτι παραπάνω από μια μικρή ελάφρυνση. Για το 2018 οι εισπράξεις αναμένονται στα 3,1 δισ. ευρώ, ενώ ακόμη και μέχρι το 2022 δεν πρόκειται να πέσουν κάτω από τα επίπεδα των 2,9 δισ. ευρώ.

Τι έχει δεσμευθεί να εφαρμόσει η κυβέρνηση μέχρι το 2020

Οι φόροι θα βρεθούν στο επίκεντρο των διαπραγματεύσεων με τους δανειστές της χώρας και στη μεταμνημονιακή περίοδο, καθώς η Ελλάδα έχει αναλάβει συγκεκριμένες δεσμεύσεις οι οποίες θα πρέπει να εκπληρωθούν. Ο κατάλογος περιλαμβάνει από την κατάργηση του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ στα πέντε νησιά του Αιγαίου, που εξακολουθούν να το διατηρούν, και τη νέα αλλαγή των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων, ώστε να συγκλίνουν με τις πραγματικές, μέχρι τη μείωση του αφορολογήτου ώστε «να διευρυνθεί η φορολογική βάση», όπως ζητούν οι θεσμοί και ειδικά το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Οι πρώτοι «σκόπελοι» για την κυβέρνηση στο φορολογικό πεδίο θα είναι οι εξής:

1. Στην τελική του μορφή, το «κείμενο συμμόρφωσης» που συντάχθηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας του Eurogroup του Ιουνίου, προβλέπει ότι μέχρι το τέλος του χρόνου η Ελλάδα θα πρέπει να καταργήσει οριστικά το ειδικό καθεστώς του ΦΠΑ στα νησιά. Το μέτρο έχει μικρό δημοσιονομικό κόστος (28 εκατ. ευρώ) αλλά μεγάλη πολιτική σημασία μετά τη δέσμευση του πρωθυπουργού ότι δεν θα αυξηθεί ο ΦΠΑ στα πέντε νησιά που πλήττονται από το προσφυγικό.

2. Στο τέλος του χρόνου, εκπνέει και η νέα παράταση που δόθηκε ώστε να μην ενεργοποιηθεί ο φόρος υπεραξίας στις μεταβιβάσεις ακινήτων. Ετσι, μέσα στους επόμενους μήνες, η κυβέρνηση θα πρέπει να αποφασίσει αν θα ενεργοποιήσει τον φόρο που παραμένει ψηφισμένος αλλά «παγωμένος» επί τουλάχιστον έξι χρόνια, ή αν θα επιδιώξει να προστατεύσει τους πωλητές ακινήτων από την επιβάρυνση.

3. Ενώ τα 6,4 εκατομμύρια των ιδιοκτητών ακινήτων θα αντιμετωπίζουν τις φετινές δόσεις του ΕΝΦΙΑ, το οικονομικό επιτελείο θα καλείται να ενημερώσει τους εκπροσώπους των θεσμών για τις ενέργειες που γίνονται ώστε να προχωρήσει η νέα αλλαγή των αντικειμενικών αξιών. Το παράρτημα της συμφωνίας του Eurogroup της 21ης Ιουνίου δεσμεύει την Ελλάδα να κάνει δύο ακόμη αλλαγές στις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων. Η μία μέσα στο 2019 ώστε να καλυφθεί το 50% της απόστασης που χωρίζει τις εμπορικές αξίες από τις αντικειμενικές και μια ακόμη μέσα στο 2020.

4. Το θέμα της μείωσης του αφορολογήτου από την 1/1/2020 προς το παρόν δεν συζητείται, καθώς η κυβέρνηση θα ρίξει όλο το βάρος στο να αποφύγει τις μειώσεις των συντάξεων. Ωστόσο, ο «φάκελος» θα ανοίξει μέσα στο 2019, αφενός για να φανεί αν θα προχωρήσει και το συγκεκριμένο συμφωνημένο μέτρο και αφετέρου για να εξεταστεί ποια από τα φορολογικά αντίμετρα θα ενεργοποιηθούν.

Φόροι και ασφαλιστικές εισφορές

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

	Φόροι στην παραγωγή και στις εισαγωγές	Φόροι στο εισόδημα	Κοινωνικές εισφορές
2008	12,6%	8,1%	12,7%
2009	11,7	8,5	12,4
2010	12,6	8,3	13,1
2011	13,5	9,2	13,2
2012	13,9	10,8	13,9
2013	14,4	10,5	13,5
2014	15,7	9,7	13,5
2015	16,3	9,7	13,9
2016	17,5	10,4	14,3
2017	17,3	10,2	14,6

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Θυσιάζουν επενδύσεις για το υπερπλεόνασμα

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Οι εκτιμήσεις αναφέρουν ότι το υπερπλεόνασμα, δηλαδή η υπέρβαση έναντι του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 3,56% του ΑΕΠ, θα είναι της τάξης του 0,5%.

Συμπίεση δαπανών σε όλο σχεδόν το φάσμα της δημόσιας διοίκησης και θυσία του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων στο όνομα των υπερπλεονασμάτων φανερώνουν τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών για την επίτευξη των στόχων εκτέλεσης δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού το α΄ εξάμηνο του έτους. Συνολικά, δαπανήθηκαν 1,1 δισ. ευρώ ή 4,9% λιγότερα από τον στόχο (22,4 δισ. ευρώ). Εξ αυτών, όπως αναφέρουν τα στοιχεία, οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού, πλην τόκων, είναι μειωμένες κατά 515 εκατ. ευρώ ή 2,5% έναντι του στόχου, ενώ οι δαπάνες του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων παρουσιάζονται μειωμένες κατά 594 εκατ. ευρώ ή 39,1% έναντι του στόχου.

Οι δαπάνες του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων είναι μειωμένες 39,1% έναντι του στόχου το πρώτο 6μηνο.

Με τον τρόπο αυτό σχηματίζεται σιγά σιγά το υπερπλεόνασμα, στο οποίο στοχεύει η κυβέρνηση, προκειμένου να μοιράσει και φέτος, όπως έκανε και τα προηγούμενα δύο χρόνια, το λεγόμενο «κοινωνικό μέρισμα», δηλαδή εφάπαξ παροχές. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι η κυβέρνηση δίνει ιδιαίτερη έμφαση σ' αυτές τις παροχές, περισσότερο ίσως και από τις προγραμματισμένες φοροελαφρύνσεις του 2019, καθώς θα γίνουν άμεσα αισθητές και θα επηρεάσουν –όπως ελπίζει– το εκλογικό αποτέλεσμα. Οι εκτιμήσεις αναφέρουν ότι το υπερπλεόνασμα, δηλαδή η υπέρβαση έναντι του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 3,56% του ΑΕΠ, θα είναι της τάξης του 0,5%, δηλαδή 900 εκατ. ευρώ. Τα στοιχεία για τις δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού του α΄ εξαμήνου δικαιολογούν αυτή την εκτίμηση. Εξαίρεση, μεταξύ των φορέων που συγκράτησαν τις δαπάνες τους, αποτέλεσε κυρίως το υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, το οποίο σημείωσε υπέρβαση σε σχέση με τον στόχο του για το εξάμηνο κατά 49,5 εκατ. ευρώ ή 248,7%. Κι αυτό, κυρίως γιατί πλήρωσε αναδρομικά 45 εκατ. ευρώ για την παροχή καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας για τα έτη 2013, 2014 και 2015, όπως προβλέπει ο νόμος. Επίσης, πλήρωσε 6,4 εκατ. ευρώ για τις συνδρομές της Ελλάδας στα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος, έπειτα από μεταφορά της αντίστοιχης πίστωσης από το υπουργείο Παιδείας. Υπέρβαση των δαπανών τους έναντι των στόχων σημείωσαν επίσης τα υπουργεία Εθνικής Αμυνας (36,9 εκατ. ευρώ ή 2,6%), Παιδείας (25,6 εκατ. ευρώ ή 1%), Εργασίας (66,2 εκατ. ευρώ ή 0,8%), Υποδομών (26,4 εκατ. ευρώ ή 6,5%) και η Βουλή των Ελλήνων (300.000 ευρώ ή 0,5%).

Ο νόμος προβλέπει ότι σε περίπτωση υπέρβασης των ανώτατων τριμηνιαίων στόχων δαπανών κατά περισσότερο από 10%, ο προϊστάμενος της αρμόδιας Γ.Δ.Ο.Υ συντάσσει έκθεση στην οποία αιτιολογούνται οι αποκλίσεις και αναλύονται οι διοικητικές παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί για τη διόρθωση των αποκλίσεων αυτών. Στην προκειμένη περίπτωση, το α΄ εξάμηνο του 2018 μόνο το υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής παρουσίασε τέτοια υπέρβαση.

Στον αντίποδα, μεγάλη συγκράτηση δαπανών έναντι του στόχου εξαμήνου σημείωσαν τα υπουργεία Εσωτερικών (-116, 6 εκατ. ευρώ ή 4,2%), Οικονομίας (-225 εκατ. ευρώ ή 43,1%), Υγείας (-76,9 εκατ. ευρώ ή 4,5%), Οικονομικών (-56,6 εκατ. ευρώ ή 36,3%), Περιβάλλοντος και Ενέργειας (-191,4 εκατ. ευρώ ή 81,1%), Ναυτιλίας (-44,7 εκατ. ευρώ ή 23,7%) και Αγροτικής Ανάπτυξης (-79,3 εκατ. ευρώ ή 29,4%). Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα στοιχεία, το α΄ εξάμηνο δημιουργήθηκαν και κάποιες νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές, της τάξης των 25 εκατ. ευρώ.

16-ΟΙΚ_ΕΛΛΑΔΑ_KATHI 28/08/18 19:33 Page 16

Το 2015 μερικοί έπαιξαν ένα δαπανηρό παιχνίδι

Ο τέως πρόεδρος του Euroworking Group Τόμας Βίζερ στην «Κ»

Συνέντευξη στην
ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Εχοντας πλέον αφήσει τον ρόλο του ως ένας από τους πιο σημαντικούς ανθρώπους της Ευρωζώνης, καθώς υπήρξε από το 2011 μέχρι το 2018 ο επικεφαλής του Euroworking Group, ο Αυστριακός οικονομολόγος Τόμας Βίζερ δίνει την πρώτη του συνέντευξη στην «Κ», απελευθερωμένος από οποιονδήποτε θεσμικό ρόλο. Βλέποντας τα πράγματα από απόσταση μιλάει τελείως ανοιχτά για τους λόγους που οδηγήθηκε η Ελλάδα στην κρίση, τα λάθη των θεσμών, το κρίσιμο επτάμηνο του 2015, τον αρνητικό ρόλο που έπαιξαν Αμερικανοί οικονομολόγοι οι οποίοι εξέφραζαν τις απόψεις τους για την ελληνική οικονομία, και το κατά πόσον η Ελλάδα είναι μία χώρα έτοιμη για επενδύσεις. Ο κ. Βίζερ υπήρξε ο απόλυτος γνώστης της ελληνικής κρίσης, καθώς από τη στιγμή που ξέσπασε, ο ίδιος βρέθηκε στην πρώτη γραμμή της οικονομικής πολιτικής του ευρώ. Παρ' όλο που όλα αυτά τα χρόνια κινούνταν στο παρασκήνιο, πολλοί που γνωρίζουν τα γρανάζια της Ε.Ε. τον θεωρούν ως τον πιο ισχυρό άνθρωπο των Βρυξελλών, ο οποίος έπαιξε καταλυτικό ρόλο για να παραμείνει η Ελλάδα στο ευρώ.

– Κοιτώντας πίσω, μπορείτε να εξηγήσετε ποια ήταν τα προβλήματα που οδήγησαν στην ελληνική κρίση και αν μπορούμε να πούμε ότι έχουν λυθεί πλέον έπειτα από τόσα χρόνια μεταρρυθμίσεων;

– Πολλοί πιστεύουν ότι η Ελλάδα ήταν το θύμα μιας κρίσης που είχε τις ρίζες της στη δημοσιονομική σπατάλη και μόνο εκεί. Αλλοι εντοπίζουν τους λόγους στη χαμηλή και φθίνουσα παραγωγικότητα της οικονομίας. Πιστεύω ότι αυτοί είναι σημαντικοί λόγοι, αλλά αποτελούν μόνο τα συμπτώματα και όχι την αιτία. Για μένα η ρίζα της κρίσης ήταν η αδυναμία ή η απροθυμία του πολιτικού συστήματος να εξελιχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του τέλους του 20ού αιώνα. Ο ρόλος της πολιτικής δεν μπορεί να αφήνει φίλους, πελάτες και ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος να δεσμεύουν το κράτος έτσι ώστε να επωφελούνται από μια ειδική σχέση. Η κυβέρνηση πρέπει να διασφαλίσει ότι η πρόσβαση στη Δικαιοσύνη, στην εκπαίδευση και στις κοινωνικές υπηρεσίες είναι δίκαιη και εύκολη και πρέπει να χρηματοδοτηθεί με υπεύθυνο και δίκαιο τρόπο. Αυτό δεν συνέβη στην Ελλάδα, και η χώρα οδηγήθηκε στην οικονομική κρίση. Αυτό έχει αλλάξει; Οκτώ χρόνια προγράμματος έχουν αντιμετωπίσει το πρόβλημα των δημοσιονομικών ανισορροπιών και πολλά άλλα που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα και τη λειτουργία της διοίκησης. Αλλά ο στόχος ενός προγράμματος δεν μπορεί να είναι να βουτήξει βαθιά στα πολιτικά και συνταγματικά θεμελιώδη στοιχεία μιας κοινωνίας. Δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα βαθύτερα προβλήματα ενός δικαστικού συστήματος που δεν του επιτρέπεται να λειτουργεί εντελώς ανεξάρτητα ή να ασχοληθεί με θεμελιώδη ζητήματα που έχουν να κάνουν με τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και λειτουργεί το εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτά είναι θέματα που η κοινωνία πρέπει να λύσει μόνη της, και αυτό γίνεται σε μεγάλο βαθμό μέσω εκλογών. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει προς τη σωστή κατεύθυνση ή προς λάθος κατεύθυνση - αλλά είναι η κατεύθυνση που οι ψηφοφόροι δίνουν στους εκλεγμένους πολιτικούς της. Η αλλαγή αυτών των βασικών στοιχείων μέσω ενός προγράμματος θα ήταν μια διάβρωση της δημοκρατίας. Ο έντονα ανταγωνιστικός χαρακτήρας της ελληνικής πολιτικής σκηνής δεν έχει αλλάξει αισθητά τα τελευταία οκτώ χρόνια, και αυτό συνήθως οδηγεί σε μία πελατειακή σχέση στην οποία βασίζεται το πολιτικό σύστημα και επηρεάζει τον ρόλο των μέσων ενημέρωσης και την ανεξαρτησία τους. Θα έλεγα ότι οι συνθήκες για να ξεπεραστούν οι βασικές αιτίες της κρίσης είναι τώρα καλύτερες από ό,τι ήταν πριν από οκτώ χρόνια, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση ιδανικές. Αυτό απαιτεί μια βαθύτερη συζήτηση για το πώς βλέπουν οι Ελληνες το κράτος τους και πώς προσεγγίζει το κράτος τον πολίτη.

Η ρίζα της κρίσης ήταν η αδυναμία ή η απροθυμία του πολιτικού συστήματος να εξελιχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του τέλους του 20ού αιώνα.

Οι συνθήκες για να ξεπεραστούν οι βασικές αιτίες της κρίσης είναι τώρα καλύτερες από ό,τι ήταν πριν από οκτώ χρόνια αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση ιδανικές.

Οι επενδυτές πείθονται αν έχουν εμπιστοσύνη σε ένα δικαστικό σύστημα ανεξάρτητο και κυρίως αν υπάρχει μια λειτουργική δημόσια διοίκηση.

– Εάν μπορούσατε να γυρίσετε τον χρόνο και να αλλάξετε δύο, τρία πράγματα που οι θεσμοί έκαναν λάθος στην Ελλάδα τα τελευταία οκτώ χρόνια, ποια θα ήταν αυτά;

– Το καλύτερο θα ήταν προφανώς η Ελλάδα να μη χρειαζόταν ένα πρόγραμμα προσαρμογής, αλλά αυτό θα απαιτούσε εντελώς διαφορετικές πολιτικές από τις αρχές του αιώνα και έπειτα, ακόμα και νωρίτερα. Και ειδικά από την τελευταία κυβέρνηση πριν από την κρίση, η οποία, κατά τη γνώση μου, ποτέ δεν ανέλαβε πραγματικά τη συνυπευθυνότητά της.

Δεδομένου ότι η ιστορία εξελίχθηκε όπως εξελίχθηκε, θα ήταν καλύτερα αν είχαμε κάνει από την αρχή μια σημαντική κατανομή των βαρών ή μία αναδιάρθρωση του χρέους. Αλλά εκείνη τη στιγμή υπήρχαν δύο λόγοι για τους οποίους αυτό δεν θα μπορούσε να συμβεί. Πρώτον, βρισκόμασταν στη μέση μιας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και μία σημαντική αναδιάρθρωση του χρέους της Ελλάδας θα μπορούσε να προκαλέσει ακόμα πιο εντυπωσιακές συνέπειες από αυτές της κατάρρευσης της Lehman Brothers τον Σεπτέμβριο του 2008. Δεύτερον, το θεσμικό και νομικό πλαίσιο που έχουμε στη διάθεσή μας τώρα δεν ήταν διαθέσιμο εκείνη τη στιγμή. Τέλος, σε έναν ιδανικό κόσμο θα προτιμούσα να ήταν διαφορετικά οργανωμένοι όλοι οι θεσμοί που συμμετέχουν στα προγράμματα, με σαφέστερες ευθύνες, καλύτερο συντονισμό και τον ίδιο στόχο.

– Το 2012 και το 2015 ήταν δύο φορές που αισθανθήκατε ότι ήμασταν κοντά στο Grexit. Πότε νιώσατε πιο έντονα ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα;

– Το 2012 πίστευα έντονα ότι η Ελλάδα πρέπει και θα παραμείνει στην Ευρωζώνη. Αυτό ευτυχώς ήταν και η πίστη της τότε ελληνικής κυβέρνησης. Παρ' όλο που ήμασταν πολύ καλά προετοιμασμένοι για ένα ενδεχόμενο ατύχημα, το οποίο δεν θα ήταν οικονομικά επιζήμιο μόνο για την Ελλάδα, αλλά και για την Ευρώπη. Ως εκ τούτου, δεδομένης της αρνητικής κατάστασης των αγορών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος εκείνη τη χρονική περίοδο πιστεύω ότι αυτό θα είχε αρνητικές επιπτώσεις σε ολόκληρο τον κόσμο. Το 2015 τα πράγματα ήταν διαφορετικά: Υπήρχαν έντονες απόψεις ορισμένων μελών της ελληνικής κυβέρνησης ότι η Ελλάδα πρέπει να βγει από το ευρώ ή τουλάχιστον συμπεριφέρονταν σαν να ήθελαν να βγει από το ευρώ. Αυτές οι απόψεις ενισχύθηκαν από αρκετούς Αμερικανούς οικονομολόγους που δεν καταλάβαιναν πώς λειτουργεί η Ευρώπη ή μια νομισματική ένωση. Δεδομένης της στρατηγικής τους, όντως ήμασταν πιο κοντά στο Grexit από ό,τι το 2012. Αυτό ήταν ένα πολύ δαπανηρό παιχνίδι που μερικοί άνθρωποι έπαιζαν πίσω από την πλάτη του ελληνικού λαού.

«Δεν υπάρχει λόγος να πιστεύουμε ότι η Ελλάδα θα χρειαστεί νέο πρόγραμμα. Είμαι σίγουρος ότι οι πολιτικοί γνωρίζουν τι χρειάζεται όσον αφορά τις πολιτικές και την επικοινωνία τους», λέει ο κ. Βίζερ.

– Πόσο προετοιμασμένοι ήταν οι Ευρωπαίοι για ένα πιθανό Grexit;

– Οπως ανέφερα, είχαμε κάνει όλες τις πιθανές προετοιμασίες από το 2012 και η προετοιμασία αυτή είχε γίνει με ιδιαίτερη λεπτομέρεια. Δεν θα ήταν ωραίο γεγονός αλλά θα το διαχειριζόμασταν καλά στον βαθμό που αυτά τα θέματα μπορούν να είναι διαχειρίσιμα.

– Πιστεύετε πως ήταν λάθος σας ότι δεν αναγνωρίσατε τις προσπάθειες που έγιναν το 2014 όπως η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος που έγινε τότε. Μήπως έπρεπε να είχατε ξεκινήσετε τη συζήτηση σχετικά με την ελάφρυνση του χρέους από τότε;

– Η συμφωνία ήταν αρκετά σαφής: Θα συζητούσαμε την ελάφρυνση του χρέους μόλις ολοκληρωνόταν η πρώτη αξιολόγηση μετά την πιστοποίηση της επίτευξης του πρωτογενούς πλεονάσματος από τη Eurostat. Οι διαπραγματεύσεις με την ελληνική κυβέρνηση για την ολοκλήρωση εκείνης της αξιολόγησης δυστυχώς δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ, και έτσι οι συνθήκες για μια συμφωνία χρέους δεν υλοποιήθηκαν. Θα ήμασταν έτοιμοι γι' αυτό.

– Πόσο διαφορετική θα ήταν η ελληνική οικονομία τώρα αν δεν υπήρχαν οι πρώτοι επτά μήνες ατελείωτων διαπραγματεύσεων το 2015; Ποιο ήταν το ονομαστικό κόστος της περιόδου, αλλά και πόσο στοίχισε η απώλεια εμπιστοσύνης και χρόνου;

– Υπάρχουν διάφορες εκτιμήσεις για το κόστος των πρώτων επτά μηνών του 2015. Λαμβάνουν συνήθως υπόψη ότι η μείωση του ΑΕΠ το 2015 θα διαρκέσει πολλά χρόνια για να αποζημιωθεί πλήρως. Ετσι, οι απώλειες εξακολουθούν να συσσωρεύονται, αν θέλετε. Το 2014 πιστεύαμε ότι η Ελλάδα θα διατηρούσε την πρόσβασή της στις αγορές και το 2015 – προφανώς δεν θα είχαν γίνει και οι κεφαλαιακοί έλεγχοι. Ετσι, λοιπόν, υπήρχε μεγάλη πιθανότητα το ΑΕΠ να ήταν σήμερα υψηλότερο, το επίπεδο χρέους να ήταν χαμηλότερο και η δημοσιονομική πολιτική θα μπορούσε να είναι πιο χαλαρή απ' ό,τι χρειάζεται τώρα.

– Από την αρχή του προγράμματος, οι ελληνικές κυβερνήσεις είχαν πρόβλημα με την ανάληψη της ιδιοκτησίας των μεταρρυθμίσεων. Νιώθετε ότι τώρα που η χώρα δεν θα βρίσκεται σε μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα, θα τηρήσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, χωρίς να κωλυσιεργήσει και να κάνει βήματα πίσω;

– Μπορούμε μόνο να ελπίζουμε. Η Ελλάδα δεν έκανε ποτέ τη συζήτηση για το ποιοι ήταν οι πραγματικοί λόγοι της κρίσης, όπως έγινε στην Ιρλανδία, αλλά και με κάποιο τρόπο σε όλες τις χώρες που εφαρμόστηκε μνημόνιο. Εφόσον αυτό δεν συμβαίνει, δεν θα υπάρξει πότε πραγματική ιδιοκτησία και οι πολιτικές θα παρουσιάζονται στον κόσμο σαν να έχουν επιβληθεί αναγκαστικά στις απρόθυμες ελληνικές κυβερνήσεις. Η μη συμμόρφωση με τις συμφωνημένες πολιτικές –κάτι το οποίο είδαμε να συμβαίνει και κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων– σίγουρα θα ανησυχήσει τους επενδυτές που κατά τα άλλα φαίνονται αρκετά πρόθυμοι να εμπιστευθούν και να επενδύσουν στην Ελλάδα.

– Πιστεύετε ότι η Ελλάδα μπορεί να επιστρέψει σε κρίση σύντομα όπως λένε αρκετοί και να χρειαστεί ένα νέο δάνειο;

– Δεν υπάρχει λόγος να πιστεύουμε ότι η Ελλάδα θα χρειαστεί νέο πρόγραμμα. Είμαι σίγουρος ότι οι πολιτικοί γνωρίζουν τι χρειάζεται όσον αφορά τις πολιτικές και την επικοινωνία τους. Η Ελλάδα έχει ωφεληθεί από δύο τεράστιες ελαφρύνσεις του χρέους, αυτή του 2012 και τις ελαφρύνσεις του 2017-2018. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει ελάχιστες αποπληρωμές χρέους και μπορεί με αυτοπεποίθηση να κοιτάξει στο μέλλον, ένα μέλλον που είναι δικό της.

Υπάρχει πρόοδος

– Είναι η Ελλάδα μία χώρα για να επενδύσει κανείς σήμερα; Σε ποιους τομείς πιστεύετε πως οι ελληνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν τα επόμενα χρόνια;

- Η Ελλάδα μπορεί να έχει ένα λαμπρό μέλλον. Θα πρέπει να πείσει τους επενδυτές ότι βρίσκεται στον δρόμο για μία φιλελεύθερη, αξιοκρατική κοινωνία με ένα καλά εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό. Οι επενδυτές πείθονται αν έχουν εμπιστοσύνη σε ένα δικαστικό σύστημα που είναι ανεξάρτητο και γρήγορο και κυρίως αν υπάρχει μια μοντέρνα και λειτουργική δημόσια διοίκηση. Η Ελλάδα έχει κάνει πρόοδο σε αυτούς τους τομείς και πιστεύω ότι οι βελτιώσεις θα συνεχιστούν τα επόμενα χρόνια. Είναι ξεκάθαρο ότι κάτι τέτοιο δεν γίνεται εν μια νυκτί αλλά αυτά τα πράγματα πρέπει να εξελιχθούν σταθερά.

Βιβλίο από τον Ντάισελμπλουμ για το παρασκήνιο του Eurogroup

Στους χειρισμούς της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ το 2015 και ειδικά του τότε υπ. Οικονομικών Γιάνη Βαρουφάκη, που οδήγησαν τη χώρα στα πρόθυρα της εξόδου από το ευρώ, αναφέρεται ο τέως πρόεδρος του Eurogroup Γερούν Ντάισελμπλουμ στο βιβλίο του που πρόκειται να κυκλοφορήσει το φθινόπωρο στα ελληνικά από τις εκδόσεις Economia Publishing. Σύμφωνα με αποσπάσματα του βιβλίου που παραθέτει η Οικονομική Επιθεώρηση στο τεύχος του Αυγούστου, ο κ. Ντάισελμπλουμ αφήνει να εννοηθεί πως η αδιαλλαξία της ελληνικής πλευράς ενθαρρύνθηκε και από τις παράλληλες διαπραγματεύσεις –εκτός Eurogroup– της κυβέρνησης με την Κομισιόν.

Η αφήγηση του τέως προέδρου του Eurogroup ξεκινάει με την επίσκεψή του στην Αθήνα και τη συνάντηση με τον κ. Βαρουφάκη, λίγες ημέρες μετά τις εκλογές. Κατά την περιγραφή του κ. Ντάισελμπλουμ, στη συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε ο Βαρουφάκης «άρχισε να μιλάει στα ελληνικά και ξεκίνησε έναν μονόλογο γεμάτο υπεκφυγές εναντίον του προγράμματος και της τρόικας. «Η τρόικα προσπαθεί να επιβάλει ένα αντιευρωπαϊκό πρόγραμμα. Εμείς δεν έχουμε πλέον λόγους να συνεργαστούμε μαζί τους». Η συνέντευξη τελείωσε.

Ακολούθησε μια αμήχανη χειραψία. «Του είπα: Μόλις σκότωσες την τρόικα. Και χωρίς την τρόικα είστε μόνοι σας». Ο Βαρουφάκης αντέδρασε δήθεν έκπληκτος και ανήξερος. Αργότερα οι συνεργάτες του θα δήλωναν ότι απάντησε χαλαρά: «Ουάου». Ο Βαρουφάκης μας ακολούθησε στον διάδρομο, μου ξαναέδωσε το χέρι στο ασανσέρ και προσπάθησε να διορθώσει τη ζημιά. Θέλουμε να ξεκινήσουμε σοβαρές διαβουλεύσεις με τους θεσμούς και με το Eurogroup».

Θα κυκλοφορήσει το φθινόπωρο στα ελληνικά από τις εκδόσεις Economia Publishing και περιλαμβάνει την μαρτυρία του τέως προέδρου του Eurogroup ια το κρίσιμο 2015.

Λίγες ημέρες αργότερα συνεδρίασε το Eurogroup στις Βρυξέλλες. «Σκοπός του Βαρουφάκη ήταν να μας καταστήσει σαφές το αποτέλεσμα στην Ελλάδα. Η δημοκρατία είχε μιλήσει. Πρέπει να αλλάξουμε γραμμή πλεύσης. Οι διάφοροι υπουργοί τού εξήγησαν ότι δεν πρέπει να είμαστε δίκαιοι μόνο με τους Ελληνες ψηφοφόρους αλλά και με τους ψηφοφόρους όλης της Ευρωζώνης. Στην πορεία της συνάντησης ο Βαρουφάκης έκανε στροφή 180 μοιρών. Η λεκτική του ευελιξία, την οποία θα μαθαίναμε πολύ καλά στους επόμενους μήνες, και η οποία μερικές φορές οδηγούσε σε κατάπληξη αλλά συχνότερα σε σύγχυση, εδώ φάνηκε καθαρά: Είμαστε έτοιμοι να ζητήσουμε

Η αφήγηση του τέως προέδρου του Eurogroup, Γερούν Ντάισελμπλουμ ξεκινάει με την επίσκεψή του στην Αθήνα και τη συνάντηση με τον κ. Βαρουφάκη, λίγες ημέρες μετά τις εκλογές.

παράταση τη Δευτέρα. Χαιρόμαστε που αλλάζουμε όσο το δυνατόν λιγότερο. Αυτό μπορείτε να το πείτε παράταση. Εμείς θα το ονομάσουμε "η αρχή μιας νέας λογικής"». Ωστόσο η κοινή δήλωση που συντάχθηκε στη συνέχεια έπρεπε να εγκριθεί και από τον πρωθυπουργό: «Προς μεγάλη μας έκπληξη ο Βαρουφάκης ζήτησε τότε ένα διάλειμμα γιατί έπρεπε να τηλεφωνήσει στην Αθήνα. Το τηλεφώνημα, που έγινε μέσα στην αίθουσα όπου βρισκόμασταν όλοι, διήρκεσε πολύ. Μετά από λίγη ώρα πήρε το τηλέφωνο ο αντιπρόεδρος Γιάννης Δραγασάκης και συνέχισε να μιλάει με τον Τσίπρα. Μετά από μισή ώρα άρχισαν να διαμαρτύρονται οι υπουργοί. Επέμεινα να τελειώσει γρήγορα αλλά χωρίς αποτέλεσμα». Καθώς η απάντηση καθυστερούσε, κάποιοι υπουργοί έφυγαν, οπότε πλέον δεν μπορούσε να αλλάξει οτιδήποτε στην από κοινού συμφωνηθείσα δήλωση. «Αυτό σήμαινε ότι από κείνη τη στιγμή μόνο ένα ναι ή ένα όχι μπορούσε να ειπωθεί από την ελληνική αποστολή. Ο Τσίπρας σφύριξε στον Βαρουφάκη. Καμιά συμφωνία». Τελικά, επήλθε συμφωνία στις 20 Φεβρουαρίου και δόθηκε παράταση.

Στο Eurogroup της Ριγας, στις 24 Απριλίου, «ο Βαρουφάκης ήταν πλέον πλήρως απομονωμένος. Ο εκνευρισμός όλων των υπουργών έφτασε στο κατακόρυφο. Πολλοί υπουργοί, ο Σλοβάκος Ντούσαν Μράμορ, κυρίως, απαίτησε στο εξής να τεθεί υπό επεξεργασία ένα Σχέδιο Β, ήτοι η προετοιμασία για το Grexit. Ο Πέτερ Κάζιμιρ περίμενε να γίνει ησυχία, κάρφωσε το βλέμμα του στον Βαρουφάκη και είπε δύο φορές: "Unbelievable... Unbelievable!" (Απίστευτο... Απίστευτο!). Αλλοι χρησιμοποίησαν όρους όπως τζογαδόρος και ερασιτέχνης. Για να μη διαλυθεί η ομάδα έπρεπε να ασκήσω μεγάλη πίεση. (...) Τελικά, μετά κόπων και βασάνων υπέγραψε ο Βαρουφάκης αυτές τις τρεις συμφωνίες μέσα σε μια ιδιαιτέρως τεταμένη ατμόσφαιρα».

Στο ανεπίσημο δείπνο που ακολούθησε ο Βαρουφάκης έλαμψε διά της απουσίας του και ο Ντάισελμπλουμ αποφάσισε να τηλεφωνήσει στον Τσίπρα. «Του είπα ότι αυτό δεν πάει άλλο. Η διαδικασία έπρεπε να ρυθμιστεί διαφορετικά και επίσης του ζήτησα να έρθουν άλλοι άνθρωποι εμπιστοσύνης. Μετά από λίγο ο Τσίπρας αποφάσισε να ανασχηματίσει την ομάδα των διαπραγματευτών. Τον Γιάνη Βαρουφάκη αντικατέστησε ο Γιώργος Χουλιαράκης. Αυτή ήταν η αρχή του τέλους της υπουργικής του θητείας».

ΝΕΕΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ!

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Disney

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney
έρχονται ξανά στην Καθημερινή
για ένα αξέχαστο Καλοκαίρι!

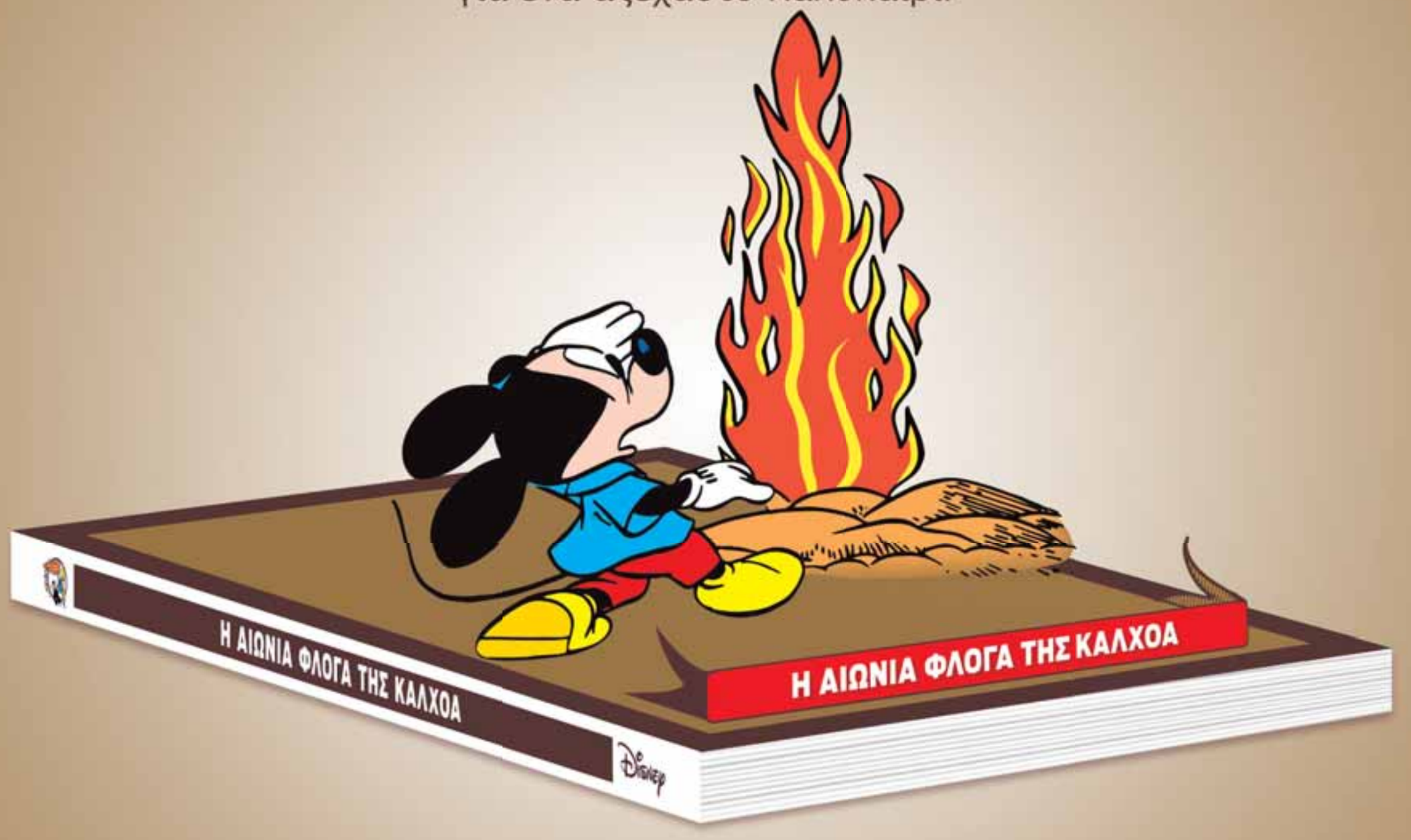

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

18-ΟΙΚ_ΕΛΛΑΔΑ_KATHI 28/08/18 19:33 Page 18

Η επιστροφή του μικρού «μπακάλικου» της γειτονιάς

Δίκτυο μίνι μάρκετ αναπτύσσουν μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Η ταχεία αστικοποίηση, τα ολιγομελή νοικοκυριά, ο συνωστισμός στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, οι ανάγκες των διαφόρων γενεών και η εκτεταμένη χρήση της τεχνολογίας αποτελούν τους κύριους λόγους ανάπτυξης των μίνι μάρκετ, σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας Nielsen.

Οι καταναλωτές χρειάζονται λιγότερα για να κάνουν περισσότερα. Σε αυτή τη λογική βασίζεται η στρατηγική ανάπτυξης που εξελίσσεται παγκοσμίως –τελευταία με ιδιαίτερη ένταση και στην Ελλάδα– των μικρών σούπερ μάρκετ, των καταστημάτων γειτονιάς, των άλλοτε μίνι μάρκετ ή της λεγόμενης μικρής λιανικής, κατηγορία στην οποία διεισδύουν ολοένα και περισσότερο οι μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες. Σε παγκόσμια έρευνα που διενήργησε η εταιρεία Nielsen, εντόπισε έξι παράγοντες οι οποίοι ενισχύουν τη στροφή των καταναλωτών προς τα «καταστήματα ευκολίας» (γνωστά και με τον αγγλικό όρο convenience stores): η ταχεία αστικοποίηση, τα ολιγομελή νοικοκυριά, ο συνωστισμός στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, η εξέλιξη των ρόλων των φύλων, οι ανάγκες των διαφόρων γενεών και η εκτεταμένη χρήση της τεχνολογίας.

Εως το 2025, το 58% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει στις πόλεις.

Αστικοποίηση

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΗΕ, έως το 2025 το 58% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει στις πόλεις, κάτι που συνεπάγεται επιπλέον 752 εκατομμύρια άνθρωποι περισσότεροι.

Οι πιο πυκνοκατοικημένες πόλεις συνεπάγονται συνήθως περισσότερη κίνηση στους δρόμους, επομένως λιγότερο χρόνο για ψώνια από τα σούπερ μάρκετ και επιπλέον στροφή των καταναλωτών σε καταστήματα που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τον τόπο διαμονής ή εργασίας τους. Τα κυκλοφοριακά προβλήματα και ο συνωστισμός στα ΜΜΜ οδηγούν επίσης ολοένα και περισσότερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ να εντάσσουν στους κωδικούς τους –ακόμη και στα μικρότερα καταστήματα– έτοιμα προς μαγείρεμα ή ακόμη και έτοιμα προς κατανάλωση γεύματα.

Την ίδια ώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Economist Intelligence Unit, το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών μειώνεται συνεχώς και από 3,1 μέλη σήμερα αναμένεται να μειωθεί σε 2,4 μέλη το 2025. Ταυτόχρονα, η άνοδος των τιμών των ακινήτων σε πολλές πόλεις –πλέον ακόμη και στην Αθήνα– αναγκάζει τους καταναλωτές να μένουν σε μικρότερα σπίτια με λιγότερο αποθηκευτικό χώρο.

Η εξέλιξη των ρόλων των φύλων, εξάλλου, και ειδικά η αύξηση των γυναικών που εργάζονται εκτός σπιτιού έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζεται ο διαθέσιμος χρόνος για την αγορά των αναγκαίων ειδών –τροφίμων και άλλων– από το σούπερ μάρκετ.

Από τα στοιχεία της έρευνας της Nielsen προκύπτει πλέον ότι το 10% των καταναλωτών παγκοσμίως ψωνίζει μόνο τα αναγκαία για την ετοιμασία του γεύματος της ημέρας, ποσοστό καθόλου ευκαταφρόνητο. Ας σημειωθεί, άλλωστε, ότι στην Ελλάδα, βοηθούσης της οικονομικής κρίσης που περιόρισε το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα, αυξήθηκε η συχνότητα των επισκέψεων στο σούπερ μάρκετ, αλλά μειώθηκε το κόστος του μέσου «καλαθιού», της κάθε επίσκεψης. Το 2016, για παράδειγμα, η συχνότητα επισκέψεων είχε φτάσει –σύμφωνα με την έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών για την καταναλωτική συμπεριφορά– στις 8,5 φορές μηνιαίως. Η αντίστοιχη έρευνα του 2018 έδειξε μικρότερη συχνότητα –6 φορές μηνιαίως– με καθηλωμένη, όμως, τη μέση δαπάνη σε χαμηλά επίπεδα (κάτω από 50 ευρώ για το 68,7% των καταναλωτών).

Παγκόσμια τάση

Ολα τα παραπάνω οδηγούν την πλειονότητα των αλυσίδων που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα. Τον Μάρτιο η «ΑΒ Βασιλόπουλος» ανακοίνωσε την ανάπτυξη μέσω δικαιόχρησης (franchising) των καταστημάτων «AB Shop & Go». Πρόκειται για καταστήματα έως 200 τ.μ. που προβλέπεται να αναπτυχθούν στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και στον Πειραιά. Μέχρι στιγμής λειτουργούν στην Αττική 15 καταστήματα «Shop & Go», εκ των οποίων τα τέσσερα είναι εταιρικά και τα υπόλοιπα λειτουργούν με franchising. Το μοντέλο του franchising για την ανάπτυξη μικρών σημείων πώλησης στις αστικές γειτονιές ακολουθεί και η «ΑΝΕΔΗΚ Κρητικός», με τα καταστήματα που φέρουν το σήμα «Κρητικός Top Market».

Ακολουθώντας τις τάσεις της εποχής παγκοσμίως, στα καταστήματα SPAR στην Ελλάδα –που στην πλειονότητά τους θα είναι μικρού και μεσαίου μεγέθους– και βρίσκονται σε φάση ανάπτυξης, θα υπάρχει και τομέας έτοιμων γευμάτων, ενώ σε κάποια μεγαλύτερα και σάλα εστίασης.

Ενα από τα κίνητρα της καθόδου της «Μασούτης» στην Αθήνα και της εξαγοράς ειδικότερα της «Προμηθευτική» ήταν η ανάγκη ακριβώς να δραστηριοποιηθεί σε μικρά σημεία πώλησης, στις γειτονιές της πρωτεύουσας. Η Metro ΑΕΒΕ έχει αναπτύξει από παλιότερα τα «My Market Easy» (έξι πανελλαδικά), όμως δημιουργεί ένα νέο μοντέλο καταστήματος γειτονιάς το οποίο θα είναι εταιρικό.

Δύο πρόσφατες μελέτες –η μία του ίδιου του ΙΝΕΜΥ-ΕΣΕΕ– δείχνουν ότι οι ταξιδιώτες των all inclusive ξενοδοχείων δαπανούν στο λιανεμπόριο παρόμοια ή και υψηλότερα ποσά από αυτά που δαπανούν οι άλλοι πελάτες.

Διαμάχη ξενοδόχων και εμπόρων λόγω all inclusive

Σε σημείο προς σημείο αντίκρουση πολλών εκ των μάλλον αρνητικών για τον τουρισμό ισχυρισμών της μελέτης του ΙΝΕΜΥ ΕΣΕΕ (Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας) περί περιορισμένης επίδρασης του τουρισμού στο λιανεμπόριο προέβη το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ). «Ο ισχυρισμός ότι το υπόδειγμα all inclusive θολώνει τη θετική πορεία και τα γενικότερα οφέλη της τουριστικής δραστηριότητας δεν ευσταθεί καθώς δύο πρόσφατες μελέτες –η μία του ίδιου του ΙΝΕΜΥ-ΕΣΕΕ– δείχνουν ότι οι ταξιδιώτες των all inclusive ξενοδοχείων δαπανούν στο λιανεμπόριο παρόμοια ή και υψηλότερα ποσά από αυτά που δαπανούν οι άλλοι πελάτες, ενώ δαπανούν λιγότερα χρήματα για εστίαση εκτός ξενοδοχείου λόγω του γεγονότος ότι η σίτιση καλύπτεται μέσω του τουριστικού πακέτου», υπογραμμίζει το ΙΝΣΕΤΕ. Και επικαλείται δύο μελέτες, η μία της ΕΣΣΕ και η άλλη του Αμερικανικού Κολλεγίου Θεσσαλονίκης, στις αγορές Κρήτης και Ρόδου που δείχνουν πράγματι πως οι δαπάνες των all inclusive δεν υστερούν από τον μέσον όρο των υπολοίπων επισκεπτών. Παράλληλα θυμίζει πως, με βάση ανεξάρτητους οίκους, ο τουρισμός συνεισφέρει το περισσότερο από το 10% του ΑΕΠ άμεσα και άνω του 25% έμμεσα.

Ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ Βασίλης Κορκίδης ισχυρίστηκε την Πέμπτη ότι «η λεγόμενη εισαγόμενη κατανάλωση δεν θεωρείται ικανοποιητική, αφού οι περισσότεροι τουρίστες είναι μέσου και χαμηλού εισοδήματος, ενώ η πλειονότητα φαίνεται να επιλέγει την Ελλάδα ως φθηνό προορισμό».

Ομως ο σύνδεσμος των τουριστικών επιχειρήσεων αντιτάσσει ότι οι δείκτες που επικαλείται ο κ. Κορκίδης ενδέχεται να είναι στρεβλωμένοι από τη φοροδιαφυγή ή ορθότερα «την έξαρση των μη καταγεγραμμένων συναλλαγών», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Επιπλέον καταρρίπτει και τον ισχυρισμό σύμφωνα με τον οποίο οι περισσότεροι τουρίστες που επισκέπτονται τη χώρα είναι μέσου και χαμηλού εισοδήματος: το ΙΝΣΕΤΕ αναφέρει ότι, «σύμφωνα με τα στοιχεία παγκόσμιας έρευνας, σε δείγμα μισού εκατομμυρίου ανθρώπων, σχεδόν το 60% των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα προέρχεται από τις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις, ενώ με βάση έρευνα της TUI Group ο χαμηλότερος βαθμός ικανοποίησης των πελατών της από τις παροχές και ευκολίες που χρησιμοποιούν στην Ελλάδα είναι στον χώρο του shopping, με βαθμό ικανοποίησης 69,8%, έναντι 90,9% για τα ξενοδοχεία».

Για την εκτίμηση του ΙΝΕΜΥ-ΕΣΕΕ «πως η πλειοψηφία των επισκεπτών φαίνεται να επιλέγει την Ελλάδα ως φθηνό τουριστικό προορισμό», το ΙΝΣΕΤΕ αντιτάσσει πως «η αντίληψη αυτή είναι εσφαλμένη, μεταξύ άλλων, διότι για τις περισσότερες βασικές αγορές εισερχόμενου τουρισμού η πρόσβαση είναι αεροπορική και άρα εξ αυτού και μόνον του γεγονότος δεν μπορεί να είναι φθηνό». «Η επιβολή υψηλής φορολογίας στον κλάδο και στις μεταφορές καθιστούν την Ελλάδα προορισμό συνολικά ακριβό και οριακά πλέον ανταγωνιστικό», προσθέτει επ' αυτού.

Αναπάντητη δεν έμεινε ούτε η εκτίμηση του ΙΝΕΜΥ-ΕΣΕΕ πως «οι Ελληνες είναι ο βασικός αιμοδότης του τουρισμού όλο το έτος με έσοδα 2 δισ. ευρώ». Οπως σημειώνεται, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, η δαπάνη των Ελλήνων για τουρισμό στην Ελλάδα το 2017 ανήλθε σε 1,4 δισ., λιγότερο από 10% της δαπάνης του εισερχόμενου τουρισμού. Επίσης, η μέση κατά κεφαλήν δαπάνη του εσωτερικού τουρίστα ανέρχεται σε 280 ευρώ (ποσό στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και το αντίτιμο των εισιτηρίων μετάβασης) έναντι 520 ευρώ του εισερχόμενου (ποσό που αφορά μόνο τη δαπάνη εντός της χώρας και δεν συμπεριλαμβάνει το αντίτιμο των εισιτηρίων).

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Εκτινάχθηκαν οι πωλήσεις τηλεοράσεων λόγω Μουντιάλ

Μουντιάλ, καινούργια μοντέλα κινητών τηλεφώνων αλλά και η στροφή στην υγιεινή ζωή έδωσαν ώθηση στις πωλήσεις των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών κατά το πρώτο εξάμηνο το 2018. Εντύπωση την ίδια ώρα προκαλεί η αύξηση των πωλήσεων συσκευών υψηλής μέσης αξίας, όπως είναι για παράδειγμα τα στεγνωτήρια και τα μεγάλης χωρητικότητας ψυγεία. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του GfK TEMAX για την Ελλάδα, οι πωλήσεις ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών ενισχύθηκαν το δεύτερο τρίμηνο του 2018 κατά 4,9% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2017, φτάνοντας τα 470 εκατ. ευρώ. Συνολικά κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 οι πωλήσεις των εν λόγω προϊόντων διαμορφώθηκαν σε 968 εκατ. ευρώ καταγράφοντας αύξηση σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2017 κατά 6,2%.

Εντύπωση προκαλεί η αύξηση των πωλή-σεων συσκευών υψηλής αξίας, όπως τα στεγνωτήρια.

Η εξέλιξη των πωλήσεων ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Γκολ και κέρδη...

Τη μεγαλύτερη αύξηση κατά το δεύτερο τρίμηνο, 14,9%, σημείωσε η υποκατηγορία των ηλεκτρονικών καταναλωτικών αγαθών, λόγω κυρίως της σημαντικής αύξησης των πωλήσεων τηλεοράσεων. Πρόκειται για εξέλιξη αναμενόμενη, καθώς παρατηρείται κάθε φορά που υπάρχει ένα μεγάλο αθλητικό γεγονός, εν προκειμένω το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου που πραγματοποιήθηκε στη Ρωσία. Η αύξηση των πωλήσεων στις τηλεοράσεις συμπαρέσυρε και τις πωλήσεων ηχείων, οι οποίες ενισχύθηκαν και από τις μεγάλες προσφορές.

Σημαντική αύξηση, 4,7% στο τρίμηνο και 12,5% στο εξάμηνο, παρατηρήθηκε στη μεγαλύτερη από πλευράς τζίρου υποκατηγορία, αυτή των τηλεπικοινωνιών, όπου συγκαταλέγονται τα κινητά τηλέφωνα.

Ο τζίρος της εν λόγω υποκατηγορίας διαμορφώθηκε σε 143 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο και 299 εκατ. ευρώ στο πρώτο εξάμηνο, κυρίως λόγω της κυκλοφορίας πολλών νέων μοντέλων κινητών.

Ψυγεία-ντουλάπες

Η δεύτερη μεγαλύτερη υποκατηγορία, αυτή των μεγάλων οικιακών συσκευών, είχε τζίρο 110 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο και 217 εκατ. ευρώ στο εξάμηνο, καταγράφοντας αύξηση 4,8% και 4,5% αντιστοίχως. Η βελτίωση των πωλήσεων οφείλεται στην αύξηση των πωλήσεων ψυγείων, κυρίως των ψυγειοκαταψυκτών και των συσκευών μεγαλύτερης χωρητικότητας, ενώ αυξάνονται και οι πωλήσεις στα ψυγεία-ντουλάπες. Σημαντική αύξηση σημείωσαν οι πωλήσεις στεγνωτηρίων, τάση που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα.

Οι νέες τάσεις στην κατανάλωση επηρέασαν θετικά και τις πωλήσεις των μικρών οικιακών συσκευών, οι οποίες αυξήθηκαν στο τρίμηνο κατά 4%. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι αποχυμωτές –λόγω της τάσης για παρασκευή φυσικών χυμών–, οι ξυριστικές μηχανές, καθώς και οι γεννήτριες σιδερώματος, συσκευές με υψηλή μέση τιμή. Αύξηση τζίρου παρατηρείται και στην υποκατηγορία των προϊόντων πληροφορικής, καθώς καταγράφεται άνοδος των πωλήσεων στους σταθερούς υπολογιστές και στα περιφερειακά.

Στον αντίποδα βρίσκονται οι υποκατηγορίες των φωτογραφικών ειδών και ειδών εξοπλισμού γραφείου (π.χ. εκτυπωτές), τάση, βεβαίως, που δεν είναι καινούργια.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Αύξηση πωλήσεων προϊόντων τεχνολογίας κατά 6,2%

Αυξημένες κατά 6,2% ήταν οι πωλήσεις τεχνολογικών προϊόντων στην ελληνική αγορά το α΄ εξάμηνο του 2018 σε σύγκριση με ένα χρόνο νωρίτερα και διαμορφώθηκε στα 967 εκατ. ευρώ.

Οι πωλήσεις σε επίπεδο β΄ τριμήνου ενισχύθηκαν κατά 4,9% στα 470 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της GfK TEMAX και του ΣΕΠΕ, τη μεγαλύτερη ποσοστιαία άνοδο σε επίπεδο β΄ τριμήνου κατέγραψε η κατηγορία των Ηλεκτρονικών Καταναλωτικών Αγαθών (+14,9% στα 78 εκατ. ευρώ και 8,8% σε επίπεδο εξαμήνου με αξία αγοράς στα 152 εκατ. ευρώ). Σημαντική στήριξη στις πωλήσεις της συγκεκριμένης κατηγορίας πρόσφερε το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου, με τις πωλήσεις τηλεοράσεων να κινούνται ανοδικά. Στην ίδια κατηγορία (Ηλεκτρονικά Καταναλωτικά Αγαθά) τα ηχεία κατέγραψαν μεγάλη αύξηση πωλήσεων, τόσο λόγω των έντονων προσφορών όσο και λόγω της ανόδου των πωλήσεων στις τηλεοράσεις.

Οπως προκύπτει από τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η εταιρεία GfK, στα προϊόντα πληροφορικής κατεγράφη αύξηση 1,5% φτάνοντας τα 94 εκατ. ευρώ (σε επίπεδο εξαμήνου η αύξηση ήταν της τάξης του 2,3% με αξία 104 εκατ. ευρώ).

Οι σταθεροί υπολογιστές συνέχισαν να καταγράφουν αύξηση και το β΄ τρίμηνο του 2018, με τα περιφερειακά για υπολογιστές (ποντίκια, πληκτρολόγια) να ακολουθούν επίσης ανοδική πορεία. Θετική ήταν και η εικόνα στην κατηγορία των οθονών, κυρίως λόγω της αύξησης του gaming και του 4K, ενώ συνολικά τα Gaming & Leisure Devices συνέχισαν για άλλο ένα τρίμηνο τη ραγδαία άνοδο, με τις κάρτες δικτύου να αποτελούν τον κύριο άξονα της ανάπτυξης. Θετική ήταν και η εικόνα των πωλήσεων στην κατηγορία των προϊόντων τηλεπικοινωνίας, όπου καταγράφηκε άνοδος κατά 4,7% με την αξία της αγοράς το β΄ τρίμηνο να φτάνει τα 143 εκατ. (στη βάση του εξαμήνου η άνοδος ήταν της τάξης του 12,5%, με την αξία των πωλήσεων στα 299 εκατ. ευρώ). Οι πωλήσεις στην κατηγορία των κινητών τηλεφώνων σημείωσαν σημαντική άνοδο, επωφελούμενες από το λανσάρισμα νέων μοντέλων, αλλά και την περίοδο του Πάσχα. Αυξημένες, στο μεταξύ, ήταν και οι πωλήσεις των ακουστικών, αλλά και των wearable συσκευών.

Σημαντική αύξηση εμφάνισαν οι πωλήσεις τηλεοράσεων, γεγονός που αποδίδεται στο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου.

Οι μόνες δύο κατηγορίες της αγοράς καταναλωτικών τεχνολογικών προϊόντων που κατέγραψαν πτώση το β΄ τρίμηνο ήταν τα είδη εξοπλισμού γραφείου και αναλωσίμων, όπου σημειώθηκε μείωση κατά 9,5%, με την αξία της αγοράς να κατέρχεται στα 7 εκατ. ευρώ, λόγω κυρίως του μειωμένου ενδιαφέροντος για πολυμηχανήματα. Μεγάλη μείωση σημειώθηκε και στα φωτογραφικά είδη (-19,9% στα 6 εκατ. ευρώ).

Από τα ηλεκτρονικά καταναλωτικά αγαθά, οι συσκευές πλοήγησης αυτοκινήτου και τα DVD-players συνέχισαν την πτωτική τους πορεία, ενώ καθοδική ήταν η πορεία και των headphones. Στα προϊόντα πληροφορικής, οριακή πτώση συνέχισε να καταγράφει η κατηγορία των φορητών υπολογιστών, ενώ στις Τηλεπικοινωνίες οι πωλήσεις σταθερών τηλεφώνων παρέμειναν μειούμενες το β΄ τρίμηνο του 2018.

19-OIK_TASEIS_KATHI 28/08/18 19:34 Page 19

Ακραίοι καύσωνες και πλημμύρες

Η κλιματική αλλαγή θα επιτείνει τα καιρικά φαινόμενα στο βόρειο ημισφαίριο

Οι καλοκαιρινοί καύσωνες με υψηλές θερμοκρασίες και οι βροχοπτώσεις θα λαμβάνουν πιο ακραία μορφή στο βόρειο ημισφαίριο, καθώς, εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, τα μετεωρολογικά πρότυπα θα παραμένουν στο ίδιο σημείο για περισσότερο χρόνο, ανακοίνωσαν οι επιστήμονες χθες. Οπως επισήμαναν, υπάρχει κίνδυνος «ακραίων καιρικών φαινομένων» στη Βόρεια Αμερική, στην Ευρώπη και σε τοποθεσίες της Ασίας λόγω των αερίων του φαινομένου του θερμοκηπίου που είναι προϊόντα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Αυτά μοιάζουν να διαταράσσουν τους ανέμους σε υψηλό υψόμετρο, οι οποίοι πνέουν προς δυσμάς σε τεράστια «πλανητικά κύματα».

«Ο καλοκαιρινός καιρός θα χαρακτηρίζεται από επιμηκυμένες θερμές και ξηρές περιόδους, όπως εξάλλου και από πιο μεγάλες περιόδους βροχής», εξήγησε ο Ντιμ Κουμού, συντάκτης της μελέτης στο Ερευνητικό Ινστιτούτο Κλιματικών Συνεπειών του Πότσνταμ και στο Vrije Universiteit του Αμστερνταμ. «Και τα δύο μπορούν να οδηγήσουν σε ακραίες καιρικές συνθήκες, όπως ζέστη, ξηρασία, δασικές πυρκαγιές και πλημμύρες», δήλωσε προσθέτοντας ότι η νέα έρευνα δημοσιεύεται στο Nature Communications και βασίζεται στην επαναξιολόγηση επιστημονικών μελετών.

Πολλές τοποθεσίες του βορείου ημισφαιρίου βίωσαν υψηλότατες θερμοκρασίες το καλοκαίρι και οι δασικές πυρκαγιές κατέκαψαν μεγάλες εκτάσεις από την Καλιφόρνια μέχρι την Ελλάδα. Οι θερμοκρασίες «σκαρφάλωσαν» πάνω από τους 30 βαθμούς Κελσίου ακόμα και στον Αρκτικό Κύκλο.

«Η παγκόσμια υπερθέρμανση του περιβάλλοντος διαταράσσει τα φυσιολογικά μετεωρολογικά πρότυπα», σύμφωνα με νέα μελέτη.

Θα αυξηθούν οι περίοδοι βροχοπτώσεων τους καλοκαιρινούς μήνες και οι πλημμύρες θα γίνουν όλο και πιο συνηθισμένη πραγματικότητα.

Απόδοση των σιτηρών

Η καθυστέρηση των μετεωρολογικών προτύπων μπορεί να απειλήσει την παραγωγή τροφίμων. «Ο επίμονος ζεστός και ξηρός καιρός στη Δυτική Ευρώπη και στη Ρωσία, αλλά και σε τοποθεσίες των ΗΠΑ μπορεί να απειλήσει την απόδοση των σιτηρών σε αυτούς τους σιτοβολώνες», αναφέρουν οι συντάκτες στην έκθεσή τους. Επίσης συνέδεσαν την καθυστέρηση στα μετεωρολογικά πρότυπα με την Αρκτική, η οποία θερμαίνεται με διπλάσια ταχύτητα συγκριτικά με τον παγκόσμιο μέσον όρο εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Η διαφορά στη θερμοκρασία ανάμεσα στην παγωμένη Αρκτική και στη ζέστη στον Νότο αποτελεί τη γενεσιουργό δύναμη των ανέμων που πνέουν σε ολόκληρο τον κόσμο. Με μικρότερη αντίθεση στις θερμοκρασίες,οι άνεμοι επιβραδύνονται και η ζέστη ή οι βροχές μπορεί να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια. «Οι αποδείξεις αυξάνονται ότι η ανθρωπότητα προκαλεί δυσλειτουργία αυτών των τρομακτικών ανέμων», λέει ο Χανς Γιόαχιμ Σελνχιούμπερ, συντάκτης μελέτης για μεγάλη δασική πυρκαγιά στον Καναδά. «Πυροδοτημένη από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, που είναι προϊόν της ανθρώπινης δραστηριότητας, η παγκόσμια υπερθέρμανση του περιβάλλοντος διαταράσσει τα φυσιολογικά μετεωρολογικά πρότυπα», αναφέρει σε ανακοίνωσή του.

Γερμανοί αστυνομικοί πραγματοποιούν έλεγχο σε επιβάτη στον σταθμό του υπόγειου σιδηροδρόμου «Νάουενερ Πλατς» του Βερολίνου.

Με ατονική μουσική θα διώχνουν τοξικομανείς από σταθμούς τρένων

Στους σταθμούς του μετρό, από τη Νέα Υόρκη μέχρι το Λονδίνο, συχνά ακούς απαλή κλασική μουσική, ίσως Μότσαρτ ή Μπαχ, που στοχεύει να πρεμεί τους θυμωμένους επιβάτες και να αποθαρρύνει τους πιτσιρικάδες από το να παραμένουν εκεί. Σήμερα, όμως, η Deutsche Bahn –η εταιρεία που διαχειρίζεται τους γερμανικούς σιδηροδρόμους– κατέληξε σε μία διαφορετική, πιο επιθετική προσέγγιση. Από το φθινόπωρο θα παίζει ατονική μουσική στον σταθμό της στο Βερολίνο. Πρόκειται για μία προσπάθεια να γίνει ο σταθμός λιγότερο φιλόξενος για τους χρήστες ναρκωτικών. Επεξηγώντας την κίνηση Γερμανός αξιωματούχος τόνισε ότι λίγοι άνθρωποι θεωρούν αυτή τη μουσική όμορφη και πολλοί τη θεωρούν κάτι από το οποίο πρέπει να ξεφύγουν. Η Deutsche Bahn δεν μπόρεσε να δώσει περισσότερες λεπτομέρειες για το πιλοτικό πρόγραμμα, το οποίο αποκαλύφθηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα Tagesspiegel του Βερολίνου. Μένει να αποφασιστεί ποια μουσικά κομμάτια θα χρησιμοποιηθούν. Ωστόσο, η μουσική δεν θα ακούγεται στις πλατφόρμες των τρένων, έτσι ώστε να μην ενοχλούνται οι επιβάτες που περιμένουν για τα τρένα. Η ατονική μουσική είναι αρχική δημιουργία του Αρνολντ Σένμπεργκ, ενός Αυστριακού συνθέτη ο οποίος στις αρχές του 1900 προσπάθησε να απομακρυνθεί από την παραδοσιακή μουσική που βασιζόταν σε συμβατικές αρμονίες. Τα κομμάτια του έγιναν δεκτά με έκπληξη. «Η μελλοντολογική μουσική έγινε δεκτή με γέλια», έγραφε η Daily Mail, παραδείγματος χάρη, για ένα κομμάτι που παίχθηκε στο Λονδίνο το 1912. «Μια αδύναμη προσπάθεια χειροκροτήματος κατέληξε σε ισχυρά σφυρίγματα» . Σήμερα ατονική μουσική υπάρχει σε κάθε στυλ, από ηλεκτρονική μέχρι τζαζ, αλλά οι διαχειριστές των δημόσιων συγκοινωνιών προτιμούν την κλασική μουσική όταν προσπαθούν να ελέγξουν την αντικοινωνική συμπεριφορά.

«Δεν χρησιμοποιήσαμε ποτέ ατονική μουσική», δήλωσε εκπρόσωπος της Transport for London, που διαχειρίζεται τον υπόγειο σιδηρόδρομο του Λονδίνου. Αναγνωρίζεται, αξίζει να σημειωθεί, ως παγκόσμια πρωτοπόρος του παιξίματος κλασικής μουσικής στους σταθμούς για να αποτραπεί η αντικοινωνική συμπεριφορά, κάτι που το κάνει από το 2003. Σήμερα χρησιμοποιεί μουσική σε περισσότερους από 60 σταθμούς. Η Γερμανία έχει μικρότερη εμπειρία κλασικής μουσικής στους σταθμούς της. Ελαφρά μουσική παίζεται στην είσοδο του κεντρικού σταθμού του Αμβούργου, όπως τόνισε ο εκπρόσωπος Τύπου της Deutsche Bahn, αλλά αυτή είναι η μοναδική χρήση μουσικής που στοχεύει στην πρεμία. Τα νέα περί ατονικής μουσικής εξόργισαν την Ενωση Επιβατών του Βερολίνου.«Ως επιβάτης στο Βερολίνο υπάρχει ήδη ένα πρόβλημα με τον θόρυβο. Οι σταθμοί είναι τόσο θορυβώδεις που συχνά δεν μπορείς να ακούσεις τις αναγγελίες», δήλωσε ο Ματίας Γκίμπτνερ, αναπληρωτής πρόεδρος της Ενωσης. Τα τρένα κάνουν θόρυβο, όπως και οι άνθρωποι που μιλούν στα κινητά τους και ο περιστασιακός μουσικός του δρόμου. «Αν παίζουν δυσαρμονικούς θορύβους, η κατάσταση θα χειροτερέψει», προσέθεσε ο Γκίμπτνερ. «Από την άποψη των επιβατών πρόκειται για μία αποτυχία».

NEW YORK TIMES

Μεταβλητότητα εν μέσω έντονης νευρικότητας

Στο επίκεντρο οι τράπεζες, στρατηγική stock picking συνιστούν οι αναλυτές

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Στο τέλος κατάφερε το ελληνικό Χρηματιστήριο να κλείσει με θετικό πρόσημο. Ηταν μια συνεδρίαση έντονης νευρικότητας και μεταβλητότητας, παρά το θετικό κλίμα στις ευρωπαϊκές αγορές μετά την εμπορική συμφωνία ΗΠΑ - Μεξικού. Η αγορά ελληνικών ομολόγων, η οποία κινείται σταθεροποιητικά το τελευταίο διάστημα με την απόδοση του 10ετούς να διαμορφώνεται κοντά το 4,2%, δεν μπορεί να προσφέρει κάποιο στήριγμα στο Χ.Α., ενώ η επιστροφή της κινητικότητας των funds που αυξάνουν τις αρνητικές καθαρές τους θέσεις στις μετοχές των ελληνικών τραπεζών δεν αφήνει την πρόσφατη ανοδική αντίδραση του Γενικού Δείκτη να έχει δυναμική συνέχεια. Αυτό, σε συνδυασμό με τον επίμονα χαμηλό τζίρο, διατηρεί τις προσδοκίες της αγοράς αρκετά χαμηλά για το επόμενο διάστημα.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,16%, στις 737,47 μονάδες, ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 0,04%, στις 1.943,68 μονάδες, ο τραπεζικός δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,67%, στις 766,16 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 31,9 εκατ. ευρώ.

Το βλέμμα των επενδυτών είναι έντονα στραμμένο αυτή την εβδομάδα στον τραπεζικό κλάδο, λόγω των αποτελεσμάτων β΄ τριμήνου αλλά και του reverse split της Εθνικής (10 παλαιές μετοχές προς 1 νέα), η μετοχή της οποίας βγαίνει εκτός ταμπλό από σήμερα 29 Αυγούστου και αρχίζει διαπραγμάτευση στις 3 Σεπτεμβρίου, με νέα τιμή στα 2,4480 ευρώ.

Πολλά θα κριθούν για το ελληνικό Χρηματιστήριο από τον τρόπο που θα διατυπωθεί το ελληνικό αφήγημα από την ελληνική κυβέρνηση, με όσα θα λεχθούν στη ΔΕΘ στις 8-9 Σεπτεμβρίου, εκτιμά ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ. Η επενδυτική κοινότητα αναμένει να υπάρξουν εξαγγελίες με σαφές περιεχόμενο, φιλικά προσκείμενες προς το επιχειρείν, και να υλοποιηθούν διαρθρωτικές αλλαγές με αιχμή τις αποκρατικοποιήσεις (ΕΛΠΕ κ.ο.κ.) και άλλες κινήσεις (μεταβίβαση ΕΕΓΑ κ.λπ.) και την έναρξη μεγάλων επενδύσεων (Ελληνικό κ.λπ.), ενώ η παροχολογία οφείλει να ελαχιστοποιηθεί. Εως τότε, ο πήχυς των προσδοκιών δύσκολα θα αναβαθμιστεί ενόσω οι συναλλαγές παραμένουν υποτονικές. Εν μέσω μιας αμφιβόλου μεγέθους και διάρκειας ανοδικής αντίδρασης, μιας και ο όγκος συναλλαγών είναι σημαντικά συρρικνωμένος ενώ οι συνθήκες δεν έχουν αλλάξει, η επιλογή των κατάλληλων μετοχικών τίτλων είναι η στρατηγική που ενδείκνυται, σημειώνει η Merit Sec.

Στη Φρανκφούρτη, ο δείκτης Dax υποχώρησε κατά 0,09%. Στο Παρίσι, ο δείκτης Cac-40 παρουσίασε κέρδη 0,3% και ο δείκτης FTSE-100 στο Λονδίνο αυξήθηκε κατά 0,52%. Πιέσεις δέχθηκε ο δείκτης FTSE Mib στο χρηματιστήριο του Μιλάνου από την πτώση των μετοχών στον ενεργειακό και τον τραπεζικό κλάδο.

Τα θετικά νέα από τις ΗΠΑ δεν έφθασαν στην Ευρώπη

Η σύναψη προκαταρκτικής συμφωνίας μεταξύ Μεξικού και ΗΠΑ και η απόφαση του Καναδά να επιστρέψει στις συνομιλίες για την επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας ελευθέρου εμπορίου Βόρειας Αμερικής (NAFTA) δεν ενίσχυσαν χθες όλους τους δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων. Στη Wall Street, αντίθετα, οι δείκτες Nasdaq και S&P 500 κινούνταν χθες στα ιστορικά υψηλά επίπεδα που σημειώθηκαν πριν από μία ημέρα. Ο δείκτης Dow Jones εμφάνιζε άνοδο 0,16% λίγο πριν από το κλείσιμο. Οι δείκτες S&P 500 και Nasdaq ενισχύονταν κατά 0,07% και 0,20% πριν από τη λήξη της συνεδρίασης. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx Europe 600 είχε κλείσει με οριακές απώλειες (0,03%.) Στη Φρανκφούρτη, ο δείκτης Dax υποχώρησε κατά 0,09%. Στο Παρίσι, ο δείκτης Cac-40 στο Παρίσι παρουσίασε κέρδη 0,3% και ο δείκτης FTSE-100 στο Λονδίνο αυξήθηκε κατά 0,52%. Πιέσεις δέχθηκε ο δείκτης FTSE Mib στο χρηματιστήριο του Μιλάνου από την πτώση των μετοχών στον ενεργειακό και τον τραπεζικό κλάδο, καταγράφοντας απώλειες 0,85%. Εξακολουθεί να επικρατεί αβεβαιότητα για την πορεία του προϋπολογισμού στην Ιταλία, καθώς μέλη της κυβέρνησης συνασπισμού διατείνονται ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μπορεί να ξεπεράσει το 3% του ΑΕΠ.

Το δολάριο διολίσθησε έναντι του ευρώ, καθώς υποχώρησαν οι φόβοι για κλιμάκωση των εμπορικών απειλών από τον Λευκό Οίκο εις βάρος εμπορικών εταίρων. Το ευρώ αναρριχήθηκε στο 1,1717 δολάριο από το 1,1678 δολάριο που είχε καταγραφεί αργά τη Δευτέρα. Εκτός των εξελίξεων που αφορούν την επαναδιαπραγμάτευση της NAFTA, ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ μίλησε τηλεφωνικά με τη Γερμανίδα καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ. Το Reuters ανακοίνωσε πως οι δύο πλευρές συμφώνησαν στη συνέχιση των συνομιλιών ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και τις Βρυξέλλες για την απομάκρυνση των εμποδίων στο εμπόριο και την εμβάθυνση των μεταξύ τους σχέσεων. Η τιμή του αργού πετρελαίου διολίσθησε στα 68,55 δολάρια το βαρέλι, με πτώση 0,46%. Στο Λονδίνο, η τιμή του Brent διαμορφώθηκε λίγο πάνω από 76 δολάρια το βαρέλι, με απώλειες 0,26%. Οι επενδυτές στις αγορές ενέργειας βρίσκονται σε επιφυλακή, ενόψει μείωσης των εξαγωγών από το Ιράν λόγω των κυρώσεων ΗΠΑ εις βάρος της Τεχεράνης.

BLOOMBERG, REUTERS

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ. %
3M COMPANY/d	209.83	0.72
ALCOA CORP/d	44.37	1.1397
ALLEGHANY CRP/d	634.15	-0.7279
ALTRIA GROUP/d	58.64	-0.627
AMAZON COM/d	1933.46	0.2998
AMER EXPRESS C/d	106.93	-0.1121
AMER INTL GROU/d	54.19	-0.0553
AMGEN/d	198.55	-0.0252
APPLE INC/d	219.7459	0.8286
AVON PRODUCTS/d	2.13	1.9139
BANK OF AMERIC/d	31.235	-0.2395
BAXTER INTL IN/d	73.06	0.1096
BOEING CO/d	350.95	-0.7887
BRISTOL MYERS /d	60.16	0.25
CAMPBELL SOUP /d	40.04	-1.6216
CATERPILLAR IN/d	141.9419	-0.0691
CIGNA CORP/d	187.7325	0.3917
CHEVRON/d	120.26	-0.0748
CISCO SYSTEMS/d	47.22	1.3522
CITIGROUP/d	72.295	-0.1312
CERVECERIAS/d	28.0254	-0.6191
COCA-COLA CO/d	45.5	-0.4158
COLGATE PALMOL/d	66.88	-0.313
DANAOS CORP/d	1.57	-1.875
DIANA SHIPPING/d	4.33	0.9324
ENTERGY CP/d	83.78	-0.143
EXELON CORP/d	43.495	-0.3551
EXXON MOBIL/d	80.345	-0.0684
FEDEX CORP/d	248.251	-0.2607
FORD MOTOR CO/d	10.04	0.5005
INTL BUS MACHI/d	146.59	-0.0682
GENERAL DYNAMI/d	195.27	-0.0102
GENERAL ELEC C/d	12.7699	-0.0008
GOLDM SACHS GR/d	242.93	0.136
HALLIBURTON CO/d	40.59	-1.0241
HARTFORD FINL/d	50.92	-0.1569
HP INC/d	24.415	0.3494
HOME DEPOT INC/d	201.29	-0.3416
HONEYWELL INTL/d	159.64	0.182
INTEL CORP/d	48.51	0.3309
JOHNSON JOHNSO/d	134.555	-0.2705
JPMORGAN CHASE/d	116.3045	-0.3474
LAZARD/d	48.99	-0.0816
MCDONALD'S COR/d	161.22	0.4611
MERCK & CO/d	68.765	-0.3261
MICROSOFT CP/d	110.1	0.4562
3M COMPANY/d	209.88	0.744
MORGAN STANLEY/d	50.02	0.2606
NIKE INC CL B/d	82.85	0.242
NORFOLK SOUTHE/d	175.07	-0.2848
PFIZER INC/d	41.6044	0.0587
PROCTER & GAMB/d	83.45	0.012
RAYTHEON CO/d	199.495	-0.9852
ROCKWELL AUTOM/d	178.18	0.7179
SCHLUMBERGER L/d	64.52	-0.5089
SOUTHERN/d	44.545	-0.1905
STEALTHGAS/d	3.6503	5.8058
TSAKOS ENERGY/d	3.44	0.8798
UNISYS CORP/d	16.6	4.4025
UNITED TECH CP/d	134.47	-0.6575
UNITEDHEALTH G/d	268.55	0.5504
US BANCORP/d	54.33	-0.2387
VERIZON COMMS/d	54.595	-0.4649
WALT DISNEY CO/d	112.71	0.3383
WELLS FARGO & /d	59.21	0.1861
WALMART INC/d	96	1.5443

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
ANGLO AMERICAN/d	1626.95197	3.263
ASSOC.BR.FOODS/d	2317.29	-3.136
ADMIRAL GROUP/d	2094.3458	0.481
ASHTEAD GRP./d	2423.21	1.599
ANTOFAGASTA/d	844.6	1.655
AVIVA PLC/d	496.06	0.63
ASTRAZENECA/d	5901	0.493
BABCOCK INTL/d	736.33	1.777
BAE SYSTEMS/d	619.7415	1.078
BARCLAYS/d	184.04	0.022
BRIT AM TOBACC/d	3881.96	-0.435
BARRATT DEVLPM/d	546.48517	0.628
BERKELEY GRP/d	3678	0.853
BR LAND CO/d	635.2	0.791
BHP BILLITON/d	1710.7791	2.829
BUNZL/d	2311	-0.215
BP/d	561.46	-0.71
BURBERRY GRP/d	2325.64959	2.649
BT GROUP/d	225.2	0.424
COCACOLA HBC A/d	2654.28	-0.564
CARNIVAL/d	4645.7777	-0.514
CENTRICA/d	142.1631	-0.035
COMPASS GROUP/d	1684.9386	0.955
CAPITA PLC/d	145.27	1.964
CRH/d	2610	-1.325
DIXONS CARPHO/d	170.94705	1.641
DCC/d	7131.43	1.351
DIAGEO/d	2751.4303	-0.291
DIRECT LINE/d	337.6052	0.807
EXPERIAN/d	1914.5	0.997
EASYJET/d	1574.7	0.16
FRESNILLO/d	964.71	1.119
GLENCORE/d	328.18	2.073
GLAXOSMITHKLIN/d	1603.2	-0.037
HIKMA/d	1939.7352	2.833
HAMMERSON H/d	490.4	1.49
HARGREAVES LS/d	2188.1206	0.828
HSBC HOLDINGS/d	694.5496	0.641
INTL CONSOL AI/d	714.4	0.822
INTERCONT HOTE/d	4822.8	1.453
3I GROUP/d	918.38	0.835
IMP.BRANDS/d	2795.05621	-0.375
INTU PROPERTIE/d	160.9534	2.417
INMARSAT/d	562.2706	0.142
INTERTEK GROUP/d	5298	1.184
ITV/d	165.5545	-0.453
JOHNSON MATTHE/d	3624.4773	2.11
KINGFISHER/d	280.68049	-0.036
LAND SECS./d	924	0.707
LEGAL & GENERA/d	259.69	0.895
LLOYDS BNK GRP/d	60.975	-0.082
LOND STOCK EXC/d	4592.41	2.11
MERLIN/d	372.8767	0.595
MARKS & SP./d	12197	0.493
MONDI/d	2204.5	2.948
NATIONAL GRID/d	816.5539	0.282
NEXT/d	5546.52713	1.316
PROVIDENT FINC/d	694.4	-0.553
PRUDENTIAL/d	1758.3452	1.412
PERSIMMON/d	2486	1.385
PEARSON/d	934.4651	0.927
RECKIT BNCSR G/d	6764.75	0.7
ROYAL BANK SCO/d	246.38	0.654
RDS 'A/d	2563.5	0
ROYAL DTCH SHL/d	2623.84	0.153
RELX/d	1742.6316	0.665
RIO TINTO/d	3789.5	1.318
ROYAL MAIL R/d	480.70715	3.162
ROLLS ROYCE PL/d	1006.9438	0.099
RANDGOLD RES/d	5194	0.39
RSA INSRANCE G/d	639.0604	-0.375
SAINSBURY(J)/d	335.8	-0.595
SCHRODERS/d	3131	0.546
SAGE GROUP/d	653.8	1.181
SHIRE/d	4563.15	1.086
ST JAMESS PLAC/d	1164.5	0.648
SKY PLC/d	1542.73	0.227
SMITHS GROUP/d	1629.0087	1.528
SMITH&NEPHEW/d	1384.44	0.874
SPORTS DI INT/d	389.7	0.882
SSE PLC/d	1261.5	0.88
STANDRD CHART /d	654.7035	0.819
SEVERN TRENT/d	1971.5	1.86
TRAVIS PERKINS/d	1157.35132	2.944
TESCO/d	258.9	1.414
TUI AG/d	1449.17	-0.411
TAYLOR WIMPEY/d	170.64	1.096
UNILEVER/d	4496.12	1.161
UNITED UTIL GR/d	714.7667	0.223
VODAFONE GROUP/d	175.12	-0.046
WPP PLC/d	1303.5	0.619
WHITBREAD/d	4022.63511	0.5

Zurich /Ζυρίχη

(Σε ελβ.φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
ABB LTD N/d	23.35	-0.13
RICHEMONT N/d	88.72	1.63
GEBERIT N1/d	441.6	0
LAFARGEHOLCIM/d	48.53	-0.16
NOVARTIS N/d	81.8	-0.68
ROCHE HOLDING/d	242	-0.12
SGS N/d	2584	-0.62
SWATCH GROUP I/d	443.4	1.77
ADECCO N/d	59.98	0.13
JULIUS BAER N/d	52.88	-1.23
CS GROUP AG/d	14.89	0.1
GIVAUDAN N/d	2345	0.3
NESTLE SA/d	81.26	-0.29
TRANSOCEAN N/d	11.5	-1.71
SWISSCOM N/d	442.7	-0.78
SWISS RE N/d	87.66	0.02
UBS GROUP N/d	15.45	-0.23
ZURICH INSURAN/d	298.4	-0.47

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
ADIDAS N/d	215.7	0
ALLIANZ SE/d	187.36	-0.56
BASF SE/d	80.55	-0.18
BAY MOT WERKE/d	84.39	1.2
BEIERSDORF/d	101.1	0.55
BAYER N AG/d	82.29	-0.36
COMMERZBANK/d	8.381	-0.104
CONTINENTAL AG/d	159.9	-0.2
DAIMLER AG N/d	56.3	0.19
DEUTSCHE BANK /d	9.861	-0.153
DEUTSCHE POST /d	31.96	0.08
DT BOERSE N/d	119.1	-0.35
DT LUFTHANSA A/d	23.81	-0.08
DT TELEKOM N/d	14.055	-0.125
E.ON SE NA/d	9.345	-0.152
FRESENIUS MEDI/d	89.12	1.38
FRESENIUS SE/d	67.38	0.1
HEIDELBERGCEME/d	70.66	-0.56
HENKEL AG&CO V/d	112.2	0.3
INFINEON TECH /d	22.1	-0.05
K+S AG NA/d	19.4	0.115
LINDE/d	175.5	0.7
MERCK KGAA/d	91.22	-0.5
MUENCH. RUECK /d	187.35	0.45
RWE AG/d	21.75	0.04
THYSSENKRUPP A/d	20.2	0
VOLKSWAGEN VZ/d	143.38	1.92
VONOVIA SE/d	44.03	0
SIEMENS N/d	113.32	0.14
SAP SE/d	104.44	-0.26

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
AALBERTS INDUS/d	37.05	1.51
AEGON/d	5.214	0.42
AKZO NOBEL/d	80.92	0.97
ALTICE EUROPE/d	2.782	-1.42
ASML HOLDING/d	175.82	-1.24
BOSKALIS WESTM/d	25.41	0.04
GEMALTO/d	49.55	0.08
HEINEKEN/d	85.52	-0.44
KONINKLIJKE DS/d	91.96	0.63
KPN KON/d	2.226	-0.63
NN GROUP/d	37.26	0.13
OCI/d	27.65	0
PHILIPS KON/d	38.635	1.05
RANDSTAD/d	54.82	-0.04
RELX/d	19.115	-0.42
ROYAL DUTCH SH/d	28.2	-0.42
UNILEVER DR/d	49.935	0.11
VOPAK/d	43.64	1.82
WOLTERS KLUWER/d	54.92	0.18

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
A2A SPA/d	1.48	1.53
ATLANTIA/d	18.17	18.67
AZIMUT HLDG/d	14.14	14.48
CIR-COMP/d	1.01	1.02
ENEL/d	4.36	4.38
EXOR/d	56.44	56.70
ENI/d	16.32	16.43
GENERALI ASS/d	14.77	14.86
GEOX/d	2.26	2.29
INTESA SANPAOL/d	2.179	-1.09
LUXOTTICA/d	57.22	56.98
MEDIASET/d	2.65	2.67
MEDIOBANCA/d	8.29	8.29
PARMALAT/d	2.83	2.80
RCS MEDIAGROUP/d	1.01	1.01
PRYSMIAN/d	21.59	21.52
SNAM/d	3.63	3.66
STMICROELEC.N./d	17.67	17.71
TELECOM ITALIA/d	0.59	0.60
TENARIS/d	15.03	15.28
TERNA/d	4.56	4.58
UNICREDIT/d	12.676	-2.61

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
AJINOMOTO/d	1895	-1.02
ASAHI GROUP HL/d	4994	-0.3
ASTELLAS PHARM/d	1910	-0.31
BRIDGESTONE CO/d	4142	1.42
CANON INC/d	3571	0.79
CASIO COMPUTER/d	1762	-0.45
CITIZEN WATCH/d	752	0.4
CLARION/d	318	0
CREDIT SAISON/d	1869	-0.27
DAIWA SEC GROU/d	674.8	0.91
SUBARU/d	3347	0.81
FUJIFILM HOLDI/d	4681	0
FUJITSU LTD/d	795.3	0.16
HINO MOTORS/d	1176	1.29
HITACHI/d	731.2	0.38
HONDA MOTOR/d	3377	1.26
IHI/d	3925	-0.25
ISUZU MOTORS/d	1628.5	0.56
KAWASAKI HVY I/d	3085	0.98
KAJIMA CORP/d	808	-0.25
KEIO/d	5500	0.36
KOBE STEEL/d	947	0.53
KONICA MINOLTA/d	1109	0.45
JTEKT/d	1537	1.79
MITSUB UFJ FG/d	674.2	0.36
MITSUBISHI COR/d	3160	0.32
MITSUBISHI ELE/d	1524	0.46
MITSUBISHI MOT/d	802	0
NEC CORPORATIO/d	3005	0.17
NIKKON HLDG/d	2786	-0.11
NIKON CORP/d	2085	0.87
NIPPON SUISAN/d	4994	0
NISSAN MOTOR C/d	1052.5	1.3
NOMURA HOLDING/d	513	0.57
NISSAN CHEMICA/d	5180	1.57
NIPPON PAPER I/d	1973	
NTT DOCOMO/d	2877.5	0.52
OBAYASHI CORP/d	1054	0.29
ODAKYU ELEC RA/d	2367	0.25
OJI HOLDINGS/d	755	-0.79
OSAKA GAS/d	2145	-0.09
PIONEER/d	133	3.1
RICOH CO LTD/d	1155	0.7
SECOM/d	9089	0.66
SEVEN & I HLDG/d	4577	-0.44
SHARP CORP/d	2695	-0.81
SHIMIZU CORP/d	1004	0.8
SHISEIDO/d	7638	-1.83
SONY CORP/d	6173	0.05
SMFG/d	4401	0.59
SUMITOMO CHEM/d	644	0.94
SUZUKI/d	820	-0.49
TAISEI CORP/d	5140	0.19
TDK CORPORATIO/d	12150	1.08
TOBU RAILWAY/d	3115	0.97
TOKIO MARINE H/d	5364	-0.33
TORAY INDUSTRI/d	839.4	1.36
TREND MICRO/d	6940	-1.7
TOPY INDS LTD/d	2997	0.03
TORAY INDUSTRI/d	839.4	1.36
TOSHIBA CORP/d	330	2.17
TOYOBO/d	1976	0.41
TOYOTA MOTOR C/d	7026	0.86
YAMAHA CORP/d	5310	0

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
ACCOR/d	43.66	43.97
AIR LIQUIDE/d	109.10	109.20
ALSTOM/d	38.05	37.97
AXA/d	22.07	21.94
BNP PARIBAS/d	51.99	52.46
BOUYGUES/d	36.93	37.43
CAPGEMINI/d	111.65	112.50
CARREFOUR/d	15.78	15.72
CASINO GUICHAR/d	32.50	32.18
CREDIT AGRICOL/d	12.00	12.05
DANONE/d	68.89	68.84
DASSAULT SYSTE/d	138.00	139.35
EDF/d	14.21	14.11
ESSILOR INTERN/d	124.30	124.25
L'OREAL/d	208.70	207.80
L.V.M.H./d	308.25	302.60
LAGARDERE S.C./d	25.76	25.76
MICHELIN/d	104.35	103.90
PERNOD RICARD/d	138.45	138.30
PEUGEOT/d	24.12	23.90
KERING/d	478.20	470.90
PUBLICIS GROUP/d	55.62	55.64
RENAULT/d	74.52	73.09
SAINT-GOBAIN/d	36.56	36.91
SANOFI/d	74.34	74.62
SCHNEIDER ELEC/d	71.18	70.90
SOCIETE GENERA/d	35.97	36.29
SODEXO/d	94.18	94.72
STMICROELECTRO/d	17.67	17.71
TF1/d	8.85	9.04
THALES/d	117.65	117.55
TOTAL/d	54.80	55.42
VEOLIA ENVIRON/d	18.36	18.19

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ. %
ACS CONS Y SER/d	36.33	0.1378
AENA SME/d	152.55	-0.7482
ACERINOX/d	12.065	-0.0828
ACCIONA SA/d	75.68	0.478
AMADEUS/d	80.8	-0.1976
BANKIA/d	3.313	-0.2108
BBVA/d	5.49	-1.454
BANKINTER/d	7.78	-0.4096
CAIXABANK/d	3.925	-1.1584
DSTR INT ALIME/d	2.266	1.3417
ENDESA/d	19.59	-0.1275
ENAGAS/d	23.98	0.0835
FERROVIAL/d	18.5	0.1895
FOMENTO DE CON/d	11.88	0.8489
GRIFOLS/d	25.7	0.5477
IBERDROLA/d	6.484	-0.1847
INT AIRLINES G/d	7.832	-1.3602
INDRA SISTEMAS/d	10.77	-0.554
INDITEX/d	28.29	-1.8049
MAPFRE/d	2.579	-0.922
MERLIN PROP/d	12.05	-0.7005
ARCELORMITTAL/d	26.51	0.7219
OBR HUARTE LAI/d	2.844	-7.9909
RED ELECTR COR/d	18.405	1.405
REPSOL/d	16.6	0.3021
BCO DE SABADEL/d	1.355	-0.6598
BANCO SANTANDE/d	4.362	-0.5245
SACYR/d	2.529	-1.3651
TELEFONICA/d	7.267	-1.008
MEDIASET ES CO/d	6.418	-1.0179
TECNICAS REUN/d	29.36	-0.1361

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	Μέση τιμή	Αγορά	Πώληση
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1710	1,1707	1,1708
ΚΟΡΟΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4574	7,4567	7,4585
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ - ΣΚΩΤΙΑΣ - Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,9068	0,9092	0,9095
ΚΟΡΟΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,6633	10,6871	10,6927
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ (100)	130,03	130,15	130,18
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,1427	1,1426	1,1431
ΚΟΡΟΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	9,7243	9,7586	9,7641
ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,5128	1,5115	1,5121
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5924	1,5932	1,5944

ΕΙΔΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	Αγορά	Πώληση
ΔΗΝΑΡΙΟ ΙΟΡΔΑΝΙΑΣ	0,8301	0,8316
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	323,62	323,97
ΔΗΝΑΡΙΟ ΜΠΑΧΡΕΙΝ	0,4414	0,4421
ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΕΑΣ ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7430	1,7447
ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,5951	1,5962
ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ-ΚΟΝΓΚ	9,1905	9,1938
ΚΟΡΟΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	124,750	125,050
ΛΙΡΑ ΑΙΓΥΠΤΟΥ	20,8988	21,0230
ΛΙΡΑ ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ	0,9133	0,9125
ΛΙΡΑ ΣΥΡΙΑΣ	602,962	603,871
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	7,2968	7,3180
ΝΤΙΡΧΑΜ ΗΝ. ΑΡΑΒ. ΕΜΙΡΑΤΩΝ	4,3001	4,3024
ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ	16,5527	16,5665
ΡΙΑΛ ΚΑΤΑΡ	4,2617	4,2655
ΡΙΑΛ ΟΜΑΝ	0,4507	0,4509
ΡΙΑΛ ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ	4,3909	4,3926
ΣΕΚΕΛ Η ΣΕΚΑΛΙΜ ΙΣΡΑΗΛ	4,2403	4,2441
ΚΟΡΟΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	25,700	25,710

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2018	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1611
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	0,8912
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4544
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,3120

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)	
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	235,68
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	235,68
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	235,68
ΠΩΛΗΣΗ	284,38

21-OIK_XA-XAK_KATHI 28/08/18 23:16 Page 21

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Μεταβολή (%)
Γενικός Δείκτης	737,47	0,16
FTSE Βασικών Υλικών	2130,60	1,41
FTSE Καταναλωτικών Υλικών	2807,76	0,03
FTSE Μέσων Ενημέρωσης	1365,59	0,00
FTSE Πετρελαίου-Αερίου	4715,53	0,00
FTSE Προσωπ. & Οικιακών Προϊόντων	7173,44	-0,62
FTSE Πρώτων Υλών	3826,13	0,40
FTSE Τεχνολογίας	1657,90	0,94
FTSE Τεχναλογίας	894,92	1,56
FTSE Τηλεπικοινωνιών	3096,64	-0,27
FTSE Τραπεζών	766,16	0,67
FTSE XA-XAK Τραπεζικός Δείκτης	579,88	0,67
FTSE Τροφίμων και Ποτών	10936,84	-0,84
FTSE Υγείας	397,21	-0,57
FTSE Υπηρ. Καταν. Ωφελείας	1988,47	-0,03
FTSE Χημικών	9405,83	-0,02
FTSE Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών	978,21	0,05
FTSE XLA. LargeCap	1943,68	0,04
FTSE XLA. MidCap	1185,96	0,69
FTSE Χ.Α. Δείκτης Αγοράς	482,09	0,07

▲ 44 ▼ 44 ▶ 26

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Κλάδος Χ.Α.	Συναλλαγές	Συμμετοχή
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	9.365.714	29,54%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	691.369	2,18%
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	3.193.908	10,07%
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	2.588.629	8,16%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	12.181	0,04%
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	2.012	0,01%
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	7.592	0,02%
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	68.791	0,22%
ΕΚΔΟΣΕΙΣ	0	0,00%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	25.873	0,08%
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	290	0,00%
ΤΡΟΦΙΜΑ	27.709	0,09%
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	240.142	0,76%
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	3.919	0,01%
ΡΟΥΧΙΣΜΟΣ & ΑΞΕΣΟΥΑΡ	526	0,00%
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	625.907	1,97%
ΚΑΘΕΤΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	432.836	1,37%
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	2.240	0,01%
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	113.463	0,36%
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	103	0,00%
ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	14.305.277	45,11%
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	31.708.483	

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,190	10,19%	MERMEREN (ΕΛΠ)	41,300	-3,95%
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΑ)	1,530	5,88%	ATTICA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,500	-1,32%
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,617	3,35%	ATTICA BANK (ΚΟ)	0,215	-1,15%
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,100	3,00%	ΥΓΕΙΑ (ΚΟ)	0,901	-0,99%
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,756	2,86%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	5,190	-0,95%
EUROBANK ERGASIAS (ΚΟ)	0,770	2,67%	ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	5,450	-0,91%
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	6,390	2,24%	COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	29,350	-0,84%
AUTOHELLAS (ΚΟ)	21,800	1,87%	JUMBO (ΚΟ)	12,800	-0,78%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	8,230	1,86%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΚΟ)	4,520	-0,66%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2,510	1,78%	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	4,200	-0,47%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
AEGEAN AIRLINES	8,08	0,25
ΑΔΜΗΕ	1,65	-0,36
ALPHA BANK	1,71	-0,29
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	2,51	1,78
COCACOLA HBC	29,35	-0,84
ΕΥΔΑΠ	5,45	-0,91
EUROBANK ERGASIAS	0,77	2,67
FOLLI FOLLIE GROUP	0,00	0,00
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	5,19	-0,95
GRIVALIA PROPERTIES	8,48	0,24
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	4,52	-0,66
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	7,23	0,00
ΟΤΕ	11,25	-0,27
JUMBO	12,80	-0,78
LAMDA DEVELOPMENT	6,39	2,24
MOTOR OIL	20,30	0,00
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	8,23	1,86
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,24	-0,16
ΟΠΑΠ	9,57	0,95
ΟΛΠ	16,54	1,60
ΔΕΗ	1,74	0,98
TITAN	19,80	0,41
VIOHALCO	3,01	0,33
SARANTIS	7,24	0,28
TERNA ENERGY	5,97	0,00

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
MOTOP ΟΪΛ (ΚΟ)	3.984.052,50	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,89%
ALPHA BANK (ΚΟ)	3.393.565,20	ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	0,69%
OTE (ΚΟ)	3.193.908,31	ΒΙΟΤΕΡ (ΚΟ)	0,40%
JUMBO (ΚΟ)	2.864.644,84	LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	0,38%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2.701.818,51	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	0,31%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	2.125.401,45	MOTOP ΟΪΛ (ΚΟ)	0,18%
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	1.982.043,41	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,18%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	1.914.845,41	JUMBO (ΚΟ)	0,16%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1.760.295,88	ALPHA BANK (ΚΟ)	0,13%
EUROBANK ERGASIAS (ΚΟ)	1.288.155,52	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,12%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ Χ.Α.
52.028,01 (εκατ. ευρώ) — 0,07% ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΑΞΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
31.708,48 (χιλ. ευρώ) — 22,22% ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
20.628,05 (χιλ. τεμάχια) — 31,96% ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	**147**	681	7.300
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**147**	681	7.300
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	**1.318**	25.049	413.984
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	**5**	16	10.147
ALPHA BANK (ΚΟ)	**124**	2.926	23.287
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	**11**	23	377
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	**1**	5	4.647
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	**23**	81	4.073
ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS (ΚΟ)	**188**	2.965	37.744
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	**4**	20	918
FOLLI-FOLLIE (ΚΟ)	**0**	0	1.740
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	**2**	9	242
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	**14**	57	6.443
GRIVALIA PROPERTIES (ΚΟ)	**0**	0	213
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	**18**	52	896
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	**22**	47	3.037
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	**25**	158	3.953
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	**44**	1.594	6.460
JUMBO (ΚΟ)	**23**	27	1.278
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	**88**	565	2.408
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	**24**	268	58.401
MOTOP ΟΪΛ (ΚΟ)	**18**	80	469
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	**49**	137	9.651
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**207**	13.067	182.182
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**27**	71	2.125
ΟΤΕ (ΚΟ)	**33**	88	2.582
ΟΛΠ (ΚΟ)	**3**	8	755
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**187**	2.095	20.205
ΔΕΗ (ΚΟ)	**54**	228	15.247
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	**84**	244	7.664
TITAN (ΚΟ)	**1**	3	188
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	**39**	215	6.652
Δικαιώματα σε Δείκτες	**19**	157	5.962
FTSE/Χ.Α. Large Cap	**19**	157	5.962
Δικαιώματα σε Μετοχές	**1**	50	795
ALPHA BANK (ΚΟ)	**0**	0	10
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**0**	0	500
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	**0**	0	5
ΟΤΕ (ΚΟ)	**0**	0	0
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	**1**	50	125
ΔΕΗ (ΚΟ)	**0**	0	155
Συνολική Δραστηριότητα	**1.485**	25.937	428.041

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ Τρίτη 28 Αυγούστου 2018

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0,7080	0,7120	0,7091	-0,1760	32.741	0,7080	0,7100	0,7080	-0,28
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2,3250	2,4500	2,4057	8,5600	97.096	2,4200	2,4350	2,4150	2,55
ΔΗΕΠ	ΔΗΜΗΤΡΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)	0,4700	0,4700	0,4700	0,0000	2.000	0,4700	0,4900	0,4700	0,00
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0060	0,0090		
Υπηρεσίες καταναλωτών										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0,0280	0,0295		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (Σ)						0,1480	0,1540		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1,4400	1,4600	1,4410	0,1020	980	1,4500	1,4600	1,4600	1,39
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΓΟΥΛ	WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (Σ)						0,1020	0,1060		
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,2040	0,2220		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0,0550	0,0550	0,0550	0,0000	5.000	0,0500	0,0550	0,0550	0,00
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,1600	0,1910		
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1,4500	1,4500	1,4500	5,0000	1.300	1,4200	1,4500	1,4500	3,57
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,0380	0,0000		
ΛΙΠΕ	LIBERTY LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	1,3500		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0,0240	0,0000		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)						0,0020	0,0090		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0230		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ)						0,0000	0,0000		
ΔΩΕΠ	ΔΩΔΩΝΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)						0,0015	0,0030		
ΕΛΕΠ	ELMA HOLDINGS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,1900		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,3500		
ΕΞΕΠ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,0000	0,0970		
ΕΣΕΦ	SFS GROUP PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,0415		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC						0,1520	0,1540		
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΔΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΔΙΕΘΝΕΙΣ (Σ)						0,0000	0,5500		
ΤΕΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ (Σ)						0,0000	0,8000		
ΤΖΕΠ	JUPITER PORTFOLIO INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0145		
ΤΚΕΠ	ΤΡΙΑΙΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ (Σ)						0,0000	2,0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,0000	0,0315		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0265		
Υπηρεσίες καταναλωτών										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC	0,0600	0,0625	0,0609	-0,0070	26.871	0,0600	0,0625	0,0625	2,46
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0165		
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1,1400	1,1400	1,1400	0,0000	2.000	1,1100	1,1400	1,1400	0,00
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0,2180	0,2380		
ΣΤΣΔ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (Σ)						0,2420	0,2580		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΟΔΟΣ""" ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)"	1,0000	1,0000	1,0000	-2,0000	2.000	1,0000	0,0000	1,0000	-1,96
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0,0000	0,1460		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0,0200	0,0220		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,1180	0,1250		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0,0550	0,0000		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0,5700	0,5700	0,5700	5,0000	500	0,5400	0,0000	0,5700	9,62
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD	0,5800	0,6000	0,5853	0,5290	2.720	0,5800	0,6000	0,5850	0,86
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,0000		
ΣΤΑΔ	STADEMOS HOTELS PLC						1,2000	1,3000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
Βιομηχανίες										
ΒΑΣΙ	G.A.P. VASSILOPOULOS PUBLIC LTD						0,0000	0,0000		
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0500		
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0,2840	0,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0,5000	0,5050		
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,0000	0,0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ	2,6000	2,6600	2,6209	-0,8240	50.948	2,6200	2,6600	2,6200	-0,76
Καταναλωτικά αγαθά										
ΣΤΟ	C.T.O. PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0125		
ΚΕΟ	KEO PLC						1,1600	1,3000		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0,0000	0,0000		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0,5400	0,5800		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0,2300	0,2540		
Βασικά υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PLASTICS PUBLIC LTD						0,0000	0,0910		
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0,0000	0,0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (ΑΝ)						0,0000	0,2280		
ΠΡΟΠ	A.L. PROCHOICE GROUP PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0050		
ΡΕΕΠ	REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)						0,0010	0,0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD	0,0015	0,0015	0,0015	-0,0500	12.394	0,0015	0,0035	0,0015	-25,00
Υπηρεσίες καταναλωτών										
ΡΟΧΑ	ROYAL HIGHGATE PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0390		
ΧΑΣΕ	Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0130		
Καταναλωτικά αγαθά										
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0325		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1							35,0000	41,0000	
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2							36,0000	39,0000	
ΙΝΓΚΑΡΤ	Ingard Property Bond Designated Activity Company (Ομόλογα)						0,0000	0,0000		
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ομόλογα)						0,0000	0,0000		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εκεγγύων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικού οργανισμού και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

22-ΟΙΚ_ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ_ΚΑΤΗΙ 28/08/18 19:36 Page 22

«Αυτοί οι άνθρωποι είναι άνθρωποι, όχι ρομπότ. Εχουν συναισθήματα», τονίζει για τους διαιτητές ο ψυχολόγος δρ Τζοέλ Φις.

Ο διαιτητής είναι παντού... διαιτητής

Η ζωή ενός διαιτητή στο κορυφαίο πρωτάθλημα μπάσκετ του πλανήτη, το NBA, δεν είναι τόσο εύκολη όσο δείχνει. Οι κορυφαίοι διαιτητές του κόσμου περιγράφουν με μοναδικό τρόπο την σχέση τους με την κερκίδα, στο ESPN. Κι ενώ ο περισσότερος κόσμος θεωρεί πως στην άλλη άκρη του Ατλαντικού, οι φίλαθλοι των ομάδων είναι πιο ήπιοι και σέβονται τη δουλειά των διαιτητών, τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι... Εκτός από την υποστήριξη που έχουν από τους συναδέλφους τους, οι διαιτητές αισθάνονται μόνοι και αποκομμένοι στον μαγικό κόσμο του NBA, προσπαθώντας να δουλέψουν σωστά μπροστά από 20.000 κόσμο.

Οι προπονητές ζητούν από εκείνους με άσχημο τρόπο πιο σωστά σφυρίγματα, οι παίκτες τους φωνάζουν σε σχεδόν κάθε φάση, ενώ οι οπαδοί τους καθυβρίζουν. Ο ψυχολόγος δρ Τζοέλ Φις συμβουλεύει τους διαιτητές για το πώς να ελέγχουν τα συναισθήματά τους κατά τη διάρκεια του αγώνα αλλά και τις αμέσως επόμενες ώρες: «Αυτοί οι άνθρωποι είναι άνθρωποι, όχι ρομπότ. Εχουν συναισθήματα». Ο δρ Φις, μιλάει με τους διαιτητές και προσπαθεί να τους πρεμήσει έπειτα από ένα παιχνίδι, χαλαρώνοντας το σώμα τους με βαθιές αναπνοές αλλά και με διαφορές τεχνικές ομιλίας όπως να μιλάνε πιο σιγά και αργά. Ο διαιτητής Μαρκ Ντέιβις εξηγεί πως οι «άρχοντες των αγώνων» χρειάζεται να αφήσουν τα συναισθήματά τους στην άκρη αν εντέλει θέλουν να ξεκινήσουν επαγγελματική καριέρα στο NBA.

Ακόμη και στο NBA οι «άρχοντες των αγώνων» εκφράζουν παράπονα για τη συμπεριφορά απέναντί τους.

Οι μοναδικές εμπειρίες που έχουν ζήσει οι διαιτητές σε γήπεδα του NBA αποδεικνύουν τη σοβαρότητα του συγκεκριμένου θέματος. «Μία φορά με είχαν φτύσει», δηλώνει ένας από τους κορυφαίους πρώην διαιτητές του NBA, Τζόι Κρόφορντ. «Αυτό ήταν από τα χειρότερα περιστατικά. Ηταν στο Γκόλντεν Στέιτ τη δεκαετία του 1990. Διαιτητεύαμε το παιχνίδι με τον Μπίλι Σπούνερ και καταλόγισε φάουλ στο τελευταίο λεπτό της κανονικής διάρκειας. Οπως βγαίναμε, ένας φίλαθλος με έφτυσε στο πρόσωπο». Ο πρώην διαιτητής εξηγεί επίσης πως ήταν πολύ εκνευρισμένος από το συμβάν, το οποίο επηρέασε αρκετά εκείνον και τον συνάδελφό του.

Οταν οι αθλητές «λυγίζουν»

Η κατάθλιψη, το αλκοόλ, οι ουσίες και ο νέος δύσκολος αγώνας που καλούνται να δώσουν

Ανησυχητικές διαστάσεις λαμβάνουν τα τελευταία χρόνια τα κρούσματα που σχετίζονται με την ψυχική κατάσταση των επαγγελματιών αθλητών. Οι αποκαλύψεις του ζωντανού θρύλου της κολύμβησης Μάικλ Φελπς, του σταρ του NBA Κέβιν Λοβ και του Λαμάρ Οντομ ή του Μπλέικ Γκρίφιν, αλλά και το βίντεο-ντοκουμέντο της Αστυνομίας σχετικά με τις συνθήκες θανάτου του Τάιλερ Χάνεϊκατ, έφεραν ξανά στην επικαιρότητα τη «βραδυφλεγή» βόμβα που κρύβεται πίσω από τα φώτα της δημοσιότητας και τη λάμψη των αθλητών. Μέχρι πρότινος γνωρίζαμε ότι η κατάθλιψη χτυπά αθλητές που εγκαταλείπουν την ενεργό δράση. Πλέον, αυτή η μάστιγα έχει επεκταθεί και σε εν ενεργεία αθλητές. Μέσα σε όλα αυτά ήρθε και η απόφαση ιδιοκτητών ομάδων του κορυφαίου πρωταθλήματος μπάσκετ στον κόσμο, οι οποίοι ζητούν και τον φάκελο ψυχικής υγείας των παικτών που υπογράφουν συμβόλαιο.

Η κατάθλιψη χτύπησε ξαφνικά την πόρτα του Κέβιν Λοβ, μπασκετμπολίστα των Καβαλίερς. Ο ίδιος βρήκε το κουράγιο να παλέψει. Αλλοι δεν τα κατάφεραν, όπως ο Χάνεϊκατ, άλλοι στάθηκαν τυχεροί όπως ο Οντομ.

Την περασμένη σεζόν, ο άσος των Καβαλίερς, Κέβιν Λοβ, μοιράστηκε μέσω γνωστής αμερικανικής ιστοσελίδας το προσωπικό δράμα του και τη μάχη που δίνει απέναντι στην κατάθλιψη. Ο 29χρονος παίκτης περιέγραψε την ημέρα που υπέστη για πρώτη φορά κρίση πανικού κατά τη διάρκεια ενός παιχνιδιού και έστειλε το δικό του μήνυμα σε όσους διστάζουν να μιλήσουν για την ψυχική τους υγεία: «Δεν ήξερα αν συνέβαινε πραγματικά, όμως συνέβη. Ηταν σαν να έχω ένα σπασμένο χέρι ή έναν τραυματισμένο αστράγαλο. Ημουν στον πάγκο, δεν άκουσα σχεδόν τίποτα από όσα είπε ο προπονητής και απλά ένιωθα την καρδιά μου να χτυπάει δυνατά, ασυνήθιστα. Ολα γύριζαν, ο αέρας έγινε πιο λίγος. Οταν σηκώθηκα, ήξερα ότι δεν μπορώ να μπω στο παιχνίδι, δεν γινόταν σωματικά. Νόμισα ότι πέθαινα». Ο All-Star φόργουορντ των Καβς δεν δίστασε να μοιραστεί το πρόβλημά του με τον κόσμο του μπάσκετ, στέλνοντας μήνυμα και σε άλλους αθλητές: «Ηθελα να το μοιραστώ για εμένα, αλλά κυρίως γιατί σχεδόν κανείς δεν μιλάει για την ψυχική υγεία». Οπως ανακοινώθηκε, ο Αμερικανός αθλητής θα τιμηθεί για την ανοιχτή τοποθέτησή του στις 3 Νοεμβρίου με το βραβείο «Χρυσό Κλειδί».

Το μήνυμα του Λοβ έδωσε το έναυσμα και σε άλλους παίκτες οι οποίοι με τη σειρά τους μοιράστηκαν τις δικές τους εμπειρίες. Ενας από αυτούς ήταν ο Ντεμάρ Ντε Ρόζαν, ο οποίος με ανάρτησή του αποκάλυψε τη δική του περιπέτεια με την κατάθλιψη, ενώ επίσης ευχαρίστησε τον Λοβ για την ώθηση που έδωσε σ' εκείνον αλλά και σε άλλους αθλητές. Οπως ο πρώην ΝΒΑέρ Νέιτ Ρόμπινσον, που δήλωσε ότι το NBA του προκάλεσε κατάθλιψη.

Πριν από λίγες ημέρες, ο Λοβ βρέθηκε στο The Today Show και μίλησε για το θέμα, ενώ οι Ντεμάρ Ντε Ρόζαν και Μάρκους Μόρις μίλησαν στο ESPN για το πώς πολλοί αθλητές αντιμετωπίζουν την κατάθλιψη μέσα από το αλκοόλ, αλλά και τις ουσίες. «Γνωρίζω αθλητές που πίνουν καθημερινά για να καθησυχάσουν τους εαυτούς τους. Ετσι το αντιμετωπίζουν. Και ξέρετε ότι αυτό δεν θα λειτουργήσει μακροπρόθεσμα», δήλωσε ο παίκτης των Σέλτικς Μόρις, ενώ ο Ντε Ρόζαν συμπλήρωσε: «Εχω δει ανθρώπους να προσπαθούν να ελέγξουν τον πόνο τους μέσω του αλκοόλ, με αποτέλεσμα να γίνουν εντελώς διαφορετικοί άνθρωποι. Πιο επιθετικοί, πιο ευαίσθητοι, πιο αυτοκαταστροφικοί». Ενα χαρακτηριστικό παράδειγμα που αποδεικνύει τα όσα ισχυρίζονται οι αστέρες του NBA είναι και η περίπτωση του Τάιλερ Χάνεϊκατ. Σύμφωνα με τον βοηθό προπονητή των Χιούστον Ρόκετς, Τζον Λούκας, τέσσερις στους δέκα παίκτες του NBA πάσχουν από κατάθλιψη. Ο κορυφαίος γιατρός Ουίλιαμ Πάρχαμ (διευθυντής ψυχικής υγείας στον σύνδεσμο παικτών του NBA) συμφωνεί. Οπως αποκαλύπτει το ESPN, ύστερα από όλες αυτές τις εξελίξεις, ιδιοκτήτες ομάδων του NBA ζητούν πλέον τον φάκελο ψυχικής υγείας προτού υπογράψουν με έναν συγκεκριμένο παίκτη.

Το πρόβλημα αυτό, όμως, δεν αφορά μόνο το NBA. Λίγες ημέρες νωρίτερα, ο Μάικλ Φελπς είχε συγκλονίσει με τις αποκαλύψεις του στο CNN, ενώ το χόκεϊ επί πάγου (NHL) έχει λάβει ειδικά μέτρα με στόχο να αντιμετωπίσει τα προβλήματα ψυχικής υγείας. Δύο πρώην παίκτες του NHL πρόκειται να ξεκινήσουν μια περιοδεία στον Καναδά για να μιλήσουν ανοιχτά σε νέους αθλητές. Η κατάθλιψη έχει «χτυπήσει» την πόρτα και στο αμέρικαν φούτμπολ (NFL). Ο πρώην παίκτης των Πάνθερς και των Ρέιβενς, Στιβ Σμιθ Τζούνιορ, μοιράστηκε τη μάχη του με την κατάθλιψη στην ιστοσελίδα του NFL, δηλώνοντας πως ένιωθε πολύ μόνος και συναισθηματικά καταπονημένος παρά τις επιτυχίες του μέσα στο γήπεδο.

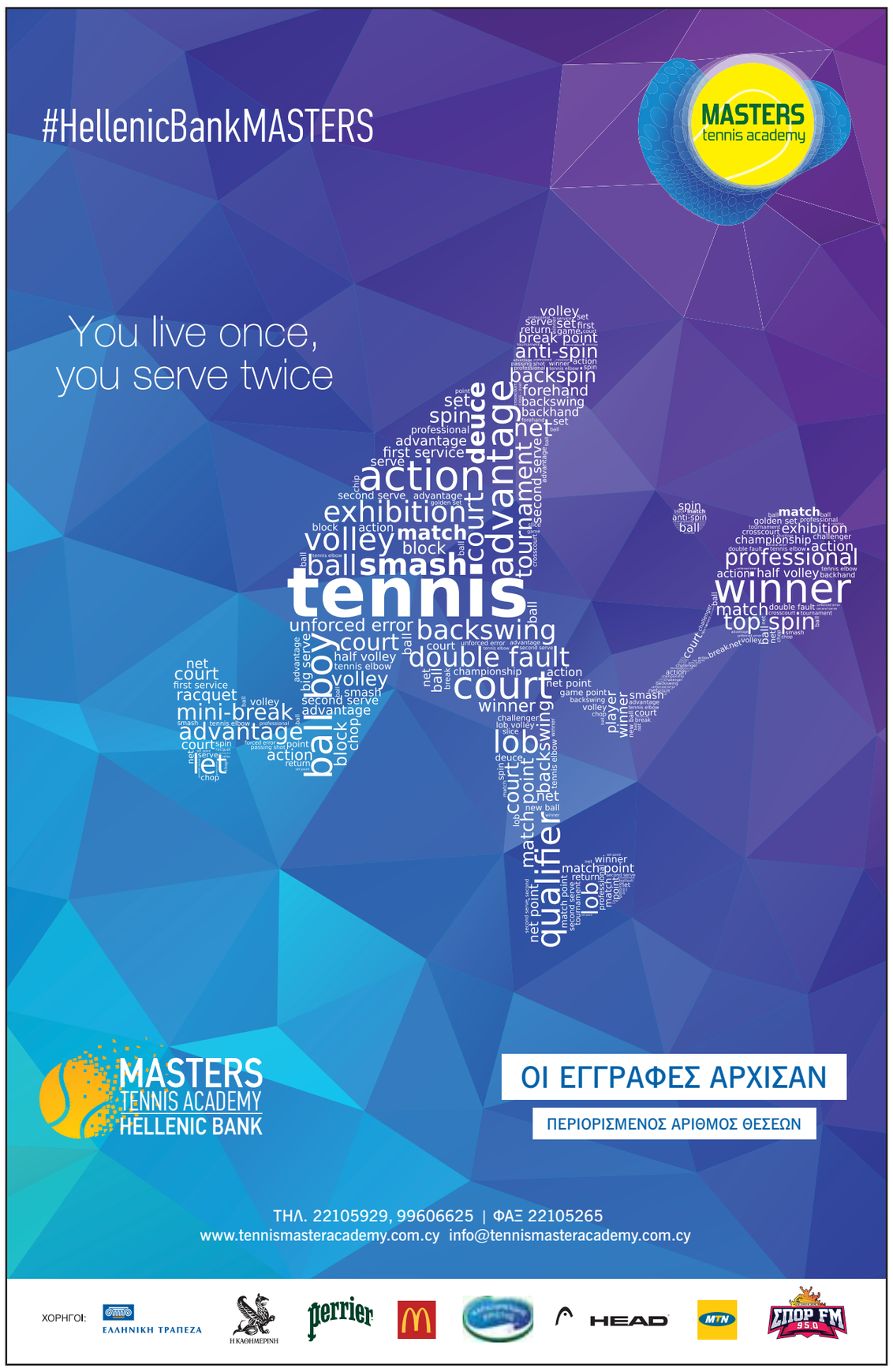

23-OIK_TECH_KATHI 28/08/18 22:15 Page 23

GADGETS

ΕΡΕΥΝΑ

Διαρροές χρηστών Android στο iOS

Ερευνα του PC Magazine, στην οποία συμμετείχαν 2.500 άτομα μέσω της υπηρεσίας Google Surveys, έδειξε ότι το 18% των συμμετεχόντων άλλαξε από το Android στο iOS, ενώ το 11% των χρηστών άλλαξε από iOS σε Android. Από το δείγμα των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν θέλει να αλλάξει πλατφόρμα. Σημειώνεται ότι το 54% των συμμετεχόντων της έρευνας χρησιμοποιεί iPhone και το 27% συσκευή της Samsung. Στις απαντήσεις που έδωσαν αναφέρεται ως βασικός λόγος αλλαγής πλατφόρμας, η καλύτερη εμπειρία χρήσης. Επιπλέον το 29% των χρηστών του iOS αλλάζει σε Android λόγω των καλύτερων τιμών ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των χρηστών του Android ανέρχεται στο 11%.

IFA Berlin 2018

Πέντε tablets παρουσιάζει η Lenovo

Πέντε νέα μοντέλα tablet παρουσιάζει η Lenovo ενόψει της IFA Berlin 2018 που πραγματοποιείται από τις 31 Αυγούστου μέχρι τις 5 Σεπτεμβρίου στο Βερολίνο και πιο κάτω παρατίθενται κάποια από τα χαρακτηριστικά τους. Τα Lenovo Tab P10 και Tap M10 διαθέτουν οθόνη 10.1'' IPS Full HD (1920 x 1200), επεξεργαστή octa-core Qualcomm Snapdragon 450, υποδοχή microSD και λειτουργικό σύστημα Android 8.1 Oreo. Το Lenovo Tab E7 είναι το φθηνότερο μοντέλο και διαθέτει οθόνη 7'' TN LCD (1200 x 600), επεξεργαστή quad-core MediaTek MT8167 1.3GHz, 1GB μνήμη RAM, και 16GB αποθηκευτικό χώρο. Το Lenovo Tab E10, με οθόνη 10.1'' IPS LCD HD (1280 x 800), επεξεργαστή quad-core Qualcomm Snapdragon 210, 2GB μνήμη RAM, 16GB αποθηκευτικό χώρο (επέκταση με microSD), κάμερα 5MP,εμπρόσθια κάμερα 2MP,2x ηχεία stereo με υποστήριξη Dolby Atmos και λειτουργικό σύστημα Android 8.1 Oreo. Η τιμή του στα $129, ενώ το Lenovo Tab E8 διαθέτει οθόνη 8.0'' IPS LCD HD (1280 x 800), επεξεργαστή quad-core MediaTek MT8163B, 1GB μνήμη RAM, 16GB αποθηκευτικό χώρο (επέκταση με microSD), κάμερα 5MP, εμπρόσθια κάμερα 2MP,μπαταρία 4850mAh, 1x ηχείο Dolby Atmos και λειτουργικό σύστημα Android 7.1 Nougat.

You Tube

Τι αλλάζει στις διαφημίσεις

Περισσότερες θα είναι πλέον οι διαφημίσεις στο You Tube, ενώ δεν θα διαθέτουν την δυνατότητα παράλειψης μετά από πέντε δευτερόλεπτα όπως ισχύει σήμερα. Σύμφωνα με την Google πλέον ο χρόνος τετραπλασιάζεται με τη μέγιστη διάρκεια των διαφημιστικών να είναι από 15 μέχρι 20 δευτερόλεπτα. Αναμένεται, ωστόσο, ότι η αύξηση του χρόνου των διαφημίσεων στην πλατφόρμα, θα δημιουργήσει αντιδράσεις των χρηστών. Η νέα δυνατότητα θα είναι διαθέσιμη τις επόμενες μέρες σε όλους τους δημιουργούς βίντεο που αποκομίζουν κέρδη από τα κανάλια τους, ενώ θα έχουν και πρόσβαση σε αναλυτικά στατιστικά εργαλεία ώστε να ελέγχουν την απόδοση των διαφημίσεων.

Google

Πρόβλημα ασφάλειας με το Fortnite installer

Στις 15 Αυγούστου η Google ενημέρωσε ότι το Fortnite installer οποιο επέτρεπε την εγκατάσταση οποιασδήποτε κακόβουλης εφαρμογής, ενώ έστειλε στην Epic βίντεο το οποίο έδειχνε ότι με την ενεργοποίηση του Fortnite σε Samsung smartphone αντί για το παιχνίδι, άνοιγε μια κακόβουλη εφαρμογή. Σύμφωνα με το Google Issue Tracker, ο installer της Epic επιτρέπει σε ψεύτικα APK να εγκατασταθούν σε ένα Android smarphone φτάνει αυτά να ενσωματώνουν package με την ονομασία com.epicgames.fortnite. Η Epic διόρθωσε το πρόβλημα ασφαλείας ενώ ζήτησε από την Google να περιμένει 90 ημέρες πριν δημοσιοποιήσει το τι συνέβη προκειμένου όλοι οι χρήστες να αναβαθμιστούν στην τελευταία έκδοση. Η κίνηση της Epic Games να παρακάμψει το Play Store της Google και να προσφέρει το Fortnite σε Android συσκευές αποκλειστικά και μόνο μέσω της ιστοσελίδας της, γίνεται εξαιτίας του μεριδίου 30% που παρακρατά η Google σε κάθε πώληση.

Το 1999 οι επιστήμονες ανακάλυψαν ότι το γονίδιο Sir2 διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην επιμήκυνση του προσδόκιμου ζωής, το saccharomyces cerevisiae, ένα είδος μαγιάς.

Το γονίδιο της γήρανσης στο μικροσκόπιο επιστημόνων

Η μελέτη μπορεί να είναι η βάση για νέες θεραπείες νοσημάτων που συνδέονται με το πέρασμα του χρόνου

Ένα γονίδιο που διαδραματίζει ρόλο στην ανάπτυξη, στο προσδόκιμο ζωής των πρωτευόντων και στη γήρανση, αναγνώρισαν Κινέζοι επιστήμονες χρησιμοποιώντας τεχνολογία μεταβολής του γονιδιώματος και κάνοντας πειράματα σε πιθήκους και ανθρώπινα βλαστοκύτταρα.

Η μελέτη πιθανώς να ανοίξει την πόρτα σε νέες έρευνες για την ανθρώπινη ανάπτυξη και τη γήρανση, αλλά και στην εξεύρεση θεραπειών για νοσήματα που συνδέονται με το πέρασμα του χρόνου, όπως τόνισε ο Λιου Γκουανγκχούι, καθηγητής στο Ινστιτούτο Βιοφυσικής της κινεζικής ακαδημίας επιστημών. Η κατανόηση της γενετικής βάσης της γήρανσης είναι προαπαιτούμενο για την καθυστέρησή της και τη θεραπεία νοσημάτων που συνδέονται με τα γηρατειά, τόνισε ο Λιου. Το 1999 οι επιστήμονες ανακάλυψαν ότι το γονίδιο Sir2 διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην επιμήκυνση του προσδόκιμου ζωής, το saccharomyces cerevisiae, ένα είδος μαγιάς. Επίσης διαπιστώθηκε ότι το γονίδιο SIRT6, ομόλογο του Sir2, είναι καθοριστικό για τη ρύθμιση της γήρανσης και της μακροζωίας στα τρωκτικά. Η έλλειψη του SIRT6 οδηγεί σε επιταχυμένη γήρανση. Ωστόσο, η βιολογική λειτουργία του SIRT6 στα πρωτεύοντα παραμένει άγνωστη.

Ερευνητική ομάδα από τα ινστιτούτα βιοφυσικής και ζωολογίας της κινεζικής ακαδημίας επιστημών αφιέρωσε τρία χρόνια μελετώντας την εξουδετέρωση του γονιδίου SIRT6 σε διαφορετικούς ιστούς πιθήκων, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο

Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες, το γονίδιο SIRT6, ομόλογο του Sir2, είναι καθοριστικό για τη ρύθμιση της γήρανσης και της μακροζωίας στα τρωκτικά, ενώ η έλλειψη του οδηγεί σε επιταχυμένη γήρανση.

CRISPR-Cas 9. Οι επιστήμονες ενέχυσαν το αποτέλεσμα της μετατροπής των γονιδίων σε 98 ζυγωτές πιθήκων, από τους οποίους οι 48 αναπτύχθηκαν σε έμβρυα που εμφυτεύθηκαν σε 12 παρένθετες μητέρες. Τέσσερις έμειναν έγκυοι, από τις οποίες οι τρεις γέννησαν τρεις μικρούς πιθήκους έπειτα από 165 ημέρες, καθώς η μία απέβαλε.

Αυτά ήταν τα πρώτα πρωτεύοντα με έλλειψη του γονιδίου SIRT6. Οι πίθηκοι που δεν διέθεταν SIRT6 πέθαναν λίγες ώρες μετά τη γέννησή τους, καθώς εμφάνισαν προγεννητική αναπτυξιακή καθυστέρηση. Επιπροσθέτως, οι Κινέζοι επιστήμονες πραγματοποίησαν πειράματα προκειμένου να δημιουργήσουν εμβρυϊκά βλαστοκύτταρα χωρίς το γονίδιο SIRT6. Όπως αποδείχθηκε, η έλλειψη του γονιδίου SIRT6 παρεμπόδιζε τη διαφοροποίηση των βλαστοκυττάρων σε νευρώνες. Η μελέτη δημοσιεύεται στο τελευταίο τεύχος του Nature.

Ρομπότ στα πεδία των μαχών;

Μελλοντικά τα ρομπότ μπορεί να αποφασίζουν στα πεδία των μαχών για τη ζωή ή τον θάνατο χωρίς ανθρώπινο έλεγχο. Χάρη στην τεχνολογία οι δυνατότητες των αυτόνομων όπλων συνεχώς βελτιώνονται. Τα ΗΕ συζητούν για το θέμα.

Με ένα δυνατό βουητό, το μίνι μη επανδρωμένο αεροσκάφος μπαίνει σαν σίφουνας σε αίθουσα διδασκαλίας και με πυροβολισμούς στο κεφάλι σκοτώνει συγκεκριμένους φοιτητές. Πρόκειται για ένα εικονικό φιλμ που δείχνουν στο You Tube πολέμιοι των λεγόμενων αυτόνομων όπλων. Τα drones στοχεύουν πάνω στα θύματά τους με τη βοήθεια αλγόριθμων. Και όταν βρουν τον στόχο δεν υπάρχει επιστροφή. Τα δεδομένα τους τα αντλούν από τα κοινωνικά δίκτυα. Ιστορία φαντασίας;

Τι θα γίνει όταν στόχος γίνονται άμαχοι;

«Κάθε άλλο» λέει ο Τόμας Κιχενμάιστερ. «Το βήμα για να φτάσουμε εκεί είναι μικρό». Ο Κιχενμάιστερ είναι στο προεδρείο του Facing Finance, μιας γερμανικής οργάνωσης της διεθνούς καμπάνιας «Stop Killer Robots». Όπλα που μπορούν ως ένα βαθμό να κινηθούν αυτόνομα ανήκουν πλέον στην συνήθη προσφορά. Όπως οι πύραυλοι, που ψάχνουν τους στόχους τους και τελικά αποφασίζουν μόνοι τους ποιους θα καταστρέψουν. Βασικά η τηλεκατεύθυνση έχει ανθρώπινο χέρι, αλλά πολύ συχνά χάνεται ο έλεγχος. Ο Κιχενμάιαστερ το βρίσκει πολύ προβληματικό. «Διότι δεν μπορεί έτσι να υπάρξει διάκριση ανάμεσα σε στρατιωτικά και πολιτικά οχήματα». Αλλά αυτό ακριβώς προβλέπει το ανθρωπιστικό δίκαιο. Η διάκριση ανάμεσα σε στρατιώτες και αμάχους είναι σημαντικός κανόνας στο δίκαιο πολέμου, που δεσμεύει τα εμπόλεμα μέρη να προστατεύουν τους άμαχους και τα οικήματά τους.

Κατά της απαγόρευσης είναι χώρες που επενδύουν μεγάλα ποσά στη στρατιωτική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, όπως οι ΗΠΑ, η Ρωσία, το Ισραήλ και η Βρετανία.

Σε αυτό το πνεύμα η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού ορίζει ως αυτόνομα όπλα, εκείνα που αναζητούν μόνα τους στόχους, επιτίθενται ή τους καταστρέφουν. Αυτόνομα σημαίνει χωρίς ανθρώπινη ανάμειξη. Και εδώ ακριβώς υπάρχει το πρόβλημα. Τι θα συμβεί, εάν ένας τέτοιος πύραυλος, κατά την αυτόνομη επιλογή του στόχου δεν εξουδετερώσει εχθρικά πυρά, αλλά σκοτώσει και αμάχους; «Δεν είμαστε σε θέση να βάλουμε ένα τσιπάκι με οδηγίες ανθρωπιστικού δικαίου», λέει με νόημα ο Τόμας Κιρχενμάιστερ. Το ότι ο βαθμός αυτονομίας γίνεται συνεχώς μεγαλύτερος, οφείλεται στην ραγδαία πρόοδο στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και στη ρομποτική.

Στο μεταξύ οι μηχανές δείχνουν ικανότητες μάθησης, επεξεργάζονται εμπειρίες μέσω τεχνητών νευρωνικών δικτύων, όπως και ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Η βιομηχανία εξοπλισμών το εκμεταλλεύεται. Τα όπλα γίνονται όλο και πιο γρήγορα και αποτελεσματικά, την ώρα που ο κίνδυνος για τους

Η διάκριση ανάμεσα σε στρατιώτες και αμάχους είναι ένα θέμα το οποίο διχάζει την διεθνή κοινότητα.

στρατιώτες μειώνεται. Αυτό ακριβώς είναι που επιδιώκουν οι στρατοί. Τα όρια όμως είναι ρευστά. Ενώ ένα ρομπότ που αναζητά, αναγνωρίζει και εξουδετερώνει αυτόνομα νάρκες είναι αποδεκτό, όταν αναζητά ορισμένους ανθρώπους και τους πυροβολεί, πρόκειται για μια καθαρή περίπτωση παραβίασης του διεθνούς δικαίου.

Πώς θα υπαχθούν όμως αυτά τα όπλα στο δημόσιο διεθνές δίκαιο; Η διεθνής κοινότητα ερίζει από το 2014, στο πλαίσιο της Συμφωνίας για τα μερικά συμβατικά Όπλα CCW του ΟΗΕ. Από τις ανεπίσημες συνομιλίες πέρασε το θέμα σε επίσημες διαπραγματεύσεις το 2018 με τη συμμετοχή 70 χωρών, επιστημόνων και ΜΚΟ.

Αντικείμενο των συζητήσεων που ξεκίνησαν σήμερα και θα διαρκέσουν μέχρι τέλος του μηνός είναι τα θανατηφόρα αυτόνομα οπλικά συστήματα (Lethal Autonomous Weapon Systems, LAWS). Μπορεί να είναι ένα ρομπότ, που πολεμά στα πεδία των μαχών, αλλά και μικρά μη επανδρωμένα αεροσκάφη, που δεν υπάρχουν ακόμη βέβαια, αλλά ενδεχομένως στο εγγύς μέλλον. Πολύς χρόνος δεν απομένει.

Η διεθνής κοινότητα είναι διαιρεμένη ανάμεσα σε τρία στρατόπεδα. Ανάμεσα σε χώρες που τα πολεμούν και ζητούν απαγόρευση των αυτόνομων όπλων και σε αυτές που προτείνουν μεσαίο δρόμο, ανάμεσά στους η Γερμανία και η Γαλλία. Τέλος, κατά της απαγόρευσης είναι χώρες που επενδύουν πολλά χρήματα στη στρατιωτική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, όπως οι ΗΠΑ, η Ρωσία, το Ισραήλ και η Βρετανία.

MARKET PLACE

Το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ORC στην μαρίνα Λεμεσού

Το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ORC θα διεξαχθεί στην μαρίνα Λεμεσού από τις 8 έως τις 15 Σεπτεμβρίου του 2018 και διοργανώνεται από τον Ναυτικό Όμιλο Αμμοχώστου στο πλαίσιο των «Ιωαννίδειων» τα οποία έχουν πλέον καθιερωθεί ως ετήσια ναυταθλητική και πολιτισμική εκδήλωση. Το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα ORC αποτελεί το μεγαλύτερο ιστιοπλοϊκό γεγονός που πραγματοποιήθηκε ποτέ στην Κύπρο και θα λάβει χώρα στο πλαίσιο των «Ιωαννίδειων» 2018. Κατά τη διάρκεια του πρωταθλήματος θα καταπλεύσουν στην Κύπρο σκάφη και αθλητές από όλη την Ευρώπη, οι οποίοι θα διαγωνιστούν στα κρυστάλλινα νερά και τη φιλόξενη θάλασσα της Λεμεσού, επωφελούμενοι των ειδυλλιακών συνθηκών ιστιοπλοΐας που παρέχει το νησί. Τόσο οι απλοί επισκέπτες στη Μαρίνα Λεμεσού, όσο και το κοινό που θα παρακολουθήσει το πρωτάθλημα, θα έχουν την ευκαιρία να περάσουν από το Race Village το οποίο θα λειτουργεί στη μαρίνα Λεμεσού και θα φιλοξενεί διάφορες παράλληλες εκδηλώσεις.

Η νέα κίτρινη έκδοση του LC COUPE από την LEXUS

Η Lexus παρουσιάζει μια νέα εκθαμβωτική προσθήκη στην εμβληματική σειρά LC coupe με την κυκλοφορία του νέου LC Yellow Edition. Θερμή κίτρινη απόχρωση που διακρίνεται ακόμα και στις λεπτομερείς ραφές αντίθεσης, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στα λευκά δερμάτινα καθίσματα, στο τιμόνι, στο ταμπλό, καθώς και στο στήριγμα των βραχιόνων της κεντρικής κονσόλας. Η καμπίνα διαθέτει επίσης οθόνη οδηγού head-up, επένδυση Alcantara και προσαρμογή ισχύος 10 κατευθύνσεων για τα μπροστινά καθίσματα τα οποία είναι από δέρμα nμι-ανιλίνης. Το LC Yellow Edition επωφελείται από προηγμένες λειτουργίες απόδοσης και διεύθυνσης, οι οποίες αποτελούν μέρος των προδιαγραφών του LC Sport +. Ο ευέλικτος και ο ασφαλής χειρισμός, καθώς και η εξαιρετική ανταπόκριση παρέχονται χάρη στο Lexus Dynamic Handling και στο Variable Gear Ratio Steering (VGRS) με σύστημα τετρακίνησης, το οποίο ελέγχει ανεξάρτητα τις γωνίες διεύθυνσης εμπρός και πίσω, καθώς και λόγω του διαφορικού περιορισμένης ολίσθησης Torsen. Το LC Yellow Edition θα βρίσκεται στο περίπτερο της Lexus στο Σαλόνι Αυτοκινήτου του Παρισιού τον Οκτώβριο. Οι παραδόσεις στους πελάτες θα γίνονται από το φθινόπωρο του τρέχοντος έτους.

Ακόμα ένα Smart ανοίγει στη Λακατάμια

Ο Όμιλος Smart ετοιμάζεται να ανοίξει ακόμα ένα κατάστημα. Συγκεκριμένα, στα μέσα Σεπτεμβρίου 2018 ανοίγει το νέο Smart, στη Λεωφόρο Μακαρίου 11, στη Λακατάμια. Η κύρια είσοδος και η έξοδος του καταστήματος βρίσκονται στην πίσω πλευρά προκειμένου να διευκολυνθούν οι πελάτες από τον άνετο χώρο στάθμευσης. Το νέο Smart Λακατάμιας περιλαμβάνει 600 τ.μ. ωφέλιμο χώρο για τους πελάτες, σύγχρονο εξοπλισμό, ικανοποιητικούς αποθηκευτικούς χώρους και αρκετούς χώρους στάθμευσης. Γενικά, είναι λειτουργικό, άνετο και βολικό. Πρόκειται για το 17ο κατάστημα παγκύπρια. Στην επαρχία Λευκωσίας λειτουργούν ήδη πέντε καταστήματα Smart. Στην Κοκκινοτριμιθιά, στη Νήσου, στο Τσέρι, στον Άγιο Αντώνιο και στον Στρόβολο.

Στον 5ο όροφο η κατασκευή του Althea

Με γοργούς ρυθμούς προχωρά η ανέγερση του κτιρίου Althea στην περιοχή Μακένζι στην Λάρνακα αφού βρίσκεται ήδη στον 5ο όροφο της κατασκευής του. Το κτίριο Althea είναι το 3ο έργο του Ομίλου Cyfield στη Λάρνακα μετά τα επιτυχημένα «Amazone» και «Atlantis» και βρίσκεται ανάμεσα στην παραλία και την Αλυκή. Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός του είναι εμπνευσμένος από τα κύματα της θάλασσας, ενώ περιλαμβάνει 11 ορόφους με 33 ευρύχωρα και πολυτελή διαμερίσματα δυο υπνοδωματίων. Το Althea προσφέρει στους ενοίκους του άμεση πρόσβαση στην παραλία του Μακένζι, στα εστιατόρια, τα καταστήματα και τα σουπερ μάρκετ που βρίσκονται στην περιοχή, καθώς και εύκολη πρόσβαση στον αυτοκινητόδρομο για το Αεροδρόμιο Λάρνακας και άλλους προορισμούς.

24-OIK_AGORES_KATHI 28/08/18 23:17 Page 24

Οι τρεις προϋποθέσεις επιστροφής των επενδυτών σε μετοχές, ομόλογα

Ανάπτυξη, μείωση κόκκινων δανείων, μεταρρυθμίσεις - Ο ρόλος των εκλογών

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η έξοδος της Ελλάδας από το πρόγραμμα δεν αποτέλεσε «ορόσημο» για τους επενδυτές και αυτό αποτυπώθηκε ξεκάθαρα τόσο στο ελληνικό χρηματιστήριο όσο και στα ελληνικά ομόλογα. Τα ξένα χαρτοφυλάκια αντί να βάλουν και πάλι στα ραντάρ τους την Ελλάδα, επέλεξαν να απέχουν, διατηρώντας την επιφυλακτικότητα που υπάρχει εδώ και μήνες και η οποία εκφράστηκε και στα roadshows που έγιναν στο Λονδίνο και στις ΗΠΑ μέσα στο καλοκαίρι. Το Χ.Α. βρίσκεται 20% χαμηλότερα από τα υψηλά τριετίας που σημείωσε τον Φεβρουάριο, ενώ οι αποδόσεις στα ελληνικά ομόλογα διατηρούνται κοντά στο 4,2% και σε «απαγορευτικά» επίπεδα για μία νέα έκδοση.

Οι λόγοι αυτής της «αποχής» οφείλονται τόσο στις προκλήσεις με τις οποίες είναι αντιμέτωπη η ελληνική οικονομία παρά την «έξοδο» αλλά και στο διεθνές περιβάλλον το οποίο έχει επιδεινωθεί λόγω των αναταραχών σε Ιταλία και Τουρκία. Οπως επισημαίνουν αναλυτές και οικονομολόγοι στην «Κ», οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές για τις ελληνικές μετοχές και τα ομόλογα είναι δύσκολες και θα εξακολουθήσουν να επηρεάζονται από το κλίμα στο εξωτερικό – ιδίως στις αναδυόμενες αγορές, καθώς και από την πρόοδο στην τήρηση των συμφωνηθέντων. «Σταθμοί» που θα μπορούσαν να αλλάξουν την επενδυτική διάθεση αποτελούν οι επικείμενες εκλογές, μία θετική έκπληξη από το μέτωπο της ανάπτυξης, η ταχύτερη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων αλλά και οι πολλαπλές αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης.

Η πρόοδος στην τήρηση των συμφωνηθέντων είναι σημαντικότερη για τους επενδυτές από τις (επίσης σημαντικές) διεθνείς εξελίξεις, όπως σημειώνει στην «Κ» διαχειριστής κεφαλαίων από το City του Λονδίνου. Και αυτό διότι μία τυχόν επιδείνωση των διεθνών συνθηκών ναι μεν παρασύρει βραχυπρόθεσμα και την Ελλάδα, από την άλλη δε, αρκετές φορές οι ξένες συνθήκες είναι ευμετάβλητες ενώ οι εγχώριες εξελίξεις αποβαίνουν πάντοτε πολύ πιο καθοριστικές. Π.χ. μια ένδειξη ότι η κυβέρνηση «χαλαρώνει» τους ρυθμούς στην επίτευξη των στόχων, ή προβαίνει σε παροχές, θα είχε σίγουρα αρνητικό αντίκτυπο και θα εμπόδιζε την έξοδο της Ελλάδας στις αγορές με λογικά επιτόκια. Οι επικείμενες εκλογές, ναι μεν είναι ικανές να φέρουν –για πρώτη φορά ύστερα από πολλά χρόνια– έναν αέρα αισιοδοξίας και άρα να βοηθήσουν και τα ελληνικά περιουσιακά στοιχεία, όμως, παραδοσιακά, υπάρχει πάντοτε μια αβεβαιότητα μέχρι να οριστικοποιηθεί το οποιοδήποτε αποτέλεσμα. Οπως σημειώνει στην «Κ» ο Βολφγκάνγκο Πικόλι, συμπρόεδρος της Teneo Intelligence, οι προοπτικές για τις ελληνικές μετοχές να προσελκύσουν την προσοχή των επενδυτών θα παραμείνουν χαμηλές λόγω των διεθνών αναταραχών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε εγχώρια εξέλιξη ή αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης. Το σημαντικό είναι πως στην Ελλάδα δεν υπάρχει ακόμη σχέδιο μακροπρόθεσμης στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, όπως επισημαίνει. Για τον κ. Πικόλι η αλλαγή του εγχώριου πολιτικού σκηνικού μπορεί να αποτελέσει ορόσημο για τους επενδυτές. «Οι επενδυτές δεν πιστεύουν ότι η σημερινή κυβέρνηση μπορεί να παραδώσει και να εφαρμόσει μια τέτοια στρατηγική», τονίζει χαρακτηριστικά.

Τρεις παράγοντες μπορεί να οδηγήσουν στην ενίσχυση του επενδυτικού ενδιαφέροντος προς τις ελληνικές μετοχές και τα ομόλογα, σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής επενδύσεων συναλλάγματος στην Ευρώπη της Bank of America - Merrill Lynch, Αθανάσιος Βαμβακίδης. Πρώτον, η ανάπτυξη πρέπει να αρχίσει να εκπλήσσει ανοδικά αντίθετα με αυτό που συμβαίνει σήμερα που βλέπουμε μόνο καθοδικές εκπλήξεις. Δεύτερον, η κυβέρνηση πρέπει να τηρήσει τους συμφωνημένους στόχους και τις μεταρρυθμίσεις στην περίοδο μετά το πρόγραμμα και πριν από τις εκλογές και να αποφύγει τον λαϊκισμό. Και τρίτον, πρέπει να δούμε ταχύτερη πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών. Αυτά θα οδηγήσουν σε αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης, σε μείωση των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων και σε καλές αποδόσεις στις ελληνικές μετοχές.

Οι αναβαθμίσεις από τους οίκους και η πρώτη μεταμνημονιακή αξιολόγηση σίγουρα θα βοηθήσουν το επενδυτικό κλίμα στην Ελλάδα, σημειώνει στον «Κ» Αλέξανδρος Μπουλουγούρης, συνεπικεφαλής έρευνας στη Wood & Co Financial Services. «Ωστόσο, δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο ορόσημο το οποίο θα πατήσει τη σκανδάλη των τοποθετήσεων στα ελληνικά assets. Η άσκηση της οικοδόμησης εμπιστοσύνης απαιτεί χρόνο και –ειδικά για τις τράπεζες– οι επενδυτές πρέπει να πεισθούν ότι δεν θα υπάρξει κάποια κίνηση που θα οδηγήσει σε «αραίωση» (dilution) κεφαλαίων», όπως επισημαίνει.

Το Χρηματιστήριο βρίσκεται 20% χαμηλότερα από τα υψηλά τριετίας που σημείωσε τον Φεβρουάριο, ενώ οι αποδόσεις στα ελληνικά ομόλογα διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα, κοντά στο 4,2%.

Τα κρίσιμα ορόσημα για το Χ.Α.

Εκτός από τις βραχυπρόθεσμες αναταραχές που θα προκύψουν λόγω της αναθεώρησης του δείκτη MSCI, μια σειρά από γεγονότα μπορεί να επαναφέρει το επενδυτικό ενδιαφέρον στο Χ.Α, επισημαίνει στην «Κ» ο Νίκος Σακαρέλης, αναλυτής της Wealth Fund Services.

• Ανοδος στον Γενικό Δείκτη χωρίς τις τραπεζικές μετοχές πολύ δύσκολα θα γίνει. Επομένως η κατάθεση τον Σεπτέμβριο των επικαιροποιημένων business plans στην ΕΚΤ για τη μείωση των κόκκινων δανείων, αλλά και η επίτευξη των στόχων που θα τεθούν, θα κρίνει πολλά για την πορεία των τραπεζικών μετοχών. Είναι κρίσιμο να υπάρξει εξυγίανση των χαρτοφυλακίων ειδικά μετά την απώλεια του waiver και την υψηλή αναλογία της αναγνώρισης της αναβαλλόμενης φορολογίας στα κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Εάν η οικονομία βελτιωθεί περαιτέρω και υπάρξουν και άλλες αναβαθμίσεις από τους οίκους, αυτό θα διευρύνει την επενδυτική βάση.

• Αποκρατικοποιήσεις. Η πρόοδος της επένδυσης στο Ελληνικό και η αποκρατικοποίηση των Ελληνικών Πετρελαίων θα δώσουν σήμα στην αγορά ότι και μετά το μνημόνιο εφαρμόζονται προηγούμενες δεσμεύσεις που είχαν αναληφθεί.

• Η πορεία της πραγματικής οικονομίας, δημόσια έσοδα, τουρισμός και τι επίδραση θα έχουν στο ΑΕΠ της χώρας. Η ελληνική αγορά έχει από τους χαμηλότερους δείκτες κεφαλαιοποίησης / ΑΕΠ και υπάρχουν σαφέστατα περιθώρια βελτίωσης.

• Οι εκλογές. Αν για τον οποιοδήποτε λόγο (Σκοπιανό ή άλλο) προκηρυχθούν νωρίτερα εκλογές, το χρηματιστήριο θα σπεύσει να προεξοφλήσει τα οφέλη μιας πιο φιλικής προς την αγορά κυβέρνησης.

• Οι ροές κεφαλαίων των αναδυόμενων αγορών. Παρά το επιφυλακτικό κλίμα που υπάρχει στις αναπτυσσόμενες οικονομίες, το ισχυρό νόμισμα της χώρας μας μπορεί να στρέψει ροές κεφαλαίων από ασταθείς πολιτικά και μακροοικονομικά οικονομίες όπως η Τουρκία και Ρωσία προς μια αγορά όπως η ελληνική.

• Αν υπάρξουν περαιτέρω αναβαθμίσεις από επενδυτικούς οίκους, θα επιστρέψουν κεφάλαια και για τεχνικούς λόγους. Η εικόνα στην αγορά ομολόγων θα βελτιωθεί, ο κίνδυνος της χώρας θα μειωθεί και πολλές τιμές-στόχοι μετοχών θα αναθεωρηθούν ανοδικά. Πιθανότατα να αυξηθεί και η στάθμιση της χώρας σε δείκτες όπως ο FTSE και ο MSCI με επακόλουθες εισροές κεφαλαίων. Πιθανότατα τότε η ελληνική αγορά να τεθεί στο στόχαστρο και πιο μακροπρόθεσμων επενδυτικών κεφαλαίων.

Με κέρδη έκλεισε το ΧΑΚ

Θετικά αντέδρασε το ΧΑΚ στην πώληση του χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων από την Τράπεζα Κύπρου στο επενδυτικό ταμείο Apollo Fund, μεικτής λογιστικής αξίας €2,8 δισ.

Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ σημείωσε κέρδη της τάξης του 1% και έκλεισε στις 74,83 μονάδες, ενώ με άνοδο 1,02% έκλεισε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, ο οποίος ανήλθε στις 44,70 μονάδες.

Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ σημείωσε κέρδη της τάξης του 1% και έκλεισε στις 74,83 μονάδες.

Ο ημερήσιος όγκος συναλλαγών διαμορφώθηκε στα 402.649,77 ευρώ.

Σε ό,τι αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη σημείωσαν οι δείκτες της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 1,06%, της Εναλλακτικής Αγοράς σε ποσοστό 0,30% και των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 1,15%, ενώ ο δείκτης των Επενδυτικών παρέμεινε αμετάβλητος.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της BANK OF CYPRUS με 233.578,5700 ευρώ (τιμή κλεισίματος 2,415 –άνοδος 2,55%), της ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ με 133.529,68 ευρώ (τιμή κλεισίματος 2,620 –πτώση 0,76%), της HELLENIC BANK με 23.216,47 ευρώ (τιμή κλεισίματος 0,708 – πτώση 0,28%), της PETROLINA με 2.280,00 ευρώ (τιμή κλεισίματος 1,140 –χωρίς μεταβολή) και της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" με 2.000,00 ευρώ (τιμή κλεισίματος 1,000 – μείωση 1,96%).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγμάτευσης, 6 κινήθηκαν ανοδικά, 4 πτωτικά και 3 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 122.

Πρώτα σημάδια αναθέρμανσης της ζήτησης για νέα δάνεια

Του **ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΔΩΡΙΚΗ**

Αύξηση στη ζήτηση για νέες χρηματοδοτήσεις παρατηρείται για πρώτη φορά έπειτα από μακρά χρονική περίοδο στον τομέα λιανικής τραπεζικής, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στα δάνεια μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και στα δάνεια για αγορά κατοικίας. Ειδικότερα, όπως αναφέρει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής λιανικής τραπεζικής της Eurobank Ιάκωβος Γιαννακλής, «στις επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 5 εκατ. ευρώ η πλειοψηφία των αιτημάτων που καταχωρίζονται στη Eurobank και αγγίζει το 80% αφορά βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση με τη μορφή κεφαλαίου κίνησης, που έχει στόχο την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν από το συναλλακτικό κύκλωμα των επιχειρήσεων». Οπως αναφέρει ο κ. Γιαννακλής «οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη ζήτηση σε τέτοιου είδους χρηματοδοτήσεις είναι το χονδρικό εμπόριο, η μεταποίηση, καθώς και οι εξαγωγικές επιχειρήσεις. Αντίστοιχα, οι αιτήσεις για χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων προέρχονται κυρίως από τους τομείς του τουρισμού (ξενοδοχειακές μονάδες) και της μεταποίησης.

Εγκρίνεται το 70%

Σημαντικό επίσης είναι ότι από αυτές τις αιτήσεις, στη Eurobank εγκρίνεται πάνω από το 70%, γεγονός που οφείλεται στη σωστή προετοιμασία που γίνεται από την επιχείρηση σε συνεργασία με τα στελέχη του δικτύου καταστημάτων και με τη βοήθεια εργαλείων όπως το Business Check Up. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας των αιτημάτων που αφορούν πραγματικές ανάγκες χρηματοδότησης της επιχείρησης και τα οποία τεκμηριωμένα μέσα από βιώσιμα επιχειρηματικά σχέδια η επιχείρηση δύναται να αποπληρώσει». Στον τομέα της στεγαστικής πίστης το ενδιαφέρον αντίστοιχα εστιάζεται στην αγορά ακινήτου.

Η σημαντική πτώση στις τιμές των ακινήτων έχει δημιουργήσει αξιόλογες ευκαιρίες στην αγορά κατοικίας, που καλύπτουν όχι μόνο τις ανάγκες στέγασης αλλά και αυτές της μακροχρόνιας επένδυσης. Σύμφωνα με συγκλίνουσες πηγές συστημικών τραπεζών, το πρώτο εξάμηνο του 2018 τα αιτήματα για στεγαστικό δάνειο παρουσίασαν αύξηση πάνω από 40% σε σύγκριση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2017, γεγονός που δημιουργεί συγκρατημένη αισιοδοξία για αύξηση των τελικών εκταμιεύσεων στον τομέα της στεγαστικής πίστης. Οπως επισημαίνει ο κ. Ιάκωβος Γιαννακλής «τους τελευταίους μήνες στη Eurobank έχουμε παρατηρήσει αύξηση στα αιτήματα για αγορά κατοικίας από πελάτες, με σκοπό να εκμεταλλευτούν την πτώση στις τιμές των ακινήτων.

Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι το χονδρικό εμπόριο, η μεταποίηση, καθώς και οι εξαγωγικές επιχειρήσεις.

Το προφίλ των πελατών που κάνουν τις αιτήσεις είναι πιο συντηρητικό από το παρελθόν, αφού συμμετέχουν στην αγορά και με ίδια κεφάλαια που προσεγγίζουν το 50% της αξίας κατά μέσον όρο, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα οκτώ στα δέκα αιτήματα να εγκρίνονται, με μέσο όρο δανείου τις 67.000».

Τα κόκκινα δάνεια

Ιδιαίτερα θετικά είναι και τα μηνύματα από τον τομέα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, γεγονός που δείχνει ότι η αγορά έχει εξορθολογιστεί. Ειδικότερα, όπως αναφέρει ο κ. Γιαννακλής «τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον τομέα της λιανικής στην Eurobank στις χρηματοδοτήσεις που δόθηκαν από το 2011 και μετά, κυμαίνονται κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και συγκεκριμένα κάτω από 4%, με τον μέσο όρο της Ε.Ε. να είναι οριακά πάνω από το 5%». Υπενθυμίζεται ότι στο σύνολο των δανείων της ελληνικής αγοράς, ο δείκτης προσεγγίζει το 40%, γεγονός που δημιουργεί αισιοδοξία για την πορεία εξυπηρέτησης των δανείων που δόθηκαν τα χρόνια της κρίσης.